

Mandag den 23. maj 2022 (D)

OMTRYK
(tilføjelse på s. 98)**115. møde**

Mandag den 23. maj 2022 kl. 9.00

Dagsorden**1) Forespørgsel nr. F 54:****Forespørgsel til statsministeren om den indenrigs- og udenrigs-politiske situation.**

Af Christian Rabjerg Madsen (S), Sophie Løhde (V), Pia Olsen Dyhr (SF), Sofie Carsten Nielsen (RV), Mai Villadsen (EL), Søren Pape Poulsen (KF), Morten Messerschmidt (DF), Pernille Vermund (NB), Alex Vanopslagh (LA), Susanne Zimmer (FG), Torsten Gejl (ALT), Jens Rohde (KD), Aaja Chemnitz Larsen (IA), Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU), Edmund Joensen (SP), Sjúrdur Skaale (JF) og samtlige UFG'er.

(Anmeldelse 21.04.2022. Fremme 26.04.2022).

Meddelelser fra formanden**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Mødet er åbnet.

Fra medlem af Folketinget Mette Gjerskov (S), der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at hun fra og med den 1. juni 2022 atter kan give møde i Tinget.

Brian Bressendorffs (S) hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

I dag er der følgende anmeldelse:

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Lovforslag nr. L 203 (Forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine. (Ingen modregning i social pension og efterløn på arbejdspladser, som varetager opgaver med fordrevne fra Ukraine, og ændring af skæringsdato for udrejse af Ukraine ved meddelelse af opholdstilladelse)).

Titlen på den anmeldte sag vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen) har meddelt mig, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Energi- og forsyningspolitisk redegørelse 2022.
(Redegørelse nr. 19).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil fremgå af www.folketingstidende.dk.

Redegørelsen vil komme til forhandling torsdag den 2. juni 2022.

Debatten vil i dag blive tolket på tegnsprog, således at døve kan følge debatten. Tegnsprogstolkningen kan ses direkte på Folketingets hjemmeside.

Det eneste punkt på dagsordenen er:

1) Forespørgsel nr. F 54:**Forespørgsel til statsministeren:****Hvad kan statsministeren oplyse om den indenrigs- og udenrigs-politiske situation?**

Af Christian Rabjerg Madsen (S), Sophie Løhde (V), Pia Olsen Dyhr (SF), Sofie Carsten Nielsen (RV), Mai Villadsen (EL), Søren Pape Poulsen (KF), Morten Messerschmidt (DF), Pernille Vermund (NB), Alex Vanopslagh (LA), Susanne Zimmer (FG), Torsten Gejl (ALT), Jens Rohde (KD), Aaja Chemnitz Larsen (IA), Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU), Edmund Joensen (SP), Sjúrdur Skaale (JF), Karina Adsbøl (UFG), Simon Emil Ammitzbøll-Bille (UFG), Liselott Blixt (UFG), Lise Bech (UFG), Bent Bøgsted (UFG), Naser Khader (UFG), Marie Krarup (UFG), Lars Løkke Rasmussen (UFG), Hans Kristian Skibby (UFG) og Orla Østerby (UFG).

(Anmeldelse 21.04.2022. Fremme 26.04.2022).

Kl. 09:01

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse ikke udsættes.

Vi starter med at få en begrundelse, og den er fra ordføreren for forespørgerne, hr. Rasmus Stoklund, Socialdemokratiet.

Kl. 09:02

Begrundelse**Rasmus Stoklund** (S):

Tak, formand. Det er en god tradition i Folketinget, at vi en gang om året spørger statsministeren, hvad statsministeren kan oplyse om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation, og det gør vi således også i år. Og på vegne af ordførerne og partierne ser jeg frem til en god debat.

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Jamen så skal vi have besvarelsen. Værsgo til statsministeren.

Kl. 09:02

det, som vi har bygget vores frie samfund på, og som i øvrigt er værnet mod, at det er de autoritære kræfter, der vinder frem.

Krigen i Ukraine viser med al tydelighed, at vi lige nu befinder os i en kamp mellem dem, der vil demokratiet, og dem, der ikke vil; dem, der støtter det regelbaserede internationale samfund med respekt for også mindre staters ret til frihed og suverænitæt, og dem, der ikke spiller efter spillereglerne.

Kl. 09:02

Modige og fremsynede politikere før os har engageret Danmark i den frie verdens fællesskaber i FN, i NATO og siden i EU. Netop de institutioner har sikret Europa og Vesten fred og fremgang. Styrken af de fællesskaber ser vi nu, og Europa og USA står mere samlet end måske nogensinde før. Når ufriheden banker på Europas dør, findes neutralitet ikke. Putin troede, han kunne splitte os. Det kunne han ikke. Vesten skal forblive samlet. Det er nu, vi skal vise, hvem vi er, og hvad vi er. Ukraine skal vinde krigen.

Besvarelse**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Verden forandrede sig den 24. februar. Der er krig i Europa – tænk, at vi igen skulle opleve det. Derfor vil jeg i den her afslutningstale vende blikket udad mod den skæbnestund, som verden befinder sig i, og de store beslutninger, som det stiller Danmark over for.

Putins krig er brutal, uretfærdig og umenneskelig. Vi har set det med sønderbombede byer, hospitaler, skoler og boligblokke, hvor mennesker for kort tid siden levede et liv som du og jeg. Nu ligger husene i ruiner, og familierne er drevet på flugt. Der er massegrave med dræbte civile – børn, kvinder og mænd – beretninger om overgreb og voldtægter. Det er virkelighed lige nu på vores kontinent.

Over hele verden har frie folk rejst sig i protest, og det har vi også gjort i Danmark. Tak til alle jer danskere, der har støttet Ukraine og det ukrainske folk – alle jer borgere, virksomheder og organisationer, der har doneret tøj, penge og nødhjælp, hjulpet familier i sikkerhed, åbnet jeres hjem for de fordrevne og taget imod dem i lokalsamfundet. Med jeres handlinger – hver især – viser I, hvad Danmark er, og hvad vi står for.

Hvem er vi? Vi er et lille land, et besindigt folk, som ikke giver sig af med store armbevægelser og vidtløftige ord. Ved jorden at blive, det tjener os bedst. Hvad end vi vil det eller ej, ligger den mentalitet dybt i os. Men der er også en anden fortælling om et land og et folk, der kan så utrolig meget – måske mere, end vi selv tror.

Se bare, hvordan vi har klaret os gennem pandemien. Vi er et af de lande i verden, der har haft den laveste overdødelighed, og et af de lande, der er kommet økonomisk bedst ud af krisen. Det skyldes indsatsen fra hver enkelt borger her i landet. Ved vores handlingers kollektive kraft har vi reddet menneskeliv, og vi har beskyttet vores samfund. Netop nu kæmper flere lande rundt om i verden med at holde smitten under kontrol, og også herhjemme skal vi forberede os på, at situationen igen kan ændre sig til efteråret. Derfor vil regeringen inden sommer præsentere en strategi for den fortsatte coronahåndtering, og den skal selvfølgelig drøftes med Folketingets partier.

Men her og nu ser vi frem til en sommer i Danmark med fester – gerne mange af dem – koncerter, kunst og kultur og gensyn med gamle venner. Tænk, at vi får en sommer, der igen starter med Roskilde Festival og med Tour de France på dansk jord. Alt det kan vi takke hinanden for. Vores fællesskab står stærkt.

Den vished og den tro på os selv og hinanden skal vi bruge nu. Vi står i en ny udenrigs- og sikkerhedspolitisk virkelighed. Der er krigen i Ukraine, et aggressivt Rusland, stigende spændinger i Sydøstasien, et Kina, der opruster militært, og som i øvrigt har kurs mod at overhale USA som verdens største økonomi, og der er nye sikkerhedstrusler, cyberangreb og angreb på den demokratiske samtale og en demografi, der ændrer sig. I løbet af de næste 10 år vil Afrikas befolkning vokse med en femtedel. Det vil skabe øget pres på Afrikas jord, og det vil skabe øget pres på Europas grænser i en tid, hvor asylsystemet allerede har spillet fallit. Oven i alt det her kommer selvfølgelig klimakrisen, som allerede nu har ændret og påvirker levevilkårene for millioner af mennesker.

Verdens plader flytter sig økonomisk, militært og demografisk. Og vi kan ikke tage vores egne værdier for givet. Vi skal tværtimod vedholdende kæmpe for dem – demokrati, menneskerettigheder, respekten for den suveræne stats ret til selv at bestemme, faktisk alt

Kl. 09:08

I Danmark har vi en stolt og i øvrigt lang tradition for at engagere os i verden omkring os. De borgerkrigen rasede på Balkan i 1990'erne, sendte vi soldater, kampvogne og fly for at beskytte civilbefolkningen. Igennem mange år har danske kampfly bidraget til NATO's fælles luftforsvar, og for nylig blev en dansk kampbataljon udsendt til Letland, så der nu er 1.000 danske soldater i de baltiske lande. Det er det største danske militære bidrag i nyere tid.

I de seneste måneder har jeg selv haft lejlighed til at besøge mange af de modige mænd og kvinder, der løser opgaverne på vores vegne, både herhjemme og ude i verden. Vi har nogle fantastiske soldater. Tusind tak for jeres uvurderlige indsats for Danmark og for freden. Med Dannebrog på skulderen er I engagerede, professionelle og har evnerne til at løse selv meget vanskelige opgaver – og til at samarbejde, også når tingene spidser til. Det er det, vi kendes for ude i verden, og det er det, der gør os til en eftertragtet samarbejdspartner mange steder.

Danmark er et land, som de andre kan regne med, og den arv løfter vi også nu. Danmark sender våben og militært udstyr til Ukraine og humanitær hjælp til ofrene for krigen. Vi har lovet ukrainerne, at vi også vil hjælpe med at genopbygge deres land, og faktisk er vi allerede gået i gang: De første danske gravemaskiner er ankommet. Midt i krisen hjælper vi Ukraine med at bygge fremtiden.

Jeg er dybt taknemmelig for det lederskab, som partierne bag det nationale kompromis har taget på sig. Der skal lyde en varm tak til hr. Jakob Ellemann-Jensen fra Venstre, fru Pia Olsen Dyhr fra SF, fru Sofie Carsten Nielsen fra Radikale Venstre og hr. Søren Pape Poulsen fra Det Konservative Folkeparti. I stod klar, og vi blev hurtigt enige om, at når verden forandler sig, står Danmark ikke stille. For en stund lagde vi uenighederne på hylden og stod sammen om en historisk aftale om dansk forsvar og sikkerhed. Tak for det mod, og også tak for viljen til at tage ansvar. Og i øvrigt tak til de partier, der efterfølgende har bakket op.

Den 1. juni skal vi beslutte, om vi vil afskaffe forsvarsforbeholdet og deltage i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar. For mig handler afstemningen først og fremmest om, hvilket land vi vil være. Vil vi kæmpe for de værdier og for de fællesskaber, som har gjort Danmark til et frit, trygt og rigt land, eller vil vi overlade ansvaret til de andre? Danmark er i dag det eneste land i EU, der har et forsvarsforbehold. Alle andre lande er med i samarbejdet om sikkerhed og forsvar, vores sikkerhed og vores forsvar. Det gælder også Sverige og Finland, der nu også søger optagelse i NATO. At vi er det eneste land, der ikke har et forsvarsforbehold, betyder også, at vi ikke engang har muligheden for at kunne bidrage på forsvarsområdet, selv når vi ønsker det og det entydigt er i Danmarks interesse. Det mener jeg faktisk ikke at vi er tjent med. Derfor stemmer jeg selv ja den 1. juni, og det gør jeg med hjertet.

Der går igen en mur igennem vores kontinent, mellem demokrati og frihed på den ene side og undertrykkelse og mørke på den anden

side. Jeg både tror og er bange for, at flere konflikter vil komme til, konflikter, som enten direkte eller indirekte vil true Danmark. Vi skal kunne forsvare os selv bedre og stærkere. Derfor skal vi stå stærkere sammen med vores allierede. Vi skal være med – rigtigt.

Et stærkere europæisk samarbejde om sikkerhed og forsvar vil også gavne NATO. Det sagde NATO's generalsekretær, Jens Stoltenberg, så sent som i sidste uge her i København. Det transatlantiske samarbejde vil fortsat være hjørnestenen i Danmarks sikkerhed, men styrker vi EU, styrker vi også NATO.

Der er selvfølgelig en række spørgsmål, der går igen, når vi diskuterer forsvarsforbeholdet. Er det her første skridt til at afskaffe alle forbehold? Kommer der en EU-hær? Og vil det fremover være politikere, der sidder i Bruxelles, der kan træffe beslutning om at udsende danske soldater? De tre ting vil jeg gerne knytte et par ekstra ord til.

Som det første vil jeg sige, at afstemningen den 1. juni udelukkende handler om forsvarsforbeholdet, altså vores samarbejde om forsvar og sikkerhed – intet andet. Der findes ingen EU-hær. Vi har vores eget nationale forsvar, ligesom Sverige har og Tyskland har. Med vores nationale forsvar kan vi vælge at samarbejde med de andre lande. Det kan vi i dag gøre i NATO-regi. Hvis vi siger ja til samarbejdet i Europa, vil vi også kunne gøre det i regi af EU og derved lade dansk forsvar indgå i et samarbejde med andre EU-lande på eksempelvis Balkan, hvor en mulig ny konflikt kan opstå. Men det vil fortsat være os her i Danmark, der suverænt bestemmer, om danske soldater skal udsendes eller ej. Der er ikke en EU-hær, og der kommer ikke en EU-hær. Og når det er os, der suverænt, altså her i Folketinget, der skal træffe den beslutning, så er det, fordi det at udsende en soldat, mand eller kvinde, er den sværeste beslutning, vi overhovedet kan træffe i den her Folketingssal. Det må og skal være en beslutning, der træffes her.

Kl. 09:14

Så for mig at se er der ingen tvivl: Det vil gavne Danmark med et ja. Det vil give os flere muligheder, det vil styrke vores sikkerhed, og det vil styrke vores tryghed, hvis vi siger ja den 1. juni. Når verden forandrer sig, og den her gang til noget, der er værre og mere usikkert, så skal Danmark ikke blive stående. Derfor anbefaler jeg helhjertet et ja den 1. juni.

Også i rigsfællesskabet mærker vi den nye sikkerhedspolitiske virkelighed: øget militær tilstedeværelse og stigende opmærksomhed på Arktis. Det kalder i regeringens øjne på et endnu tættere samarbejde mellem Grønland, Færøerne og Danmark. Vi er enige om at fordømme Ruslands invasion af Ukraine, vi er enige om nødvendigheden af at stå sammen med vores allierede i Vesten, og for 1 år siden besluttede vi at styrke vores samarbejde på både udenrigs-, sikkerheds- og forsvarsområdet, selvfølgelig især på de områder, der har særlig relevans for Færøerne og Grønland. Det arbejde er vi gået i gang med, og det er i mine øjne en naturlig udvikling af et stærkt, moderne og ligeværdigt rigsfællesskab.

Det står også klart, at sikkerhed handler om energi. Vi skal i Danmark og i Europa hurtigst muligt gøre os uafhængige af Putins gas. Russisk gas, olie og kul skal udfases og selvfølgelig erstattes med vedvarende, grøn energi. Danmark er blandt de lande i verden, der er kommet længst med den grønne omstilling, så vi står godt. Men tempoet skal virkelig sættes op. Det skal sættes op med en massiv udbygning af vedvarende energi: mere havvind, mere landvind, mere sol, flere energieffektiviseringer og ikke mindst fjernvarme, så vi kan få gjort varmeregningerne mindre i de danske hjem.

Jeg tør godt sige, at Esbjerg forleden dag virkelig kom på verdenskortet. Danmark er gået sammen med Tyskland, Nederlandene og Belgien om en ambitiøs plan for Nordsøen. Med Esbjergklæringen vil vi fordoble vores vindkapacitet på havet allerede i 2030 og tidoble den i 2050. Det vil kunne dække det nuværende strømforbrug hos 230 millioner europæiske husstande – det er det, vi taler

om. Og når vi er færdige med det her, vil det svare til – og hold fast – mindst halvdelen af al den havvind, som hele EU skal bruge for at sikre, at vi er helt neutrale, altså hvad angår klima, frem mod 2050. Med andre ord: Esbjerg bliver porten til det, vi vil sikre bliver Europas nye, store grønne kraftværk, nemlig Nordsøen. Det kommer til at skabe tusindvis af gode danske arbejdspladser, og med det her viser vi jo igen i det her lille land, at det er muligt at kombinere høje klimaambitioner med velfærd, arbejdspladser og økonomisk vækst.

Når vi kan det, skyldes det ikke mindst den kurs, som vi satte sammen for næsten 3 år siden, hvor Folketinget fik et nyt politisk flertal og Danmark en ny regering. Med forståelsespariret blev vi enige om det nok mest ambitiøse klimamål i verden: reduktion med 70 pct. i 2030. Hvor langt er vi så nået på de 3 år? Ikke kun en tredjedel, ikke kun halvvejs. Med de aftaler, vi har indgået, og de forslag, vi har lagt frem, senest med et nødvendigt udspil til en grøn skattereform med en høj og mere ensartet afgift på CO₂, er vi kommet to tredjedele af vejen til de 70 pct. i 2030. Tak til alle partier her i salen, der har været med til at gøre det muligt – dem er der mange af!

Alligevel vil jeg sige en særlig tak til tre partier: SF, Radikale Venstre og Enhedslisten. Tak for jeres stædighed, jeres insisteren på, at vi skulle stræbe højere, end vi selv troede var muligt. Det er i høj grad jeres fortjeneste, at vi er kommet så langt – ikke kun jer tre partiledere, men også jer andre, ikke mindst de ordførere, som hver eneste dag sikrer de resultater, der er nødvendige, både for Danmark og vores jordklode. Tak for det.

Når vi er, hvor vi er i dag, viser vi i Danmark, at grøn omstilling ikke længere er et valg. Vi skal løse klimakrisen, for der er ikke et alternativ, og den grønne omstilling er nu en af de grundpiller, som vores samfund hviler på: arbejdspladser, velstand, velfærd og bæredygtighed. Vi lader os ikke styre af frygten, men af ambitionen om en grønnere, sikrere og friere fremtid for vores børn og for vores børnebørn.

Krigen i Ukraine har også nu betydelige økonomiske konsekvenser. Vi oplever lige nu de største prisstigninger i næsten 40 år: 1 l mælk, 12 kr.; en pakke oksekød, en halvtredser; smør, 25 kr. – jeg troede selv, det var løgn, da jeg så det. Og benzinen – jeg var i Jylland her i weekenden – rammer snart 17 kr. Inflationen er et spøgelse, der går igennem vores økonomi. Den udfordrer mange danske familier, og den kommer også til at udfordre os politisk.

Skattelettelser er der så nogen der siger, og det forstår jeg godt. Jeg vil også gerne give skattelettelser, så danske lønmodtagere kunne få flere penge mellem hænderne. Alligevel er det ikke helt så simpelt endda, for hvis vi skal gøre det på en måde, der ikke bare gør inflationen værre, så skal de skattelettelser finansieres. Og det er ikke småpenge, vi taler om.

Kl. 09:20

Hvis vi skulle udligne de omkostninger, som danskerne har i år, bare i år, som følge af inflationen, f.eks. med skattelettelser, så vil det koste samfundet over 35 mia. kr. – i umiddelbare ekstraudgifter. Det er mere end de samlede udgifter til su. Det er lønudgifterne til hver tiende offentligt ansatte. Det er mere, end hvad det koster at drive alle danske plejehjem. Det er derfor, vi har sagt – igen og igen – at vi ikke kan holde alle skadefri. For medmindre man er parat til at gennemføre massive nedskæringer i vores velfærd – og det er den her regering ikke – vil det ikke være muligt at kompensere alle en til en. Det er jo ikke det samme, som at vi slet intet kan gøre.

Vi har allerede aftalt at hjælpe mere end 400.000 husstande, der er særlig hårdt ramt af de stigende energipriser. Og vi har fra regeringens side foreslået et engangsbeløb på 5.000 kr. til de pensionister, der har mindst. De pensionister er jer derude, der kun har en folkepension – og måske en lille opsparing – og som ikke har mulighed for at komme i arbejde igen, og som jeg ved på ingen måde lever i sus og dus. Jeg kender jer. Jeg ved, at indkøbet ofte planlægges, efter

man har kigget tilbudsavisen igennem. Prisstigningerne handler ikke om at droppe en ferie, for det er der nogle af jer der allerede i dag ikke har råd til. Nu handler det simpelt hen om at få hverdagen til at hænge sammen. Her ved jeg også, at 5.000 kr. skattefrit betyder noget.

Det er et forslag, der har nydt bred opbakning her i Folketinget. Det er et forslag, der i vores øjne er målrettet, og som er midlertidigt og derfor også ansvarligt. Vi har foreslået, at pengene skal findes ved at nedjustere de offentlige anlægsinvesteringer i år og næste år. Sammenlignet med andre lande, der – med et andet økonomisk udgangspunkt – har vedtaget meget mere omfattende hjælpepakker, har vi i Danmark faktisk valgt at være tilbageholdende, fordi vi er bange for at forværre inflationen. Det skal vi holde fast i. Men også den her krise skal vi håndtere på en måde, der både er ansvarlig og retfærdig – hvor vi bliver ved med at føre en ansvarlig økonomisk politik, men hvor vi samtidig evner at hjælpe dem, der er hårdest ramt. Det håber jeg på Folketingets opbakning til. Og vi ved jo, at det kan lade sig gøre.

Under coronaen holdt vi hånden under dansk økonomi. Vi gav lønkomensation til medarbejdere, der blev hjemsendt, hjælp til virksomheder, der blev ramt af nedlukninger, og mange forskellige støtteordninger til de brancher, der var mest udsatte. Når vi kunne gøre det, var det jo, fordi vi dengang som i dag står på et fundament af en solid og holdbar dansk økonomi, skabt gennem årtiers reformer. Vi havde med andre ord noget at stå imod med, da krisen ramte. Jeg tror nu alligevel, at der var mange, der undervejs tænkte: Har vi råd til det her? Og på et tidspunkt advarede jeg selv mod, at der gik farblindhed i den økonomiske politik – så vi ikke begyndte at finansiere varige udgifter med lånte penge. Men det gjorde vi jo heller ikke. Det var midlertidige hjælpepakker, som efterfølgende faldt bort.

Den ekspansive økonomiske politik, hvor vi fremmer efterspørgslen, sætter gang i økonomien for at få folk i arbejde, er sådan klassisk socialdemokratisk krisepolitik. Men den her krise er anderledes. For der er i forvejen fuldt blus på økonomien. Arbejdsløsheden er lav, og kapaciteten er presset. Derfor bliver kuren også nødt til at være en anden. Selv om nogle økonomer forventer, at inflationen vil falde til et lavere niveau næste år, ved vi dybest set ikke, hvor lang tid det her kommer til at vare. Derfor vil jeg i dag gerne advare mod, at vi bliver for dogmatiske i den økonomiske politik.

Som socialdemokrat og som statsminister er jeg optaget af, at vi også i den her krise finder den rigtige balance. Det, vi gør, skal være ansvarligt – altid. Men det skal også være retfærdigt. Derfor må vi først og fremmest være pragmatiske. Det er lige præcis det, coronahåndteringen viser os. Dengang blev der jo f.eks. også sat spørgsmålstegn ved, om den økonomiske politik var for aktiv, for ekspansiv. Der var meget kritik, også her i salen, af, at vi optog for meget gæld. Men allerede i år forventes vores gæld i Danmark at være lavere end før pandemien – lavere end før pandemien! Vi er et af de eneste lande i Europa, der havde overskud på de offentlige finanser i 2021. Faktisk var Danmarks overskud sidste år det højeste i EU. På mange måder taler de økonomiske resultater for sig selv.

Kl. 09:26

Først troede vi – og det var vi egentlig glade for – at vi havde den højeste vækst i 15 år. Vi tænkte: Det er egentlig meget godt gået. Det skulle vise sig, at vi har den højeste vækst i 27 år. Ikke siden tidligere statsminister Poul Nyrup Rasmussen stod på den her talerstol og åbnede Folketinget i 1994, har Danmark haft en højere vækst end den, vi havde sidste år. Og jeg kunne blive ved. Vi har den laveste arbejdsløshed i 13 år. Og der har aldrig – og jeg gentager: aldrig – været flere i arbejde i Danmark end netop nu.

Alle de her gode nøgletal – og her bliver det mærkeligt – kommer vi ikke til at mærke i hverdagen. Jo, vi mærker, at de fleste, vi

kender, er i arbejde. Og det er det vigtigste. Det vil altid være det vigtigste. Men stadig flere vil opleve en ret stor forskel på det, at alle tallene på papiret ser gode ud, og det, man så oplever, når man handler ind, eller når man skal betale varmeregningen. Mange danskere kommer til at opleve en mere presset privatøkonomi, og mange vil selvfølgelig være bekymrede. Og det kan godt gå hen og blive en hård tid for mange danskere. Derfor synes vi, at den vigtigste opgave er at holde arbejdsløsheden så meget nede, som vi overhovedet kan, så folk bliver ved med at have et arbejde, og fortsat kombinere retfærdighed og ansvarlighed.

Så vi har med andre ord en både sund og stærk økonomi. Det skyldes jo altså først og fremmest den virkelyst, som rigtig mange mennesker udviser i det her samfund: at man, som det populært beskrives, står op og smører sin madpakke – måske en gang imellem én med makrel – og tager på arbejde. Det skyldes også et utrolig dygtigt, entreprenant og innovativt dansk erhvervsliv. I er slet og ret dygtige både til at drive virksomhed og til at tjene penge til jer selv og til vores samfund, men nok så vigtigt er I også gode til at tage et ansvar, der er større end det, man kan se på bundlinjen.

Endelig mener jeg, at vi også kollektivt kan ranke ryggen her i Folketinget. For på trods af de uenigheder, der måske kommer til at fylde i debatten i dag og endnu mere, jo tættere vi kommer på et valg, er sandheden jo den, at vi er gode til at arbejde sammen, og at der står meget brede flertal bag langt hovedparten af den politik, der er vedtaget her i salen de seneste 3 år. Vi fandt balancerne, og det skal vi blive ved med at gøre, så vi her og nu fører en politik, der ikke forværrer inflationen, men som samtidig hjælper dem, der har mindst – og hvor vi i øvrigt efterfølgende forhåbentlig også tager et fælles ansvar for nye reformer.

Til august vil regeringen præsentere en 2030-plan. Den vil danne rammen om Danmarks overordnede økonomiske politik. Den bliver stram. Der vil ikke være en masse nye penge at gøre godt med i vores velfærdssamfund, desværre. Men vi kan sørge for, at pengene følger med, når der kommer flere børn, og når der kommer flere ældre, så den enkelte børnehave og det enkelte plejecenter ikke skal starte hvert år med at skære ned på det, der er det vigtigste. Og når vi samtidig har skabt plads til varige investeringer i vores forsvar og sikkerhed, så vi kan leve op til det løfte, vi har givet vores allierede i NATO, så vil der være historisk få penge tilbage til nye tiltag.

2030-planen skal – og vil – dog vise, hvordan vi kan etablere et nyt grønt råderum, så vi har mulighed for at investere i vores klima og miljø. Samlet set vil det være en 2030-plan, der viser, at vi har behov for nogle skrappe prioriteringer i årene fremover. Vi vil gerne videre med at tage livtag med bureaukratiet i den offentlige sektor, så vi frigør tid og velfærd til den enkelte borger. Men også i de kommende år vil nye tiltag kræve, at vi finansierer dem her i Folketinget enten gennem besparelser andre steder eller gennem nye reformer. Og vi vil foreslå det sidste. Vi er i gang, men vi skal videre.

Med »Danmark kan mere I« øger vi arbejdsudbuddet med 12.000 personer, bnp med 17,5 mia. kr. i 2030, og samtidig investerer vi markant i uddannelse. Med »Danmark kan mere II« lægger vi vejen til at gøre os fri af Putins gas og sætter tempoet op i den grønne omstilling. Nu er vi gået i gang med at forberede »Danmark kan mere III«. Det er min ambition, at vi fortsætter kursen med en omfattende frisættelse af medarbejderne i den offentlige sektor, så de penge og ikke mindst den tid, der i dag bruges i vores velfærdssamfund, bliver brugt klogere.

Kl. 09:30

Et af de områder i vores velfærdssamfund, hvor vi skal tage fat, er sundhed. Det danske sundhedsvæsen er langt bedre end sit rygte. Vi har fri og lige adgang til behandling, højt specialiserede sygehuse og dygtige medarbejdere, der har ydet en kraftpræstation under pandemien. Det kan vi være stolte af. Men allerede inden

corona stod det klart, at der er nogle mere grundlæggende problemer i vores sundhedsvæsen. For det er ikke rimeligt, at mennesker må vente på behandling og gå rundt med smerter eller gener, som kunne have været undgået, hvis man var kommet i rette tid. Det er ikke rimeligt over for de patienter, der i dag må ligge på gangene, fordi der ikke er hospitalsstuer nok, og det er heller ikke rimeligt over for de medarbejdere, der har for travlt, når der mangler kolleger. Mange steder bliver der løbet for stærkt, arbejdspresset er stort, og det går både ud over patienter og medarbejdere.

I efterhånden flere år har vi talt om at gøre vores sundhedsvæsen bedre. Rigtig meget er lykkedes. Vi er blevet bedre til at behandle kræft, og færre danskere dør i dag af en hjerte-kar-sygdom. Men læg lige mærke til, hvad det er, vi ofte taler om, når vi taler om sundhedsvæsenet: kroner og øre, responstider, behandlingspukler, rettigheder, garantier, systemer og strukturer. Glemmer vi ikke en lille smule at tale om det, der er vigtigst, nemlig dig som patient; dig som medarbejder; alle os, der er pårørende – desværre; alle de tusindvis af skæbner, der hver dag fletter sig ind og ud af hinanden på hospitalsgangene og i venteværelserne? Sygdom og ulykke kan ramme os alle sammen – os selv eller næsten endnu værre: en af dem, vi holder af.

Jeg tror, at de fleste kan genkalde sig følelsen: Ventetiden er det værste, ventetiden på den næste undersøgelse, på et resultat eller på det næste svar fra lægen – skrøbeligheden, usikkerheden, uvisheden. Det er, når vi er allermost sårbar, at vi for alvor har brug for et stærkt velfærdssamfund. Så har vi brug for, at der er tid nok, til tryghed og omsorg – tid til, at medarbejderne kan gøre det, de er uddannet til: behandle, pleje og hjælpe os. Den omsorg og det nærvær kan man ikke effektivisere sig frem til. Der er brug for endnu større og nye løsninger.

Siden regeringen trådte til for snart 3 år siden, har vi sammen med en del partier her i Folketinget aftalt det største løft af velfærdssamfundet i 10 år. Men det er ikke alle steder, man kan mærke det, selv om vi har afsat penge til 1.000 flere sygeplejersker, til en styrket psykiatri og til bedre forhold for de fødende. Så penge i sig selv kan ikke gøre det.

I fredags indgik vi en meget bred aftale om en sundhedsreform – tak for det til Folketinget. Med den aftale har vi valgt at styrke det nære sundhedsvæsen – det var det, vi som socialdemokrater lovede for valget: op til 25 nye nærhospitalet, en styrket akutindsats, mere sammenhængende behandlingsforløb, at flere sundhedstilbud skal tættere på borgerne, ud i kommunerne. Det er rigtig godt.

Vi er også blevet enige om at give sygeplejersker og jordemødre mulighed for selvstændigt at udføre nogle bestemte opgaver, som i dag kræver det, man kalder en delegation fra lægen. En sygeplejerske skal med andre ord ikke længere have en læges tilladelse til at tage en blodprøve fra en patient – det er fornuftigt. En jordemoder skal i fremtiden på egen hånd kunne hjælpe en fødende i smerter med en lokalbedøvende indsprøjtning – selvfølgelig. Og hjemmesygeplejersken, der besøger en borger i hjemmet, skal kunne vaccinere eller give væsketilskud uden først at skulle ringe til lægevagten. Nogle vil helt sikkert tænke: Er det ikke sådan allerede? Det er det ikke. Det kan lyde som teknik, men det er sund fornuft, og det kommer til at få stor betydning for patienterne. For det skal ikke være sådan, at en ældre borger med lungebetændelse skal indlægges igen og igen, når vi i virkeligheden kunne have forebygget det. Den opfølgende behandling skal styrkes. Med andre ord: Vi skal i højere grad lade fornuften råde og lade medarbejderne bruge deres faglighed.

Kl. 09:35

Det er nogle gode skridt i den rigtige retning, men det vil heller ikke løse alle problemerne, for de kommende år bliver der markant flere ældre. Det er dejligt. Flere danskere lever længere, og lægevidenskaben bliver bedre. Men vi vil også opleve, at stadig flere danskere får en kronisk sygdom, og allerede nu mangler vi medar-

bejdere. I dag er næsten hver anden sygeplejerske ansat på deltid, og det samme gælder, hold fast, otte ud af ti sosu'er i kommunerne. 8 pct. af alle sygeplejersker forlader deres fag, inden der er gået 10 år. Det svarer til omtrent 1.000 sygeplejersker hvert femte år.

Så det store spørgsmål er: Hvordan skaber vi de bedste rammer for det bedste arbejdsmiljø til de medarbejdere, som hver dag løser livsvigtige opgaver? Hvordan får vi flere unge til at vælge præcis de her uddannelser og ikke nogle andre? Og frem for alt er det: Hvordan sørger vi for, at alle de danskere, der hver dag er i kontakt med sundhedsvæsenet, får den omsorg og den tryghed, der er brug for? De svar har vi ikke fundet endnu, og dem skal vi finde i fællesskab.

Der er ikke snuptagsløsninger. Det ved vi godt. Derfor er det vores forslag, at vi inviterer både patienter, medarbejdere, pårørende og politikere med i det her arbejde. Vi bliver nødt til at se på, hvordan vi kan bygge et sundhedsvæsen med mere tillid og mere samarbejde på tværs – mere tid til, at medarbejderne kan gøre det, der er vigtigst.

Så skal vi tage de næste og vigtige skridt i psykiatrien. Vi lever i en tid, hvor alt for mange mennesker har ondt i sindet. Forebyggelsen skal være bedre, men behandlingen skal komme i rette tid, især til dem, der har det største behov. En ny 10-årsplan for psykiatrien er nødvendig at få på plads. Samtidig med det arbejde håber jeg også på at vi kan have en snak med hinanden om, hvordan vi understøtter robusthed og fællesskaber, så mistrivlsen fra start ikke får fat i så mange børn og unge, som det er tilfældet i dag.

Vi ved også godt, at lønudviklingen i hele den offentlige sektor skal kigges efter i sømmene. Det er Lønstrukturkomitéen i fuld gang med. Et sundhedsvæsen og en velfærd, hvor mennesket kommer før systemet, er jeg ikke den første statsminister der taler om, og næppe heller den sidste. Nu har vi taget nogle vigtige skridt, men vi er slet, slet ikke færdige endnu.

Et stærkere Danmark, en grønnere fremtid, en friere verden – det er det, vi arbejder for. Som Ukraines præsident Zelenskyj sagde, da han talte til os danskere den 4. maj: »Drømmen om fred vil gå i opfyldelse.« Og vores svar er, at Putin ikke må vinde. Det er historien om Europa, der står på spil. Det er fremtiden for vores kontinent, der står på spil. Et Danmark, der tager ansvar og løfter mere, end hvad forventes kan, er det, vi kan. Det er det, vi gør, og det er det, vi er. Danmark kan mere.

Kl. 09:38

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til statsministeren. Statsministeren vender tilbage efter ordfører-runden. Jeg har på fornemmelsen, at vi kommer lidt ud på aftenen, før det sker.

Vi går i gang med ordførerrunden, og først er det hr. Rasmus Stoklund, Socialdemokratiet.

Kl. 09:39

Forhandling

(Ordfører)

Rasmus Stoklund (S):

Tak, formand. Taras Pokotilo er ukrainer. Indtil for nylig arbejdede han på en gård i Grindsted. Nu er han rejst hjem for at kæmpe mod Putins tropper. Til DR sagde han inden afrejsen: Det er vores land, vores hjem, og vi må redde det, for hvem gør det ellers? Det mod, som Taras Pokotilo og mange andre ukrainere udviser, er beundringsværdigt. Deres mod har mindet mig om vores egne frihedskæmpere.

Kort efter krigsudbruddet fandt jeg min gamle bog med afskedsbreve fra danske frihedskæmpere frem – frihedskæmpere, som blev henrettet af tyskerne under anden verdenskrig. Når man læser deres beretninger efter den 24. februar, er det, som om tid og sted opløses,

fordi historien nu gentager sig et andet sted i Europa og med en ny besættelsesmagt. Ligesom ukrainske Taras Pokotilo arbejdede Herold Jensen Svarre på en jysk gård. Tyskerne henrettede Herold Jensen Svarre i Ryvangen den 8. juni 1944. I et afskedsbrev til sin familie skrev han bl.a.: Jeg er en dansk mand og kunne ikke sige nej til det, jeg skulle gøre. Nu, mange år senere, siger Taras Pokotilo næsten det samme: Vi må redde vores land – hvem gør det ellers?

Jeg ved, at alle vi her i salen både håber og tror, at fremtidens ukrainere i et frit Ukraine kan tænke tilbage på hædersmænd som Taras Pokotilo og tusindvis af andre modige ukrainske kvinder og mænd.

Vi skal hjælpe ukrainerne i deres frihedskamp, og det gør vi i fællesskab – både herhjemme og sammen med vores allierede. Den vestlige verden er rykket sammen mod despoten i Kreml, Vladimir Putin. Vi står sammen om massive sanktioner, der rammer ham, hvor han er mest sårbar, og vi bidrager med våben og udstyr. Danskerne har taget godt imod de mange ukrainske flygtninge, og opbakningen til at hjælpe vores naboer har været overvældende. Verden er forandret efter den 24. februar, og derfor skal vi også tage et større ansvar for Danmarks sikkerhed. Derfor indgik vi et nationalt kompromis om dansk sikkerhedspolitik. Tak til partierne, som står bag og bakker op om beslutningen, for det bedste forsvar mod nye krigshandlinger er et styrket sammenhold med vores allierede i NATO og i EU. Vi skal styrke Europas forsvar, så Putin og andre despoter afskrækkes, inden de fristes til nye meningsløse krigshandlinger.

I Europa må vi tage større ansvar for vores egen sikkerhed. Derfor anbefaler vi i Socialdemokratiet, at man stemmer ja den 1. juni – et ja til at tiltræde det europæiske forsvarssamarbejde og afskaffe forbeholdet; et ja, så vi ikke som det eneste EU-land må stå på sidelinjen, når vores nabolande tager initiativer til at sikre frihed og demokrati; og et ja, der sender et klart signal til Putin om, at vi ingen forbehold har, når det gælder om at beskytte frihed og demokrati.

Krigens gru rammer naturligvis først og fremmest ukrainerne. De betaler ubetinget den højeste pris for Putins aggression. Men krigen har også forskellige konsekvenser uden for Ukraine. En af de mest alvorlige kan blive i Afrika. Her kan Ukraines ødelagte kornproduktion komme til at medføre stor hungersnød.

Herhjemme er konsekvenserne mindre, men alligevel så konkrete for mange i deres dagligdag, at de mærker dem. Det er blevet dyrere at tage i Brugsen eller i Netto, dyrere at tanke bilen, dyrere at skruer op for radiatoren. Det presser især dem, der i forvejen ikke har meget, og vi ønsker derfor målrettet at hjælpe dem, der har mindst – målrettet, så vi ikke bærer brænde til inflationsbålet – og derfor har vi sammen med en række partier aftalt at udbetale en varmecheck til de husstande, der rammes hårdest af de stigende priser. Derfor har vi foreslået en ældrecheck til de folkepensionister, som har mindst.

Vi kommer ikke til at kunne kompensere bredt, som statsministeren redegjorde for. Det ville starte en negativ spiral, der medfører øget inflation. Derfor kan vi desværre heller ikke holde alle danskere skadefri. Men vi forsøger at hjælpe der, hvor behovet er størst, og vores udgangspunkt er heldigvis godt. Statens finanser er bundsolide. Aldrig nogen sinde før har så mange været i arbejde, og trods pandemiens hærgen står dansk økonomi stærkt. Det kan vi takke befolkningen for. I en svær tid stod danskerne sammen og fulgte myndighedernes anbefalinger. Vi kan takke lønmodtagere og arbejdsgivere for viljen til at finde løsninger og være fleksible, og vi kan takke Folketinget for sammen med regeringen at føre en klog krisepolitik.

Vi har passet på hinanden og på folkesundheden, hjælpepakker har holdt hånden under erhvervslivet og arbejdspladser, og den vellykkede coronahåndtering betyder, at vi hverken er tvunget til at skære i velfærden eller lade skatterne skyde i vejret. Vi har stadig råd til at sikre en værdig tilbagetrækning for dem med de længste og hårdeste arbejdsliv, og vi kan fortsat gennemføre den ambitiøse

klimapolitik, der skal få os i mål med 70-procentsmålsætningen og gøre os uafhængige af Putins gas.

Kl. 09:43

Klimakrisen er en af vores generations vigtigste opgaver, og opgaven er ikke blevet mindre efter Putins invasion af Ukraine. Klimapolitik er i høj grad nu også blevet sikkerhedspolitik, og selv om jeg personligt ikke kan tage æren for arbejdet, er jeg stolt af at være medlem af et parti, som sammen med Folketinget har indgået mere end 50 grønne aftaler og strategier, siden vi kom i regering, har prioriteret 90 mia. kr. til den grønne omstilling og har bragt os langt hen imod målet med vores målsætning om at nedbringe CO₂-udledningen med 70 pct. i 2030. Vi sætter lige nu turbo på den grønne omstilling, så vi hurtigst muligt bliver fri af Putins gas, og vi vil udbygge massivt med hensyn til havvind, landvind og solceller.

I sidste uge underskrev statsministeren Esbjergerkklæringen sammen med regeringsledere fra Nederlandene, Tyskland og Belgien, og ambitionen er, at Nordsøen skal levere 150 GW fra havvind frem mod 2050. Disse havvindmøller vil kunne forsyne op mod 230 millioner europæiske hjem med energi. Beslutninger af den kaliber kommer til at gøre en forskel, ganske ligesom når nogle af verdens største lande sætter sig i bevægelse. Et foregangsland kunne være Indien. For nylig fik vi i Danmark besøg af Indiens premierminister, Modi, og det grønne strategiske partnerskab mellem Indien og Danmark har et enormt potentiale. Vi har stadig meget arbejde foran os på det grønne område, før vi kan indfri klimamålsætningerne. Svære beslutninger og dilemmaer venter forude, men vi tager ansvar, og vi har i fællesskab i Folketinget vist, at vi kan få det til at ske.

Det har vi også i en helt anden boldgade: Arnepensionen. Vores ambition om at sikre en værdig tilbagetrækning for dem med de længste og hårdeste arbejdsliv blev af Venstres daværende formand kaldt det største bluff i dansk politik i generationer – intet mindre. Jeg tror ikke, at 62-årige Arne Juhl er enig i den karakteristik, og de 33.500 andre danskere, som er blevet tildelt retten til at gå tidligt på pension, er nok heller ikke enige, og jeg ville ønske, at vi i dag kunne love dem, der har haft de længste og hårdeste arbejdsliv, at der var ro omkring den retfærdighed, men virkeligheden er jo desværre, at hr. Jakob Ellemann-Jensen og hr. Søren Pape Poulsen ikke ser sådan på sagen. Her er der noget, de kan blive enige om. De vil afskaffe Arnepensionen, hvis de får chancen. Jeg kan fra Socialdemokratiets side garantere, at vi kommer til at gøre alt, hvad vi kan, for at forhindre det, og det er et af vores vigtigste løfter fremover.

I Socialdemokratiet vil vi sikre, at når der bliver flere ældre, der har brug for pleje, og flere børn, der skal passes, så følger pengene med. Venstre sagde det samme i valgkampen, og de gav endda et velfærdsløfte. Men siden bekendte partiet kulør. Pludselig var det ubetingede velfærdsløfte forvandlet til kernen af Peer Gynts berømte løg. Velfærdsløftet blev udvandet, som lagene blev skrællet af det, lag med betingelser, lag med forbehold, lag med dårlige undskyldninger og lag med søforklaringer. Til sidst nåede vi ind til kernen, der som bekendt ikke eksisterer. Måske havde Venstres forhenværende formand derfor også ramt den renere, hvis han her havde talt om det største bluff i dansk politik i generationer.

Nu vil jeg gerne på vegne af SF, Radikale Venstre, Enhedslisten og Socialdemokratiet læse et forslag til vedtagelse op:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget fordømmer de krigsforbrydelser, som de russiske styrker påfører den ukrainske befolkning. Folketinget er enige om, at den ukrainske befolkning skal støttes med våben, humanitær bistand og økonomiske ressourcer i deres legitime frihedskamp mod Rusland, og at ukrainske fordrevne skal beskyttes, indtil de igen kan vende tilbage til et frit Ukraine. Folketinget er enige om at møde Rusland med hårde sanktioner.

Folketinget ønsker at intensivere den nødvendige grønne omstilling, hvilket er påtrængende af hensyn til klimaet og behovet for at blive uafhængig af russisk energi. Folketinget konstaterer, at statens finanser er sunde, men at stigende priser rammer mange danskere hårdt. Folketinget er enige om at mindske den økonomiske ulighed og bekæmpe børnefattigdom.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 92).

Kl. 09:50

Kl. 09:47

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Det vil nu indgå i den videre debat.

Der er nu 45 minutter til korte bemærkninger, og jeg kan allerede sige, at vi ikke når alle dem, der ønsker at få en. Men først er det hr. Jakob Ellemann-Jensen. Værsgo.

Kl. 09:48

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Mange tak for det, formand. Tak til ordføreren, og velkommen på talerstolen som politisk ordfører. Regeringen fører jo en økonomisk politik, som rammer alle indkomstgrupper på en rigtig træls måde, sådan at både rig og fattig taber på regeringens politik. Vil ordføreren ikke sætte et par ord på de eventuelle tanker, der måtte ligge bag at føre sådan en politik?

Kl. 09:48

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 09:48

Rasmus Stoklund (S):

Jo, det vil jeg da gerne. Tak for velkomsten først og fremmest. Jeg kan ikke genkende billedet. I forbindelse med eksempelvis aftalerne om »Danmark kan mere« gør vi jo en konkret forskel for folk i beskæftigelse ved at hæve beskæftigelsesfradraget, vi øger fagforeningsfradraget, vi gør på alle mulige måder, hvad vi kan, for at hjælpe almindelige mennesker. Og nu, hvor vi er hårdt ramt af inflation, er det også en målrettet hjælp, vi forsøger at yde til de danskere, der har allermindest. Folkepensionisterne har vi foreslået at hjælpe med en ekstra varmecheck. Det er dem, der har allermindest, og som har de allerdårligste forudsætninger for at kunne tilvejebringe midler på andre måder. Derfor er det jo det, der er vores fokus, samtidig med at vi i en tid, hvor inflationen er problemet, er nødt til at være meget varsomme med at pumpe penge ud i økonomien. Det er også derfor, at det er et finansieret oplæg, der er lagt op til, og at vurderingen jo helt klart er, at det ikke vil puste til inflationen.

Kl. 09:49

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Jakob Ellemann-Jensen, værsgo.

Kl. 09:49

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Og det sidste er mægtig fint, men det ændrer jo ikke på, at regeringen i de seneste 3 år har forsømt muligheden for at gøre Danmark til et meget mere velstående land. Det ændrer heller ikke på, at hvis man ser på uligheden i samfundet, er den steget. Og det ændrer heller ikke på, at alle indkomstgrupper er blevet fattigere under den her regering, og at den laveste indkomstgruppe er den, der er blevet mest fattig under den her regering. Så jeg tænker bare, at der må ligge nogle tanker bag. Gør der det?

Kl. 09:50

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Rasmus Stoklund (S):

Når vi f.eks. øger afgiften på tobak, ligger der jo den tanke bag, at vi har et ønske om at øge ligheden, når det gælder folkesundheden, og sørge for, at folk har mulighed for at leve et godt, langt og sundt liv, uanset hvilken del af samfundet de kommer fra. Det er jo noget, som isoleret set øger den økonomiske ulighed, men som samlet set og set i en helhed øger ligheden sundhedsmæssigt og giver folk bedre liv. Derudover har nogle af de andre angreb, som der indimellem har været fra blå side i forhold til skattepolitikken, jo f.eks. gået på det finansbidrag, der er med til at finansiere Arnepensionen.

Kl. 09:50

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Så er det fru Trine Torp, SF.

Kl. 09:50

Trine Torp (SF):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Jeg vil stille et spørgsmål om noget, ordføreren ikke selv var inde på i sin tale, nemlig om ordføreren mener, at vi gør nok for at bekæmpe den mistrivsel, vi ser hos børn og unge. Når jeg spørger, er det jo, fordi regeringen sammen med SF, Enhedslisten og Radikale i forståelsespapiret har skrevet, at vi skal have en national handleplan for mental sundhed, der kan fremme børn og unges trivsel, og den handleplan har vi altså stadig væk til gode at se.

I foråret blev der fremlagt en national sundhedsprofil, som viser, at hver tredje unge kvinde og hver femte unge mand mellem 16 og 24 år mistrives. Vi hører om lange ventetider i PPR, vi hører om rigtig lang ventetid på psykologhjælp, og derfor vil jeg gerne høre ordføreren, om han ved, om regeringen har planer om at sætte gang i den her nationale handleplan.

Kl. 09:51

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 09:51

Rasmus Stoklund (S):

Jeg er enig med fru Trine Torp i, at det selvfølgelig er meget væsentligt at tage det alvorligt, når der er mange børn og unge, der mistrives. Men jeg synes egentlig også, at vi i fællesskab allerede har taget initiativer i den retning. Vi har sikret gratis psykologhjælp. Vi har på finansloven prioriteret, jeg tror, det var 600 mio. kr. til psykiatrien. Og vi har jo derudover i det hele taget holdt hånden under den økonomiske politik, også i forhold til de offentlige velfærdsinstitutioner, så der er bedre rum til at finansiere de indsatser, der måtte være nødvendige.

Endelig er det her jo komplekst, og jeg tror f.eks., at en årsag til mistrivsel blandt mange unge kan være, at der ikke er nogen, der signalerer, at der er brug for dem. Når der f.eks. er omtrent 50.000 unge, der står uden for både uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, er det jo, fordi der er nogle, der har fået lov til at sejle deres egen sø, og som jeg er sikker på vil få en meget bedre tilværelse, hvis der var nogle, der fik gang i dem.

Kl. 09:52

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Fru Trine Torp, værsgo.

Kl. 09:52

Trine Torp (SF):

Tak for det. Jeg er enig i, at det her er komplekst og derfor heller ikke kan løses med en pulje til hverken det ene eller det andet, men netop med en handleplan. For det her handler jo både om behandling

og om alt det, vi ikke bare kan behandle os ud af, men også om nogle af de grundlæggende strukturer, vi har i vores samfund, som skaber mistrivsel. Derfor er det også væsentligt, at vi får gang i at lave den her handleplan, så vi netop kommer rundt om både behandling, forebyggelse, tidlige indsatser, når man oplever mistrivsel, og også udvikling af de udviklingsmiljøer, som børn og unge skal trives i.

Kl. 09:53

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Tak. Ordføreren, værsgo.

Kl. 09:53

Rasmus Stoklund (S):

Det er en fælles ambition, som vi også fortsat ønsker at realisere. Og på et eller andet tidspunkt bliver der jo indkaldt til møder om det, og det er så sundhedsministeren, som man kan få datoerne fra.

Kl. 09:53

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så er det fru Sofie Carsten Nielsen, Radikale Venstre.

Kl. 09:53

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak for det. Jeg har lært oprigtigt at sætte pris på statsministerens grønne krammere, for det er nemlig rigtigt, hvad statsministeren sagde; de er udtryk for, at man er presset frem på banen af nogle partier, bl.a. mit eget. Så jeg tænker, om ikke også jeg kunne få sådan en grøn krammer af den nye politiske ordfører hos Socialdemokraterne. Det ville være et nybrud, tror jeg. Lad os prøve: Tænketanken Kraka har nemlig lige fremlagt nogle nye beregninger, som viser, at elektrificering faktisk er den billigste løsning til sukkerfabrikkerne på Lolland-Falster.

Så mit første spørgsmål til ordføreren er: Kunne vi ikke starte lidt forfra med det? Det er mere gas, der nu skal bruges på et tidspunkt, hvor vi skal gøre os uafhængige af gas. Det har vi besluttet. De to beslutninger står i stærk modsætning til hinanden. Skulle vi ikke prøve at regne om?

Kl. 09:54

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 09:54

Rasmus Stoklund (S):

Jamen jeg vil indlede med den grønne krammer, for det vil jeg da gerne imødekomme. Jeg har, før jeg blev politiker, en fortid i Dansk Metal, hvor det altid var utrolig interessant at besøge både underleverandørvirksomheder, men også større produktionsvirksomheder, som er nogle af dem, der fylder meget i offentligheden, altså Danfoss, Grundfos og alle de andre energiteknologiske virksomheder, som jo er med til virkelig at fremmane den grønne omstilling, ikke mindst i Danmark, men i høj grad også ude i verden.

Lad os sige, at man f.eks. installerer grundfospumper i et kæmpe stort infrastrukturprojekt i Kina. Det er jo et sted, hvor Danmark – for at drage en parallel til amerikanernes retorik – kan slå over sin vægtklasse, for der kan man virkelig bruge langt mindre energi, end man ellers havde gjort. Og ofte er det energi, der ville være tilvejebragt fra kulkraftværker og andre fossile energikilder. Så der kommer gerne grønne krammere herfra, og jeg synes, at vi har gjort meget for at øge forskningsdelen og i øvrigt også omstillingen af vores egen energiforsyning.

Kl. 09:55

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Fru Sofie Carsten Nielsen, værsgo.

Kl. 09:55

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jo, det var en gennemgang af, hvad vi kan. Men det konkrete spørgsmål går på gasledningen til Lolland. Det er jo den, det handler om. Skal vi ikke sætte den på pause og få lavet nogle genberegninger? For vi har også brug for den arbejdskraft. Skal vi til at bruge den arbejdskraft på at etablere ny gas, som vi skal bruge lige nu til at udbygge elnettet og gøre os uafhængige af russisk gas? Det er det, jeg spørger til. Der er nye beregninger på det. Jeg vil virkelig håbe, at der kan komme en reel grøn krammer fra Socialdemokraterne her.

Kl. 09:56

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 09:56

Rasmus Stoklund (S):

Jeg troede, der var to spørgsmål, altså forespørgslen om en grøn krammer og forespørgslen om det andet, og så kunne jeg ikke nå det andet, men det kommer så nu. Sådan som jeg har forstået det, har f.eks. Holmegaard og Dansukker jo den udfordring, at med de energimængder, de skal bruge, kan man ikke klare det udelukkende ved at elektrificere dem. Men til gengæld er det afgørende ikke nødvendigvis, om de har behov for gas. Det er så mere et problem, hvad det er for noget gas, de bruger, og der kan vi jo bevæge os væk fra naturgas og over mod biogas, og så kan vi stadig væk gøre det på en grøn måde.

Kl. 09:56

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten.

Kl. 09:57

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det, og tillykke til ordføreren med posten som politisk ordfører. Ordføreren siger i talen, at et vigtigt argument for at stemme ja er at sende et klart signal til Putin, men mon ikke det vigtigste signal, vi kan sende, trods alt er det, vi gør i fællesskab med at donere våben til den ukrainske regerings legitime frihedskamp og genindføre hårde sanktioner i forhold til Rusland? I virkeligheden kunne man jo ønske, at Socialdemokraterne tidligere havde været villige til at sende et signal ved ikke at støtte op om Nord Stream 1 og Nord Stream 2, som jo i høj grad finansierer den russiske krigsøkonomi.

Ordføreren nævner også, at en grund til at stemme ja skulle være, at vi skulle styrke kampen for frihed og demokrati. Der skal jeg bare spørge ind til ordførerens opfattelse af de missioner, der er i Afrika, f.eks. missionen i Mozambique, hvor man forsvare EU's handels- og ressourceinteresser i forhold til udvinding af gas, som jo altså også er til skade for den grønne omstilling, eller de aktioner, der er i Mali, hvor vi ved at EU-trænede tropper har været under kommando af Wagnergruppen eller har bidraget til overgreb på civile. Er det den type af frihed og demokrati, vi skal støtte?

Kl. 09:58

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Så får vi et svar fra ordføreren. Værsgo.

Kl. 09:58

Rasmus Stoklund (S):

Ja, jeg synes, at signalværdien er et reelt argument i en tid, hvor Putin opfører sig, som han gør, få 100 km herfra. Vi vil, hvis vi bevarer forsvarsforbeholdet, være det eneste EU-land, som har det her forbehold, og vi vil se, at nabolande, der ikke er medlem af EU, kan bidrage til EU's forsvarsarbejde, fordi de ikke aktivt har et

forbehold. Det kunne f.eks. være Norge, som jo kan bidrage, men det har vi aktivt taget stilling til at vi ikke kan, ikke vil og ikke må. Det synes jeg er en hæmsko, og jeg er ikke i tvivl om, at det da sikkert også er noget, som Putin kunne bruge i sin nationale propaganda ved at sige: Se her, der er lande, som ikke mener, at det er så afgørende, om man har det her forbehold eller ej. Nu er det jo selvfølgelig en helt usædvanlig konstruktion, at vi har forbeholdet, men jeg mener, at signalværdien er reel. Det er sådan set bare der, jeg vil hen. Og ja, det er muligt, at man kan finde steder, hvor der er sket fejl. Det kan man jo i alle slags samarbejder, men trods det er Enhedslisten jo eksempelvis stadig væk positive omkring NATO.

Kl. 09:59

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Peder Hvelplund. Værsgo.

Kl. 09:59

Peder Hvelplund (EL):

Men lad os nu prøve at skære polemikken væk og så forholde os til det konkrete og se på de igangværende aktioner. De handler jo bl.a. og i høj grad om at sikre EU's handels- og ressourceinteresser i Afrika. Altså, er det den type aktioner, som Socialdemokraterne mener vi skal støtte, eller er Socialdemokraterne villige til at nedlægge veto, hvis det f.eks. viser sig, at der er en aktion, som handler om at sikre adgang til gaslagre, som vi faktisk godt ved skal blive i jorden?

Kl. 09:59

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 09:59

Rasmus Stoklund (S):

Nu nåede jeg ikke helt at gøre mit svar færdigt før, men det var Enhedslistens sådan lidt tøvende, positive nye orientering mod NATO, jeg ville have været inde på – tiden løber.

I forhold til Afrika kan der jo være masser af projekter, som ville være relevante i forhold til at sikre en stabilisering af Europa, sikre sig i forhold til migrationsstrømme og sikre, at skibe ikke bliver udsat for pirateri, som det naturligvis vil være i dansk interesse at bidrage til at beskytte mod. Derudover var der jo forleden møde blandt EU's forsvarsministre omkring fremtidige mulige indsatser i Ukraine. Det kan være alt fra minerydning til at hjælpe ukrainerne med at beskytte deres land, beskytte korntransporter fra Ukraine osv. Det kan vi ikke deltage i aktivt i dag.

Kl. 10:00

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Tak for det. Så er det hr. Søren Pape Poulsen, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 10:00

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak for det. Og tak til ordføreren for talen, og tillykke med det nye hverv. Ligesom fru Sofie Carsten Nielsen kunne jeg da egentlig også godt tænke mig en krammer af ordføreren nu, da statsministeren er stoppet med det. Jeg kunne godt tænke mig en velfærds- og frihedskrammer af hr. Rasmus Stoklund, der handler om, at vi måske dropper den her snak om det demografiske træk – det er sådan noget stammesprog, vi har herinde, og det taler vi om som noget absolut helligt – og at vi i stedet for kommer derhen, hvor vi omfavner civilsamfundet; hvor vi omfavner den offentlige sektor; hvor vi omfavner det, at man måske gør ting på en ny måde; hvor vi fokuserer på, hvad der er godt for de gamle – om det er på det kommunale plejehjem eller friplejehjemmet, er jo sådan set lige meget, bare man har det frie valg – altså at vi i stedet for at lukke øjnene og blindt

lade den offentlige sektor vokse får en snak om, hvad rigtig velfærd er, at vi stiller nogle krav til hinanden, og at det skal handle mere om omsorg, end det skal handle om penge.

Kl. 10:01

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Tak for det. Ordføreren, værsgo.

Kl. 10:01

Rasmus Stoklund (S):

Først og fremmest tak for velkomsten. I forhold til krammeren skal jeg lige finde på et eller andet, vi kan bruge den som anledning til. Men derudover vil jeg sige, at jeg har lidt svært ved at få øje på, at man i store dele af blå blok betragter demografien som et helligt argument. Tværtimod synes jeg egentlig, at man helt skamløst har ladet være med at tage højde for, at demografien har ændret sig – at vi er blevet flere unge og flere ældre – ved at underfinansiere velfærden i årevis. Derfor synes jeg egentlig kun, det er i den anden side af salen, at der er mange, der kan tillade sig at bryste sig af at have betragtet det som noget helligt. Og det synes jeg da kun er godt, for det andet svarer jo til, at selv om der hvert eneste år bliver flere ældre på plejehjemmet, bliver man ved med, billedligt talt, kun at købe én othellolagkage. På et eller andet tidspunkt bliver den altså for tyndt skåret ud, og det er jo det, der ikke fungerer. Der er grænser for, hvor meget man kan tale om produktivitetsforandringer, når det gælder mennesker og omsorg og nærvær.

Kl. 10:02

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Hr. Søren Pape Poulsen, værsgo.

Kl. 10:02

Søren Pape Poulsen (KF):

Ja, naturligvis er der det. Men i forhold til den her beregning med en til en, altså at én altid koster en enhedspris, vil jeg sige, at jeg simpelt hen ikke mener, at man kan se sådan på det i vores velfærds-samfund. For så siger vi jo til den offentlige sektor: I kan ikke gøre mere; I kan ikke gøre det bedre; vi tror ikke på, at ledelse hjælper overhovedet. Altså, plejehjemslederen skal ud af kontoret og skal også kunne tage en vagt; plejehjemslederen skal vise en vej, skal vise, hvordan det skal være, og hvordan vi tager os af hinanden – at vi faktisk godt må røre ved de ældre, at det ikke skal være én stor maskinpark på et plejehjem.

Det demografiske træk er jo endt med at blive noget, som vi bare taler om, og så sender vi en check. En check er ikke nok – det handler om omsorg.

Kl. 10:03

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Tak for det. Ordføreren, værsgo.

Kl. 10:03

Rasmus Stoklund (S):

Jamen så kommer krammeren nu, for det er jeg da helt enig i. Jeg synes bare, det klinger lidt hult, når man får det til at lyde, som om økonomien så næsten ikke betyder noget. Det må jo være det, man lægger til grund, når man i årevis underfinansierer den offentlige sektor så markant, som man har gjort. For det er da ikke sådan, at vi har den mindste modstand mod produktivitet fremgang – det har vi i hvert fald ikke i Socialdemokratiet – altså hvis der er arbejdsgange, der kan gøres smartere, hvis der er bureaukrati, der kan skæres væk, eller hvis der er mere plads til menneskelige relationer i stedet for arbejdet på kontoret. Det er da kun godt – der kan vi sagtens blive enige.

	Kl. 10:03		Kl. 10:05
Formanden (Henrik Dam Kristensen): Hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.		Formanden (Henrik Dam Kristensen): Fru Pernille Vermund, Nye Borgerlige.	
	Kl. 10:04		Kl. 10:05
Morten Messerschmidt (DF): Jeg noterede mig, at statsministeren sagde om det nationale kompromis, at for en stund lagdes uenigheder på hylden, i relation til udskrivningen af folkeafstemningen om afskaffelse af forbeholdet. Alligevel kunne jeg ikke høre meget i den vedtagelsestekst, som ordføreren læste op, der handlede om afstemningen den 1. juni, og det undrede jeg mig lidt over. Hvad kan det skyldes? Har man ikke kunnet blive enige med sine parlamentariske støttepartier? Hvad er årsagen til, at man vælger foran så væsentlig en, jeg vil nærmest sige skæbnestund i forhold til dansk forsvars- og sikkerhedspolitik at være tavs om den afstemning?		Pernille Vermund (NB): Tak for det. De danske jobcentre er mildest talt en skandale. Vi kan se i medierne i dag, hvordan mennesker bliver pisket rundt i systemet og også bliver mere syge, end de var, da de kom ind i systemet. Vi har folk, som bare midlertidigt står uden arbejde, og som bliver til offentlige klienter fra dag et. Vi bruger mange milliarder på vores jobcentre – 4 mia. kr. alene på administration, og udgifterne til administration er sjovt nok steget, i takt med at beskæftigelsen er steget, altså at ledigheden er faldet. I efteråret, da det viste sig, at Københavns Kommune ikke havde lavet en eneste henvisning – ikke en eneste – var den socialdemokratiske beskæftigelsesordfører ude at sige, at det skreg til himlen. Man havde de sidste 2 år ikke gjort noget som helst af det, man skulle i henhold til loven for at få folk i job. Nu viser det sig – det har »Detektor« gravet frem – at 58 kommuner i hele landet har handlet på samme måde de sidste 2 år. Jeg synes, det er dybt alvorligt, at vi har noget, vi bruger så mange penge på, og at mennesker i den grad bliver slæbt igennem systemet. Hvad har Socialdemokratiet tænkt sig at gøre ved det?	
	Kl. 10:04		Kl. 10:07
Formanden (Henrik Dam Kristensen): Ordføreren.		Formanden (Henrik Dam Kristensen): Tak for det. Så får vi et svar. Ordføreren, værsgo.	
	Kl. 10:04		Kl. 10:07
Rasmus Stoklund (S): Jeg synes egentlig, at det afgørende i vores vedtagelsestekst er, at hele temaet for den er en fuldtone opbakning til Ukraine på alle tænkelige måder. Det er det, jeg lægger mest vægt på. Og så synes jeg i øvrigt, at ethvert parti herinde skal argumentere for sin sag med de lodige argumenter, der måtte være. Og når man så en gang imellem måtte ryge i »Detektor«, fordi man kommer til at bruge nogle argumenter, der ikke holder vand i virkeligheden, synes jeg måske også, at man skulle overveje, om man ikke skulle tilrette noget af sin argumentation.		Rasmus Stoklund (S): Uanset hvor der sker skandaler eller fejl, hvor folk får en dårlig behandling, hvad enten det er i en offentlig institution som et jobcenter eller i en privat virksomhed, eller hvorhenne det måtte være i vores samfund, ville jeg da aldrig drømme om at stå her og bakke op om det ved at sige, at det, der er sket det givne sted, bare skal fortsætte ufortrødent. Men jeg synes også, man skal passe på med at generalisere i forhold til alle jobcentre på baggrund af nogle enkelte sager, der har været i medierne, som jeg ved at beskæftigelsesministeren jo også har taget meget alvorligt. Han har svaret på spørgsmål og har klart tilkendegivet, at han heller ikke har været tilfreds med nogle af de sager, der har været fremme, bl.a. nogle af dem, vi alle sammen har læst om i dagspressen. Sådan noget kunne jeg da aldrig drømme om at forsvare, når det f.eks. handler om folk, der er meget syge og så alligevel bliver trukket igennem et bureaukrati, som enhver sund fornuft tilsiger ikke er egnet for lige netop dem, når de ligger i en hospitalsseng.	
	Kl. 10:04		Kl. 10:08
Formanden (Henrik Dam Kristensen): Hr. Morten Messerschmidt.		Formanden (Henrik Dam Kristensen): Fru Pernille Vermund.	
	Kl. 10:04		Kl. 10:08
Morten Messerschmidt (DF): Men det var jo ikke et svar, hr. Rasmus Stoklund. Altså, hvad er årsagen til, at man så kort tid før en så afgørende folkeafstemning ikke vælger at komme ind på sagen? Kunne det være, fordi statsministeren ikke har ret i, at de partier, der er bag det nationale kompromis, for en stund lagde uenighederne til side, f.eks. fordi Radikale Venstre meget eksplicit ønsker at fjerne vetoretten på EU's udenrigspolitik?		Pernille Vermund (NB): Tak. Selvfølgelig kan man ikke generalisere, men man må jo bare sige, at vi har et beskæftigelsesområde, hvor der i alt er 15.000 ansatte, 12.000 alene på jobcentrene. Vi bruger mere end 13 mia. kr. om året på det her og som sagt 4 mia. kr. alene på administration. Det er Socialdemokratiet, der har regeringsmagten. Det er Socialdemokratiet, der har muligheden for at gøre noget ved det her. Intet konkret er sket. I har haft magten i 3 år. Hvad sker der? Hvad har man tænkt sig at gøre? Det er ikke så længe siden, vi stod her i salen	
	Kl. 10:05		Kl. 10:08
Formanden (Henrik Dam Kristensen): Ordføreren.			
	Kl. 10:05		
Rasmus Stoklund (S): De partier, der er bag det nationale kompromis, bakker jo alle sammen op om, at vi afskaffer forsvarsforbeholdet. Så der er jo ikke nogen uenighed der. Derudover vil jeg igen sige, at vi er forskellige partier, og det er der en årsag til. Vi er ikke enige om det hele. Jeg går også ud fra, at vi vil se forskellige vedtagelsestekster fra blå blok i dag, men det er der jo ikke noget nyt eller odiøst i. Nu har vi så trods alt bare samlet et flertal bag den vedtagelsestekst, og det er jeg da kun glad for at vi her har kunnet enes om, så vi lægger en klar, entydig afstand til Putin og giver en fuldtone opbakning til Ukraine.			

og behandlede et forslag om som minimum at trække de hjemløse ud af jobcentrene. Ikke engang det ville I være med til.

Kl. 10:08

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Så får vi et svar. Værsgo.

Kl. 10:08

Rasmus Stoklund (S):

Jeg vil da ikke afvise, at der kan være behov for, at der nogle steder skal foretages justeringer og ændres på nogle ting. Men jeg synes omvendt også, at man skulle se lidt på, hvordan det egentlig går i det danske samfund. Der har aldrig nogen sinde været så mange i beskæftigelse, som der er lige i øjeblikket. Beskæftigelsen brager i vejret. Folk får jo trods alt jobs, og nogle er trods alt også forbi et jobcenter, når de får det. Man får det også via sit netværk og via venner. Nogle får det via deres a-kasse eller via møder i deres fagforening. Så når man sådan tegner et helt stort billede af, at intet fungerer, kan jeg ikke helt genkende det, eftersom beskæftigelsen jo faktisk har det fremragende.

Kl. 10:09

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance.

Kl. 10:09

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Regeringen bryster sig af at være økonomisk ansvarlig, og jeg spurgte for noget tid siden Finansministeriet, hvad konsekvenserne af regeringens samlede økonomiske politik er. Og der fik jeg det svar, at regeringens samlede økonomiske politik havde gjort alle indkomstgrupper i Danmark fattigere undtagen den næsttrigste indkomstgruppe. Altså, ikke ferrarisegmentet, men mercedes-segmentet var blevet rigere, men alle andre var blevet fattigere. Og uligheden var steget – den er steget i den her valgperiode, fordi regeringens politik primært rammer de fattigste i Danmark hårdt. Man har altså gjort de 10 pct. fattigste danskere endnu fattigere. Og det er, på trods af at man gik til valg på det modsatte.

Jeg har prøvet at få svar fra en række ministre den seneste tid på, hvordan det har gjort livet dårligere for de fattigste i Danmark, at regeringen har gjort dem fattigere, og jeg har ikke kunnet få svar. Det er jo en tradition i dansk politik, at de svære spørgsmål bliver sendt videre fra ministrene til den politiske ordfører, så jeg vil se, om jeg kan få svar fra den politiske ordfører. Hvordan har det påvirket livet for de fattigste i Danmark, at regeringens politik har forarmet dem?

Kl. 10:10

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 10:10

Rasmus Stoklund (S):

Det mest konkrete svar, jeg kan give på det – og det skal ikke lyde, som om jeg bare synes, at det er positivt, men det er det, der er den ærlige forklaring på den stigende økonomiske ulighed – er jo, at vi er et bredt flertal herinde, der har vedtaget at hæve tobakspriserne. Og det er jo isoleret set rigtigt, at det øger uligheden i forhold til den økonomiske udgift, der er forbundet med det, men omvendt øger det forhåbentlig ligheden, i forhold til at vi i fremtiden vil se, at folk uanset deres uddannelses længde, og uanset hvilket postnummer de bor i, får en levealder og får nogle gode år som pensionister, der minder mere om hinandens end det, vi ser i dag, hvor der er en enorm skævhed i det. Og for at svare så direkte som muligt er det nok det bedste svar, jeg kan give på det.

Så synes jeg i øvrigt, at det der med at reducere ulighedsdiskussionen til en enkelt markør, som handler om økonomi, er lidt svært, for jeg synes også, at folkesundhed, social mobilitet og livsmuligheder i øvrigt spiller en rolle i den sammenhæng.

Kl. 10:11

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 10:11

Alex Vanopslagh (LA):

Det er rigtigt, at tobaksafgiften er det, der primært driver stigningen i ulighed og fattigdom, men selv om man fraregner tobaksafgiften – siger Finansministeriet – stiger uligheden, og regeringens politik gør de fattigste i Danmark endnu fattigere, også uden tobaksafgiften. Så det, jeg synes er interessant, er, at man er gået til valg på, at de borgerlige skabte for meget fattigdom, og at det skulle man gøre op med, og man så efterfølgende selv gør de fattigste i Danmark endnu fattigere. Hvordan har det påvirket livet hos de fattigste i Danmark, at de er blevet endnu fattigere? Er det sådan, at det faktisk bare er ligegyldigt, at regeringen har gjort dem endnu fattigere, eller anerkender man, at det faktisk er noget, der har gjort deres liv sværere, og at man måske skulle føre en politik, der gør danskerne rigere?

Kl. 10:12

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 10:12

Rasmus Stoklund (S):

Nogle af de mennesker i Danmark, der har mindst, er jo bl.a. nogle af dem, der er på forskellige overførselsindkomster. Derfor synes jeg, det er enormt positivt, at andelen af folk, der er på f.eks. kontanthjælp, er faldet voldsomt i den her regeringsperiode. Rigtig mange er kommet i arbejde og har fået grundlaget for at få et godt liv, som ikke er præget af fattigdom – hvor deres børn ser deres far og mor tage af sted om morgenen og komme hjem om aftenen og have haft en arbejdsdag; hvor de kan holde sommerferie igen og leve som deres kammerater. Det i kombination med boligpolitik, elevfordeling på gymnasier ... nå, nu bliver jeg afbrudt.

Kl. 10:12

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ja, det er sådan, at når tiden er gået og man er i gang med en sætning, rejser jeg mig op – jeg venter ovenikøbet lidt, inden jeg rejser mig op. Men hvis man begynder på en ny sætning, er det, at jeg begynder at afbryde. Det er den måde, jeg prøver at styre det på.

Fru Susanne Zimmer, Frie Grønne.

Kl. 10:13

Susanne Zimmer (FG):

Tak. Og tak til ordføreren. Nu har vi jo lige haft naturens folkemøde i Hirtshals, hvor der fra alle sider blev udtrykt bekymring i forhold til tilbagegangen i naturen. Og der er også en bred enighed om, at naturen mangler plads. Derfor har vi jo i Frie Grønne fremsat et forslag om en bindende biodiversitetslov på lige fod med vores klimalov. Og der vil jeg godt høre ordføreren: Hvorfor er det, at Socialdemokratiet ikke kan gå ind for sådan en lov og prioritere, at vi faktisk giver naturen plads?

Et andet spørgsmål er om det nye projekt med havvindmøller i Esbjerg, som jo er fantastisk: Hvor stor rolle kommer naturen til at spille dér? Hvor meget hensyn tager man, og kan vi risikere, at klageadgangen bliver afskaffet også dér?

- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 10:13 Hvor mange danske familier vil blive ramt af Socialdemokratiets planer om tvangsfordeling af børn? Kl. 10:16
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 10:13 **Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren. Kl. 10:16
- Rasmus Stoklund** (S):
Det korte svar er, at det er, fordi vi synes, det er et lidt stort arbejde at sætte i gang, hvis Frie Grønne så ikke kommer og stemmer for deres eget forslag, når det skal til afstemning. Nej, det var for sjov. Jeg synes, at vi i forvejen har gjort meget for at sikre biodiversiteten, og jeg er helt enig i, at det er et afgørende fokusområde, for vi kan jo se, hvordan insekterne mangler plads og udfoldelsesmuligheder, og det samme gør naturen i øvrigt. Vi har vedtaget en lov om naturnationalparker over hele Danmark. Der kommer til at være urørt skov; der kommer til at være gode muligheder for både smådyr og større dyr for at udfolde sig. Det er jo et enormt vigtigt bidrag, og det synes jeg egentlig er vigtigere, end at vi har endnu en lovgivningsøvelse herinde.
- Kl. 10:14 **Rasmus Stoklund** (S):
Vi har ikke nogen konkret plan om nogen form for tvangsfordeling. Men det er klart, at Socialdemokratiet har et ønske om, at vi også i fremtiden har en folkeskole, hvor vi mødes på kryds og tværs. Og der er det meningen, at der i kommunerne skal være nogle drøftelser om, hvordan det kan foregå. Og jeg har indimellem set, at der er nogle, bl.a. fra hr. Thomas Danielsens parti, som laver meget direkte paralleller til den aftale, der er om gymnasierne. Men det er jo for forsimplet. Altså, det er jo en helt anden måde, det er reguleret på på folkeskoleområdet.
Det, der sådan set bare er sket her, er, at nu er der lagt op til, at der skal være nogle drøftelser sammen med bl.a. KL og kommunerne om, hvordan man på en god måde kan sikre, at vi mødes på kryds og tværs i folkeskolen og på den måde er med til at fastholde det høje niveau af tillid og af sammenhængskraft og fællesskabsfølelse, som vi er kendetegnet ved i det danske samfund. Og det er jo, når man mødes og lærer hinanden at kende – uanset om ens forældre er direktører eller får kontanthjælp – det er det, at man får tillid til hinanden og tilliden får mulighed for at gro. Kl. 10:17
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Fru Susanne Zimmer.
- Kl. 10:14 **Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Thomas Danielsen. Kl. 10:17
- Susanne Zimmer** (FG):
Ja, naturnationalparker og urørt skov er jo superfint, men naturnationalparkerne kommer kun til at vedrøre 0,6 pct. af vores areal, så det er jo et meget lille skridt. Det var en kommentar, men mit andet spørgsmål – det tredje spørgsmål bliver det så – drejer sig om Aalborg Portland. Nu, når vi skal reducere vores CO₂-udslip og en rigtig stor del af de planer, vi har, faktisk er skrivebordsplaner, som ikke er ført ud i virkeligheden, og som man ikke helt ved om virker, hvordan kan vi så holde til at give lempelser til Aalborg Portland og deres CO₂-afgift?
- Kl. 10:15 **Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Thomas Danielsen. Kl. 10:17
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 10:15 **Thomas Danielsen** (V):
Nu er der jo forskellige fællesskaber, og jeg ved godt, at Socialdemokratiet bifalder tvungne fællesskaber. Vi bifalder frivillige fællesskaber, og hvis man på nuværende tidspunkt ikke ønsker at løfte sløret for, hvor mange børn der bliver ramt af planerne om tvangsfordeling, må ordføreren jo kunne fortælle mig, om Socialdemokratiets ordfører på området er blevet fejlciteret i Berlingske Tidende den 1. maj, hvor han gør det klart, at han vil fordele skolebørn efter forældrenes indkomst. Er det noget, der skal rettes i Berlingske Tidende? Kl. 10:17
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Tak. Ordføreren, værsgo. Kl. 10:17
- Rasmus Stoklund** (S):
Vi har ikke nogen særlig forkærlighed for tvungne fællesskaber. Men det er klart, at når vi har en folkeskole, som vi kan se nogle steder presses af den måde, søgningen til dem er på, altså hvor de f.eks. lige pludselig har 30 elever med udenlandsk baggrund i en klasse, eller hvor mange de nu er – 26 eller 27 – og én med dansk baggrund, så kommer der en skævhed, og så begynder danske familier at vælge folkeskolen fra. Og så ser vi en opblomstring – og det kan så være, hr. Thomas Danielsen synes, at det kun er alletiders – af privatskoler og friskoler i stedet for. Og så mister vi det her afgørende led, som folkeskolen er for sammenhængskraften i det danske samfund. Kl. 10:18
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Så er det fru Louise Schack Elholm, Venstre.
- Thomas Danielsen** (V):
Tak for det, og tak for ordførerens tale. Jeg vil spørge ind til noget af det, som ordføreren ikke var omkring i sin tale, nemlig tvangsfordelingen af folkeskoleelever, som den socialdemokratiske ordfører på området har røbet noget om. Jeg kunne godt tænke mig at spørge:

Kl. 10:18

Kl. 10:21

Louise Schack Elholm (V):

Det er meget pudsigt, at årsagen til, at man vil fjerne folks frie valg, er, at man ikke har en god nok folkeskole, og den har man så også udsultet ved at fjerne talentpuljen. Så det er jo meget sjovt.

Men jeg vil sådan set spørge om noget andet, nemlig den økonomiske ansvarlighed. Socialdemokratiet påstår, at de går meget op i folks økonomi, og der er jo rigtig mange danskere, der føler sig klemt på pengepungen i øjeblikket. Folk dropper bøfferne, og det kan måske synes at være meget godt i forhold til et miljøhensyn, men det er jo synd, at det er på grund af økonomiske årsager. De dropper også alle mærkevarerne og sådan noget, og imens lægger regeringen stadig flere skatter på danskerne. I øjeblikket behandler vi lovforslag om skatter, der gør, at indboforsikringer bliver dyrere, at pensioner bliver dyrere, og at realkreditlån bliver dyrere. Der er en kulturmoms, som regeringen også har foreslået, og som vi er i gang med at behandle i udvalget, og så kommer der nu en ny streaming-skat. Hvordan hænger det sammen, når regeringen påstår, at den interesserer sig for, at danskernes økonomi hænger sammen, mens man stadig væk hiver flere penge op af lommerne på danskerne?

Kl. 10:19

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 10:19

Rasmus Stoklund (S):

Det er jo rigtigt, at når man ser på forbrugertilliden, kan man se, at den er for nedadgående i øjeblikket. Det er måske ikke så underligt med alt det, der sker omkring os, og med den usikkerhed, som en krig i et af vores nabolande skaber. Men når man så omvendt ser på alle de andre nøgletal, kan man jo se, at Danmark står historisk stærkt, og der behøver man jo ikke kun at lytte til mine ord. Man kan jo læse økonomiske redegørelser. Man kan se de øvrige rangeringer, der laves. Man kan se, hvordan vi i sammenligning med andre lande i forhold til offentlig gæld, i forhold til beskæftigelse og i forhold til forventninger om bnp-vækst jo klarer os enormt godt. Det synes jeg er lidt svært sådan helt at se bort fra i en vurdering af, hvordan vi håndterer den økonomiske politik. Så vil jeg i øvrigt også sige: Hvis man mener, man skal føre en ansvarlig økonomisk politik, så synes jeg ikke, man skal argumentere for skattelettelser i en tid, hvor inflationen er problemet. Altså, inflationen var på 6,7 pct. i april måned. Hvis vi pøser skattelettelser ud i samfundet lige nu, vil den inflation banke i vejret.

Kl. 10:20

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Fru Louise Schack Elholm.

Kl. 10:20

Louise Schack Elholm (V):

Jeg talte slet ikke om skattelettelser. Jeg talte om skattestigninger. Det er jo det modsatte. Regeringen påstår, at den interesserer sig for danskernes økonomi. Nu kan jeg høre, at ordføreren synes, at danskernes økonomi er ganske fin, fordi der er en høj beskæftigelse. Men rigtig mange danskere oplever højere priser, og at renterne stiger på deres realkreditlån. Derfor er det rigtig uhensigtsmæssigt, at man øger skatterne for de her ting. Det går vi i Venstre op i, altså at økonomien hænger sammen for den ganske almindelige dansker. Det er jeg da selvfølgelig ked af at høre at Socialdemokraterne ikke gør. Hvorfor vil man hive så mange penge op af danskernes lommer og ikke hjælpe dem i en tid, hvor de har det så svært?

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 10:21

Rasmus Stoklund (S):

Det skal jeg beklage at jeg misforstod. Jeg troede, at Venstre gerne ville have skattelettelser, men det vil Venstre så alligevel ikke nu – det er modtaget. Det er sådan set også det ansvarlige at gøre i den situation, vi står i, altså at lade være med at argumentere for skattelettelser, for det er jo ikke tiden til at pøse penge ud i økonomien. Jeg har ikke på noget tidspunkt sagt – det var sådan set også en del af min tale – at det ikke rammer folk på pengepungen. Det rammer selvfølgelig især dem, der har mindst. Det er et kæmpeproblem, og vi må så gøre, hvad vi kan, for at hjælpe så målrettet som muligt, for vi kan ikke kompensere hele befolkningen.

Kl. 10:21

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Fru Signe Munk, SF.

Kl. 10:21

Signe Munk (SF):

Naturgas har alle dage været klimabelastende. Nu er det så hundedyrt, og derudover kommer det lige ned i Putins krigskasse. I »Danmark kan mere II« har regeringen fremlagt sit bud på, hvordan man hurtigst muligt kommer af med naturgassen, og ordføreren gentog det også heroppe. I 2030, siger regeringen. Finten er bare, at »hurtigst muligt« altså er før 2030. Men det kræver, at man er villig til at putte nogle penge i omstillingen for at komme væk fra naturgas, og når man kigger ned i regeringens udspil i »Danmark kan mere II«, er der ikke én ny krone til at få biogassen hurtigere ud og få fjernvarmen hurtigere ud. Og i Jylland ved vi godt, at der ikke er noget, der er gratis, men jeg er lidt i tvivl om, om regeringen i forhold til at komme af med naturgassen hurtigst muligt mener, at det faktisk skal være gratis, eller om man bare ikke mener, at det skal gå så hulens stærkt.

Kl. 10:22

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 10:22

Rasmus Stoklund (S):

Vi mener, at det *skal* gå stærkt, og vi er sådan set meget optaget af at få udfaset naturgassen, men der er jo også nødt til at være en eller anden form for realisme i de her spørgsmål. Og der er flere spor i de her ting. Dels er gasmarkedet jo i høj grad også et EU-marked, eller et europæisk marked, dels hænger det trods alt også sammen med – hvilket i øvrigt også, synes jeg, er relevant at nævne i den her sammenhæng – at man i den grønne køreplan, som giver et overblik over, hvad der skal ske på det grønne område frem mod 2030, løbende genbesøger de forskellige grønne aftaler og forskellige målsætninger. Og hvis det pludselig skulle vise sig, at man kunne gøre noget hurtigere i forhold til gassen, er det da kun godt. Men altså, lige nu tror jeg, det realistiske mål er at holde fast i 2030.

Kl. 10:23

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Fru Signe Munk, værsgo.

- Kl. 10:23 så tror jeg simpelt hen, at det nemmeste er at rette spørgsmålet til forsknings- og uddannelsesministeren. Kl. 10:26
- Signe Munk (SF):**
Jo, men der er et meget nemt redskab, der ligger lige for, og det er at sætte noget biogasproduktion hurtigere i gang. Det kræver nogle nye penge. Så spørgsmålet er, om regeringen er villig til at finde nogle nye penge til at få naturgassen hurtigere ud. Og det er jo rigtigt, hvad ordføreren siger, altså at hvis vi bruger mindre naturgas i Danmark og kommer fuldt over på grøn gas, kan vi også hjælpe resten af Europa med at komme hurtigere af med Putins naturgas. Så spørgsmålet kommer tilbage til det samme. Det handler ikke om at genbesøge det, men om, om regeringen er villig til at finde nogle nye penge til at komme hurtigere af med naturgassen. Kl. 10:24
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Tak. Så får vi svaret fra ordføreren. Værsgo. Kl. 10:24
- Rasmus Stoklund (S):**
Men noget af det, fru Signe Munk lægger vægt på her, er jo også at undgå at skulle købe Putins gas, og det er jeg selvfølgelig enig i er en væsentlig målsætning, og der kommer vi trods alt et stykke af vejen, når Tyrafeltet bliver genåbnet. Altså, der kommer vi jo så til selv at kunne levere meget af den gas, som vi har brug for i Danmark og i øvrigt eksporterer til vores naboer. Og det synes jeg er et væsentligt bidrag i den sammenhæng, hvor vi taler om også at undgå at skulle købe den af Putin. Kl. 10:24
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Så er det fru Lotte Rod, Radikale Venstre. Kl. 10:24
- Lotte Rod (RV):**
Tak for det, og tillykke med den nye post. Jeg vil gerne spørge om noget af det, som er noget af det vigtigste herhjemme, nemlig vores børn og unge og det, at de møder uddannede og dygtige lærere og pædagoger. Nu er det jo efterhånden ret mange måneder siden, at vi har fået anbefalingerne til en ny lærer- og pædagoguddannelse. Vi er en stribe ordførere herinde, som er fuldstændig klar og bare venter. Uddannelsesinstitutionerne derude er klar og venter. Lærerne, pædagogerne og de studerende er klar og venter. Tilsyneladende er de eneste, der ikke er klar, Socialdemokratiet. Derfor har jeg lyst til at spørge ordføreren: Hvorfor er vi ikke for længst gået i gang med at forhandle nye lærer- og pædagoguddannelser? Kl. 10:25
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren. Kl. 10:25
- Rasmus Stoklund (S):**
Jeg tror, at vi jo nok deler målsætningen om at få styrket det, som nogle gange bliver kaldt velfærdsuddannelserne, altså bl.a. professionsuddannelserne. Det er også en reel problemstilling, at vi både mangler sygeplejersker, lærere, pædagoger og socialrådgivere. Vi er meget optaget af at prøve at løse den problemstilling. Man løser den på forskellige måder, bl.a. ved at sørge for, at der er uddannelsesinstitutioner i hele landet og ikke kun i de store byer. For der er også folk, der har lyst til at blive pædagog, men som måske ikke har lyst til at bo i København eller Aarhus. Det er jo en af de måder, vi prøver at komme det her i møde på.
Hvis en del af spørgsmålet også går på nogle datoønsker og den slags, altså hvornår man bliver indkaldt til møder og sådan noget,
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren. Kl. 10:26
- Lotte Rod (RV):**
Det er jo alligevel ret interessant, at vi er så mange partier, som har presset på for at komme i gang med forhandlingerne. Vi har sagt det til ministeren flere gange. Vi har i Radikale Venstre endda været med til at finde penge til, at vi kan gøre de her uddannelser bedre. Så det eneste, vi venter på, er Socialdemokratiet. Og derfor vil jeg bare spørge igen, om ikke for Radikale Venstres skyld, så for alle de mange uddannelsesinstitutioner og studerendes skyld, der venter derude: Hvornår forventer regeringen at vi forhandler? Og dermed også: Hvornår forventer regeringen at der er en ny lærer- og pædagoguddannelse? Det svar ønskes. Kl. 10:26
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren. Værsgo. Kl. 10:26
- Rasmus Stoklund (S):**
Nogle gange, når man får nogle gode anbefalinger og nogle gode vurderinger af forskellige eksperter som dem, fru Lotte Rod henviser til er kommet, skal man lige bruge lidt tid på at tygge dem igennem, og så er jeg sikker på, at selve datoøvelsen finder partierne ud af sammen med forsknings- og uddannelsesministeren. Kl. 10:26
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Så er det hr. Torsten Schack Pedersen. Kl. 10:26
- Torsten Schack Pedersen (V):**
Konsekvenserne af Socialdemokratiets førte politik de sidste 3 år er omkring 40 skattestigninger til danskerne. 10 mia. kr. skal danskerne nu hvert år betale mere i skat. Det tror jeg ikke fremmer forbrugertiliden. Men det fremmer måske heller ikke forståelsen og respekten for, hvad partierne siger til danskerne før et valg. Den tidligere politiske ordfører fra Socialdemokratiet, som nu er finansminister, sagde forud for sidste valg: Med Socialdemokratiets politik skal man være en bank, arve en virksomhed eller tjene rigtig mange penge på aktier og lignende for at få en skattestigning. 95 pct. af danskerne skulle ikke opleve stigende skatter. Hvordan mener Socialdemokratiets politiske ordfører i dag at Socialdemokratiet har levet op til det valgløfte? Kl. 10:27
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren. Kl. 10:27
- Rasmus Stoklund (S):**
Det mener jeg da vi har levet godt op til. Ser man f.eks. på, hvordan vi prioriterer, er det jo beskæftigelsesfradraget, vi har haft fokus på. Det tror jeg ikke der er så mange bankejere der har den store glæde af. Det kommer almindelige lønmodtagere til gavn. Derudover er det jo, når vi øger fradraget for at stå i fagforening, også almindelige lønmodtagere, der får gavn af det. Det er heller ikke typisk bankdirektøren. Det er muligt, at de også står i fagforening, men jeg tror ikke, at det betyder så meget for dem. Endelig kan jeg sige, at en af de afgiftsstigninger, som fylder meget i den her diskussion, er

stigningen på tobak, som jo trods alt ikke kun er noget, Socialdemokratiet går ind for. Der er mig bekendt en bred opbakning til, at vi skal vedtage den.

Kl. 10:28

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Værsgo, Torsten Schack Pedersen.

Kl. 10:28

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg tror, at der er ret mange danskere, der betaler emballageafgift. 38 pct. af danskerne har et streamingabonnement. Det er et streamingabonnement, som Socialdemokratiet nu mener skal pålægges en ekstra skat. Så passer det jo ikke, hvad finansministeren sagde, da han var politisk ordfører, nemlig at 95 pct. af danskerne ikke ville opleve skattestigninger med en socialdemokratisk regering. For det gør danskerne, hvad enten de ryger eller køber emballage – eller nu formaster sig til at have et streamingabonnement. Kan ordføreren ikke bekræfte, at Socialdemokratiets førte politik er i strid med det løfte, som finansministeren gav forud for sidste valg?

Kl. 10:29

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 10:29

Rasmus Stoklund (S):

Nej. Men jeg synes også, at hr. Torsten Schack Pedersen glemmer at nævne, at der jo omvendt også er nogle, der oplever, at det går den anden vej. Altså, når f.eks. beskæftigelsesfradraget går op, får man flere penge udbetalt. Derudover er det jo rigtigt, at det nu koster 6 kr., når man skal købe en plastikpose nede i supermarkedet. Det er blevet ret dyrt. Det kan jo så også være, at det øger incitamentet til, at nogle af dem, der synes, at det er dyrt, tager en pose med selv og bruger den flere gange. Altså, det er jo et af de eksempler, som hr. Torsten Schack Pedersen nævnte i sit indlæg.

Kl. 10:29

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så er det Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 10:29

Mai Mercado (KF):

Tak. Jeg vil også stille spørgsmål omkring det frie valg, for man må jo sige, at Socialdemokratiet jo er lykkedes med at stække det frie valg – det gælder på ældreområdet, det gælder på daginstitutionsområdet, og det gælder også på gymnasieområdet, hvor der kommer den her tvangsfordeling af elever, som altså så skal ske på baggrund af forældrenes indkomst. Og så er der altså kommet sådan en tillægsaftale, men en tillægsaftale gør jo ikke noget, da det stadig væk er en dårlig aftale.

Så jeg vil egentlig bare stille det spørgsmål: Det stopper jo ikke her, vel? Det næste, som Socialdemokratiets ordfører har været ude med, er, at der nu skal ske en ændret fordeling på folkeskoleområdet. Så jeg vil egentlig bare bede ordføreren om at løfte lidt på sløret for planerne om, hvordan den næste tvangsfordeling skal ske.

Kl. 10:30

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 10:30

Rasmus Stoklund (S):

Hele den her tvangsretorik anerkender jeg simpelt hen ikke, for det er jo ikke sådan, at der i dag bare er fuldstændig frit valg på alle hylder, når man søger ind på et gymnasium. Altså, i dag er det i

runde tal sådan, at ni ud af ti elever, der søger ind på et gymnasium, får imødekommet deres førsteprioritet. Med den nye aftale vil det tal være mindst det samme. Det er jo de tal, der ligger, og det tror jeg at fru Mai Mercado udmærket er klar over; derfor forstår jeg heller ikke, hvorfor man fastholder den her retorik om tvang, for der har aldrig været frit optag. Det har altid været sådan, at det skulle fordeles efter, hvor der var plads.

Så er spørgsmålet bare: Skal det foregå på sådan en lidt tilfældig administrativ måde, eller skal det foregå på en måde, hvor vi sikrer, at vi bor sammen på kryds og tværs, og at vi ikke får skabt ghetto-gymnasier osv.? Det er jo det, man så må gøre op med sig selv – hvad vil man helst? – og der er jeg glad for den aftale, man har lavet.

Kl. 10:31

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Mai Mercado, værsgo.

Kl. 10:31

Mai Mercado (KF):

Det er jo simpelt hen ikke rigtigt, for valget bliver mindre frit med tvangsfordelingsaftalen. Der bliver færre elever, som får imødekommet deres førsteprioritet. Og det er jo meget sigende for Socialdemokratiet, at man går ind og stækker det frie valg, hvad enten det drejer sig om at kunne vælge plejehjemsplads, personlig pleje eller sine børns daginstitution. Og jeg ville ønske, at Socialdemokratiet gik den anden vej og i stedet respekterede, at mennesker er forskellige, og at de prioriterer og vælger forskelligt. Nu har vi set hetzen imod daginstitutionerne, hetzen imod privatskolerne.

Kl. 10:31

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så får vi et svar. Værsgo.

Kl. 10:31

Rasmus Stoklund (S):

Jeg forstår ikke, at man bliver ved med at insistere på at sige noget, som ikke er rigtigt. For det første var der det her med tvang: Der har aldrig været frit optag. For det andet var der det her med, hvor mange der får imødekommet deres første prioritet: Ifølge de beregninger og prognoser, der ligger for den nye aftale, er der flere, der får imødekommet deres førsteprioritet med den nye aftale, end der var før – der er flere, der får imødekommet den. Så er det jo ikke rigtigt at tegne det der billede af, at det er tvang, eller at vi skubber folk steder hen, hvor de ikke vil være.

Kl. 10:32

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Victoria Velasquez, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:32

Victoria Velasquez (EL):

Tak for det. Den økonomiske tryghed i vores samfund er truet. Og vi ved, at de reformer, som den tidligere borgerlige regering har vedtaget, har store konsekvenser, i forhold til at uligheden stadig vokser, og har kastet flere tusind mennesker, herunder flere børn end voksne, ud i fattigdom. Det har en betydning, både for uligheden helt konkret og for trygheden for lønmodtagerne, fordi de er bange for at få en fyreseddel eller blive syge. Det har en betydning for lønningerne i vores samfund. Vi ser aktuelt, hvordan ukrainske krigsflygtninge bliver udnyttet til 75 kr. i timen i landbruget, i restaurationsbranchen og i rengøringsbranchen. Og så har det en kæmpe betydning for den enkelte, som lider afsavn, og for børnene, hvor bare et år i fattigdom har en betydning for, om man kan få en uddannelse eller ej. Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge Socialdemokratiet,

i forhold til at der nu er gået 3 år og vi lige nu er i forhandlinger om ydelserne, som næsten ikke rykker sig: Hvad foregår der? Har Socialdemokratiet ikke tænkt sig at leve op til de løfter, som man gav før valget?

Kl. 10:33

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 10:33

Rasmus Stoklund (S):

Først vil jeg gerne sige, at jeg næsten ikke kan udtrykke, hvor meget afsky jeg deler med fru Victoria Velasquez, når det gælder folk, der kommer fra en desperat situation og bliver udnyttet af skruppelløse mennesker her eller andre steder. Det er selvfølgelig totalt uacceptabelt. Til den anden del af spørgsmålet omkring ydelser vil jeg sige, at der jo er nogle balancer, som vi nok vurderer lidt forskelligt, for at sige det mildt, i det her lokale. Vi synes, at der er en meget væsentlig balance i forhold til at sørge for, at der ikke er børn i Danmark, der lever i børnefattigdom. Men vi synes også, at der er en meget vigtig balance i forhold til at sikre, at der er et incitament til at tage et arbejde. Og jeg synes også, at der er en balance i forhold til at sikre, at der ikke er folk, der sidder rundtomkring i verden og overvejer, hvad de skal sætte kursen mod for at søge ophold, og så tænker, at Danmark måske er et meget godt sted, fordi de har nogle lukrative ydelser der. De hensyn skal man jo så finde en eller anden måde at forene og balancere, og det er en meget vanskelig øvelse. Det medgiver jeg gerne.

Jeg synes egentlig, at vi i fællesskab har gjort, hvad vi kunne, for at skærme de børn, siden vi kom til, med det her midlertidige børnetilskud. Mange af dem, der modtager det, har udenlandsk baggrund, men der er altså også mange med dansk baggrund, der modtager det.

Kl. 10:34

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Victoria Velasquez.

Kl. 10:34

Victoria Velasquez (EL):

Jeg mener ærlig talt ikke, at man kan blive ved med at give flere undskyldninger eller tale om balance. Ledighedstallene taler for sig selv. Den bedste måde at bekæmpe arbejdsløshed på er med arbejde. Vi har lige fået en evaluering i forhold til det midlertidige børnetilskud, som ordføreren også rigtig nok kom ind på, der faktisk viser, at det, at man har nogle ordentlige livsvilkår, har en positiv effekt på, at man søger arbejde. Der er simpelt hen ikke undskyldninger nok til ikke at skulle lande en aftale. Så derfor vil jeg gerne høre: Hvornår regner ordføreren med at vi rent faktisk får levet op til de løfter, som Socialdemokratiet selv har givet, og som også er noget af det, der er kernen i forståelsespapiret?

Kl. 10:35

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 10:35

Rasmus Stoklund (S):

Jeg synes, det er lidt mere nuanceret end som så. For jeg mener, at det med rette kunne krænke folks retfærdighedsfølelse, hvis de havde et lavtlønnet job i det danske samfund og så kunne se, at der var nogle af deres naboer, der fik nærmest det samme udbetalt uden at stå op om morgenen og gå på arbejde. Jeg tror også, at det kunne have en negativ indvirkning på beskæftigelsessituationen, hvis man ikke tænker sig godt om, når man laver om på ydelsessystemet. Og derfor synes jeg ikke, at det er så enkelt, som der bliver lagt op

til her. Jeg synes, at der er flere hensyn, og jeg synes, at det er komplekst. Det er jo også velkendt, at de forskellige partier herinde ser meget forskelligt på sagen.

Kl. 10:35

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den sidste korte bemærkning til ordføreren er fra fru Pia Kjærsgaard, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:35

Pia Kjærsgaard (DF):

Tak for det. Tillykke med posten; der bliver nok at se til. Jeg hørte i begyndelsen af hr. Rasmus Stoklunds indlæg, at man sådan lige løst nævnte, at man havde foreslået 5.000 kr. mere til pensionisterne, og så hørte jeg ikke ret meget mere. Hvad bliver der ud af det? For jeg synes, den stadig væk hænger lidt. Altså, det er meget nemt at foreslå nogle ting, men jeg synes, at en regering har en forpligtelse til at være mere solid. Måske ville det have været godt, hvis statsministeren havde indkaldt til en forhandling og sagt, at der virkelig er problemer i øjeblikket på baggrund af alt det, vi oplever. Det er dyrt, ja. Sjovt nok var jeg faktisk også overrasket over den der pakke smør til 22-25 kr. Der er rigtig mange, som hænger vældig meget derude nu, specielt pensionisterne, men jeg hører bare ikke mere. Altså, det er nemt at foreslå. Hallo! Den hænger lige i luften. Hvad bliver det til?

Kl. 10:36

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 10:36

Rasmus Stoklund (S):

Først og fremmest tak for lykønskningen; det er rigtigt, at der bliver nok at se til. Men jeg synes ikke, det er helt rigtigt, at den hænger i luften. Altså, der pågår jo aktuelt forhandlinger i Skatteministeriet, som også vedrører vores forslag om en ældrecheck til de folkepensionister, der har mindst. Det foregår i disse uger, så det er jo ikke noget, vi bare har foreslået, og så er vi ellers fartet videre med alt muligt andet.

Kl. 10:37

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Pia Kjærsgaard.

Kl. 10:37

Pia Kjærsgaard (DF):

Men der er bare ikke nogen smalle steder, når det drejer sig om indvandrere. Det er der, jeg synes problemet er. Altså, der er ikke så meget sendrægtighed, når der er flere indvandrere, der skal have flere penge. Altså, Ydelseskommisionen er jo godt i gang med at give nyttilkomne udlændinge mange, mange flere penge end det, vi har oplevet. Og der synes jeg bare, der er en stor forskel. Man er meget hurtigere, når det gælder om at give mere til indvandrere og udlændinge i Danmark, end når det gælder pensionister. Der venter man ikke på lange forhandlinger. Jeg synes jo også, at det måske havde været bedre, hvis man havde sagt, at det skulle være en skattefri ældrecheck end alle de der lidt mærkelige ting. Det er fint nok med flere penge, men der bliver nok ikke så meget i virkeligheden til sidst.

Kl. 10:38

Første næstformand (Karen Ellemann):
Tak. Ordføreren.

Kl. 10:38

Rasmus Stoklund (S):

Det tror jeg ikke at bl.a. fru Victoria Velasquez, som havde ordet før, ville være enig med fru Pia Kjærsgaard i. Nu har vi jo i flere år diskuteret ydelsesniveauet for indvandrere, og der er vi jo netop meget optaget af, at vi ikke bare vil hæve ydelserne til indvandrere, for der skal være et meget stærkt incitament til at komme i arbejde. Det er også derfor, vi har det her forslag om en 37-timers arbejdspligt. Folk skal i arbejde, de skal levere et stykke arbejde, og så kan de få udbetalt ydelse efter, hvor mange timer de møder op. Jeg håber da, at Dansk Folkeparti og andre vil være med til at lave sådan en aftale på et eller andet tidspunkt, men det er jo et arbejde, der pågår. Det er ikke sådan, at vi rundhåndet udskriver checks til indvandrere.

Kl. 10:38

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til hr. Rasmus Stoklund, og hermed tak til Socialdemokratiet. Den næste ordfører kommer fra Venstre. Velkommen til hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 10:39

(Ordfører)

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det. Jeg vil gerne tale om ansvar i dag. For vi kan så meget, når vi tager ansvar, og når vi får mulighed for det.

Den 24. februar gav Putin os desværre den mulighed, da han tromlede ind over Ukraines grænser. Han startede et nyt kapitel i Europas historie. Vi har set skrækelige billeder af død og ødelæggelse, af mænd, kvinder og børn dræbt eller på flugt fra deres hjem. Jeg tror, vi alle sammen kan huske billederne fra krigens første uger. Jeg kan huske en aften, hvor jeg kom hjem, og min kone, Anne Marie, viste mig en video fra Ukraine – jeg tror, de fleste af jer har set den. Det er en far, som i al hast sætter sin familie på et tog væk og siger farvel. Tårerne trillede stille og roligt ned ad kinderne på os, som sad her i sikkerhed, ikke så langt væk, men med vores egen familie.

Men den frie verden nøjes ikke nu med at græde for Ukraine. Vi hjælper dem. Vi hjælper dem med våben i deres kamp mod den russiske overmagt, og det virker. Tænk, hvis den frie verden ikke havde stået sammen, ikke havde leveret våben til ukrainske frihedskæmpere, ikke havde taget imod flygtninge og ikke havde sanktioneret solen sort over for Rusland. Så tak til de mange her i salen og i resten af Danmark, som har taget ansvar, da det for alvor gjaldt.

Putins invasion har forandret verden, og den har også forandret dansk politik. Den 6. marts tog Venstre sammen med regeringen, SF, Radikale Venstre og Det Konservative Folkeparti et ansvar, og det vil jeg gerne sige jer alle sammen en stor og helhjertet tak for. Vi skal bruge 2 pct. af vores bnp på forsvaret inden udgangen af 2033 – ja, Venstre arbejdede godt nok for en tidligere dato. Aftalen er et nationalt kompromis, og det er en god aftale. For Danmark skal opruste, ikke for at gå i krig, men for at vi kan sikre freden herhjemme.

Om 9 dage, den 1. juni, skal danskerne til stemmeurnerne. For mig handler det om, hvad det er for et land, Danmark ønsker at være. Skal Danmark tage ansvar og stå sammen med vores allierede, eller skal vi overlade ansvaret til de andre og blive stående udenfor? Jeg er ikke i tvivl. Forsvarssamarbejdet i EU handler om at løfte et fælles ansvar, om at sikre freden og friheden i Europa og i verden. Det gør vi ved at deltage i det europæiske forsvarssamarbejde, det gør vi ved at stemme ja den 1. juni.

Det nationale kompromis kommer også til at forandre den økonomiske debat i Folketinget. Det er ikke rigtig sket endnu, men det kommer. Vi har investeret i vores sikkerhed, og vi prioriterer udvik-

lingen af velfærdssamfundet, og hvis vi også fremover vil kunne prioritere velfærd, vækst og grøn omstilling, skal vi igen føre en ansvarlig økonomisk politik i Danmark. Ellers kan vi ikke gennemføre en ambitiøs og ansvarlig grøn omstilling, som gør vores land rigere og stærkere, så vi kan være bekendt at efterlade det til de næste generationer. Det er vores generations pligt. Det er vores ansvar.

Derfor går det ikke med f.eks. ufinansierede checks til udvalgte vælgergrupper. Det svækker vores økonomi, det risikerer at øge inflationen, og det sker, i forlængelse af at regeringen allerede har gjort det dyrere at være dansker i en tid, hvor priserne stiger. Jeg håber, at en ansvarlig økonomisk politik snart kommer på mode i Folketinget og i regeringen, og at man altså ikke bare lever højt på tidligere regeringers hårde arbejde. Dansk økonomi er kun kerne-sund i dag på grund af de reformer, tidligere regeringer, ofte med Venstre i spidsen, har gennemført. Det har rustet os til usikre tider, og det er også derfor, vi kan investere i grøn omstilling, i vores forsvar og i vores fælles velfærd.

Kl. 10:44

Men den socialdemokratiske regering valgte at gå nye og dyrere veje. I de seneste 3 år har regeringen alt for ofte stukket hånden i lommen på borgere og virksomheder. Regeringen har hævet skatter og afgifter mere end 40 gange for mere end 10 mia. kr. Regeringen har gjort ni ud af ti danskere fattigere, og de 10 pct. af befolkningen med færrest penge mellem hænderne oplever den største tilbagegang. Regeringen har fjernet folk fra arbejdsmarkedet og gjort det mindre attraktivt at arbejde. Det er en politik, man har ført for andres penge og på skuldrene af andres indsats og ansvar. Den slags politik har sin udløbsdato.

Nu er verdensøkonomien udfordret. Priserne stiger. Det understreger behovet for at tage ansvar og passe på Danmarks økonomi. Hvis danskerne viser Venstre den tillid ved folketingsvalget, er det det, vi vil gøre. Venstre vil gennemføre reformer, som lader pengene blive i danskernes lommer, og sikre gode vilkår for dansk erhvervs-liv. Venstre vil øge ambitionsniveauet ved at få endnu flere i arbejde, tiltrække international arbejdskraft og gøre Danmark rigere. Venstre vil gøre gevinsten større, når en offentlig ydelse skiftes ud med et arbejde. Vi vil afskaffe regeringens pengeregning til dagpengemodtageren og især arbejdsløse indvandrere. I stedet skal flere opleve glæden og friheden ved at have et arbejde. Og Venstre vil sænke skatterne for folk i arbejde og skabe ro og tryghed om danskernes og danske virksomheders økonomi med vores skattestop. For det skal ikke blive dyrere at være dansker og drive virksomhed, når vi i forvejen har verdens højeste skattetryk.

Inden for et år skal vi til folketingsvalg. Det bliver et valg om at vælge, hvem der er bedst til at tage ansvar for den enkelte dansker og vores fællesskab. Hvem er det, der skal have ansvaret for dit liv? Er det Socialdemokratiet, eller er det dig? Jeg er ikke i tvivl. Danskerne skal have mere frihed og flere muligheder. For det er sådan, at man kun kan tage et ansvar på sig, hvis man er fri til det. Ellers er det tvang.

Det er derfor, at vi i Venstre er så inderligt imod regeringens frihedsindskrænkende politik. Den fratager nemlig mennesker muligheden for at tage et personligt ansvar. Regeringen ønsker f.eks. at indføre tvangsfordeling af unge på gymnasieuddannelser ud fra forældrenes indkomst. Omkring 20.000 unge kan blive omfattet af regeringens tvangsfordeling. Der er nogle, der vil blive sendt væk med bus eller med tog, væk fra deres lokale område, væk fra deres venner. De unge bliver placeret i en kasse af regeringen, fordi deres forældre er for fattige eller for rige efter Socialdemokraternes smag.

Der er ikke nogen, der drømmer om at få indskrænket deres valgmuligheder. Det vil vi ikke som forældre, når vi vælger skole til vores børn. Det vil de ældre ikke, når de vælger, hvordan de indretter en tryk alderdom. Det vil statsministeren selvfølgelig heller ikke. Og jeg synes, at det er bedrøveligt, når Socialdemokratiet

vil træffe valget for danskerne. Det er ikke vejen frem, uanset om det er gymnasie- eller skolevalg, valg af en værdig alderdom eller nogle af de mange valg, der ligger midt imellem. I Venstre tror vi på, at mennesker kan og vil tage ansvar for deres eget liv. Vores parti udspringer af en bondekultur på landet, hvor man gjorde lige præcis det. Man tog ansvar for sig selv og for hinanden. Og i et moderne samfund kræver det tillid til, at borgeren selv kan træffe de valg. Det er derfor, at vi kalder det borgerligt. Vi stoler på borgeren.

Derfor er det min og Venstres politiske mission at skabe et Danmark, hvor den enkelte tager ansvar for sin egen tilværelse og har frihed til at bestemme, hvordan livet leves bedst. For du har altså kun et liv, så du skal have mulighed for at bruge det med omtanke for dig selv og for fællesskabet. Og helt ærlig, som medlemmer af Folketinget bør det være vores fælles ansvar at sikre den enkelte mere frihed og flere muligheder.

Så vil jeg gerne på vegne af Venstre, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, hr. Naser Khader og hr. Orla Østerby fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget fordømmer Putins invasion af Ukraine og konstaterer, at den forandrede sikkerhedspolitiske situation stiller krav til den førte politik i Danmark. Folketinget understreger vigtigheden af, at vi gør os uafhængige af russisk energi, så vi ikke medfinansierer den russiske krig. Folketinget understreger vigtigheden af at føre en ansvarlig økonomisk politik. Reformen, der gør Danmark rigere, er forudsætningen for velfærd, en ambitiøs grøn omstilling, og at vi kan tage vare på Danmarks sikkerhed. Folketinget udtrykker bekymring over, at regeringen har gjort danskerne fattigere ved at lave gentagne skatte- og afgiftsstigninger. Folketinget udtrykker bekymring over, at regeringen begrænser de unges muligheder og borgernes frie valg af velfærdsydelse. Folketinget konstaterer, at der er brug for tiltag, der sikrer mere frihed. Folketinget understreger vigtigheden af en stram og fornuftig udlændingepolitik, så høje danske ydelser ikke tiltrækker migranter. Kommer man til Danmark, skal man forsøge sig selv, respektere dansk kultur og overholde landets lovgivning.« (Forslag til vedtagelse nr. V 93).

Kl. 10:50

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Og vedtagelsesteksten vil indgå i de videre forhandlinger.

Så er der en række korte bemærkninger til ordføreren, og den første er fra hr. Rasmus Stoklund, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 10:50

Rasmus Stoklund (S):

Tak. Og tak for talen. Først og fremmest vil jeg sige, at Arne pensionen jo ikke fyldte så meget i talen – den her ret til, at dem, der har haft det længste og hårdeste arbejdsliv, kan trække sig tilbage og få nogle gode år på pension. Er det ikke korrekt forstået, at Venstre fortsat er ude på at få afskaffet den ordning, så snart det måtte være muligt? Og hænger det så i øvrigt sammen med den snak omkring skatter, som der var meget om i talen, altså at man så på den måde kan give en skattelettelse tilbage til den finansielle sektor, som jo er nogle af dem, der giver et bidrag til at finansiere Arne pensionen?

Så man kan jo sådan billedligt talt sige, at det her er at flytte nogle penge fra slagteriarbejdere og andre med hårde, lange arbejdsliv over til bankerne, hvilket er en del af målsætningen for hr. Jakob Ellemann-Jensens politiske projekt her.

Kl. 10:51

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 10:51

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Nej, det er forkert. Altså, det er ikke nogen hemmelighed, at Arne pensionen i den grad ikke er vokset i vores have. Der er jo ikke et eneste medlem af Folketinget, som ikke mener, at mennesker, der er slidt ned på arbejdsmarkedet, skal have lov til at trække sig. Det mener vi alle sammen. Men det er jo ikke det, Arne pensionen går ud på. Arne pensionen er målrettet en socialdemokratisk vælgergruppe, som har et bestemt antal år på arbejdsmarkedet, og er designet til at foregøgle alle danskere, at det her er noget, som rammer lige præcis dem. Men det gør det ikke. Og det er rigtigt, at så tager man pengene fra de onde banker, for dem er der ikke nogen der har sympati med. Men regningen havner jo ét sted, og det er hos danskerne.

Så jeg synes, at vi skulle forbedre seniorpensionen. Det var sådan set også det, vi foreslog, og det havde vi sådan set et flertal for. Altså, der er ikke noget stukket under stolen her. Arne pensionen er ikke vokset i vores have.

Kl. 10:52

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Rasmus Stoklund.

Kl. 10:52

Rasmus Stoklund (S):

Jamen det er jo ærlig snak, at man hellere vil have, at bankerne undgår det her bidrag, og at man så kan afskaffe Arne pensionen. Men det viser jo meget godt den ret klare politiske forskel på vores to partier – vi har et ønske om, at folk skal trække sig tilbage, *inden* de er nedslidte, og hr. Jakob Ellemann-Jensen vil kun lave ordninger for folk, der *er* nedslidte. Altså, det gælder jo netop om, at folk får nogle gode år på pension, også hvis de har haft et langt arbejdsliv, der startede, da hr. Jakob Ellemann-Jensen startede i 1. klasse, og at de så også får et godt arbejdsliv. Det er ikke kun forbeholdt sådan nogle som mange af os herinde, der kommer til at have et arbejdsliv med frugtordninger og varm mad i kantinen og hæve-sænke-borde, men det er også for folk, der har stået på et slagteri og lavet monotont arbejde i årevis – været bagere, lavet ufaglært arbejde, været på en byggeplads osv. Hvis de stemmer socialdemokratisk, er jeg kun glad, men så simpelt gør vi det nu ikke op.

Kl. 10:52

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 10:52

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for den der arbejderromantiske indføring i meget hårdt arbejde. Der er rigtig, rigtig mange mennesker i det her land, som har et rigtig, rigtig hårdt arbejde, og dem skal vi passe på. Og lad nu være med at stille det her op, som om der er nogen herinde, der ikke ønsker at passe på dem. Virkeligheden er bare, at man fra Socialdemokratiets side har indført en ordning målrettet nogle mennesker og trukket 10.000 mennesker ud af arbejdsmarkedet på et tidspunkt, hvor dansk erhvervsliv og også alle offentlige virksomheder siger: Vi har brug for mere arbejdskraft. Så sikrer man, at der er mindre arbejdskraft; så laver man den her »Danmark kan mere eller mindre det samme 0.0«, hvorpå man så nogenlunde fylder det hul, som man selv har lavet.

Jeg synes ikke, det er ansvarligt i en situation, der er, som den er nu.

- Kl. 10:53 faktisk arbejder med det, er dygtigere til det, end vi er. Det tror jeg ofte de er. Kl. 10:56
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Den næste korte bemærkning er fra fru Signe Munk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.
- Kl. 10:53 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Den næste korte bemærkning er fra hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten. Værsgo. Kl. 10:56
- Signe Munk** (SF):
Minimumsnormeringer er en hjertesag for SF, og jeg er pavestolt over, at vi har fået sikret, at der nu kommer minimumsnormeringer ude hos vores småfolk i vuggestuerne og i børnehaverne, så der er tid nok til, at vores børn kan udvikles, kan trives, og der også er tid til kram, når man bliver ked af det. Men jeg bliver bekymret, for kommer der et borgerligt flertal i Danmark, kan jeg forstå at Konservative vil afskaffe minimumsnormeringerne. Derfor vil jeg høre ordføreren: Vil Venstre stå på børnenes side og holde fast i minimumsnormeringerne?
Kl. 10:54
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Ordføreren.
Kl. 10:54
- Jakob Ellemann-Jensen** (V):
I Venstre står vi altid på børnenes side. Betyder det entydigt, at minimumsnormeringer er det eneste, der beviser, at man gør det? Det mener jeg måske er en lidt forenklet måde at se det på. Men som det må være ordføreren bekendt, har vi sådan set også støttet minimumsnormeringerne, da det kom til finansieringen på det her års finanslov. Det har vi ikke nogen planer om at fjerne her og nu.
Jeg synes bare, det er en lidt forenklet måde at anskue problemet på. En ting er at lave minimumsnormeringer. En anden ting er, at vi altså også skal sikre, at der faktisk er nogle mennesker, der kan gå på arbejde i de enkelte institutioner. Og så synes jeg altså også, det er væsentligt, at vi giver institutionerne plads til at løse opgaverne på den måde, som de finder mest hensigtsmæssig.
Kl. 10:55
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Fru Signe Munk.
Kl. 10:55
- Signe Munk** (SF):
Minimumsnormeringerne sikrer jo en bund under antallet af voksne og uddannet personale, der skal være i daginstitutionerne. Men skal jeg forstå det sådan, at ordføreren her giver en garanti for, at bliver der et borgerligt flertal i Danmark, vil Venstre stå fast på at stå på børnenes side og bibeholde minimumsnormeringerne – også, når Konservative presser på for at få dem afskaffet?
Kl. 10:55
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Ordføreren.
Kl. 10:55
- Jakob Ellemann-Jensen** (V):
Jeg vil sige, at i Venstre har vi ikke aktuelt nogen planer om at rulle minimumsnormeringerne tilbage. Jeg synes bare, at vi også skal se på, hvordan vi egentlig sætter vores institutioner fri. Kunne vi ikke give en større frihed til at drive de her børneinstitutioner på den måde, som man finder hensigtsmæssig? Kunne vi ikke vise en større tillid til medarbejdernes og ledernes faglighed, så de kan drive det her på den måde, som de finder mest ansvarlig? Der synes jeg nogle gange, at vi elsker at lovgive herinde, vi elsker at sætte nogle meget, meget snærende rammer. Det kunne godt være, at de mennesker, der
- Peder Hvelplund** (EL):
Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at Venstre i lang tid har talt for, at vi skulle afskaffe EU-forsvarsforbeholdet. Derfor kunne jeg egentlig godt tænke mig at høre, nu vi kender til de igangværende aktioner – altså de syv igangværende aktioner, hvor det bl.a. handler om at beskytte EU's handels- og ressourceinteresser i Afrika, altså uran i Sahel, gas i Mozambique – hvor mange af de aktioner det egentlig er Venstres ambition at vi skulle have bakket op omkring, for de har jo været kendt længe. Er det Venstres opfattelse, at samtlige aktioner, der er under den militære dimension i EU, er nogle, som Danmark skulle bakke op omkring og bidrage til?
Kl. 10:56
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Ordføreren.
Kl. 10:57
- Jakob Ellemann-Jensen** (V):
Tak for spørgsmålet. Som jeg også nævnte i min ordførertale, handler den her afstemning for mig jo om, hvad det er for et land, vi vil være. Vil vi være et land, som pr. automatik sætter os ud på sidelinjen og siger, at vi under ingen omstændigheder vil være med, uanset hvor nobelt formålet så end er, eller vil vi være et land, som siger, at vi faktisk gerne vil have muligheden for at vælge, om vi vil deltage, om vi ikke vil deltage, eller om vi helt vil sætte en stopklods ned?
For nuværende er der syv missioner fra EU's side. Det er klart, at vi ikke kan være med flere steder, end vi har mandskab til eller har materiel til. Men de tre missioner, som jeg synes er interessante i et dansk perspektiv, og som jeg synes vi burde have deltaget i og bør deltage i, hvis vi får muligheden og har kapaciteten, er »Atalanta«, der bekæmper pirater ved Afrikas Horn, det er – hvad søren hedder den, det kan jeg ikke huske – den, der ligger i Bosnien og var afløsningen for den NATO-mission, som vi deltog i, og som blev afløst af EU i 2004, og så er det våbenembargoen mod Libyen. Jeg synes, alle tre er nogle missioner, som Danmark har en kæmpe stor interesse i, og som vi, hvis vi har overskuddet til det, bør deltage i.
Kl. 10:58
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Hr. Peder Hvelplund.
Kl. 10:58
- Peder Hvelplund** (EL):
Jeg er helt enig i, at det handler om, hvad det er for et land, vi vil være. Derfor undrer det mig også lidt, at Venstre så siger, at man vil deltage i de aktioner, for det handler jo bl.a. om at kunne sikre ressourceinteresser i Afrika, og det mener jeg sådan set ikke er noget, som Danmark skal bidrage til. Men hvis vi tager f.eks. aktionen i Libyen, er det jo en aktion, som den tyske regering har sagt at man ikke ønsker at deltage i, fordi man ikke ville lade tyske soldater bidrage til menneskerettighedskrænkelser. Er det så Venstres opfattelse, at danske soldater godt kan deltage og bidrage til menneskerettighedskrænkelser i aktionen i Libyen?

- Kl. 10:58 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Ordføreren.
- Kl. 10:58 **Jakob Ellemann-Jensen** (V):
Det vil nok ikke være et superoverraskende svar: Nej, jeg mener ikke, at danske soldater skal medvirke til menneskerettighedskrænkelser. Jeg mener, den bedste måde at undgå menneskerettighedskrænkelser på, er ved at indsætte danske soldater til at uddanne de soldater, som netop begår den her slags krænkelser. Og jeg har nok både en større respekt for og muligvis også en større indsigt i danske soldaters niveau på det her område og har en større tillid til dem, end hr. Peder Hvelplund har. Jeg tror, det er en god idé, at danske soldater medvirker til at uddanne soldater verden over i at undgå menneskerettighedskrænkelser. Og jeg mener, at vores bedste værn mod den her type af krænkelser er at være med i de fællesskaber, hvor vi i dag ikke er med, herunder det europæiske forsvarssamarbejde.
- Kl. 10:59 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Den næste korte bemærkning er til fru Sofie Carsten Nielsen, Radikale Venstre. Værsgo.
- Kl. 10:59 **Sofie Carsten Nielsen** (RV):
Tak for det. Statsministeren opridsede jo den økonomiske situation og også, at det faktisk går rigtig godt, men at vi stadig har ret store udfordringer, især i forhold til manglende arbejdskraft, og det ved jeg at hr. Jakob Ellemann-Jensen og jeg deler syn på, altså at vi har brug for langt mere arbejdskraft, og at vi også skal åbne op for mere international arbejdskraft. Det var vi jo på vej til, og jeg tror, at både hr. Jakob Ellemann-Jensen og jeg – som to, der står på begge sider af midten – at det ikke kan lade sig gøre, hvis ikke vi laver de her aftaler hen over midten. Og man kan vel godt sige, at det på en måde er kørt i hegnet i de reformforhandlinger dér, sikkert af mange grunde, men i alt fald oplever jeg, at der er en uenighed mellem os.
- Hr. Jakob Ellemann-Jensen har bundet sig til en løsning, som betyder, at man skal vælge mellem, hvilke lande virksomhederne må hente arbejdskraft fra. Så det, jeg ønsker at spørge til, er, om der er en vej ud af det. Er der en vej til, at vi faktisk kan løse problemet nu, hvor Socialdemokraterne endelig har ændret holdning, så der er en mulighed for en aftale hen over midten, og så vi kan få noget mere international arbejdskraft til vores virksomheder?
- Kl. 11:00 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Ordføreren.
- Kl. 11:00 **Jakob Ellemann-Jensen** (V):
Tak for det ledende spørgsmål, og det synes jeg jo at der er. For vi står i øjeblikket i en lidt besynderlig situation, hvor regeringen har fremlagt sit forslag, som der så ikke er flertal for, og Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Nye Borgerlige har fremlagt vores forslag, som der så – helt uforståeligt – heller ikke er flertal for. Og så står de to parter der over for hinanden, mens dansk erhvervsliv står og siger, at de har brug for mere international arbejdskraft.
- For mig ville løsningen der være, at finansministeren, som jeg har opfordret ham til et hav af gange, satte sig ned, kaldte partierne ind og sagde: Godt, hvad er det for nogle skruer, vi kan skrue på, for at alle kan se sig selv i den her aftale? Det synes jeg man skulle gøre. Det synes jeg vi skylder dansk erhvervsliv, men lige så klart er det jo selvfølgelig, at jeg lige så lidt som regeringen kommer til at acceptere en situation, hvor der bliver fremlagt sådan et take it or leave it-tilbud. Sådan fører man ikke politik. Det er ikke at forhandle, det er at diktere.
- Kl. 11:01 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Fru Sofie Carsten Nielsen.
- Kl. 11:01 **Sofie Carsten Nielsen** (RV):
Men de forhandlinger har jo også fundet sted. Så derfor er spørgsmålet blot: Vil hr. Jakob Ellemann-Jensen også være villig til at flytte sig væk fra det, som ligger på bordet, fra ham og de partier, og som der jo så heller ikke er flertal for? Det er jo også det, der er det vigtige. Hvis vi skal nå en aftale, skal hr. Jakob Ellemann-Jensen også være villig til at flytte sig.
- Kl. 11:02 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Ordføreren.
- Kl. 11:02 **Jakob Ellemann-Jensen** (V):
Jeg er meget ked af brugen af ordet også. Men det er rigtigt, at jeg i den grad er villig til at flytte mig, og vi er jo meget indstillede på det her. Men det kræver jo sådan set, at finansministeren får taget sig sammen, kigger i kalenderen og indkalder til det her møde. Det har jeg efterlyst siden februar måned. For vi endte jo i en situation, hvor to parter står med hver deres forslag, og så er regeringen sure over, at vi ikke vil acceptere deres og sige: Så må I lægge det i salen, og så må vi stemme det ned.
- Men man kunne også lytte til det behov, der er i dansk erhvervsliv – det gør vi – og så skrue på de der variabler. Og hvad er der? Der er en landeliste, der er varighed, der er en beløbsgrænse, der er fem-seks forskellige variabler. Lad os mødes, lad os skrue på dem, og lad os lave en aftale.
- Kl. 11:02 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Den næste korte bemærkning er til hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti. Værsgo.
- Kl. 11:03 **Morten Messerschmidt** (DF):
Nu er hr. Jakob Ellemann-Jensen jo kendt for sine meget proeuropæiske synspunkter, og derfor er det heller ikke nogen stor overraskelse, at han vil afvikle forbeholdene og vel håber på, at det første falder her den 1. juni. Derudover er Venstre jo et parti, der i bred forstand engagerer sig meget i EU-debatten, og jeg noterer mig, at hele to af hr. Jakob Ellemann-Jensens partikollegaer har deltaget i den her tænketank eller konference om fremtiden for Europa.
- Der kunne jeg så også godt tænke mig at høre, hvilke af de ting om konferencen om fremtidens Europa hr. Jakob Ellemann-Jensen går og drømmer om. Er det et fælles EU-forsvar, afskaffelse af veto retten, mere magt til Europa-Parlamentet, fælles EU-mindsteløn, kønskvoter, en ens skat, ens regler for godtagelse af asylansøgere, ens regler for indkvartering af asylansøgere, tvangsfordeling af asylansøgere, fælleseuropæiske folkeafstemninger, ens regler for valg til Europa-Parlamentet, en EU-forfatning, stemmeret og valgbarhed for 16-årige? Altså, er alle de ting, som hr. Kim Valentin og fru Eva Kjer Hansen har været nede i EU og givet deres besyv med til her, også hr. Jakob Ellemann-Jensens EU-synspunkter?

- Kl. 11:04
Første næstformand (Karen Ellemann):
Tak. Ordføreren.
- Jakob Ellemann-Jensen** (V):
Nej, jeg tror nok, det er det, som man i medieverdenen kalder for en redaktionel stramning, at tage Venstre, herunder Venstres ordfører, til indtægt for de ting, som hr. Morten Messerschmidt nævner her. Vi deltager meget gerne i konferencer, som skal drøfte, hvor det er, Europa skal bevæge sig hen, hvor det er, EU-samarbejdet skal bevæge sig hen. Det tror jeg man bliver klogere af. Selv de ordførere, der er blevet nævnt her, kan blive endnu klogere af det, og det tager vi gerne del i. Og jeg ved godt, at hr. Morten Messerschmidt ynder at præsentere det her skræmmebillede om, at varetøret bliver fjernet, og at vi får et fælles EU-forsvar osv. osv.
Altså, prøv at høre, det kommer ikke til at ske, og det er sådan set heller ikke det, vi stemmer om her den 1. juni, og jeg håber, at den der skræmmekampagne bliver kørt lidt i garagen nu, og at vi kan koncentrere os om, hvad det egentlig er, vi stemmer om. For vi stemmer om, hvad det er for et land, Danmark skal være.
- Kl. 11:05
Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Morten Messerschmidt.
- Morten Messerschmidt** (DF):
Nu er det jo hr. Jakob Ellemann-Jensens tidligere gruppeformand, hr. Guy Verhofstadt, der har stået i spidsen for det her, så man kan jo virkelig sige, at der er gedigne liberale fingeraftryk – okay, der er også De Radikale, bliver der hvisket i øret her; lige i EU-politikken er De Radikale og Venstre jo meget, meget tætte – men jeg synes ikke rigtig, hr. Jakob Ellemann-Jensen svarer på spørgsmålet. Altså, hvad ønsker han af alle de her ting, som er elementer fra den ønskeliste over, hvordan fremtidens EU skal være? Og hvis man er imod det, hvad har hr. Kim Valentin og fru Eva Kjer Hansen så aktivt gjort for at modsætte sig, at de her anbefalinger kom ind i rapporten?
- Kl. 11:05
Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.
- Jakob Ellemann-Jensen** (V):
Hvad de enkelte ordførere har foretaget sig på en konference, jeg ikke har deltaget i, vil jeg anbefale ordføreren at spørge de pågældende om i stedet for mig. Så vil jeg sige, at ja, Guy Verhofstadt er en del af den liberale gruppe, men hvis vi endelig skal til at pege ud, hvem der sidder i hvis gruppe, er jeg ikke sikker på, at det er en konkurrence, der falder ud til hr. Morten Messerschmidts fordel.
- Kl. 11:06
Første næstformand (Karen Ellemann):
Den næste korte bemærkning er til hr. Lars Boje Mathiesen, Nye Borgerlige. Værsgo.
- Kl. 11:06
Lars Boje Mathiesen (NB):
Tak for det. Nu tales der så meget om den danske økonomis gode form, men jeg er faktisk til gengæld dybt bekymret omkring dansk økonomi. For når vi kigger ud i 2023, 2024, så er der ikke nogen vækstrater, som er imponerende, faktisk heller ikke for beskæftigelsen, og vi kan se, at det også er hårde tider i forhold til folks privatøkonomi lige nu. En af de ting, som jeg på overhovedet ingen måder kan forstå, er, hvorfor danske børnefamilier skal køre i mere usikre biler end vores tyske naboer og svenske naboer med den høje beskatning, som vi har i forhold til registreringsafgiften på biler. Det giver ganske enkelt ikke mening på nogen som helst parametre.
Så mit spørgsmål til Venstre er, om Venstre, skulle vi være så heldige, at danskerne vil give os tillid og magten skulle skifte, så vil være med til at få fjernet den her registreringsafgift på biler en gang for alle, så også folk, som bor uden for København og Aarhus, hvor der ikke er en metro, og hvor der ikke kører busser hvert femte minut, rent faktisk har en mulighed for at kunne komme frem og tilbage på arbejde og få et familieliv til at fungere?
- Kl. 11:07
Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.
- Jakob Ellemann-Jensen** (V):
Jeg er meget enig med hr. Lars Boje Mathiesen i, at vi skal gøre noget for at styrke mobiliteten i Danmark, og at det må og skal være sådan, at man, selv om man bor uden for metroens dækningsområde, stadig væk kan komme på arbejde. For der er mange familier, som er afhængige af ikke bare at have én bil, men to biler for at få det hele til at hænge sammen, især hvis man skal hente børnene, der er blevet tvangsfordelt af regeringen, og man bor langt væk i det modsatte hjørne af kommunen. Altså, det her gør det ikke nemmere.
For mig er det vigtigste for os at lette skatten på arbejde, sådan at det bedre kan betale sig at arbejde, og sådan at de mennesker, der skal ud at investere i de her køretøjer, også har mere at rutte med. Så det er den første prioritet for mig. Det er jo ikke sådan, at der, hvis vi ser bort fra CO₂-afgiften og tobaksafgiften, er skatter eller afgifter i det her land, som jeg synes er for lave.
- Kl. 11:08
Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Lars Boje Mathiesen.
- Kl. 11:08
Lars Boje Mathiesen (NB):
Det gælder, lige undtagen når det kommer til cigaretafgiften. Den har Venstre jo så sat op. Men skal jeg høre det på den måde, at Venstre siger, at man godt vil kigge på registreringsafgiften, og at det også kan være den løbende afgift? Når det for os i Nye Borgerlige er vigtigt, er det jo, fordi det fordrer det frie valg. I stedet for at man herinde fra Folketinget siger, at man skal bestemme med adfærdsregulerende afgifter, hvordan folk skal leve deres liv, giver man jo ved at fjerne en afgift friheden tilbage til, at folk kan træffe et personligt valg om, hvad det er for nogle biler, der passer bedst til deres tilværelse, om det så er elbiler, benzinerbiler eller hybridbiler.
- Kl. 11:09
Første næstformand (Karen Ellemann):
Tak. Ordføreren.
- Kl. 11:09
Jakob Ellemann-Jensen (V):
Jeg tror, vi deler opfattelsen af, at jo mere frihed og jo flere muligheder danskerne får, des bedre bliver vores samfund, og des bedre kan vi hver især bidrage til vores eget liv og jo i virkeligheden også til fællesskabet, og det er derfor, jeg siger, at vi ønsker at lette skatten på arbejde, sådan at man har mulighed for at prioritere. Og om det så er en bil eller noget andet, man ønsker at prioritere, må være op til den enkelte.
Det er bare ikke sådan i dag – og det er jeg også sikker på at hr. Lars Boje Mathiesen er enig i – at man her har et reelt frit valg, for

muligheden for at anvende en grøn bil, altså sådan en, man smider i en stikkontakt, når man kommer hjem, er ganske begrænset. Der er store områder af Danmark, hvor det med at finde en ladestander ikke er noget, man bare lige kan. Så den bekymring tror jeg også vi skal tage fat i for at sikre det frie valg.

Kl. 11:09

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 11:09

Alex Vanopslagh (LA):

Det er 5 pct. på registreringsafgiften, ellers er der ikke nogen Venstre-regering. (*Munterhed*). Jeg har i dag gjort noget, jeg ikke plejer at gøre. Jeg har nemlig siddet og kigget lidt på meningsmålinger. Der er både kommet nogle fra Voxmeter og Epinion, og de viser jo begge en meget, meget flot fremgang til Liberal Alliance, ja, sågar Venstre går også frem. I Epinions meningsmåling kan man gå ind og sortere i det, så man kan se, hvordan vælgervandringerne er hos vælgerne under 34 år – de unge, bliver det kaldt – og der kan man se en massiv tilbagegang til Socialdemokratiet og en massiv fremgang til Liberal Alliance. Og så vil jeg bare høre, om hr. Jakob Ellemann-Jensen også mener, det er tegn på, at særlig de unge i Danmark er trætte af en regering, der altid kommer med påbud og forbud og løftede pegefingre, og at de egentlig gerne ønsker friheden til at tage ansvar. Kan det være en forklaring på, at vi ser de vælgervandringer?

Kl. 11:10

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:10

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg holder simpelt hen så meget af det, når hr. Alex Vanopslagh bliver inspireret af SF's formand i forhold til kritiske spørgsmål. For det første vil jeg sige tak for gennemgangen af meningsmålingerne, som jeg i sagens natur ikke har set, for vi læser jo ikke den slags, og så vil jeg sige, hvad mit meget klare indtryk er, når jeg bevæger mig rundt i det ganske land, og det gør jeg temmelig meget i øjeblikket. De fleste ungdomsuddannelser er gået på læseferie, men jeg skal hilse og sige, at der var en del af dem, som blev besøgt, inden det kom så vidt. Mit klare billede her er, at ungdommen er liberal, og gudskelov for det. Det er ikke dem alle sammen, der ved det, så vi har et oplysningsarbejde at gøre. Jeg vil sige det sådan, at når vi spørger de unge mennesker om, hvem der er bedst til at vælge, hvor de skal i gymnasiet, om det er regeringen eller dem, så svarer de fleste af dem: Det er jeg. Så kan man lykønske dem og sige: Tillykke, du er ikke socialdemokrat, og det er det bedste, der er sket, siden du blev født. Fortsat god dag. (*Munterhed*).

Kl. 11:11

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 11:11

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg glæder mig til valgkampen. Jeg mener egentlig, at alle danskere i alle aldersgrupper burde stemme på et borgerligt parti, og det behøver sågar ikke at være mit parti. Jeg synes jo, at en af de vigtigste opgaver overhovedet, når vi får et blå flertal, når den dag engang kommer, er at sikre mere frit valg i velfærden, særlig for de ældre i Danmark. De skal kunne fravælge at blive mishandlet ligesom Else på Kongsgården og kunne tilvælge et friplejehjem, hvis det er det,

de ønsker. Jeg kan lige så godt sige det, som det er: Der kommer Liberal Alliance til at stå fast i forhold til et blå flertal.

Men jeg vil egentlig bare høre hr. Jakob Ellemann-Jensen, om det også er en topprioritet for Venstre at give danskerne så meget valgfrihed som muligt, når det kommer til kernevelfærden, og stoppe den kamp, som vi har set fra regeringens side, mod de private velfærdsleverandører.

Kl. 11:12

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:12

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg vil sige, at det vil blive en meget, meget åben dør, som hr. Alex Vanopslagh løber ind der. Når vi danner en blå regering, skal den regering måles på, om danskerne får mere frihed og flere muligheder. Vi skal sikre, at flere mennesker er herre i eget liv, vi skal sikre, at der er noget at vælge imellem, vi skal sikre, at der er et friplejehjem i samtlige danske kommuner, vi skal sikre, at ældre mennesker selv kan vælge, hvem der skal komme i deres hjem, hvad det er for en mad, de skal spise, uden at nogen, hvor velmenende det end er, kommer og dikterer deres liv, efter at de har levet et helt liv, hvor de har fået lov til at bestemme selv. Det skal vi holde fast i, og det er, hvad jeg mener, når jeg siger, at valget her handler om, hvem der bestemmer i dit liv – Socialdemokratiet eller dig.

Kl. 11:13

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til hr. Anders Kronborg, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 11:13

Anders Kronborg (S):

Vi kigger ind i en fremtid, hvor der bliver flere børn, og hvor der bliver flere ældre, og vi kan også se, at de kommunale budgetter bliver presset. Derfor var det jo også rigtig dejligt i sidste valgkamp at høre et af de her valgløfter, som er rigtig gode, og vel at mærke et valgløfte uden betingelser, nemlig at Venstres daværende formand, hr. Lars Løkke Rasmussen, ville styrke velfærden frem til 2025 med 69 mia. kr. Jeg vil bare høre hr. Jakob Ellemann-Jensen: Kan danskerne være sikre på, at det fortsat er Venstres politik?

Kl. 11:13

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:14

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Danskerne kan være helt sikre på, at når der kommer flere børn og flere ældre, skal økonomien også følge med. Det har regeringen tolket sådan, at man derfor skal stemme for regeringens såkaldte velfærdslov, der som bekendt kører direkte i grøften.

Det, vi forsøgte at forbedre velfærdsloven med, var en forpligtelse til, at pengene er der, før man bruger dem. Jeg ved godt, at det er kedeligt, og jeg ved godt, at det er teknisk, men det er også superansvarligt. Det står vi ved. Vi tjener pengene, før vi bruger dem, og så står vi ved, at pengene skal følge med, når der kommer flere ældre, og når der kommer flere børn.

Kl. 11:14

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Anders Kronborg.

- Kl. 11:14 Men jeg kan så gå videre og spørge, om hr. Jakob Ellemann-Jensen er enig med hr. Søren Pape Poulsen i, at det at trække sig tidligere tilbage på Arne-pensionen er at trække sig tilbage for andre folks penge. Kl. 11:17
- Anders Kronborg (S):**
Lad os lige skrive historien lidt tilbage til valgkampen i 2019, for der gav hr. Lars Løkke Rasmussen, formand for Venstre, et betingelsesløst valgløfte om at styrke velfærden med 69 mia. kr. frem til 2025. Hvad har ændret sig, siden hr. Lars Løkke Rasmussen kunne give det betingelsesløse løfte? Pengene var der dengang, og pengene er der i dag – så hvad har ændret sig, siden hr. Jakob Ellemann-Jensen ikke vil give den klokkeklare garanti, som hans forgænger kunne give danskerne i 2019?
- Første næstformand (Karen Ellemann):**
Ordføreren. Kl. 11:15
- Jakob Ellemann-Jensen (V):**
Hvad der har ændret sig? F.eks. har hr. Lars Løkke Rasmussen meldt sig ud af Venstre. Men prøv at høre, jeg giver jo også det her løfte. Det, jeg siger, er, at økonomien skal følge med, når der kommer flere børn, og når der kommer flere ældre, og jeg kan forsikre ordføreren om, at hr. Lars Løkke Rasmussen heller ikke i sin egenskab af formand for Venstre mente, at det her gjaldt, fuldstændig uanfægtet af om pengene var der eller ej.
Forudsætningen for alt, hvad vi gør, og alt, hvad vi siger i Venstre, er, at man fører en ansvarlig økonomisk politik. Det er derfor, vi ikke vil lægge stemmer til, at Socialdemokratiet skal have lov til at bruge penge, uanset om de er der eller ej. Det er gammeldags, og det er ansvarligt. Kl. 11:15
- Første næstformand (Karen Ellemann):**
Tak. Den næste korte bemærkning er til hr. Thomas Jensen, Socialdemokratiet. Værsgo. Kl. 11:16
- Thomas Jensen (S):**
Tak. Det er en opfølgning på hr. Rasmus Stoklunds spørgsmål om Arne-pensionen, altså retten til at kunne trække sig tidligere tilbage. Den konservative formand, hr. Søren Pape Poulsen, har jo betegnet det som rendyrket socialisme. Er hr. Jakob Ellemann-Jensen enig i det ordvalgt? Kl. 11:16
- Første næstformand (Karen Ellemann):**
Ordføreren. Kl. 11:16
- Jakob Ellemann-Jensen (V):**
Nej, men jeg synes, det er en forkert måde at gribe det an på. Jeg synes, at vi skulle have lavet en forbedring af seniorpensionen. Jeg synes, vi skulle have lavet noget, som var målrettet mennesker, som faktisk er eller risikerer at blive nedslidt. Jeg synes, det er en for firkantet måde at se på det. Jeg er simpelt hen bare uenig i løsningen. Jeg anerkender fuldstændig problemet, men jeg er bare uenig i løsningen. Kl. 11:16
- Første næstformand (Karen Ellemann):**
Hr. Thomas Jensen. Kl. 11:16
- Thomas Jensen (S):**
Vi fik så ikke et klart svar på, om hr. Jakob Ellemann-Jensen var enig med hr. Søren Pape Poulsen i, at det er rendyrket socialisme.
- Jakob Ellemann-Jensen (V):**
Ja, det er det jo i sagens natur. Altså, det gælder mange ting, som vi foretager os. Alle vi, der sidder herinde, sidder her for andre folks penge. Det er jeg mig pinligt bevidst om hver eneste dag. Jeg synes, at der i forbindelse med alle de glæder og alle de goder, som vi nyder i vores velfærdssamfund, lige skal være den der lille seddel på, hvor der står: Husk, at der faktisk er nogle, der er gået på arbejde, for at du kunne få lov til at få denne ydelse eller denne check. Det synes jeg vi skal være opmærksomme på, bl.a. også os, sidder herinde for andre folks penge. Kl. 11:17
- Første næstformand (Karen Ellemann):**
Den næste korte bemærkning er til fru Kirsten Normann Andersen, Socialistisk Folkeparti. Værsgo. Kl. 11:17
- Kirsten Normann Andersen (SF):**
Tak for det, og tak for talen. Borgerens frihed til selv at bestemme, hvordan livet leves bedst, sagde ordføreren fra talerstolen. Det er også rigtig SF-politik. Derfor undrer det mig bare også så meget, at Venstre kun er optaget af at tale valgfrihed mellem privat og offentligt, når det handler om, hvad der tjener borgeren bedst, og hvordan vi stiller borgerne bedst.
Det frie sygehusvalg gælder jo i virkeligheden kun for de bedst stillede patienter, de mest raske patienter, dem, der ikke fejler noget andet, når de skal have opereret et knæ eller en hoft, mens de patienter, der også lider af andre sygdomme, må vente, til der er plads på akutafdelingerne. Men situationen er lige nu, at det er lettere at arbejde på private hospitaler, og der er det også let at tiltrække masser af personale, og de bliver altså hentet fra de offentlige sygehuses akutafdelinger, som i dag er så pressede, at de har rigtig svært ved at få tid til de patienter, der har brug for mere end bare en knæoperation. Mener Venstre virkelig, at det her er en klog måde at organisere sygehusvæsenet på? Er det den bedste måde, vi har gjort det på? Og hvad betyder det for de aller mest sårbare patienter? Kl. 11:18
- Første næstformand (Karen Ellemann):**
Ordføreren. Kl. 11:18
- Jakob Ellemann-Jensen (V):**
Jeg troede simpelt hen, at den der ideologiske kamp mod frihospitalet var ophørt, men det er den så ikke, må jeg forstå. Her for et par år siden blev jeg ramt af to diskusprolaps i nakken – det kan jeg i øvrigt ikke anbefale – og på grund af corona var udredningsretten og behandlingsgarantien suspenderet for en periode, men jeg er så privilegeret, at jeg kunne gå på et privathospital. Jeg betalte for det selv, og så blev jeg opereret. Den mulighed skal man da ikke kun have, hvis man selv har råd til at betale, og den mulighed skal da udstrækkes til alle danskere. Ventelisterne er blevet bekæmpet voldsomt på grund af den behandlingsgaranti, og det synes jeg er entydigt positivt, og jeg synes, vi skal udbrede det til andre områder også.

Det, som kan styrke vores offentlige sundhedsvæsen – der er indgået en aftale herom i sidste uge – er at få en lang række af de behandlinger tættere på borgeren. Så kan man kalde det nærhospitaler, eller man kan kalde det sundhedshuse, Medina eller Madonna, det er det samme. Jeg synes bare, at man skal sørge for, at man får behandlingen så tæt på borgeren som overhovedet muligt, for det kan gøre en forskel for dem, der er pressede i akutmodtagelsen og andre steder.

Kl. 11:20

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 11:20

Kirsten Normann Andersen (SF):

I den ideelle verden er jeg faktisk enig, men problemet er bare, at vi har alt for mange patienter. Ventelister er jo et udtryk for, at der er for lidt personale, og når der er for lidt personale, kan vi ikke behandle alle patienter på en gang. Det er let lige i øjeblikket for de private hospitaler at rekruttere personale til de lette opgaver, hvor patienterne tager hjem igen efter fyraften, og hvor man kun arbejder fra mandag til fredag, men det udhuler personalenormeringerne på akutafdelingerne, hvor de allermest sårbare patienter er. Det er frit valg for dem, som kun fejler én ting, men det er jo ikke frit valg for de allermest sårbare patienter, og det belaster det personale, der er tilbage på de offentlige sygehuse, vildt. Er erhvervs politik virkelig så vigtigt i forhold til at sikre den mest ligeværdige velfærd for Venstre?

Kl. 11:20

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:20

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Nej, det, der er vigtigt for os, er patienterne. Det er, fordi vi sætter mennesket før systemet, og det er, fordi jeg ikke køber ind på den der tvangstankegang om, at det skal være statsligt, ellers er det noget hø. Jeg mener faktisk, at private udbydere har noget at byde på. Jeg kan sige, at mine egne erfaringer med de private hospitaler sådan set er, at det var rigtig, rigtig fint at komme til undersøgelse om lørdagen – så det er ikke korrekt, hvad ordføreren siger – og det var rigtig fint at blive opereret, og jeg kan hilse og sige, at jeg sandelig ikke tog hjem samme dag.

Lad nu være med at gøre tingene så sort-hvide. Lad os nu sikre, at vi har to ting, der kan supplere hinanden, for det giver os også meget bedre muligheder for at sætte den offentlige sektor fri, hvis der er en privat sektor, som de kan blive inspireret af.

Kl. 11:21

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Anne Paulin, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 11:21

Anne Paulin (S):

Tak for det. Sidste gang Venstre var i regering, endte man med at aflyse en række af de vigtige klimamål, som den tidligere SR-regering havde vedtaget. Det gjaldt bl.a. det daværende CO₂-reduktionsmål, som Venstre mente ville blive for dyrt at indfri. Klimaet tabte, men til gengæld bragte det glæde hos Dansk Folkeparti som daværende støtteparti.

Ordføreren vil nok påpege, at Venstre siden da har forladt den uambitiøse klimapolitik, men det er der jo så andre partier i den blå blok som ikke har, f.eks. Nye Borgerlige, som ikke ville være med

i aftalen om klimaloven, og som, ligesom Venstre gjorde i gamle dage, mener, at det med klimaet er for dyrt.

Så mit spørgsmål er: Hvis ordføreren en dag skulle blive statsminister, ville Nye Borgerlige som støtteparti så få indflydelse på klimapolitikken? Og ville de kunne se frem til den samme type klimapolitiske indrømmelser, som Dansk Folkeparti fik sidste gang?

Kl. 11:22

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:22

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg kan godt huske, da jeg stod som politisk ordfører for det daværende regeringsparti Venstre og brugte Enhedslisten, når jeg skulle spørge Socialdemokraterne om noget, fordi der var blevet foreslået en masse vanvittige ting – så spurgte jeg, om det var deres politik. Jeg siger ikke, at Nye Borgerliges politik på det område er vanvittig.

Men prøv at høre, det er, som om man fra regeringens side ser den grønne omstilling som et nødvendigt onde, og man skal også vurdere det her med, om man er rød, før man er grøn, og hvordan farvekombinationen nu er. Ovre på vores side af butikken, er det sådan, at vi både er grønne og blå på en gang, for det er det, der er forudsætningen for, at den grønne omstilling lykkes. Det er, at den ikke alene efterlader en bedre planet til vores børn, men at den også efterlader en stærkere økonomi og et stærkere velfærdssamfund til vores børn.

Så i stedet for at den grønne omstilling skal være noget med at piske sig selv med blodigler hver morgen, skal det være noget, hvor man siger: Det her gør, at min tilværelse er bedre og giver mig mere frihed og flere muligheder.

Kl. 11:23

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Anne Paulin.

Kl. 11:23

Anne Paulin (S):

Jeg synes, ordføreren taler lidt udenom. I dag har vi en situation, hvor Nye Borgerlige, som er et parti, der ikke vil være med i aftalen om klimaloven, ikke har indflydelse på den klimapolitik, der bliver ført her i Folketinget. Kan ordføreren garantere, at hvis det en dag er ordføreren, der er statsminister, vil det fortsat være sådan, at Nye Borgerlige ikke vil have indflydelse på klimapolitikken? Kan ordføreren garantere det?

Kl. 11:24

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:24

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg kan garantere, hvad der er Venstres klimapolitik. Jeg står her som ordfører for Venstre, Danmarks Liberale Parti, og ikke for en samlet blå blok – det ville nok også at føre for vidt. Derfor præsenterer jeg Venstres politik, som grundlæggende adskiller sig fra venstrefløjens klimapolitik på tre punkter: Vi anerkender, at der skal flere penge til, hvis vi vil i mål med den grønne omstilling; vi har et internationalt udsyn, som betyder, at vi anerkender, at udledninger, der flyttes til udlandet, stadig er skadelige for vores planet; og så har vi en erkendelse af, at markedet er det bedste til at løse den grønne omstilling, for hvis nogle kan tjene en skilling på noget, bliver det løst af dem, der gør det bedst.

Kl. 11:24

Kl. 11:27

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Katrine Robsøe, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 11:24

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Jeg bed mærke i, at ordføreren til fru Sofie Carsten Nielsen sagde, at vi skal lytte til dansk erhvervsliv. Derfor har jeg i hvert fald en opfordring til et andet punkt, hvor ordføreren også kunne lytte lidt til erhvervslivet. For jeg går ud fra, at Venstre er enig med mig i, at vi står over for markante udfordringer i forhold til at få uddannet kompetent arbejdskraft som ingeniører, it-specialister eller naturvidenskabelige eksperter, både for at kunne løse nogle af de store udfordringer, vi står med i forhold til den grønne omstilling, men også i forhold til vækst og velstand i vores fremtid. Virksomhederne har brug for de her kompetencer, og vi har som land brug for de her kompetencer. Venstre har ovenikøbet selv været med til at sætte et mål med teknologipagten om, at vi skal uddanne 20 pct. flere med de her kompetencer. Men hvordan forestiller hr. Jakob Ellemann-Jensen sig at man skal opfylde det, samtidig med at Venstre har været med til at låse udviklingen i de store byer, hvor 85 pct. af de fyldte STEM-uddannelser ligger, med et de facto-loft over pladserne? Hvordan skal vi så opfylde målet og sikre kompetencerne til erhvervslivet?

Kl. 11:25

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:25

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Der er ikke nogen tvivl om, at vi har brug for STEM-uddannelserne og ikke mindst dem, der går på dem, i fremtiden. Vi har også brug for, at flere søger ind på erhvervsskolerne, så vi lige undgår en overakademisering, som vi lidt har gang i en gang imellem, når det handler om grøn omstilling. Vi har altså brug for, at alle typer af arbejdspladser kan blive udfyldt her. Der har vi altså den holdning i Venstre, at man ikke behøver at blive uddannet i de store byer. Det er ikke kun der, man kan uddanne til de grønne uddannelser. Mange af de her virksomheder ligger jo altså uden for de store byer. Nu så vi, at statsministeren var i Esbjerg her i den forgangne uge. Der ligger en del der. Der er Klimatorium i Struer. Der er mange virksomheder, som altså ligger uden for de store byer. Lad os nu sikre, at de også har adgang til den arbejdskraft, de skal bruge.

Kl. 11:26

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Katrine Robsøe.

Kl. 11:26

Katrine Robsøe (RV):

Ja, i den grad. Men der er meget få virksomheder, der vinder, ved at vi samlet får færre kompetencer i vores land. Hvordan forholder formanden for Venstre sig til, at DTU lige nu står til at skulle lukke 400 pladser til dygtige unge mennesker, der skal have kompetencer, som vi har brug for? Mener Venstre virkelig, at vi får det bedre af, at de pladser bliver tvangslukket med den udflytningsaftale, der er lavet?

Kl. 11:27

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg synes, det er vigtigt, at vi har en balance i det her, en balance, som sikrer, at man kan uddanne sig forskellige steder i Danmark. Det er ikke så meget af hensyn til de unge menneskers mobilitet, for de skal såmænd nok flytte sig for at få den rette uddannelse, men det er i forhold til virksomhedernes behov bagefter, hvad angår de arbejdspladser, som skal besættes bagefter. Den balance synes jeg vi skal bestræbe os på at finde. På den anden side af den balancebom er jo behovet for også at have nogle uddannelsesinstitutioner, som er i verdensklasse. Betyder det, at vi har ramt den et hundrede procent spot on nu? Nej, det vil jeg da gerne drøfte. Altså, lad os se på det. Med prøv at høre, vi skal jo kunne tilbyde uddannelser der, hvor der er behov for dem, uden at underminere de store, gode institutioner, som vi har.

Kl. 11:28

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Rosa Lund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 11:28

Rosa Lund (EL):

Tak for det. Og tak for talen. Jeg har jo lagt mærke til, at Venstre sådan er kommet tilbage på den retssikkerhedspolitiske klinge her på det sidste med hensyn til åbenhed i retsplejen og nej til politisk forfølgelse. Tak for det, hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Nu vil jeg så høre: Hvor langt rækker den her retssikkerhed for Venstre? Jeg er lige kommet hjem fra Rwanda, som er et land, hvor retssikkerheden ikke just står sådan øverst på dagsordenen. Der er i hvert fald ikke åbenhed i retsplejen, og der er meget politisk forfølgelse. Samtidig er det jo også et land, som regeringen planlægger at sende flygtninge til. Så skal jeg bare høre, om regeringen har Venstres opbakning til det.

Kl. 11:28

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:28

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Det, vi hidtil har behandlet her i Folketingssalen, er jo selve muligheden for, at regeringen kan indgå en aftale, og det har vi støttet. Altså, jeg synes, der er noget fornuftigt i at forhindre mennesker i at begive sig ud på den farefulde færd over Middelhavet, og at vi forsøger at bekæmpe menneskesmuglere så effektivt som muligt. Betyder det, at Rwanda er et mønstersamfund? Nej, langtfra.

Nu kender jeg ikke den aftale, man på et tidspunkt må indgå fra regeringens side med Rwanda, hvis det kommer dertil, men jeg er helt sikker på, at man vil gøre alt, hvad man kan, fra regeringens side – og nu kigger jeg ned på ministeren på området – for at sikre, at retssikkerheden er på plads, at menneskerettigheder overholdes, og at vi kan være trygge ved sådan en aftale. Jeg har ikke set aftalen endnu, og det tror jeg heller ikke ministeren har, men selvfølgelig er det det, vi skal stræbe efter.

Kl. 11:29

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Rosa Lund.

Kl. 11:29

Rosa Lund (EL):

Det er fuldstændig korrekt, at aftalen ikke er på plads endnu, men jeg må sige, hr. Jakob Ellemann-Jensen, at jeg har ondt i maven over, at vi overhovedet indgår i forhandlinger med et land, som behandler

politiske modstandere på den måde, som Rwandas regering behandler politiske modstandere på – det må jeg sige. Og det undrer mig, at man, nu, hvor Venstre endelig er kommet tilbage, vil jeg sige, til de klassiske liberale værdier om åbenhed i retsplejen og nej til politisk forfølgelse, så ikke bare blankt afviser det og siger, at selvfølgelig laver Danmark ikke nogen aftaler med et land, der behandler politiske modstandere på den måde, som politiske modstandere bliver behandlet på af Kagames regering.

Kl. 11:30

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:30

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg vil sige, at jeg også en gang imellem får ondt i maven, når det handler om forfølgelse af politiske modstandere; det behøver jeg ikke at tage til Rwanda for. Men prøv at høre, lad os nu bedømme den aftale, når og hvis den kommer. Altså, jeg kommer ikke på forhånd til at stå og sige, at det her kommer vi under ingen omstændigheder til at være med til.

Det, som er interessant for os, er at få dæmmet op for den menneskesmugling, som foregår; at få ændret den praksis, hvor det kun er de mest velbærgede, som kan sætte sig i bevægelse; og at få mindsket risikoen for, at mennesker drukner i Middelhavet. For jeg synes, det er helt forfærdeligt, grusomt og tragisk.

Kl. 11:31

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er fra hr. Peter Skaarup, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:31

Peter Skaarup (DF):

Tak til hr. Jakob Ellemann-Jensen. Jeg synes, man sådan med en vis ret kan sige, at Jakob Ellemann-Jensen er lidt i sit es i dag med kvikke, smarte bemærkninger, og det er godt; det er sjovt at være med til. Men når det så er sagt, synes jeg alligevel godt, jeg vil gribe lidt fat i det, der blev sagt til indledning, nemlig at der jo bliver lavet en kobling fra hr. Jakob Ellemann-Jensens side mellem Ukraine-krigen, altså Ruslands aggressionskrig mod Ukraine, og så det forhold, at vi nu skal til stemmeurnerne og man skal sige ja til at fjerne det her forsvarsforbehold. Jeg kunne godt bare lige tænke mig at høre, hvis nu hr. Jakob Ellemann-Jensen er fuldstændig saglig og seriøs her på talerstolen: Er der en eneste ting, der ændrer den krig i Ukraine, hvis vi i Danmark ophæver vores forsvarsforbehold?

Kl. 11:32

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:32

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Nej, det er der ikke, og det er ikke derfor, vi skal til afstemning. Vi skal til afstemning, fordi vores fjende har angrebet et frit land i Europa. Jeg har ment, at vi skulle have den her afstemning, i 29 år. Jeg har været imod det her forbehold hele vejen igennem. Jeg mener, det har lagt hindringer i vejen for Danmark. Nu får vi så afstemningen, fordi der er andre partier, som endelig – i min optik – har set lyset, og fordi verden har forandret sig. Vores fjende angriber ind i Europa. Jeg har vanskeligt ved at få øje på et bedre tidspunkt i historien for europæisk sammenhold end nu.

Kl. 11:32

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Peter Skaarup.

Kl. 11:32

Peter Skaarup (DF):

Det er jo faktisk ærlig snak. Det er meget mere ærlig snak end snakken fra mange andre fra jasiden, der bilder danskerne ind, at nu kan vi ændre en hel masse i Ukraine ved at fjerne det her forsvarsforbehold. Det kan vi jo ikke. Det er jo fuldstændig ligegyldigt, hvis man hedder Vladimir Putin, om Danmark har et forsvarsforbehold eller ej. Derfor synes jeg egentlig også, man burde holde sig for god til at bruge den anledning, som det jo er, og det startede hr. Jakob Ellemann-Jensen faktisk også med at komme ind på, nemlig at det er Ukraine-krigen, der gør, at vi skal til afstemning den 1. juni.

Kl. 11:33

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:33

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Ordførerens postulat om, at der skulle være politikere på jasiden, der fortæller, at krigens gang i Ukraine vil blive påvirket af et ja eller et nej, er godt nok noget af en stråmand. Det har jeg simpelt hen ikke hørt nogen sige, men ret mig gerne, hvis jeg tager fejl. Jeg har simpelt hen ikke hørt nogen sige det.

Når vi skal til den her afstemning, er det jo, fordi det er en udløber af det nationale kompromis, som er en udløber af Putins invasion, og at hævde andet ville jo være forkert. Det nationale kompromis blev indgået ca. 14 dage efter Putins invasion. Årsagen til, at vi fem partier sætter os sammen, er jo den invasion. Så selvfølgelig er der en sammenhæng. Men det betyder da ikke, at Putin siger: Nå, nu har Danmark afskaffet sit forsvarsforbehold; nu pakker jeg min ransel og tager hjem. Desværre – var det bare så nemt.

Kl. 11:34

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Astrid Carøe, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:34

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. I SF er vi enormt optaget af at sikre børn og unge minimumsrettigheder, og det er ikke mindst, fordi vi ser en stigende mistrivsel hos børn og unge. Det gælder minimumsnormeringer, som min kollega Signe Munk stillede spørgsmål om lige før, men hvor vi desværre ikke kunne få en garanti fra Venstre om, at man ikke vil afskaffe dem, hvis man kommer til magten efter et valg, men det gælder også klasseløftet i skolen. Vi ved, at klasseløftet for, hvor mange børn der er i klassen, er afgørende for børns læring. I den sidste finanslov fik vi ændret klasseløftet fra 28 til 26 elever, det er godt for børnenes trivsel, det er godt for læringen, og det er godt for roen i klasseværelset. Er Venstre enig med SF i, at det er godt med et lavere klasseløft, og er man indstillet på at beholde det her lavere klasseløft på 26, hvis man skulle få magten efter et valg?

Kl. 11:35

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:35

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Vi fokuserer lidt mere på ansvaret end på magten, men ellers kan jeg sige, at vi i Venstre ikke har nogen planer om at ændre på klasseløftet.

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Astrid Carøe.

Kl. 11:35 kursskifte for at sikre mere natur og biodiversitet, pensionsmuligheder for den nedslidte, opgør med ægtefælleindkomstafhængigheden, minimumsnormeringer selvfølgelig, som SF har kæmpet for, og som jeg bliver nødt til at nævne, klasseloft, samtykkelov – det er bare for at nævne noget af det, for listen er lang. Men vi er langt fra i mål. For de mange børn og unge, der mistrives, alle de børn og unge, der fik et gevaldigt dyk under coronaen, og som slås med frygten for klimakrisen og nu også med uro over krig og måske flere flygtninge, skal samles op. Der er et psykologisk og et praktisk efterslæb efter corona, og derfor må og skal vi have en stor, ambitiøs psykiatriplan på plads, og børn og unges trivsel må være topprioritet de kommende år. Forebyggelse, PPR, psykologhjælp, tidlig udredning, en styrket psykiatri, ja, hele området skal gennemses og tilføres ressourcer. Så tusind tak til de mange organisationer og pårørende, som sammen med SF har fastholdt presset på regeringen – det pres skal vi opretholde, indtil regeringen leverer.

Kl. 11:35

Astrid Carøe (SF):

Så man vil gerne fastholde det klasseloft, vi lige har ændret fra 28 til 26, efter et valg, altså give en garanti for, at man *ikke* vil putte flere børn ind i klasserne, også selv om der kommer flere børn i fremtiden, hvis man skulle få ansvaret efter et valg?

Kl. 11:35

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:35

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det. Prøv at høre her. Vi har aktuelt ikke nogen planer om at ændre på det her, og som jeg også sagde til fru Signe Munk før, synes jeg, at vi en gang imellem bliver for rigide og for styrende herindefra. Vi bør lede i stedet for at styre det. Og i stedet for at vi hele tiden fortæller, hvordan man skal drive institutioner, hvordan man skal drive skoler, så lad os da sætte de mennesker fri, som gør det, og lad os tro på, at de har kastet sig ind på den livsbane, fordi de vil gøre en forskel for vores børn, fordi de vil passe dem, fordi de vil lære dem at stave, fordi de vil lære dem alle de ting, vi fortravlede forældre ikke har tid til at gøre. Hvis nu vi viser dem en tillid til at løse tingene på deres måde og måler på, om borgerne er tilfredse, uanset om det er børn, pensionister, eller hvad det er, så tror jeg, vi når længere, så tror jeg, at folk bliver gladere.

Kl. 11:36

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Venstres ordfører. Nu er der præcis gået de 45 minutter, som der var afsat til korte bemærkninger. Hermed er der ikke flere korte bemærkninger til Venstres ordfører. Og den næste ordfører kommer fra Socialistisk Folkeparti, og det er fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 11:36

(Ordfører)

Pia Olsen Dyhr (SF):

Havde vi for 5 eller 7 år siden troet vores egne øjne, hvis vi var blevet præsenteret for de sidste 3 års overskrifter? Havde vi forestillet os en global pandemi eller krig i Europa? Jeg tvivler. Det har været den siddende regerings lod og det her Folketings lod at styre Danmark igennem mere end 2 år med en global pandemi og nu krig i Ukraine og en alvorlig sikkerhedspolitisk situation. Truslen mod vores demokrati, vores frihedsrettigheder, vores sikkerhed og fred og truslen mod vores økonomi har ikke været større i mange, mange år. Oven i det er vilkårene for vores eksistens truet af klimaforandringerne og en gigantisk biodiversitetskriser. Vi skal langt tilbage i tiden for at finde en dansk regering og et Folketing, der har stået med så store, så fundamentale udfordringer på en gang. Så blot en stiltfærdig tak til først og fremmest regeringen, særlig til statsministeren for lederskabet. Og nu i kølvandet på epidemien og under pres fra krigen er der mange danskere, der rammes hårdt af de stigende priser: prisen på benzinen til bilen, varmeregningen og elregningen, beløbet på dankortkviktingen, der bliver større, mens indholdet i indkøbskurven bliver mindre. Vi skal hjælpe dem, der rammes hårdt, og som i forvejen har det mindste spillerum i deres økonomi.

Hvad har vi så opnået i de her 3 år trods pandemi og krig? En ufattelig stærk dansk økonomi, en historisk høj beskæftigelse, en klimalov, en historisk køreplan for et CO₂-neutralt Danmark, et

Ukrainernes kamp mod Putins forbryderiske krigsmaskine levedegør kampen for demokrati, frihed og fred. Ruslands fald ned i fascisme minder os om vigtigheden af demokrati, forsamlingsfrihed, pressefrihed, ytringsfrihed. Krigen minder os om vigtigheden af sammenhold og samarbejde med andre demokratiske stater og værdien af mindretalsbeskyttelse, lgbt+-rettigheder, ligestilling, kulturel frisættelse, individuel frihed. Ukraine var ikke blevet overfaldet, hvis de havde været medlem af EU og NATO. Tragedien i Ukraine gør det lysende klart, hvorfor Danmark skal stå fuldt og helt sammen med de lande, vi trods alt deler både værdier og skæbnefællesskab med, og vi skal være parat til at forsvare de værdier, forsvare den frihed, forsvare tolerance, forsvare freden, forsvare det åbne samfund. Det er jo reelt det, vi stemmer om den 1. juni, og det er det, der ligger til grund for, at en bred kreds af partier på tværs af højre og venstre i dansk politik sammen lavede et nationalt kompromis om Danmarks fremtidige forsvars- og sikkerhedspolitik. Jeg kan derfor også kun blive begejstret med udsigten til, at Sverige og Finland nu er på vej ind i NATO, så tyngden af de særlige nordiske værdier styrkes yderligere.

Men under det hele, under al usikkerheden og utrygheden ligger klima- og biodiversitetskrisen som det aller mest uhyggelige og truer. Selve fundamentet for vores eksistens trues, når bier forsvinder og vores planter ikke kan bestøves, og når klimaforandringerne lægger områder øde som ørken eller lader byer og landbrug og levesteder oversvømme af vandmasser. Jeg kan godt frygte, at vi er på vej ind i den perfekte storm.

Kl. 11:41

Hvis vi tager det afrikanske kontinent som eksempel, er landene for en stor dels vedkommende stadig plaget af politisk ustabilitet og totalitære regimer. Mange afrikanske lande døjer med voksende islamisering og borgerkrige, mange lande er økonomisk i lommen på totalitære regimer som Kina og Rusland, vilkårene for kvinder, seksuelle minoriteter og religiøse mindretal har mange steder trange kår. Mange afrikanske stater slås med voksende befolkningstal og kan ikke brødføde deres befolkninger, og krigen i Ukraine og den globale fødevarerkrise vil yderligere svække lande globalt med lav købekraft. Vi står derfor over for enorme problemer på det afrikanske kontinent, og det vil snart banke på Europas dør med fornyet kraft i form af flygtningestrømme, migrantstrømme, islamisering, sultkatastrofer. Danmark og Europa kan derfor ikke kigge den anden vej, for lige om lidt rammer det os.

Inden vi står ved afslutningsdebatten om et år har vi haft et folketingsvalg. Den fase, vi går ind i lige nu, skaber sjældent det bedste klima for resultater og samarbejde, men jeg vil altså gerne gøre mig til talsmand for, at vi i dette og det kommende Folketing kan stå sammen om nogle fælles principper, og at vi uanset regeringens farve sammen vil forpligte os til at tage kampen imod de største udfordringer, vi står over for.

Punkt 1: At Danmark skal være førende i bekæmpelsen af klimaforandringer, og at vi aktivt bistår verden, også den fattige del, i den kamp. Punkt 2: At Danmark fortsat skal være førende i at bekæmpe den biodiversitetskrise, som verden oplever lige nu, og dele vores viden. Punkt 3: At Danmark står tæt sammen med vores allierede både i Norden, i EU og i NATO om demokrati og civile rettigheder, fred, sikkerhed, samarbejde og diplomati. Punkt 4: At Danmark skal være et fyrtårn i humanitær, teknologisk, civil bistand til udviklingslandene. Punkt 5: At Danmark skal være førende i demokratisk gennemsigtighed, åbenhed, god regeringsførelse, ytringsfrihed, pressefrihed, retssikkerhed og ligestilling. Punkt 6: At Danmark skal være førende i forskning og uddannelse i tæt samarbejde med alt fra iværksættere til de helt store danske virksomheder og med vidensinstitutioner i udlandet. Punkt 7: At Danmark skal fortsætte sin digitalisering og være førende i cybersikkerhed og sikre digital tryghed for vores børn og vores unge. Punkt 8: At Danmark skal være førende i at udvikle og sikre mulighederne for den enkelte danskers demokratiske indflydelse og individuelle frihed, også på arbejdspladsen, og øge ligheden og sammenhængskraften. Punkt 9, det sidste punkt: At Danmark skal være førende i vellykket integration og inklusion af nye borgere med demokrati, medborgerskab, samfundsdeltagelse, beskæftigelse, uddannelse og ligestilling som rettesnor.

Alle her i Tinget vil Danmark det bedste, det er jeg slet ikke i tvivl om, og selvfølgelig vil vi også i fremtiden være uenige om noget, men kan vi alligevel ikke nå hinanden? Måske kunne vi give danskerne en reel oplevelse af, at vi trækker i samme retning med de her ni rettesnore, og at vi kan skabe positiv forandring sammen, når det virkelig gælder – og det gælder nu.

Mit eksempel med Afrika er jo ikke tilfældigt valgt, for det kommer til at presse os, og det drejer sig om migranter, flygtninge og islamister, så vi har besluttet os for at betale 2 pct. til vores forsvar for at leve op til NATO-kravet, men det friholder os altså ikke fra at investere i en bæredygtig og fredelig udvikling af det afrikanske kontinent. Så enkelt er det. For tænker vi sådan, lægger vi bare vejsidebomber ud for os selv, og hvis ikke vi hjælper de fattige lande i verden med klimateknologi fra øverste hylde, rammer klimaforandringerne os i nakken på en anden måde på et andet tidspunkt. Hvis ikke vi investerer i vores børn og unges uddannelse og gør nogle af dem til førende forskere, står vi svækket i forhold til fremtidens medicin, fremtidens teknologier eller den der dims, der bare gør alles liv lettere og sjovere og mindre forurenende. Hvis ikke vi sikrer vores natur og vores drikkevand, vores biodiversitet, spiller vi hasard med de kommende generationers levevilkår, og hvis ikke vi står sammen om forsvaret af vores demokrati, vores frihed, vores fred, vores ligestilling og vores ytringsfrihed, alle vores kerneværdier, hvad er vi her så for?

Lad os løfte blikket lidt, og lad os bruge de kriser, der ramler ned over hovedet på os alle sammen lige nu, til at turde se sammenhængende på udfordringerne og til at turde skabe de nødvendige forandringer, som det kompleks af udfordringer giver anledning til. Tak for ordet.

Kl. 11:46

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til SF's ordfører. Det vil være sådan nu, at der vil være plads til formentlig fem sæt korte bemærkninger til ordføreren, og så vil der blive kaldt til en frokostpause, og så vil ordførerrækken fortsætte efter frokostpausen. Det er blot en serviceoplysning.

Den første korte bemærkning til ordføreren er fra hr. Jakob Ellemann-Jensen, Venstre. Værsgo.

Kl. 11:47

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det. Og tak til ordføreren for at sætte fingeren på de mange meget komplekse ting, som vi jo skal forholde os til i vores politi-

ske generation. En af forudsætningerne for at løse de her mange komplekse problemstillinger, som jo påvirker hinanden, er – og undskyld, hvis jeg simplificerer det lidt – at der er råd. Og hvis man skal sikre, at der er råd, skal man jo også træffe nogle beslutninger undervejs. Så jeg vil bare høre, om ordføreren anerkender, at forudsætningen for, at vi har råd til at have en forøgelse af vores forsvarsbudget til 2 pct. af vores bnp, er, at vi fortsætter med at levetidsindeksere pensionsalderen.

Kl. 11:48

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:48

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det er rigtigt, at alle forudsætninger i dansk økonomi bl.a. er baseret på den velfærdsaftale, som SF ikke er en del af. Det anerkender jeg, og jeg kan jo godt se, at vi ellers havner i en hængekøjeeffekt i 2030-2032. Når jeg alligevel kigger lidt med bekymring på det der med pensionsalderens stigning, så er det, fordi jeg ikke tror på, at vi alle sammen kan arbejde, til vi dør, og derfor har vi ikke været en del af velfærdsaftalen.

Men jeg anerkender den økonomiske præmis, men man kan jo bare også vælge at gøre det på en anden måde, for det handler jo om arbejdsudbud. Man kunne jo vælge at finde arbejdsudbuddet ved at lade nogle af de mange, der er på deltid, som statsministeren nævnte i sin tale, komme op på fuld tid. Det er jo et eksempel på, hvordan man kan øge arbejdsudbuddet på en anden måde, og det er jo det, der er forudsætningen for den beregning. Men jeg anerkender, at det lige nu er velfærdsaftalen, der gør, at vi kan komme i mål med de 2 pct. Det er rigtigt.

Kl. 11:48

Første næstformand (Karen Ellemann):

Spørgeren.

Kl. 11:48

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Nu tror jeg vist ikke, der er nogen, der decideret har foreslået, at alle skal arbejde, til de dør. Det er ikke mit indtryk, at det er det, der er indholdet af velfærdsaftalen, så jeg tror måske, det er sat lidt på spidsen.

Hensigten med velfærdsaftalen er jo netop at sige: Prøv at høre, når vi bliver ældre, bliver vi også nødt til at gå senere på pension. Det er derfor, jeg spørger, om SF anerkender den sammenhæng. Jeg er helt med på, at der også er andre ting, man kan gøre for at øge arbejdsudbuddet, og hvor ville det dog være velgørende, hvis regeringen gjorde det, eller hvis SF skubbede regeringen til at gøre det – det ville være fint. Men anerkender SF, at der er den her sammenhæng, og at det altså ikke hænger sammen, hvis vi bare siger, at for folk på en bestemt alder kommer pensionsalderen aldrig til at stige mere, uanset hvor gamle vi måtte blive?

Kl. 11:49

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:49

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det ene er regnearkene, det andet er virkeligheden. Altså, jeg har stor forståelse for, at hr. Jakob Ellemann-Jensen og jeg ifølge regnearkene kan arbejde, til vi er 72, 74 eller 75 år, alt efter hvor meget pensionsalderen skulle stige – og forudsætningerne for velfærdsaftalen er jo ikke, at der er noget loft; den bliver ved med at stige, hvis levealderen stiger. Det har jeg stor forståelse for. Men det her

betyder, at min mor, der kom på arbejdsmarkedet, da hun var 14 år, i virkeligheden skulle have arbejdet næsten til når som helst, hvis hun havde været født i dag – for der er jo faktisk unge mennesker, der kommer på arbejdsmarkedet i en forholdsvis ung alder – og der mener jeg jo, at der er en præmis bygget ind i velfærdsaftalen, som ikke holder, og her er der jo en fordel ved Arnepensionen, som jeg kan høre at Venstre desværre ikke har lyst til at bakke op om.

Kl. 11:50

Første næstformand (Karen Ellemann):

Næste korte bemærkning er til fru Sofie Carsten Nielsen, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 11:50

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak for det. Jeg var over for Socialdemokratiets ordfører tidligere inde på den her gasledning til Lolland, og ordføreren svarede også, at der skal mere biogas i den. Så bare for at foregribe svaret vil jeg sige, at det ved jeg jo også at fru Pia Olsen Dyhr er rigtig glad for. Men det skal vi også bruge til andre ting, ligesom vi skal bruge den arbejdskraft, som SF jo er med i beslutningen om, i forhold til at der skal laves en ny gasledning til Lolland. Nu er der kommet nye beregninger, som viser, at elektrificering vil være billigere. Vil fru Pia Olsen Dyhr være med til at få genberegnet det her eller overhovedet at få det beregnet – for det var klimaministeren jo ikke interesseret i på det tidspunkt – så vi kan se, om der faktisk er en bedre løsning?

Kl. 11:51

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:51

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tror, man skal være opmærksom på, at allerede nu lægger man jo op til en øget elektrificering lige præcis på det her område, altså til sukkerfabrikkerne – de er jo allerede i gang med at elektrificere meget. Så det er ikke kun sådan, at de er afhængige af gas – det vil jeg bare gerne understrege, for det fik spørgeren det næsten til at lyde som. Men forudsætningen for deres produktion er også i fremtiden, at der vil være gas i produktionen. Det vil der også være i andre virksomheder i Danmark, skal man være opmærksom på.

Jeg vil jo gerne ud i et regime, hvor vi slet ikke får brug for gas, og hvor vi også kan snakke om elektrificering. Og jeg vil ikke afvise, at man kan kigge på det; man skal bare være opmærksom på, at lige præcis den her gasledning jo er ministerens ansvar, og derfor er det i sidste ende op til ministeren at beslutte, hvad ministeren vil gøre. Men jeg er sådan set indstillet på, at vi kigger på alt muligt, og jo mere kreative vi kan være, jo bedre.

Kl. 11:52

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Sofie Carsten Nielsen.

Kl. 11:52

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Det sidste er jeg rigtig glad for, for SF er jo med i aftalen og kan derfor være med til at skubbe på for, at det bliver ændret. Og det er fair nok, synes jeg, at sige, at der er en ny situation. Det her handler jo ikke om de øvrige virksomheder, der også er afhængige af gas – det her handler om en beslutning, I har truffet om, at der skal etableres en helt ny gasledning til Lolland for mange, mange millioner kroner i stedet for at elektrificere og i stedet for bruge den arbejdskraft, vi nu skal bruge til at udbygge elnettet, til at bygge den nye gasledning.

Jeg tror – og sådan hører jeg det også – at fru Pia Olsen Dyhr kan se, at det virker sådan lidt skævt, når nu vi træffer store beslutninger om at blive helt uafhængige af gas, at der så skal bygges en ny gasledning lige nu.

Kl. 11:52

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:52

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tror aldrig, vi kommer i en situation, hvor vi er helt uafhængige af gas – det skal bare være biogas. Det er jo netop pointen, og derfor er jeg glad for, at SF og Venstre har haft en ret god alliance i energiforhandlingerne lige præcis i forhold til at presse på for mere biogas. Så jeg er ikke enig med spørgeren i, at vi bliver helt uafhængige af gas på noget tidspunkt – det tror jeg faktisk ikke. Men jeg er enig i, at vi skal være uafhængige af naturgas. SF ønsker, at vi allerede skal være det fra 2027, og jo mere vi kan presse på, jo bedre. Og lad os gerne kigge på, om der er nogle konkrete investeringer, som vi skal gøre klogere eller bedre, men jeg tror, at det, vi hele tiden skal være opmærksomme på, er, at vi også skal sørge for, at de virksomheder, som ikke kan undvære gas, får en mulighed for at gøre det via biogas.

Kl. 11:53

Første næstformand (Karen Ellemann):

Næste korte bemærkning er fra hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 11:53

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det. Og tak til fru Pia Olsen Dyhr for talen. Der er jo heldigvis rigtig mange ting, vi er enige om, altså investeringer i klimabistand, i den grønne omstilling, i et lavt- og ligelønsløft til de velfærdsprofessionelle. Vi skal have investeret i vores unge mennesker, vi skal have investeret i en psykiatriseringsplan, vi skal have investeret i sundhed. Vi har rigtig, rigtig mange opgaver, som vi er enige om at vi skal have investeret i. Vi står lige nu over for økonomiforhandlinger, som kommer til at definere velfærdsniveaet for både kommuner og regioner.

Derfor bekymrer det mig også lidt, at SF har været med til at indgå en aftale, hvor vi tager 18 mia. kr. – altså stort set hele det økonomiske råderum – og bruger pengene på oprustning. Altså, er det ikke en udfordring for SF, i forhold til hvordan vi skal sikre, at der bliver midler til det? Vi har lige fremlagt en sundhedsplan, hvor vi investerer 17 mia. kr. i vores fælles sundhed, fordi det er det vi kan se er nødvendigt. Men det er svært for SF at finde pengene, fordi man har bundet sig til en anden aftale. Er det ikke en kæmpe udfordring for de investeringer, der er nødvendige i den grønne omstilling, i velfærden og i mindskelse af ulighed?

Kl. 11:54

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:54

Pia Olsen Dyhr (SF):

Men det er jo ikke sådan, at de penge, vi sætter af til forsvaret, er nogle, jeg kunne bruge til velfærden. Den eneste grund til, at vi faktisk har de penge til forsvaret, som vi nu har fundet, er jo, at vi har ændret på budgetloven. Jeg kunne ikke få Venstre eller Konservative eller nogle andre med på at ændre budgetlovens forudsætninger for at bruge pengene i velfærden. Tro mig – det havde vi da gerne villet

i SF. Så derfor er det jo for det første ikke sådan nogle ekstra penge, man bare kunne have puttet ind alle mulige steder.

For det andet vil jeg jo sige: Jeg synes sådan set også, det at investere i vores forsvar giver god mening. Jeg synes, det giver mening at sørge for, at de soldater, vi sender af sted, er ordentligt udrustet, at de har de ting, de skal bruge. Det gælder ammunition, det gælder sikkerhedsveste, det gælder det at sørge for, at de faktisk føler sig trygge, når de tager ud i tjenesten. Noget af det, vi har været optaget af, og som vi kommer til at kæmpe for i forsvarsforhandlingerne, er jo også at sørge for, at de, når de kommer hjem, bliver behandlet ordentligt som de veteraner, de er.

Det interessante er, at jeg flere gange har hørt Enhedslisten foreslå forskellige elementer på forsvarsområdet, der faktisk kræver flere penge, f.eks. en investering i cybersikkerhed, en investering i Arktis, en investering i Østersøen. Men det forudsætter jo flere penge.

Kl. 11:55

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Peder Hvelplund for anden korte bemærkning.

Kl. 11:55

Peder Hvelplund (EL):

Men nu er udfordringen jo, at man ikke bare kan ændre budgetloven en gang til, og så opstår der 18 nye milliarder. Altså, problemet her er jo, at man bruger hele det råderum, der er, på investeringer i forsvaret. Man kunne jo også have valgt at sige: Vi har en række opgaver, vi skal have løst; det er nødvendigt at investere i forsvar – det er der nogle, der synes er vigtigt, men der er også nogle, der synes, det faktisk er vigtigt at investere i den grønne omstilling, i velfærden og i mindskelse af ulighed.

Her har SF jo valgt at sige: Vi ændrer budgetloven, vi tager hele provenuet, og vi bruger det på forsvar. Er det ikke en lidt skæv prioritering, for det giver jo indtrykket af, at det er det eneste, der skal prioriteres? Og man siger, at det andet må vi sådan ligesom finde ud af, og at vi nok skal finde pengene til det, bare rolig. Jeg er bare bekymret over, at SF nu tager hele råderummet og bruger det på forsvar.

Kl. 11:56

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:56

Pia Olsen Dyhr (SF):

Nu er det ikke korrekt, at vi tager hele råderummet. Altså, råderummet bliver jo bl.a. brugt til den demografiske udfordring, det bliver brugt til minimumsnormeringer, det bliver brugt til klasseloft – sager, som SF har kæmpet igennem, og som vi er rigtig glade for på vegne af vores børn og unge. Så det er ikke rigtigt, at vi har brugt hele råderummet på det.

Derudover vil jeg sige, at der er ting, vi skal investere i, som angår vores forsvar. I dag har vi to inspektionsskibe, der sejler f.eks. i Grønland, og jeg har det jo sådan, at jeg synes, det giver rigtig god mening i en verden, der bliver mere urolig, og med russerne, der buldrer derude, at vi kan sørge for, at den grænse, vi har til russerne – som er det arktiske – er et sted, hvor vi faktisk kan investere. Det synes jeg sådan set vi har en pligt til. Det handler om forsvar, og der ved jeg godt, at Enhedslisten og SF er uenige, for vi er optaget af vores forsvar; vi er optaget af, at man også kan beskytte de danske grænser.

Kl. 11:57

Første næstformand (Karen Ellemann):

Der er plads til en sidste kort bemærkning, inden der bliver ringet til spisepause, og det er fra fru Mette Abildgaard, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 11:57

Mette Abildgaard (KF):

Tak for det. Og tak for en god og engageret tale. Jeg vil spørge ind til en ting, som fru Pia Olsen Dyhr ikke lige var inde på, men som jeg er sikker på optager hende alligevel, nemlig vores ældre. Næste år kan det frie valg for vores ældre fejre 20 års jubilæum – 20 år, hvor vores ældre har haft mulighed for selv at vælge, hvem der skal komme og levere hjemmehjælp, personlig pleje, praktisk hjælp osv. Det vælger faktisk næsten fire ud af ti danskere, der modtager hjemmehjælp, i dag at gøre.

Regeringen har jo lavet her velfærdsaftaler, hvor en række kommuner har fået mulighed for ligesom at blive fritsat. Lige nu forhandler Folketinget om, at det skal bredes ud, så alle kommuner skal kunne søge om det. I dag er det ikke en såkaldt hegnsplæt, at det frie valg skal bestå, når kommunerne bliver sat fri på det her område. Vil SF være med til at sikre, at den garanti, vores ældre har haft i 20 år, og som sikrer dem muligheden for selv at have indflydelse på, hvem der skal komme i deres hjem, naturligvis også skal bestå, når det her bliver bredt ud til resten af landet?

Kl. 11:58

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:58

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det er jeg faktisk ikke sikker på vi vil. For jeg synes jo, at det, der er centralt i den diskussion, vi har, om ældreområdet, jo også er, at kommunerne kan byde ind på den, altså at man kan byde ind lokalt på, hvad der giver rigtig god mening i forhold til de ældre i ens område, og der kan det jo godt være, at der er nogle forskellige tilbud, som kommunen kan komme med.

Jeg synes, at den ældre skal have mulighed for at få indflydelse på sin egen situation, men jeg er ikke sikker på, at det nødvendigvis er det frie valg mellem en privat og en offentlig leverandør, der er det afgørende. Jeg tror, at det for de ældre vil betyde noget, at de er sikre på, at der kommer nok hjemmehjælp, at det er den rigtige hjemmehjælp, at de kender vedkommende, at vi kan sørge for nogle faste teams derude – det tror jeg betyder langt mere for den ældre. Men måske kunne vi lige præcis her også godt give kommunerne mulighed for at få indflydelse.

Kl. 11:59

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Mette Abildgaard.

Kl. 11:59

Mette Abildgaard (KF):

Det er jo et befriende ærligt svar, men også et svar, som jeg bare er hamrende uenig i. Men det er også det, der er skønt i politik, altså at der skal være plads til, at vi kan være uenige med respekt for hinanden.

Men det må da være hensynet til de ældre og deres frihedsgrader og deres mulighed for at indrette sig, som de har lyst til, der har betydning, og ikke den måde, kommunen planlægger på. Man kan jo ikke argumentere for, at der reelt er frit valg, hvis de kan vælge mellem kommunens og kommunens tilbud. Vi har jo eksempelvis set, at de private aktører har været rigtig dygtige til at sikre, at det

er den samme medarbejder, der kommer i den ældres hjem. Det har det kommunale så flere steder ladet sig inspirere af, men der er man i det private gået foran. Anerkender ordføreren ikke, at det private også kommer med noget, som det offentlige kan lære af og lade sig inspirere af?

Kl. 12:00

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 12:00

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jo, jeg synes da, det private gør rigtig mange interessante ting rundt omkring. Jeg kan jo, hvad angår narkotikabehandlingen i Danmark, se, at det hovedsagelig er private, der har med det at gøre. Så jeg har ikke det der dogmatiske forhold til, om det skal være privat eller offentligt. Men jeg vil bare sige, at for mig handler det altså også om at bruge pengene klogt, og hvis vi kun har én pose penge og vi ved, at vi ved at pulje pengene kan sørge for en endnu bedre ældrepleje – det tror jeg at man kan mange steder kommunalt – så vil jeg faktisk gerne have, at man gør det. Jeg kan se, at i Københavns Kommune, som er gået foran ved at droppe alt det der med, at man skal have sin smartphone med, tage tid og alt muligt andet, har man faktisk fået en bedre ældrepleje, og man har sørget for faste teams rigtig mange steder. Måske er det vejen frem, men jeg vil da ikke stå herinde og sige, at én model passer alle steder og alle kommuner. Det er jo netop det, vi skulle sætte fri med de her aftaler.

Kl. 12:00

Første næstformand (Karen Ellemann):
Tak til SF's ordfører.

Jeg udsætter nu mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.
Mødet er udsat. (Kl. 12:01).

Kl. 13:00

Forhandling

Tredje næstformand (Trine Torp):

Mødet er genoptaget.

Vi fortsætter med korte bemærkninger til SF's fru Pia Olsen Dyhr, og den næste korte bemærkning er fra hr. Ole Birk Olesen. Værsgo.

Kl. 13:00

Ole Birk Olesen (LA):

Tak for det. Fru Pia Olsen Dyhr siger i sin tale, at der er mange ting, der er gået godt de sidste 3 år, hvor SF har været en del af flertallet i Folketinget, herunder at man i det røde flertal har sikret en stærk økonomi. Jeg vil høre, om fru Pia Olsen Dyhr kan bekræfte, at økonomien var stærk, allerede inden det røde flertal tiltrådte, og om fru Pia Olsen Dyhr også kan bekræfte, at hvis man henholder sig til de gængse regnemetoder, som også SF abonnerede på dengang for 8 år siden, da SF var i regering, så har regeringens politik og det røde flertals politik ikke bidraget til en stærkere økonomi i Danmark, men tværtimod mindsket det økonomiske råderum. Altså, bnp er alt andet lige blevet lavere, som følge af at man har trukket folk ud af arbejdsmarkedet og mindsket mulighederne for at investere i Danmark.

Kl. 13:01

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Pia Olsen Dyhr (SF):

Vi har den højeste beskæftigelse i Danmark lige nu. Vi har en økonomi, der er bomstærk, på trods af at vi har været igennem en alvorlig krise, som pandemien er, og hvis vi kigger til vores nabolande og resten af Europa, er økonomierne væsentlig dårligere, end den danske økonomi er. På baggrund af det vil jeg sige: Jo, dansk økonomi er stærk lige nu. Kunne man have en stærkere økonomi? Det er jeg faktisk i tvivl om med de kriser, der er i Europa lige nu. Der er krig i Ukraine. Vi kan jo risikere at komme ind i endnu en coronasituation igen i efteråret. Men den måde, vi har håndteret krisen på, mener jeg faktisk har gjort, at Danmark har en stærk økonomi. Det, at vi bevidst har valgt en ekspansiv finanspolitik og f.eks. at holde hånden under danske virksomheder under corona, så virksomheder, efter at man har åbnet op i igen, har haft mulighed for at starte op igen og ikke er lukket, som vi har set det mange andre steder i Europa, og derved holde beskæftigelsen høj, synes jeg tyder på, at der også er beslutninger truffet i det her Folketing, der har gjort økonomien stærk.

Kl. 13:02

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak. Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 13:02

Ole Birk Olesen (LA):

Når jeg henviste til, at SF var i regering for 8 år siden, var det helt bevidst for at gøre opmærksom på, at man dengang stadig holdt sig til gængse regnemetoder, når man svarede på spørgsmål fra oppositionen, og det vil jeg appellere til at man også gør, når vi har en diskussion her i Folketingssalen. For i henhold til gængse regnemetoder er der konjunkturerne, og så er der det, man kan pumpe op i økonomien ved at låne til det osv., men det er jo ikke varigt. Konjunkturerne har man ikke selv skylden for, og det, man låner til, er ikke varigt; det er bare midlertidigt. Når det handler om strukturerne i samfundet, har SF og det røde flertal gjort økonomien dårligere i Danmark. Vil fru Pia Olsen Dyhr bekræfte det?

Kl. 13:03

Tredje næstformand (Trine Torp):

Så er det fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 13:03

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg er simpelt hen ikke enig. Jeg synes netop, at vi har sikret, at dansk økonomi er stærk, og jeg holder mig også til de gængse regnemetoder, men man skal jo sammenligne det her, hr. Ole Birk Olesen, med de lande, der er omkring os. Du kan jo ikke sammenligne en til en økonomien i dag med, dengang SF sad i regering sidst, for vi har en krig i Ukraine, og vi har haft en pandemi i snart 3 år. Så du kan jo ikke lave den sammenligning lige nu, men jeg er da enig med dig i, at vi hele tiden skal holde os til gængse regnemetoder. Det gør vi sådan set også i SF, både når vi sidder i regering, og når vi ikke gør det.

Kl. 13:03

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Den næste korte bemærkning er fra fru Anni Matthiesen.

Kl. 13:04

Anni Matthiesen (V):

Tak. Der er næsten blevet tradition for, at jeg altid stiller spørgsmål til SF's ordfører, og det drejer sig rigtig tit om forureninger. Det kan jeg så sige til ordføreren også vil være det, jeg stiller spørgsmål om i dag, for jeg synes måske, det er lidt længe siden, at SF's ordfører har

råbt lidt højt i forhold til problemstillingerne med forureningerne. Nu tænker jeg på nogle af de forureninger, som den seneste måned er dukket op rundt omkring i landet, altså PFAS-forureningerne. Det er jo desværre sådan, at de forureninger er rigtig giftige, de er kræftfremkaldende, og der er desværre rigtig mange af dem. Så jeg kunne godt tænke mig lige at spørge SF's ordfører: Hvad har SF af planer i forhold til at håndtere de forureninger, som desværre er spredt ud over hele landet?

Kl. 13:04

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 13:05

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak til fru Anni Matthiesen. Det er en fast tradition, at vi snakker jordforureninger i salen, og jeg er glad for, at der også i Venstre er nogle, der er opmærksomme på de jordforureningssager, vi har rundt omkring i Danmark, og det er der ingen tvivl om at fru Anni Matthiesen er.

Jeg vil sige, at PFOS-forureningerne, som vi jo ser, og som er problematiske, og som bl.a. findes på militære ejendomme og andet, har SF stillet adskillige spørgsmål til, bl.a. til den tidligere forsvarsminister, Trine Bramsen. Jeg vil sige, at efter at vi har skiftet forsvarsminister, har der nok været lidt travlt med en krig i Ukraine og andet, men det er jo ikke det samme som, at vi ikke har fokuset på det. Vi havde allerede i vores finanslovsudspil sidste år sat penge af til, at der skulle ryddes op efter de her forureninger, og også ment, at forsvaret skulle bidrage til det, og vi kommer fortsat til at have fokus på det, fordi jeg er enig med ordføreren i, at det er problematisk.

Kl. 13:05

Tredje næstformand (Trine Torp):
Fru Anni Matthiesen.

Kl. 13:05

Anni Matthiesen (V):

Tak. Noget af det, som jeg ved at der er nogle af kommunerne som efterspørger – for man kan sige, at aben sidder lige nu på kommunernes skuldre – er, at der bliver lavet en form for national handlingsplan for, hvordan vi håndterer det her. I sidste ende tror jeg ikke på, at kommunerne selv kan finde midlerne til det, men der er også kommuner, som lige famler sig lidt frem, i forhold til hvordan de skal håndtere det. Kunne det at lave en form for handlingsplan være noget, som SF godt ville være med til at understøtte?

Kl. 13:06

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 13:06

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg synes, det er en rigtig god idé at lave en eller anden form for tjekliste, eller hvad det kan være, og at Miljøstyrelsen kunne gå ind at kigge på, hvordan man håndterer sådan nogle sager. Efterfølgende kan vi så diskutere, hvor det så skal finansieres. Det er jeg med på. Det er noget, kommunerne som regel ikke kan løfte. De har over 19.000 jordforureninger i dag, som de allerede skal løfte, og som finansieres via regionen. Hvordan vi lige skal gøre det, er jeg villig til at diskutere, men det kan godt være, at vi skal lave sådan en tjekliste via Miljøministeriet, så man er opmærksom på, hvordan man i hvert fald håndterer selve det, at der er PFOS-forureninger.

Kl. 13:07

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 13:07

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg hørte, at ordføreren i sin tale – i modsætning til nogle af de foregående – gjorde en del ud af forsvarsforbeholdet. Og derfor kunne jeg godt tænke mig at høre lidt om, hvor det er, SF forestiller sig, hvis det bliver et ja den 1. juni, at Danmark så skal sende et bidrag af sted til. Hvor er det præcis, man forestiller sig at vi den 2. juni eller hen over sommeren, hen over året kan se danske fregatter, fly, tropper lige pludselig agere under et EU-mandat, hvis det står til Socialistisk Folkeparti?

Kl. 13:07

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 13:07

Pia Olsen Dyhr (SF):

Umiddelbart tænker jeg ikke, at vi sådan skal springe ud i nogen af de missioner, EU har gang i. Det kan godt være, at det vil give mening, at Danmark deltager i den piratmission, der er lige nu; men det, der er afgørende for mig og er grunden til, at jeg anbefaler et ja, er ikke kun det, der er lige nu, som vi ikke kan deltage i. Det er også den bekymring, jeg har for, hvordan verden udvikler sig, hvis amerikanerne trækker tropper hjem fra Europa og Europa skal stå mere for sin egen sikkerhed. Så synes jeg, at vi skal være en del af den debat og diskussion i Europa. I dag er det sådan, at Danmark jo er det eneste land i Europa, der ikke er en del af forsvars- og sikkerhedspolitikken.

Kl. 13:08

Tredje næstformand (Trine Torp):

Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 13:08

Morten Messerschmidt (DF):

Det er så heldigvis ikke rigtigt. Altså, jeg tror i hvert fald, at briterne ville være ret kede af ikke at blive betragtet som et europæisk land. Jeg tror også, at nordmændene og islændingene ville blive det – og en del andre. Men lad nu det ligge.

Altså, når jeg spørger, er det jo, fordi danskerne, tror jeg, godt vil have en fornemmelse af, hvor det er, SF bevæger sig hen. SF er jo gået fra at være et nejparti til at være et japarti, og derfor ville det være rart at få nogle håndfaste eksempler. Altså, vil man f.eks. tage en fregat og bidrage til ATLANTA-missionen øst for Afrika? Og hvad er det så for en fregat? Vi har jo kun fem. Er det den, der indtil for nylig bekæmpede pirater vest for Afrika, eller er det en af dem, der territoriehåndhæver oppe ved Grønland, eller hvor skal man tage den fra? Man kan jo kun have en fregat ét sted ad gangen.

Kl. 13:09

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 13:09

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det har ordføreren helt ret i. Hvis jeg skulle nævne nogle eksempler på noget af det, som jeg synes Danmark skal deltage i, skulle det være PESCO-samarbejdet, som handler om cybersikkerhed, hvor Danmark er undtaget i forhold til en del af det, fordi noget af det er forsvarscybersikkerhed. Det kan vi ikke deltage i i dag; og jeg er mest bekymret for den del og den krigsførelse.

Når jeg ser på Danmark, er vi et af verdens mest digitaliserede lande – vi er sårbare. Når man ser, hvordan f.eks. et land som Rusland lægger ens infrastruktur ned, så er det noget af det, jeg mener vi skal være fælles om at beskytte os imod i Europa.

Kl. 13:09

Tredje næstformand (Trine Torp):
Så er det fru Pernille Vermund.

Kl. 13:09

Pernille Vermund (NB):

Tak for det. Jeg vil gerne følge op på Venstres ordførers spørgsmål omkring miljø. SF var jo som bekendt for projektet Lynetteholmen. Vi var få partier i Folketinget, herunder Nye Borgerlige, som var kritiske over for Lynetteholmen, særlig med hensyn til havmiljøet. Det har jo så senere vist sig, at det har været en berettiget frygt eller en berettiget kritik af projektet. Jeg ved også, at SF efterfølgende har været ude at kritisere, at man har klappet slam i Køge Bugt, og har været kritisk over for den måde, det er håndteret på.

Fortryder SF, at man så hurtigt og uden tilstrækkelig velunderbyggede miljørapporter har givet tilsagn om, at man måtte igangsætte Lynetteholmen, og var der noget, man kunne have gjort bedre?

Kl. 13:10

Tredje næstformand (Trine Torp):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 13:10

Pia Olsen Dyhr (SF):

Hvor ville jeg ønske, at Nye Borgerlige havde taget sig sammen og sendt en ordfører til det møde, vi havde i Transportministeriet, da vi behandlede Lynetteholmen. Jeg sad der selv som partiformand, fordi jeg syntes, det var vigtigt. Jeg har brugt kræfter på at diskutere boblegardiner ude i Køge Bugt; jeg har brugt kræfter på at diskutere, hvornår man skulle levere slammene, og at man skal gøre det om vinteren, hvor der ikke er problemer i forhold til ynglende arter. Jeg diskuterede lydniveauet i forhold til marsvin. Ingen af de ting deltog Nye Borgerlige i.

Så jeg bliver sådan en lille smule – jeg skulle næsten sige ordet på engelsk, men det gør jeg ikke – irriteret, for det er nemt nok at komme bagefter, når man sidder mageligt udenfor. Jeg er sådan set optaget af havmiljøet; jeg er optaget af miljøtilstanden både i Køge Bugt og i Øresund – og hvor ville jeg ønske, at Nye Borgerlige også var det i stedet for bare at have travlt på de sociale medier og med at sige det rigtige i Folketingssalen og få os andre til at fremstå dumt. I deltog ikke!

Kl. 13:11

Tredje næstformand (Trine Torp):
Fru Pernille Vermund.

Kl. 13:11

Pernille Vermund (NB):

Det var da en mærkelig og uvederhæftig svada. Ordføreren ved udmærket, at vi er fire folketingsmedlemmer, som knokler solen sort. Ordføreren ved også udmærket, at vi har været imod Lynetteholmen fra begyndelsen. Om det er, fordi vi ikke har været inviteret til mødet, eller om det er, fordi vores ordfører på området har skullet passe et af sine øvrige 6-8 ordførerskaber eller måske til og med 12 ordførerskaber eller måske til og med har siddet i salen her, hvor vi jo skal passe vores arbejde også, ved jeg ikke. Men det ændrer ikke ved, at SF har stemt for et projekt, som i den grad har medført problemer i Køge Bugt. Og mit spørgsmål går på, om SF mener, at det kunne have været håndteret bedre, og om SF er ked af, at SF ikke i tide har været kritisk over for det.

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 13:12

Kl. 13:12

Pia Olsen Dyhr (SF):

Er det uvederhæftigt, at jeg pointerer, at man deltager i de møder, man er inviteret til i ministeriet, hvis man synes, en sag er vigtig? Det synes jeg faktisk ikke det er, hvis man synes, et eller andet er vigtigt at prioritere. Og jeg har prøvet at sidde i en lille folketingsgruppe, for det prøvede SF i 2015 efter folketingsvalget, hvor vi var ganske få i Folketinget, men vi prioriterede altid miljøsagerne og natursagerne, fordi det er noget, der ligger vores hjerte nær.

Jeg har lagt mærke til, at Nye Borgerlige stempler ind, når det er smart i forhold til offentligheden – men hvor er I henne ellers? Det er derfor, jeg faktisk bliver en lille smule ophidset, når Nye Borgerlige taler om det, for I har ikke gjort noget – intet!

Kl. 13:12

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Tiden er gået. Den næste er hr. Morten Dahlin.

Kl. 13:12

Morten Dahlin (V):

Tak til fru Pia Olsen Dyhr for en god og indsigtfuld tale – igen. Det synes jeg faktisk at fru Pia Olsen Dyhr tit leverer. Nu til mit spørgsmål: Uligheden er gået amok. Nu kommer opgørets time. Sådan skrev fru Pia Olsen Dyhr i en kronik før sidste folketingsvalg. Årsagen til kronikken var, at den økonomiske ulighed var steget en lille smule under den borgerlige regering, og nu skulle opgøret sættes ind. Nu har fru Pia Olsen Dyhr så bragt en rød regering til magten og holder den røde regering ved magten, hvor uligheden er steget, og hvor den indkomstgruppe, det er gået hårdest ud over, er dem, der har færrest penge. Det er altså stigende ulighed, som rammer dem, der har mindst, hårdest. Derfor er mit spørgsmål bare: Hvor blev opgøret af?

Kl. 13:13

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 13:13

Pia Olsen Dyhr (SF):

Vi forhandler ydelser lige nu, og der er ingen tvivl om, at vi er blandt de partier – og jeg vil sige, at vi heldigvis er flere med på vognen – der kæmper for, at nogle af de fattigste her i Danmark skal have det bedre. Jeg vil sige, at det ikke var det, jeg oplevede, da Venstre var i regering, altså at man var optaget af de mennesker, der f.eks. var på kontanthjælp eller på dagpenge. Vi har også gjort noget, mens den her regering har siddet. Vi har bl.a. leveret et børnetilskud for netop at sørge for nogle af de fattigste børnefamilier.

Men derudover vil jeg også lige forholde mig til det her med ulighed. For det er et lidt vigtigt begreb at forholde sig til. En af grundene til, at uligheden er steget under den her regering, er, at vi har fået flere pensionister og flere studerende. Det er altså den udvikling, vi har i samfundet, økonomisk. Det er den ene del af det. Den anden del er, at uligheden stiger, fordi vi f.eks. har indført cigaretafgiften. Det ved jeg at Venstre sådan set også var åben over for, fordi vi ved, at jo flere, der ryger, jo mere usunde bliver vi. Det giver rigtig god mening. Det er derfor, at uligheden er steget under den her regering. Uligheden steg under Venstres regering, fordi I gav skattelettelser til de allerrigeste.

- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Tak. Hr. Morten Dahlin.
- Morten Dahlin (V):**
Jo, men sandheden er jo, og det ved fru Pia Olsen Dyhr også, at selv hvis man renser tallene for afgiftstigningerne på cigaretter, har den regering, der sidder nu, ført en politik, der har øget uligheden, og hvor det er gået hårdest ud over dem, der har færrest penge. Derfor er mit spørgsmål bare: Før folketingsvalget sagde man, at uligheden er gået amok og nu kommer opgørets time. Er der så kun brug for et opgør, når det er en blå regering, der øger uligheden, mens opgøret er lige meget, når det er en rød regering, der øger uligheden?
- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Fru Pia Olsen Dyhr.
- Pia Olsen Dyhr (SF):**
Nej, jeg synes da stadig, at vi har masser at gøre med den her regering. Nu sidder SF ikke i regering – selv om mange tror det, sidder SF ikke i den her regering. Og jeg er meget glad for, at vi sammen med Enhedslisten indimellem lægger arm med regeringen for at sørge for, at der kommer noget mere social balance. Jeg er glad for, at vi fik indført bl.a. en børnecheck til de fattigste børnefamilier i det her land, for det havde de brug for, efter I genindførte fattigdomsydelserne. Så det er bare for at sige, at jeg sådan set synes, at vi gør noget. Kunne vi gøre mere, hvis det stod til SF, eller hvis vi havde 90 mandater? Ja.
- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Tak. Så er det fru Rosa Lund.
- Rosa Lund (EL):**
Tak for det. Jeg vil gerne spørge fru Pia Olsen Dyhr, hvor hun mener asylbehandlingen skal foregå. Grunden til, at jeg spørger, er jo, at man i en kronik i dagbladet Information den 3. maj kunne læse, og jeg citerer nu:
»At asylbehandling og tildeling i fremtiden skal kunne ske i asylcentre i nærområdet, er der ingen tvivl om.«
Kronikken var skrevet af hr. Carl Valentin og europaparlamentsmedlem Kira Hansen fra Socialistisk Folkeparti. Det er jo præcis derfor, jeg spørger ordføreren, hvor SF mener asylbehandlingen skal foregå.
- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Ordføreren.
- Pia Olsen Dyhr (SF):**
I den ideelle verden, synes jeg og SF, skal asylbehandlingen foregå uden for Europas grænser. Jeg synes, at den skal foregå i nærområderne. Det kan være EU-lejre, det kan være FN-lejre, det er jeg sådan set åben over for at diskutere. Vi har lagt op til, at det skal være en form for EU-modtagecentre. Hvorfor synes vi det? Det synes vi, fordi det jo i dag er flygtninge, der er nødt til at transportere sig ad meget, meget farlige veje for at kunne komme til Europa og få asyl. Det er enten via Middelhavet, hvor der er folk, der drukner, eller via bjergene, hvor vi ser folk fryse ihjel. Det er også oftest dem med allerflest ressourcer, både økonomisk, men også fysisk,
- Kl. 13:14 som får mulighed for at komme til Europa og få asyl. Der mener vi, at det ville være klogere at lave asylbehandlingen et andet sted, så vi måske kunne få en mere retfærdig asylbehandling, altså at det ikke kun er de stærkeste, der klarer sig, men måske også den handicappede eller moren med børn, der får mulighed for at søge asyl i Europa, og at vi sammen finder en fælles løsning i Europa på det.
- Kl. 13:14
- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Fru Rosa Lund.
- Kl. 13:17
- Rosa Lund (EL):**
Men er fru Pia Olsen Dyhr ikke klar over, at det er meget tæt på at være et brud på flygtningekonventionen, som lige præcis siger, at man, hvad angår de lande, der har tilsluttet sig, har ret til at søge asyl dér? Jeg håber da, at SF lytter til FN, som siger, at det her med at eksternalisere asylbehandlingen er starten på et opgør med flygtningekonventionen. Det synes vi i Enhedslisten er meget bekymrende.
- Samtidig vil jeg også sige til fru Pia Olsen Dyhr, at det da er rigtigt, at der er mange mennesker, som flygter ad en meget farlig vej til Europa. Det tror jeg sådan set de vil gøre, uanset hvor vi lægger et asylcenter. Derfor må løsningen jo være at lave lovlige flugtveje til Europa. Det er i hvert fald det, vi mener i Enhedslisten. Men jeg vil gerne høre SF's holdning til FN's kritik af den plan, som fru Pia Olsen Dyhr præsenterer der.
- Kl. 13:18
- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Så er det ordføreren. Værsgo til ordføreren.
- Kl. 13:15 Kl. 13:18
- Pia Olsen Dyhr (SF):**
Altså, vi har jo faktisk lyttet til FN, og vi har også diskuteret det her med Det Danske Institut for Menneskerettigheder, som faktisk mener, at det kan holdes inden for flygtningekonventionen. Så der tror jeg, at vi måske har forskellige kilder, og måske har vi stadig væk en diskussion til gode. Den tager jeg sådan set gerne. For det, jeg er optaget af, er, at vi sørger for, at flygtninge får en meget mere human behandling end det, vi ser i dag. Det er det ene. Det andet er, at jeg simpelt hen ikke mener, at det er en retfærdig løsning, som der er lige nu, på flygtningeproblematikken, og det bekymrer mig en hel del.
- Kl. 13:19
- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Tak. Så er det fru Brigitte Klintskov Jerkel.
- Kl. 13:16 Kl. 13:19
- Brigitte Klintskov Jerkel (KF):**
Tak. SF's formand udtaler, at børn og unges trivsel må være en toprioritet de kommende år. Det er også sådan, at SF lægger stemmer til den her aftale om tvangsfordeling af elever ud fra forældres indkomst, som flere eksperter kalder et teknokratisk makværk, som vil medføre mistrivsel, manglende motivation, øget frafald og dårligere gymnasietid. Hvordan er det foreneligt med, at SF vil have trivsel som toprioritet?
- Kl. 13:19
- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Ordføreren.

Kl. 13:19

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak for det spørgsmål. Jeg har sådan glædet mig til at få det spørgsmål, for jeg synes jo, at der er et problem med den nuværende måde, vi laver gymnasiefordelingen på. Det er sådan i dag, at det alene er geografi, der bestemmer det, men i fremtiden kommer det er jo også til at være andre parametre, der tæller med. Der er rigtig mange elever, der i dag ikke får deres førstevalg. Jeg kan nævne Olivia, der bor på Frederiksberg. Hun havde søgt Rysensteen Gymnasium, men kunne ikke komme ind der, men hun fik heller ikke sin andenprioritet, som var Frederiksberg Gymnasium. Nej, hun fik ikke opfyldt nogen af sine prioriteter, men røg ud på Avedøre Gymnasium. Hun har været rigtig glad for at gå der, og det er jo så en lykkelig historie; men i dag har vi ikke det frie valg.

Så har vi spurgt: Kan vi gøre det på en bedre måde? Det mener jeg vi gør med den her aftale, og fordelene med den her aftale er også, at vi hjælper nogle af de gymnasier, som virkelig er blevet udsultet de sidste år, fordi eleverne søger til de store gymnasier. Et eksempel er Fjerritslev Gymnasium, som næsten er ved at lukke, fordi alle eleverne søger ind til Aalborg. Det er et gymnasium, som, hvis det skal overleve, har brug for, at der kommer elever dertil, og der er det ikke nok, at det er et godt gymnasium, for Aalborg trækker.

Kl. 13:20

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Brigitte Klintskov Jerkel.

Kl. 13:20

Brigitte Klintskov Jerkel (KF):

Tak. Nu kommer ordføreren selv med eksempler, og så vil jeg også komme med et eksempel. Før den her aftale var det f.eks. sådan på Greve Gymnasium, at det kun var 6 pct., som ikke fik deres førsteprioritet. Med den nye aftale er det 17 pct., der ikke får deres førsteprioritet. Når nu vi ved, at det betyder meget for unge mennesker at kunne gå sammen med deres kammerater og kunne vælge et gymnasium, så de kan gå sammen med deres kammerater, burde SF så ikke forlade den her aftale, når elevernes trivsel nu er en mærkesag og topprioritet for SF?

Kl. 13:21

Tredje næstformand (Trine Torp):

Pia Olsen Dyhr.

Kl. 13:21

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det er netop, fordi elevernes trivsel er en topprioritet, at vi er med i den her aftale. Vi er for det første med i den, fordi vi ønsker, at eleverne går blandet rundt omkring i landet, og for det andet, fordi vi også sørger for, at geografien tæller med. Og i går ændrede vi aftalen. Jeg tror, det var et borgerligt parti, der fik indført, at man skulle trække lod, hvis man ikke fik opfyldt sine prioriteter, men det er nu taget ud af aftalen. Nu er det faktisk sådan, at hvis man ikke får opfyldt sine prioriteter, er det stadig væk geografi, der afgør det. Jeg synes, det er en god aftale – jeg synes, den er både socialt retfærdig, men sådan set også god for de unge.

Kl. 13:22

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Så er det hr. Hans Christian Schmidt.

Kl. 13:22

Hans Christian Schmidt (V):

Tak for det. Jeg vil også godt holde mig i den økonomiske afdeling, og jeg skal læse det op, så jeg ikke gør nogen uret. Hr. Karsten Hønge fra SF har udtalt, at det vil være vigtigt at få forhandlet, at

man udvider Arnepensionen, og det er de ting, der haster, for det er forudsætningen for, at flere kan se sig selv i flere år på arbejdsmarkedet.

Det, jeg bare vil spørge fru Pia Olsen Dyhr om, er, hvor meget Arnepensionen skal udvides med, for jeg synes da, det er et godt bud ikke bare sådan at lade det hænge i luften. Så står der også: Hvem skal i grunden betale regningen? For jeg ledte lidt efter, om jeg kunne finde det, og der er nogle SF'ere, der har givet bud på det, men jeg vil hellere høre det fra SF's egen formand.

Kl. 13:22

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 13:22

Pia Olsen Dyhr (SF):

For det første synes vi jo godt, at Arnepensionen kunne udvides. Der er nogle grupper, der falder lidt igennem, og det er især nogle af kvinderne. Der er jo måske en grund til, at det hedder Arnepensionen, og vi havde gerne set, at den havde omfattet flere, og det mener vi sådan set stadig væk, og det er jo, fordi der er forskel på, om man – som mig – kommer på arbejdsmarkedet som 30-årig, eller om man kommer på arbejdsmarkedet som 17-18-årig, og hvis pensionsalderen bare fast er 72 år, er der jo ret lang tid til pensionen, hvis man nu er kommet på arbejdsmarkedet som 17-18-årig.

Derfor giver Arnepensionen rigtig god mening, og det er jo sådan, at folk, der har arbejdet mange år på arbejdsmarkedet, har betalt skat. Så de har sådan set også været med til at finansiere den. Jeg tror, der var en eller anden borgerlig politiker, der sagde tidligere i dag, at man gik på pension for andres penge. Nej, man har jo sådan set betalt skat undervejs, vil jeg bare sige. Hvordan skal man så finansiere det her? Jeg synes sådan set, at den måde, vi finansierede Arnepensionen på, var en rigtig god idé. Vi finansierede den ved at lave en beskatning på vores banker. Vi er sådan set villige til at kigge mere i den retning, og hvis Venstre skulle være interesseret, tager vi da gerne diskussionen.

Kl. 13:24

Tredje næstformand (Trine Torp):

Hr. Hans Christian Schmidt.

Kl. 13:24

Hans Christian Schmidt (V):

Nu skal jeg nok, når jeg er på talerstolen, forholde mig til, hvad vi mener, men tak for svaret. Men jeg forstår så, at det er de samme, som bare ikke har betalt nok endnu, og nu skal de så også betale noget mere. Og jeg er såmænd også glad for de svar, jeg fik på de spørgsmål, jeg ikke stillede. Men jeg ville måske også gerne have det på det spørgsmål, jeg stiller, nemlig hvor meget det så er, det skal udvides. For jeg tror altså, de fleste danskere godt kan regne ud med deres egen situation, hvor de ligger. De vil bare gerne, hvis nogen mener, at man skal udvide den her pension, vide, hvor meget det så er, den skal udvides.

Kl. 13:24

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 13:24

Pia Olsen Dyhr (SF):

En af de diskussioner, vi havde undervejs, var, at hvis man nu f.eks. studerede til sygeplejerske eller pædagog, og hvis man var i den situation, at man ikke fik løn under sin praktik, men su under praktikken, så talte det ikke med i Arnepensionen, og de kan alligevel have været lige så mange år på arbejdsmarkedet som folk, der har

været i lære. Det var noget af det, vi var åbne over for at se på – og det er vi stadig væk – altså at hvis de har været 40 år, 42 år eller 44 år på arbejdsmarkedet, så får de mulighed for at gå tidligere på pension. Det synes jeg er rimeligt, mens jeg snildt synes, at folk som dig og mig kan gå langt senere på pension.

Kl. 13:25

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Så er det hr. Kim Valentin.

Kl. 13:25

Kim Valentin (V):

Tak for det, og tak til ordføreren for en god tale. Jeg kunne godt tænke mig at dykke ned i et interview fra den 8. maj 2019 i Berlingske, hvor SF siger, at SF stiller to ultimative krav til statsministeren. Vi har jo lige hørt, at uligheden i hvert fald ikke længere er højt på dagsordenen, men det her handler om kontanthjælpsloftet. Det var et af de to ultimative krav. Hvad lægger SF egentlig i ordet ultimativt?

Kl. 13:25

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 13:25

Pia Olsen Dyhr (SF):

Først vil jeg lige korrekse noget, hr. Kim Valentin sagde om, at ulighed ikke er vigtigt. Jo, ulighed er vigtigt, hvilket jeg også sagde til hr. Morten Dahlin tidligere. Det er bare for, at vi slår det fast.

Derudover er jeg jo glad for, at I alle sammen læser artikler med SF. Det er jo herligt, at vi er blevet så vigtige, at I alle sammen har tid til at læse aviser om os, og endda helt tilbage til 2019. Og det er korrekt: Det er helt afgørende for SF, at vi fik indført minimumsnormeringer, som var det ene ultimative krav. Det er jo kommet igennem. Vi mangler stadig væk, at nogle kommuner kommer med, men pengene er sat af, så vi er godt i gang med det. Det andet er jo kontanthjælpsloftet, hvor vi fik nedsat en Ydelseskommission, hvor der står i Ydelseskommissionens kommissorium, at man skal afskaffe kontanthjælpsloftet. Så det er sådan set en bunden opgave. De er kommet med deres anbefalinger, hvor de også afskaffer kontanthjælpsloftet. Og jeg vil sige, at SF sådan set er parat til at gøre det, Ydelseskommissionen har lagt frem, og lægge lidt flere penge i forhold til børnefamilierne; så var vi sådan set kommet langt. Det forhandler vi stadig væk. Sådan er det nogle gange. Det tager tid at forhandle, og der har vi nogle gange lidt uenigheder internt. Det tror jeg ikke overrasker Venstre. Det har I prøvet mange gange.

Kl. 13:26

Tredje næstformand (Trine Torp):

Hr. Kim Valentin.

Kl. 13:26

Kim Valentin (V):

Jeg spurgte jo sådan set, hvad man lægger i »ultimativt«. Betyder det så, at hvis ikke det bliver opfyldt, ja, så melder man ud, at man ikke længere støtter statsministeren? Det er det, jeg sådan set spørger til. Altså, hvor langt op i træet er man kravlet i forhold til »ultimativt«? Det er sådan set det, jeg spørger til.

Og så kunne jeg da godt tænke mig at spørge til, om det fortsat er et ultimativt krav, eller er det godt nok, at det ene af de to er blevet indfriet nu? For så er det jo en helt ny betydning af »ultimativt«: at man kun skal have det ene af dem opfyldt?

Kl. 13:27

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 13:27

Pia Olsen Dyhr (SF):

Men nu er begge to jo faktisk opfyldt: det ene, ved at vi sådan set har stemt om minimumsnormeringer og gennemført finansieringen i Folketinget ved finansloven, og det andet, kontanthjælpsloftets afskaffelse, var en del af Ydelseskommissionens kommissorium. Det havde regeringen hørt var helt afgørende for SF. De er kommet med deres anbefaling. Den forhandler vi lige nu. Så jeg synes sådan set, at SF har leveret på det.

Heldigvis har vi også leveret på meget andet. Vi har også leveret på en klimalov, der er ambitiøs, og som Venstre jo heldigvis er med i. Vi har leveret på gratis psykologhjælp til unge under 25 år, og der er meget mere, vi har leveret, og meget mere, vi gerne vil levere.

Kl. 13:28

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det fru Susanne Zimmer.

Kl. 13:28

Susanne Zimmer (FG):

Tak. Og tak til ordføreren. Nu har SF jo talt meget om, at vi har brug for en biodiversitetslov med bindende mål, og det har vi i Frie Grønne også fremsat forslag om, som SF ikke har stemt for. Så jeg kunne godt tænke mig at høre: Hvad er ordførerens begrundelse for det?

Kl. 13:28

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 13:28

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak for et rigtig godt spørgsmål. Jeg er meget optaget af, at vi skal have en naturens lov i Danmark. Jeg synes, det er afgørende, at vi får en naturens lov i Danmark. Vi har stadig væk tilbagegang i arter, og der tror jeg, vi og Frie Grønne er helt enige om, at det skal vendes. Det er simpelt hen uacceptabelt i forhold til kommende generationer; det er reelt en krise, vi kigger ind i. Og derfor kommer vi til også at forhandle med regeringen om en naturens lov.

Vi har så i finanslovforhandlingerne aftalt – og det jo der, hvor vi er lidt anderledes end Frie Grønne, fordi vi faktisk løbende forhandler finanslov med regeringen – at vi skal gennemgå al lovgivning nu på feltet i forhold til biodiversitet. Nu gennemgår man så alt på Miljøministeriets område, og jeg tror også, at man på fødevarer- og landbrugsområdet er i gang med at kigge det igennem for at se, hvad det nuværende lovgrundlag er, for så at bygge videre, så der kan laves en biodiversitetslov. Så det er egentlig i proces, men jeg tror, vi er enige om endemålet. Og jeg er meget enig med Frie Grønne om, at det er en krise på den øverste hylde.

Kl. 13:29

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Susanne Zimmer.

Kl. 13:29

Susanne Zimmer (FG):

Tak. Det er jo rigtigt, at vi er enige om målet; det er bare et spørgsmål om, hvordan vi kommer derhen. Og jeg kunne også godt lige tænke mig at høre, hvad ordføreren tænker tidsrammen er i forhold til at nå derhen, for naturen kalder virkelig på handling nu.

Så har jeg lige et helt andet spørgsmål: Hvad mener ordføreren om, at vi har så mange nydanskere i vores land, som ikke har stemmeret til det kommende folketingsvalg?

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 13:29

det har vi ikke. Nu sikrer vi faktisk en anden måde at fordele elever til gymnasierne. Og så kan man sige: Er det den perfekte løsning? Jeg synes i hvert fald, den er bedre end den, vi havde. Men der har jo aldrig været et reelt frit valg til gymnasierne, for sådan fungerer vores land ikke.

Kl. 13:30

Pia Olsen Dyhr (SF):

Nu må jeg jo prøve at se, om jeg kan nå at svare på begge dele. Med hensyn til det første om biodiversitetslov vil jeg sige: Altså, nu er vi i gang med processen, og jeg håber, at vi i efteråret kan begynde at diskutere, hvad det næste lovkompleks så skal være, for det er jo det, der er afgørende. For mig er det jo vigtigt, at vi faktisk laver det her arbejde godt og grundigt, men også at det bliver til handling og ikke bare til snak.

Med hensyn til den anden del om nydanskere og ret til at stemme vil jeg sige, at de jo har mulighed for at stemme til kommunal- og regionsvalget, hvis de ikke er danske statsborgere. Det kan de allerede i dag. Jeg mener jo, man skal være dansk statsborger for at have lov til at stemme, og det mener grundloven også. Så hvis det, ordføreren spørger mig om, er, om der er flere, der skal være danske statsborgere, så må man sige, at de jo i hvert fald skal leve op til de regler og krav, vi har. Altså, hvis det er det, der er tale om. Men jeg er ikke helt sikker på, hvad det er, ordføreren spørger mig om. Undskyld.

Kl. 13:30

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Og så har vi plads til en enkelt omgang korte bemærkninger mere. Fru Mona Juul.

Kl. 13:30

Mona Juul (KF):

Jubi, så lykkedes det! Jeg vil også gerne sige tak til fru Pia Olsen Dyhr, og også sige tak for det gode samarbejde, vi har på rigtig mange områder, bl.a. det grønne. Jeg kan jo læse, at vores fødevareminister nu lover 10 pct. urørt hav, og det er jo ikke det, vi har hørt i forhandlingerne, så det kan være, at der sker rigtig meget godt dér.

Til gengæld er jeg ikke superimponeret over det her med tvangsfordelingen af gymnasieelever – det tror jeg heller ikke fru Pia Olsen Dyhr er i tvivl om. Så jeg vil godt følge op på min kollegas spørgsmål. SF taler jo rigtig meget om, at der skal være ro på i forhold til de unge og børnene; vi skal ikke have mistro; vi skal sørge for, at de kommer godt igennem tingene. Og i særdeleshed her oven på corona har vi jo en særlig forpligtelse til at sikre, at børn og unge rent faktisk får et forrygende liv. Hvorfor er det, at SF mener, at den her aftale er så god, at man kan være med i den, når nu der er mange eksperter, der siger det modsatte, og at det vil have konsekvenser for vores unge?

Kl. 13:31

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 13:31

Pia Olsen Dyhr (SF):

For det første synes jeg, at det, vi laver på havplan sammen, er hamme godt – det er vildt godt; ros til det med 10 pct. urørt hav, og så håber jeg også, at vi kan nå i mål med de 30 pct. Det er sådan en detalje.

For det andet vil jeg sige i forhold til det med gymnasierne: Gymnasielærerne siger, det er en god aftale; gymnasieeleverne siger, det er en god aftale. Så det er jo ikke alle eksperter, der siger, at det er noget juks. Det er jo faktisk dem, der er involveret i det her område, der synes, det er en god idé. Og vi har ikke frit valg i dag – det har vi ikke. Jeg ved godt, at I får det til at fremstå sådan, men

Jeg er optaget af, at vi blander os med hinanden – det er det ene. Og det andet er, at jeg også er optaget af, at vi har ungdomsudannelser i hele landet. Jeg ved godt, at der er nogle, der er meget optaget af storbyerne og deres vækst – jeg er også optaget af, at vi har vækst i hele landet, og det forudsætter altså også, at vi har et gymnasium i Fjerritslev eller i Tørring i fremtiden.

Kl. 13:32

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Mona Juul.

Kl. 13:32

Mona Juul (KF):

Der kan være rigtig mange gode idéer om, at der også skal være gymnasier uden for de store byer – det er der slet ikke nogen tvivl om. Men det, at der er unge, der ikke kommer på gymnasierne nu, med den aftale, der lå før den her aftale, gør det jo ikke mere rigtigt at lave mere tvang. Og lige præcis det synes jeg virkelig er underligt, når I netop i SF jo har arbejdet rigtig meget på den her agenda med børn og unge. Og det får mig også til at stille spørgsmålet: Hvorfor har I ikke presset regeringen meget mere i forhold til at få lavet en aftale for psykiatrien? Der er gået 3 år, og det er da en af de absolut vigtigste mærkesager, både for SF og Konservative.

Kl. 13:33

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 13:33

Pia Olsen Dyhr (SF):

I forhold til gymnasierne vil jeg sige, at der er vi bare grundlæggende uenige. Altså, jeg synes, at den metode, man benytter nu, er bedre end den, vi havde tidligere. Det tror jeg ikke vi bliver enige om, og fred være med det.

I forhold til psykiatriplanen vil jeg sige, at jeg jo er helt enig med Konservative. Altså, SF har kæmpet og slåssat i forhandlingerne – og nu sidder vores ordfører på området lige ved siden af mig – i forhold til at diskutere en 10-årspsykiatriplan, men derudover også i forhold til at sørge for den handlingsplan, der skal være om børn og unge. Der er jo to elementer i vores forståelsespapir. Det var der ikke før med den borgerlige regering – det er der i det mindste med den her regering.

Kl. 13:34

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak. Jeg var lige lidt hurtig før, for der var sket en teknisk fejl, så der var en ordfører, der var røget ud af listen over korte bemærkninger. Så jeg håber, det er i orden, at vi lige får en enkelt mere. Hr. Christoffer Aagaard Melson, værsgo.

Kl. 13:34

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for det. Jeg er glad for, at ordføreren i sin tale udtrykker bekymring over, at reallønnen falder lige for tiden, og at flere og flere danskere har svært ved at få budgetterne til at hænge sammen. I det lys undrer jeg mig over, at SF bliver ved med at lægge stemmer til skatteforhøjelser, der gør det endnu sværere for danskerne at få deres budgetter til at hænge sammen. Det seneste eksempel stammer fra så sent i går, hvor SF siger, at de vil bakke op om at pålægge danskerne en streamingskat. Kan ordføreren ikke godt forstå, at det

er lidt svært at sidde derude som borger og høre, at ordføreren er bekymret, samtidig med at ordførerens parti bliver ved med at lægge stemmer til de her skattestigninger, der gør det svært at få tingene til at hænge sammen for danskerne?

Kl. 13:34

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 13:34

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tænker, at det egentlig er mærkeligt, at vi har rigtig mange medier i det her land, som betaler skat, og at vi så har sådan nogle rigtig store mastodonter, som streamingtjenesterne er, som ikke betaler skat. Og det, der er godt i den her mediaftale, som jeg virkelig er begejstret for, og som jeg gerne vil rose ministeren særlig meget for – nu er ministeren ikke til stede, men det kan jo være, at hun hører det alligevel – er jo, at man begynder at sige, at de her streamingtjenester skal betale skat, og at de skal bidrage med dansk indhold. Her er min bekymring mest af alt, at dansk er et meget, meget lille sprog, og hvis vi ikke sørger for at stille nogle krav, så nogle af de fremtidige produktioner, vi får, både i radioen og som her på tv- og streamingtjenester, er danskproducerede, så risikerer vi faktisk at miste noget, som jeg synes er helt unikt. Så jeg synes, at den skat er både retfærdig, men sådan set også tjener et højere formål.

Kl. 13:35

Tredje næstformand (Trine Torp):

Hr. Christoffer Aagaard Melson.

Kl. 13:35

Christoffer Aagaard Melson (V):

Eftersom ordføreren jo så ikke vælger sideløbende at sænke andre skatter, der gør, at danskernes budget ikke bliver yderligere udfordret af den her skat, så hænger det jo ikke sammen som et svar på mit spørgsmål. Det her gør jo bare, at danskerne får svarere ved at få tingene til at hænge sammen, og den kommer jo oven i telefonskatten og den ekstra skat på kultur og andre ting, som SF også har stemt for.

Jeg vil så bare gerne spørge: Kan SF så love, i lyset af at SF anerkender, at rigtig mange danskere har svært ved at få tingene til at hænge sammen, at SF ikke kommer til at bakke op om endnu flere skatter, end man allerede har gjort i den her periode?

Kl. 13:36

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 13:36

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det er tankevækkende, at det at lægge skat på streamingtjenester automatisk behøver betyde, at man pålægger danskerne en skat. For jeg tænker jo, at de her tjenester har et milliardoverskud, de måske godt kunne skære en lille smule i, samtidig med at de faktisk bidrager til samfundet. Det er lidt ligesom at sige, at når den lille kaffedame nede på hjørnet betaler sin skat med glæde og gør det hver eneste dag og hver eneste uge, så er det bare noget, hun gør, men når de store mastodonter som Starbucks og andre ikke betaler skat i Danmark, så er det sådan set i orden, for hvis de skal begynde at betale skat, så er det alle forbrugere, der skal betale. Sådan synes jeg bare ikke det behøver at være i Danmark. Det behøver ikke blive overført på forbrugere; man kan godt gøre det bedre, og det tror jeg også at streamingtjenesterne kommer til.

Kl. 13:37

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Så er der ikke tid til flere korte bemærkninger. Tak til fru Pia Olsen Dyhr. Vi fortsætter med den næste ordfører, som er fra Radikale Venstre. Værsgo, fru Sofie Carsten Nielsen.

Kl. 13:37

(Ordfører)

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak. I dag håber jeg, at vi også tager os tid til at vende blikket ud og se ind. Jeg håber, vi tager os tid til at se ind på det Danmark, som vi er, som det Danmark, vi er blevet, og det Danmark, vi skal være, at vi tager os tid til at se på Danmark i Europa, verden i Danmark.

Men først vil jeg bare lige vende tilbage og se tilbage til en anden tid for tre årtier siden. Jeg var 14 år gammel i 1989, da Muren faldt. Jeg kan stadig virkelig huske dagen, jeg kan næsten mærke det. Murens fald var billederne af kold beton, der blev brudt ned, det var billeder af mennesker, der igen mødte hinanden, folket, millionvis af mennesker, der gjorde krav på deres ret til at trække deres egne folkegrænser. De brød den der uigennemtrængelige beton ned, som adskilte dem, og for første gang i mit liv oplevede jeg storpolitisk, at når vi står sammen på tværs af lande og folkegrænser, så kan vi forandre.

Jeg blev så inspireret, og imens støvet fra murens beton lagde sig, udviklede der sig et nyt Europa og et udvidet EU bygget på fred, fællesskab, samhandel og et endnu tættere samarbejde. Det var måden at binde et genforenet Tyskland ind, så landene omkring ikke følte sig truet, og det virkede.

Men hvilket Danmark, Danmark i Europa og i verden, forventede jeg så som teenager der at se tre årtier senere? Murens fald og billederne af demonstranterne det år på Den Himmelske Freds Plads i Beijing få måneder inden gjorde, at jeg som ung både havde den her spirende tro på et stadig bedre verdenssamfund, men også et bevis på, hvor utrolig svært det er. Demonstranterne fra Den Himmelske Freds Plads er vistnok aldrig set siden. Men alligevel. Jeg troede på, at der aldrig mere ville opstå territorial krig i Europa, krig, hvor et land angriber et andet for at vinde dets territorium. Jeg troede på, at tiden, hvor stater såede splittelse mellem folk på tværs af landegrænser, ville være forbi, og jeg troede faktisk på, at folkets frihed endelig havde sejret. Jeg troede på, at de allerstørste udfordringer kunne vi løse, vende til muligheder, muligheder for og respekt for andre mennesker, også for dem, vi ikke umiddelbart synes ligner os selv. Jeg troede også på, at vi kunne løse det der med huller i ozonlaget, og at isen smeltede, uden at jeg måske helt forstod klimakrisen dengang, og hvad den ville udvikle sig til.

Så tilbage til i dag. Jeg kan godt forstå, at mit 14-årige jeg ville være bekymret, hvis hun ser det, jeg ser i dag, for billederne, der fæstner sig i de 14-årige i dag, er jo dem fra Butja, Irpin og Mariupol. Men jeg vil også berolige hende, for Putins angreb på Ukraine har vist, at sammenholdet i Europa og i Vesten er stærkere, end mange troede det var, at vi i Danmark, i Europa på tværs af landegrænser har samlet os for at vise, at når mørke kræfter forsøger at splitte os ad, står vi sammen. Det er vores værn mod vold, det er vores sværd, og for vores fremtids skyld skal vi søge det og dyrke det. Jeg vil også vise hende den 14-årige, at vi i dansk politik kan indgå historiske aftaler som det nationale kompromis og om forsvars- og sikkerhedspolitik, og jeg vil bevise for hende, at vi i Europa tager ansvar for vores egen sikkerhed, vores eget forsvar, sådan som vores allierede har bedt os om. Og jeg vil vise hende, at vi i Danmark søger indflydelse ved at melde os ind i forsvarssamarbejdet i EU, og jeg vil bevise, at Danmark er sit ansvar i verden bevidst i forhold til de humanitære katastrofer og konflikter, der sender mennesker på flugt.

Kl. 13:42

Fra én krise til anden: Klimakrisen. Det danske Folketing er endelig i bevægelse på klimaområdet. Vi bevæger fra ord til handling lige nu. Tak, det var på tide. Indtil nu har det været for lidt og for sent. Vi er så langt fra i mål, men jeg tør godt i dag sige til den teenager, jeg var, at nu er vi i gang, og vi ved, at det er alvor, fordi vi i Danmark har modet til at træffe de svære valg og gå forrest, og det er svære valg, der har drevet vores samfund frem. Jeg vil sige til hende, at en grønnere verden venter, at fuld uafhængighed af fossile energikilder og overgang til energiøer og grøn energi ikke er en utopi, men at det er noget, vi i Danmark nu samler resten af Europa om at sikre, og jeg vil lade hende forstå, at den bundne opgave er fuld af muligheder. Men jeg vil også forstå hendes fortsatte bekymring og hendes legitime ret til at kræve handling af mig som voksen, af jer.

Så lad os vende blikket ud og se ind, prøve at se på Danmark, som andre ser på det i dag i vores samtid. Hvilket Danmark ser I så? Hvilket Danmark ser europæerne? Hvilket Danmark ser andre borgere i verden? Et godt et, tror jeg, men er vi også lidt forbeholdne? Hvem er vi? Hvis vi nu lige prøver at se forbi landegrænserne og både de blå bølger og bytårnene og bakketoppene – jeg ved godt, at det er de grænser, som både litteraturen og kunsten ofte har trukket og malet for os – så prøv at se, om vi også kan finde vores folkegrænse, og så se for jer det Danmark, som vi her i Folketinget er med til at ændre, det, som vi på gode dage er med til at forandre, og det Danmark, vi er. Og hvordan ser vi egentlig ud for dem, der kigger ind i? Det håber jeg også vi kan debattere i dag. Hvilket Danmark ser den verden, der kigger ind? Er det et Danmark, der rækker ud over os selv, ud over os vores egne grænser til de andre europæere, men også ud over Europas grænser? For Europa er ikke verden, Vesten er ikke verden.

Hvor trækker vi vores grænse i forhold til f.eks. at hjælpe mennesker på flugt? Skal vi trække nogle nye grænser, lære noget af den enorme vilje og evne, vi danskere har vist til at tage imod de flygtende ukrainere, hjælpe flere der, hvor de er, så de ikke tvinges til at flygte? Er vi, danskerne, de forbeholdne i en sådan grad, at vi ikke vil tro på, at vi faktisk kan skabe et fælles stærkt europæisk asylsystem? Er vi dem, der med symbol, vold og magt insisterer på at køre solo uden for fællesskabet, sende folk, der er flygtet til Danmark, til en lejr i Rwanda, for afskrækkelsens skyld, så de andre lande kan løfte opgaven i stedet for os? Er vi et land, der lader fem små danske børn rådne op og risikere at dø i en fangelejr i Syrien, fordi vi ikke selv vil stå for at retsforfølge deres tre mødre? Skal Danmarks landegrænser være dem, der begrænser kærlighed fra at vandre og komme hjem igen, fordi danskerne ikke kan forelske sig i udlændinge og få lov at bo i deres eget land, selv om de kan forsørge sig selv?

Jeg tror ikke, at det er folkets grænse, og forandring kræver, at man tør tænke stort og tænke nyt, og at man også tør ændre indstilling, når virkeligheden forandrer sig omkring os. Og tænk, at vi bor i et frit og fredeligt land, hvor vi kan kæmpe for det, vi har kært. Den fred og den frihed kan vi aldrig tage for givet, og de fællesskaber og de sammenhold, vi er en del af, har vi møjsommeligt opbygget gennem mange år. Dem kan vi heller ikke tage for givet. Vi kan lægge kræfter i dem og styrke dem, men det er vores valg, og jeg er oprigtigt og virkelig taknemlig for, at vi bor i et land, hvor vi har det frie valg. Tak for ordet.

Kl. 13:46

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak for det til ordføreren. Der er nogle korte bemærkninger, og den første er fra hr. Morten Dahlin. Værsgo.

Kl. 13:46

Morten Dahlin (V):

Radikale Venstre står bag en aftale, hvor elever i og omkring de større byer nu skal fordeles rundt på bestemte gymnasier, baseret på hvad deres forældre tjener, altså ikke baseret på noget, de selv kan påvirke, ikke baseret på, hvad de selv ønsker, men baseret på, hvad deres forældre tjener. Man vil altså give de unge et stempel i panden med deres forældres løncheck, som om dem, der kommer fra velhavende hjem, altid vil være en gevinst for klassen, mens dem, der kommer fra hjem med færre penge, vil være en eller anden form for belastning. De fleste, der har været i klasseværelset, ved jo godt, at det ikke er tilfældet i virkeligheden. Nu taler Radikale Venstre jo tit om unges trivsel, og derfor kunne jeg egentlig godt tænke mig at spørge fru Sofie Carsten Nielsen, hvad Radikale Venstre regner med det her vil have af effekt på de unges trivsel, når flere i og omkring de større byer skal tvinges til at gå på et gymnasium, som de egentlig ikke har lyst til.

Kl. 13:47

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 13:47

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jeg er rigtig glad for, at vi her til morgen landede nogle ændringer til den her aftale, så der ikke længere er et lodtrækningsmoment, men så der er kommet et nærhedsprincip. Det har været helt afgørende for Radikale Venstre, og det er grunden til, at vi stadig er med i det. Det vil jeg bare lægge til, for det betyder en hel del for de unge i de større byer.

Men jeg vil også gerne sige meget klart til hr. Morten Dahlin, som jeg tror godt kender til problemstillingen, at jeg i over 10 år nu har været valgt i Københavns omegn, både på Vestegnen og nord for, og de unge, der går på de gymnasier ude på Vestegnen, har vi svigtet enormt herindefra, og det har vi også i Radikale Venstre. Det tog vi meget alvorligt for år tilbage, for vi kan simpelt hen ikke være bekendt at svigte en hel generation af unge, som jo netop viser al deres værd ved nu at gå i gymnasiet i stort tal, og så efterlade dem sammen på gymnasier, de ikke engang selv har valgt.

Kl. 13:48

Tredje næstformand (Trine Torp):

Hr. Morten Dahlin.

Kl. 13:49

Morten Dahlin (V):

1 pct. er ændringen i og omkring de større byer med den tillægsaftale, der blev lavet her til morgen – 1 pct., så der vil stadig væk være i hundredvis af unge, der oplever, at deres frie skolevalg bliver kraftigt beskåret. Og nu siger fru Sofie Carsten Nielsen, at man har svigtet de unge på Vestegnen. Undskyld mig, er det ikke et svigt, når man siger til Lukas fra Albertslund: Nu tvinger vi dig til at gå på Greve Gymnasium? Er det ikke et svigt, når man siger til Sofie fra Herlev: Nu tvinger vi dig til at tage til Birkerød? Hvordan skulle tvang hjælpe det svigt, man har lavet over for de unge på Vestegnen?

Kl. 13:49

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 13:49

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jamen det er også en stråmand, som hr. Morten Dahlin fører frem der, for det er ikke sådan, aftalen er skruet sammen. Det er allerede sådan, at indkomst desværre fordeler unge i dag. Det er der, de

bor. Men resultatet, hvis ikke vi gør noget, er, at en lang række gymnasier bliver mindre og mindre og til sidst vil lukke. Det gælder både Vestegnen, og det gælder alle de små og mindre gymnasier ude i yderområderne. Det er det, vi tager ansvar for, og det er stadig sådan, at man kan have en række prioriteter. Det, vi nu har ændret, og som jeg er rigtig glad for, er, at det ikke er lodtrækning. Hvis ikke man får en af sine prioriteter, som langt, langt de fleste vil gøre, så er det nærhedsprincippet, der kommer til at afgøre det. Det er rigtig godt og en stor forbedring.

Kl. 13:50

Tredje næstformand (Trine Torp):
Så er det fru Signe Munk.

Kl. 13:50

Signe Munk (SF):

Det er jo sådan, at vores el er gået fra at blive produceret på kul til at blive produceret på vedvarende energi meget mere i dag og fuldstændigt i fremtiden. Og så har vi jo den der gas, som nu er sort, når det er naturgas, og som skal blive grøn, når det er biogas. Og jeg har jo flere gange hørt ordførerens parti og ordføreren selv sige, at det er virkelig vigtigt at komme af med naturgassen. Så derfor vil jeg høre, om Radikale Venstre er klar til at bakke SF op i, at vi skal have 100 pct. grøn gas i 2027 frem for i 2030, som regeringen har foreslået.

Kl. 13:50

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 13:50

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Ja, vi vil meget gerne have flere investeringer i det. Og så håber jeg, SF kunne lokkes til at være med til at afskaffe den der gasledning til Lolland, for vi skal jo bruge den biogas til de virksomheder, der skal bruge gas, men som skal gå fra naturgas til biogas.

Kl. 13:51

Tredje næstformand (Trine Torp):
Fru Signe Munk.

Kl. 13:51

Signe Munk (SF):

Tak for det klare svar. Det er jo sådan, at hvis vi får opvarmningen væk fra gas, får vi også gasforbruget ned. Men skal man forstå De Radikales politik sådan, at ingen tunge industrivirksomheder i Danmark skal bruge gas i fremtiden, også selv om det er biogas?

Kl. 13:51

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 13:51

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Nej, der er jo virksomheder, som skal bruge den, og det er derfor, vi virkelig skal arbejde for at reservere biogassen til dem, sådan at man, når der kan elektrificeres – som Kraka lige har redegjort for at der kan i forhold til sukkerfabrikkerne på Lolland – ikke skal bruge en milliard på at bygge en ny gasledning. Det her med at etablere ny fossil infrastruktur er det, jeg håber vi kan blive enige om at komme væk fra.

Kl. 13:51

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Så er det hr. Peder Hvelplund.

Kl. 13:51

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det. Nu refererede fru Sofie Carsten Nielsen i talen lidt til Nordahl Griegs »Til ungdommen«, og der hedder det jo også: »Ædelt er mennesket,/ jorden er rig!/ Findes her nød og sult,/ skyldes det sving«. Og så kom jeg til at tænke på, at De Radikale tidligere har tilkendegivet, at de faktisk ville støtte de igangværende EU-aktioner, som indgår i EU's militære dimension. Og der har jeg forstået det sådan, at man faktisk vil støtte dem alle sammen. En af dem er jo netop træningen af den libyske kystvagt – en mission, som samler migranter op, sender dem tilbage til lejre i Libyen, hvor de bliver udsat for menneskerettighedskrænkelser, for voldtægt, for tortur. Det er dokumenteret af Amnesty International. Det er en mission, som den tyske forbunds dag har sagt at tyske soldater ikke skal deltage i af præcis de årsager. Er det ikke udtryk for et svigt i forhold til hele flygtningedagsordenen, hvis De Radikale er villige til at bakke op om EU-aktioner af den kaliber?

Kl. 13:53

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 13:53

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Man skal selvfølgelig tage afstand fra enhver form for udnyttelse på den måde, og det vil vi da undersøge, hver gang vi vil skulle tage stilling. Grundlæggende synes jeg det ville være skønt, hvis Danmark kunne engagere sig i mere. Vi kan ikke engagere os i det hele på en gang. Og har Tyskland fundet ud af, at der foregår ting der, som er under al kritik, så skal det da undersøges, ligesom det skal, når der er tale om NATO-missioner eller FN-missioner.

Kl. 13:53

Tredje næstformand (Trine Torp):
Hr. Peder Hvelplund.

Kl. 13:53

Peder Hvelplund (EL):

Jamen selvfølgelig skal Danmark bidrage. Det kan vi jo også i høj grad gøre i FN-regi, hvor målet netop er fredsbevarelse og konflikt-nedtrapping. Men hvis vi så kan vinge den aktion i Libyen af, er der andre aktioner såsom i Mali, hvor EU-trænede soldater har begået overgreb på civile, eller i Den Centralafrikanske Republik, hvor EU-trænede soldater er kommet under Wagnergruppens kontrol, eller aktionen i Mozambique, hvor det handler om at beskytte gasinteresser – altså fossile brændsler, som vi ved skal blive i undergrunden. Er der ikke efterhånden ved at være temmelig mange af de aktioner, hvor vi så må sige: Dem skal vi faktisk ikke deltage i?

Kl. 13:54

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 13:54

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Det skal vi tage konkret stilling til, men der gælder jo det samme her, som når vi tager stilling til FN-missioner og NATO-missioner. Vi skal vide, hvad det er, der skal foregå, og om man overholder reglerne. Det er jo bl.a. træning af soldater og politi, der er tale om her, så man selv kan tage vare på fred og stabilitet. Det synes jeg giver god mening at EU hjælper til med. Det er noget, Danmark indimellem kan være med i, men alt sammen er jo en prioritering af vores ressourcer. Det, der ville gøre forskellen, var jo, at vi fik indflydelse og kunne være med til at stille de spørgsmål.

Tredje næstformand (Trine Torp):
Tak. Så er det fru Britt Bager.

Kl. 13:54 udmærket at få inddelt i nogle grupper på den her måde, så vi får fordelt os rundtomkring, men at man stadig får det, man ønsker, men så der også bliver plads til mange flere af dem på f.eks. Vestegnen, der ikke har fået det, de ønskede, og hvis gymnasier bliver mindre og mindre.

Kl. 13:57

Britt Bager (KF):

Tak. De Radikale plejer jo at være et parti, der bryster sig af at være et liberalt parti, et parti, der hylder det frie valg – det gjorde ordføreren også i sin tale – men også et parti, der taler om unges mistrivsel. Alt det smider man nu i skraldespanden og begynder at tvangsfordele unge mennesker ud fra forældres indkomst. Jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren, som også er valgt i Københavns Omegns Storkreds, om ordføreren mener, at det er et godt og et relevant parameter at fordele unge gymnasieelever efter, hvad deres forældre tjener, og efter, hvad deres kammeraters forældre tjener.

Kl. 13:55

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 13:55

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jamen det er et udmærket spørgsmål, og jeg forstår godt spørgsmålet. Jeg er helt uenig i, at det her ikke også handler om unges trivsel. Det gør det netop, altså at de møder hinanden, at vi ikke isolerer gymnasier, at der ikke skal lukke en hel masse gymnasier, fordi alle jo ikke kan være på det samme. Det kan de ikke i dag, og det kommer de heller ikke til at kunne i fremtiden. Der går sådan nogle trends i det der. Jeg har selv en dreng i 9. klasse, og jeg ved udmærket godt, at det i nogle år er de samme gymnasier, som de unge gerne vil ind på. De kan ikke alle sammen være samme sted. Så det her med, at man ikke får sin første- eller andenprioritet opfyldt, findes allerede.

Det, det handler om, er, at vi bevarer gymnasier over hele landet, også på Vestegnen, også i Københavns omegn, som så er gode gymnasier med rigtig gode uddannelser, hvor der er plads til mange forskellige unge. Det tror jeg er afsindig vigtigt for trivsel i fremtiden for alle unge uanset baggrund.

Kl. 13:56

Tredje næstformand (Trine Torp):
Fru Britt Bager.

Kl. 13:56

Britt Bager (KF):

Tak. Det har jeg forstået, for det var præcis det samme, som ordføreren svarede på hr. Morten Dahlins spørgsmål. Det var bare slet ikke det, jeg spurgte om. Jeg spurgte, om ordføreren mener, at det er et godt og et relevant parameter at begynde at fordele unge mennesker efter, hvad deres forældre tjener. Har de unge mennesker godt af at tale om, hvad deres forældre tjener, eller om, hvad deres kammeraters forældre tjener; er det rigtig, rigtig godt, at unge mennesker begynder at gå op i det?

Kl. 13:56

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 13:56

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Det tror jeg ikke unge mennesker skal gå mere op i, end de allerede gør, men det er jo sådan, vi bor, afhængigt af hvad man tjener. Jeg synes, at det er det bedste, vi har kunnet finde. Jeg synes ikke, at vi skal opdele på etnicitet – det må man heller ikke – og jeg synes heller ikke, at vi skal opdele på karakterer. Så jeg synes, at det er

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det fru Pia Kjærsgaard.

Kl. 13:57

Pia Kjærsgaard (DF):

Tak for det. Jeg blev lidt overrasket i går, da den radikale udlændingeordfører, fru Samira Nawa, på en meget mærkelig måde, synes jeg, angreb min, jeg vil næsten sige opfordring til en ung pige, som er indvandrer, og som rigtig gerne vil gøre det godt, være ingeniør, have hus i Nordsjælland – det synes jeg jo er den rigtige vej at gå, hvis man har de tanker. Men hun havde stadig væk tørklæde på og var meget tilhyllet. Og så skrev jeg, at det syntes jeg også hun skulle lægge. Og så fik jeg ellers en svada fra den radikale udlændingeordfører om, at det var Taleban. Jeg står lidt undrende over for at blive sammenlignet med Taleban, altså jeg går ind for frihed, og for mig er det det stik modsatte, Taleban går ind for, nemlig pisk, dødsstraf, tilhylning af kvinder, nedvurdering af kvinder; kvinder må ingenting overhovedet. Jeg behøver ikke at liste det hele op.

Men jeg skal bare lige høre fru Sofie Carsten Niensens holdning – jeg går ikke ud fra, at det er den radikale. Har man sagt et eller andet, altså at det da var et meget, meget ufornuftigt facebookopslag at komme med i forhold til friheden i det her land?

Kl. 13:58

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Sofie Carsten Nielsen.

Kl. 13:58

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jeg kender ikke det konkrete eksempel. Jeg er sikker på, at fru Samira Nawa ikke mener, at fru Pia Kjærsgaard er Taleban. Det, som jeg er helt overbevist om at fru Samira Nawa og jeg er enige om, er, at vi ikke skal blande os i, hvad for noget tøj folk tager på. Det er den radikale holdning. Det er der ingen der skal, for det er ikke frihed at blande sig i, hvad folk har på af tøj. Det er det modsatte.

Kl. 13:59

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Pia Kjærsgaard.

Kl. 13:59

Pia Kjærsgaard (DF):

Det var dog et utrolig svagt svar: Jeg er sikker på, at fru Samira Nawa ikke mener, at Pia Kjærsgaard er Taleban. Har der været nogen diskussion? Jeg kunne lige forestille mig, at hvis Dansk Folkeparti havde foretaget sig noget i den modsatte retning, havde Det Radikale Venstre en masse stået på rad og række og sagt: Tag afstand, tag afstand.

Jeg beder bare om en helt klar holdning fra partilederen. Er det Radikale Venstres udlændingepolitik, at hvis man siger til muslimske kvinder i det her land, at de skal tage tørklædet af, så er man Taleban? Jeg beder bare om en holdning.

Kl. 13:59

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Sofie Carsten Nielsen.

Kl. 13:59

Kl. 14:02

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Nej, det er det ikke. Men det, der er Radikale Venstres udlændingepolitik og politik generelt – og det har egentlig ikke særlig meget med udlændinge at gøre – er, at ingen i Folketinget skal bestemme, hvad for noget tøj folk har på i Danmark.

Kl. 14:00

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det fru Mette Thiesen.

Kl. 14:00

Mette Thiesen (NB):

Lad mig følge lidt op på fru Pia Kjærsgaards spørgsmål, for det var faktisk det samme spørgsmål, jeg havde tænkt mig at stille. Og nu kan jeg citere tweetet, som fru Samira Nawa lagde op i går:

»I Afghanistan er det Taliban, der dikterer kvinders påklædning. I Danmark har vi Pia Kjærsgaard til at fortælle kvinder, hvordan de bør klæde sig. Om du vil tvinge en kvinde til at bære tørklæde eller du vil tvinge det af hende... same shit, different country.«

Jeg er bare nødt til at spørge den radikale formand, om Radikale Venstre reelt set mener, at det er det samme, som Taleban udsætter kvinderne for i Afghanistan. Det er jo netop dybt kvindeundertrykkende, og det er jo præcis det, det muslimske kvindetørklæde er. Så når man siger, at der er ligestilling i Danmark mellem kønnene, og netop derfor opfordrer til at tage tørklædet af, mener den radikale formand så, at det reelt set er at sammenligne med Taleban?

Kl. 14:01

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 14:01

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Sådan hører jeg det nu heller ikke. Jeg mener som formand for Radikale Venstre *ikke*, at det er frihed at påbyde folk at tage et bestemt stykke tøj på eller at påbyde nogle mennesker at tage et bestemt stykke tøj af – det er helt det samme at tage det af eller tage det på, vil jeg sige til fru Pia Kjærsgaard, der sidder og kommenterer det her løbende. Og det er vi imod. Vi er imod, at man påbyder nogen at tage et bestemt stykke tøj på eller påbyder nogen at tage et bestemt stykke tøj af.

Kl. 14:01

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det fru Mette Thiesen. Og så er det i øvrigt den, som jeg har givet ordet, som har ordet. Værsgo til fru Mette Thiesen.

Kl. 14:01

Mette Thiesen (NB):

Tak for det. Jamen nu er vi jo igen udsat for den der fuldstændige virkelighedsfjerne radikale verdensopfattelse. Altså, vi har lige talt tvangsfordeling på gymnasieområdet, og grunden til, at vi overhovedet står i den situation med de her indvandregymnasier, er jo bl.a. Radikale Venstre. Nu står vi så en situation, hvor Radikale Venstre stadig væk fuldstændig ignorerer det faktum, at det muslimske tørklæde er dybt kvindeundertrykkende og samtidig, når det så bliver påpeget – ja, når der faktisk opfordres til det – at en ung kvinde gør det godt ved at tage tørklædet af, siger, at det er at sammenligne med Taleban. Altså, det må formanden da forholde sig til.

Kl. 14:02

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Sofie Carsten Nielsen.

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Det synes jeg også jeg har gjort. Det at påbyde eller forbyde mennesker at tage et bestemt stykke tøj på er i den grad ikke for os i overensstemmelse med frihed og danske demokratiske værdier. Hvis fru Mette Thiesen nu giver Radikale Venstre skylden for, at der er mange unge med anden etnisk baggrund, der går i gymnasiet, så tager jeg gerne den på mig. Det er en kæmpe succeshistorie, at unge født og opvokset i Danmark, nogle gange igennem flere generationer, nu i det antal går på ungdomsuddannelser – det er fantastisk.

Kl. 14:03

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 14:03

Ole Birk Olesen (LA):

Tak. Vi skal tilbage og tale om tvangsfordelingen af gymnasieelever baseret på forældres indkomst. Det, som Radikale Venstre har fået ændret med en tillægsaftale, drejer sig om, når elever bliver afvist på deres lokale gymnasium, fordi deres forældre tjener for meget eller for lidt. Det var hidtil sådan i aftalen, at det var ved lodtrækning, man fandt ud af, hvem der skulle et andet sted hen. Nu er det sådan, at den, der bor 3 km fra sit nærmeste gymnasium, skal af sted, hvorimod den, der bor 2 km fra sit nærmeste gymnasium, kan få lov til at blive. Altså, selv om det er to personer, der har valgt deres nærmeste gymnasium, har den, der bor 3 km væk, mindre ret til at gå der end den, der bor 2 km derfra. Og det er en stor sejr, mener Radikale Venstre.

Jeg vil gerne spørge om noget, og det er det helt principielle: I stedet for at man tager udgangspunkt i, hvad der er bedst for Alma, der skal starte i gymnasiet, så slår Radikale Venstre nu ind på en kurs, som handler om, at Alma skal gå på et gymnasium langt væk for at gøre gymnasiehverdagen bedre for de elever, der går dér – ikke for Almas skyld, men for det gymnasiums skyld og for de elevers skyld, der går der. Er det ikke et skråplan?

Kl. 14:04

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 14:04

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Nej, men det er heller ikke rigtigt. Altså, vi har det i dag sådan, at alle unge ikke kan gå på de samme gymnasier. Der er ekstremt stor søgning til nogle gymnasier, og det betyder, der er mange, der vil derhen. Det kan jeg godt forstå at mange gerne vil. Bl.a. er der rigtig mange unge på Vestegnen, der også gerne vil ind på de populære gymnasier. Det kan de ikke komme, fordi de bor tættere på gymnasierne på Vestegnen.

Nu har vi taget nogle skridt til at få en lidt bedre fordeling. Rigtig mange, de fleste – fordi de trods alt fordeler sig lidt – får deres første-, anden- eller tredjeprioritet. Der er også enkelte, der ikke vil få det.

Det, vi så nu har fået indført, er et nærhedsprincip om, at man får et gymnasium tættere på og ikke indgår i en helt tilfældig lodtrækning. Det er vi glade for.

Kl. 14:05

Tredje næstformand (Trine Torp):

Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 14:05

Kl. 14:07

Ole Birk Olesen (LA):

Det er jo sådan, at der til nogle gymnasier er større søgning, end der er pladser, og eftersom der ikke er et flertal i dette land, der vil give gymnasierne flere penge og lov til at udvide, når de søges af mange elever, så må man sige, at der kun kan være dem, der nu engang er plads til – og så siger man, at det er dem, der bor tættest på, der har ret. Det er en *praktisk* løsning.

Nu går vi over til en *ideologisk* løsning, hvor man siger, at Alma ikke skal have lov til at gå på sit nærmeste gymnasium; hun skal gå på et meget fjerntliggende gymnasium, fordi hun dér skal hjælpe det gymnasium med at blive et bedre gymnasium. Hun skal ikke gå på et gymnasium for sin egen skyld; hun skal til et gymnasium for det gymnasiums skyld eller for de klassekammeraters skyld, som hun kommer til at gå med dér.

Er det ikke et skråplan, at man ikke tager udgangspunkt i Almas egne behov?

Kl. 14:05

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Sofie Carsten Nielsen.

Kl. 14:05

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jeg er enig i, at der i dag er en praktisk løsning, som ikke virker – den virker ikke længere, fordi der er en masse gymnasier i yderområderne, der bliver tømt, og der er gymnasier så tæt på de store byer, der bliver tømt, f.eks. på Vestegnen. Så kan man vælge at sige, at så må de gymnasier, der er populære, bare få pengene og bygge otte etager ovenpå; det synes jeg ikke er en praktisk, ordentlig løsning.

Derfor er vi gået konstruktivt med ind i en løsning, der skal løse problemet på længere sigt. Alle får ikke det, de ønsker sig, men rigtig mange gør; og vi skal gå lidt mere i gymnasiet med hinanden, så den splittelse, den opdeling af Danmark, vi har set, ikke fortsætter.

Kl. 14:06

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det fru Susanne Zimmer.

Kl. 14:06

Susanne Zimmer (FG):

Tak. Og tak til ordføreren. Nu vil jeg gerne gå over til en klimasnak. Statsministeren sagde i sin tale, at vi er nået to tredjedele af vejen i forhold til en 70-procentsreduktion i 2030. Men en stor del af den vej er jo strategier og idéer, som er på papir. Så mit første spørgsmål her er: Er det nok for Radikale Venstre, og vil ordføreren bekræfte, at Klimarådet netop i sin statusrapport fra i år har kritiseret regeringen for at tælle alt for mange usikre potentialer med i sin opgørelse over, hvor mange reduktioner man reelt har nået? Tak.

Kl. 14:07

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Sofie Carsten Nielsen.

Kl. 14:07

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Nej, det er ikke nok; der er ikke nok handling og ikke nok implementering, og vi kæmper som små heste hver eneste dag for, at der kommer til at ske mere.

Kl. 14:07

Tredje næstformand (Trine Torp):

Fru Susanne Zimmer.

Susanne Zimmer (FG):

Det glæder mig at høre. Nu her til morgen stod der jo mange demonstrationer herude og protesterede over, at der sker for lidt. Hver torsdag har vi klimaaktivister, og vi har bedsteforældreaktivister osv. – der er masser af folk rundt i landet. Så vil det også være svaret til dem, hvis ordføreren stod foran dem?

Kl. 14:07

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 14:07

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Ja, selvfølgelig – det regner jeg da med at vi alle sammen vil svare. Der sker for lidt, og der er sket for lidt. Der har været afsindig mange fine visioner, og dem er der så kommet lidt flere af her på det seneste. Men nu er der heldigvis også ved at komme noget implementering og handling, eksempelvis med aftalen med de andre EU-lande om Nordsøen her forleden. Det er supergodt – endelig!

Så der er sket noget, fra vi sad i 2019 og talte om energiøer og der blev kigget utrolig mærkeligt på os, og til nu. Men der er alt, alt for langt igen i forhold til at nå vores mål – jeg er helt enig.

Kl. 14:08

Tredje næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det fru Marie Bjerre.

Kl. 14:08

Marie Bjerre (V):

Tak for det. Jeg vil også gerne spørge ind til det her med tvangsfordeling af gymnasieeleverne. Jeg tror, at vi er rigtig mange, som har svært ved at forstå det principielle i, at Radikale Venstre vil være med til, at man fordeler gymnasieelever efter deres forældres indkomst. Jeg er valgt i Nordjylland, og der er det sådan, at man i Aalborg er meget tæt på at være inden for den her fordelingszone, men man kommer heldigvis lige akkurat uden for fordelingszonen, og det betyder, at ens forældres indkomst ikke kommer til at have betydning for ens gymnasievalg. Jeg kunne godt tænke mig at høre Radikale Venstre, om man vil garantere, at Aalborg ikke i fremtiden kommer ind i den her fordelingszone, så der er endnu flere gymnasieelever, der skal tvangsfordeles efter deres forældres indkomst.

Kl. 14:09

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 14:09

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Det er jo sådan, vi nu har fordelt det i forhold til zonerne. Det er jo helt rigtigt, at det er inden for de zoner, der er særlig store udfordringer, og det har der været rigtig længe – udfordringer, som vi i Folketinget må tage på os. Vi har ikke løst dem, og problemerne er bare blevet større og større. Det er problemer, som man gerne må sætte i citationstegn, fordi det jo handler om, at der er mange, mange unge, der nu går på en ungdomsuddannelse. Der er rigtig mange unge med anden etnisk baggrund, der går i gymnasiet. Det håber jeg at spørgeren og jeg kan blive enige om er en kæmpesucces. Det betyder, at der bliver en større opdeling med gymnasier med rigtig mange unge med anden etnisk baggrund og gymnasier, hvor der kun er unge med etnisk dansk baggrund. De har i højere grad behov for at gå i gymnasiet sammen. Det er Radikale Venstres politik, og det vil vi gerne være med til at løfte.

<p>Tredje næstformand (Trine Torp): Fru Marie Bjerre.</p>	Kl. 14:10	vi ikke tager hånd om, hvad det egentlig er for nogle ønsker, den unge har, eller hvad det er for nogle overvejelser, den enkelte unge har gjort sig. Vi skaber et system, men vi kigger ikke på det enkelte individ.	Kl. 14:12
<p>Marie Bjerre (V): Men betyder det, at hvis udviklingen går sådan, at der kommer en anden fordeling på gymnasierne i Aalborg, vil Radikale Venstre være med til i fremtiden at udvide zonen, så Aalborg rent faktisk falder ind under fordelingszonen, eller vil Radikale Venstre ikke være med til, at Aalborg i fremtiden kommer ind under fordelingszonen?</p>	Kl. 14:10	<p>Tredje næstformand (Trine Torp): Ordføreren.</p>	Kl. 14:12
<p>Tredje næstformand (Trine Torp): Fru Sofie Carsten Nielsen.</p>	Kl. 14:10	<p>Sofie Carsten Nielsen (RV): Det ville være skønt, hvis man kunne lave noget, hvor hver eneste unge fik den individuelle behandling. Sådan er det ikke i dag, og sådan tror jeg heller ikke vi kan gøre det, for der er som sagt rigtig mange gymnasier, der er populære i nogle år, og så skifter det til nogle andre. Jeg tror ikke, at en løsning er, at vi så bygger otte etager ovenpå.</p> <p>Men de unge, der vil noget, der ligger længere væk, bliver der jo netop taget højde for, for deres prioriteter indgår jo som nogle af de første prioriteter. Det er jo der, hvor vi får problemer med, at der fyldes op nogle steder og alt for mange vil det samme, at vi skal fordele de unge på nogle andre måder.</p>	Kl. 14:13
<p>Sofie Carsten Nielsen (RV): Nu er det den her aftale, det handler om, og der er endda rigtig god tid til det. Den skal først træde i kraft, og så skal den virke, for der er noget som helst andet, der skal ses på. Men man skal da hele tiden forholde sig til udfordringer rundt om i landet. Det er jo det, vi har forsømt at gøre her i Folketinget i alt, alt for mange år, og det er derfor, vi tager fat på det nu.</p>	Kl. 14:10	<p>Tredje næstformand (Trine Torp): Tak. Så er det fru Lisbeth Bech-Nielsen.</p>	Kl. 14:13
<p>Tredje næstformand (Trine Torp): Så er det hr. Kenneth Mikkelsen.</p>	Kl. 14:11	<p>Lisbeth Bech-Nielsen (SF): SF har foreslået at kompensere nogle af dem, der bliver allerhårdest ramt af de inflationsstigninger, vi ser lige nu. Det er jo, som vi også har talt om i dag i debatten, nogle helt vilde tal historisk – næsten 7 pct.s inflation i forhold til sidste år. En gennemsnitsfamilie kommer til at bruge 30.000 kr. ekstra i indeværende år, og det er jo et beløb, som mange simpelt hen ikke har i deres råderum.</p> <p>Vil Radikale Venstre være med til at finde nogle penge til at lave en midlertidig kompensation til nogle af dem, der bare ikke har nogen penge? Vi sidder jo i Beskæftigelsesministeriet lige nu og forhandler om at lave nogle mere langsigtede løsninger i forhold til nogle af dem, der er på fattigdomsydelser. Men her og nu er der jo folk, som i værste tilfælde må vælge imellem at købe medicin og købe ordentlig mad til deres børn.</p>	Kl. 14:14
<p>Kenneth Mikkelsen (V): Tak for det. Jeg bliver lidt ved gymnasiedelen, men ikke i storbyerne, for jeg er jo valgt i Vestjylland, og der har vi faktisk allerede i år set konturerne af, hvad det er for en udfordring, vi kigger ind i om et års tid. 35 elever fra Herning Kommune kunne ikke få optagelse på gymnasiet i Herning, allerede i år. Derfor har jeg talt med rigtig mange af de her gymnasieelever, og noget af det, som jeg virkelig er blevet klar over, er, at de jo ikke kigger på afstand, at de ikke kigger på socioøkonomi; de sidder og kigger på, hvad det er for nogle studieretninger, det enkelte gymnasie udbyder, og hvad det er for nogle steder, de har tilknytning til i form af fritidsjob, fritidsaktiviteter osv. osv.</p> <p>Synes ordføreren fra Radikale Venstre ikke, at vi har fejlet i forhold til ikke at tænke de unges personlige overvejelser ind i den algoritme, der skal skabes nu?</p>	Kl. 14:11	<p>Tredje næstformand (Trine Torp): Ordføreren.</p>	Kl. 14:14
<p>Tredje næstformand (Trine Torp): Ordføreren.</p>	Kl. 14:11	<p>Sofie Carsten Nielsen (RV): Ja til langsigtede løsninger i forhold til et nyt ydelsessystem, så vi kan komme af med fattigdomsydelserne. Det skulle gerne komme til at gælde ret hurtigt, også gerne nu og her. Det synes jeg ville være utrolig fint, hvis vi fandt ud af det for dem, der har allermindst i Danmark. Det er dem, der er på fattigdomsydelse, og det er jo ikke dem, der er fremsat forslag om.</p> <p>Vi vil rigtig gerne være med, og jeg anerkender fuldt og helt, at det er rigtig svært for mange i de her tider med en høj inflation, hvor mange får et lavere rådighedsbeløb. Det gælder i Danmark, og det er endnu værre mange, mange andre steder i verden. Heldigvis er vi ret godt stillet her, fordi vi har så sund en økonomi, og det er jeg dybt optaget af at vi fortsætter med at have, for ellers rammer det de allermest udsatte. Så jeg synes, vi skal få lavet en løsning for dem, der er på fattigdomsydelse, og som har allermindst, og så skal vi tage ansvar for, at vi har en langsigtet, ansvarlig økonomi.</p>	Kl. 14:14
<p>Tredje næstformand (Trine Torp): Hr. Kenneth Mikkelsen.</p>	Kl. 14:12	<p>Sofie Carsten Nielsen (RV): Ja til langsigtede løsninger i forhold til et nyt ydelsessystem, så vi kan komme af med fattigdomsydelserne. Det skulle gerne komme til at gælde ret hurtigt, også gerne nu og her. Det synes jeg ville være utrolig fint, hvis vi fandt ud af det for dem, der har allermindst i Danmark. Det er dem, der er på fattigdomsydelse, og det er jo ikke dem, der er fremsat forslag om.</p> <p>Vi vil rigtig gerne være med, og jeg anerkender fuldt og helt, at det er rigtig svært for mange i de her tider med en høj inflation, hvor mange får et lavere rådighedsbeløb. Det gælder i Danmark, og det er endnu værre mange, mange andre steder i verden. Heldigvis er vi ret godt stillet her, fordi vi har så sund en økonomi, og det er jeg dybt optaget af at vi fortsætter med at have, for ellers rammer det de allermest udsatte. Så jeg synes, vi skal få lavet en løsning for dem, der er på fattigdomsydelse, og som har allermindst, og så skal vi tage ansvar for, at vi har en langsigtet, ansvarlig økonomi.</p>	Kl. 14:14
<p>Kenneth Mikkelsen (V): Tak for det. Men ordføreren svarer egentlig ikke helt på, hvad jeg spørger om. Jeg spørger, om vi ikke nu skaber en algoritme, hvor</p>	Kl. 14:12	<p>Tredje næstformand (Trine Torp): Ordføreren.</p>	Kl. 14:14

Kl. 14:15

Kl. 14:17

Tredje næstformand (Trine Torp):
Fru Lisbeth Bech-Nielsen.

Kl. 14:15

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Men – med al respekt – uanset hvor hurtigt vi lukker en aftale, kommer den jo ikke til at gælde i år, og det er her og nu, folk ikke har de penge. Altså, der er masser af familier, som ikke har 30.000 kr. ekstra at gøre godt med i løbet af et år. Og derfor spørger jeg bare Radikale Venstre, om I vil være med til at se på nogle skattestigninger eller se på en ny skat. Vi står i en ekstraordinær situation, og vi har brugt råderummet på velfærd bare i forhold til demografi, og vi kommer til at bruge underskudsgrænsen til militære udgifter. Vi har simpelt hen brug for at gøre noget ekstra.

Kl. 14:15

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 14:15

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jeg ser ikke for mig, at vi hæver skatten lige nu, hvor inflationen netop stiger, og så gør det sværere for endnu flere. Jeg er altid optaget af, hvordan vi faktisk kan hjælpe på den mest bæredygtige, langsigtede måde, så det ikke forværrer vores økonomi og derfor kommer til at gøre det langt sværere for de allermost udsatte. Og jeg håber, vi kan lande en aftale, der får afskaffet fattigdomsydelserne. Det ville virkelig klæde os.

Kl. 14:16

Tredje næstformand (Trine Torp):
Tak. Så er det hr. Kim Valentin.

Kl. 14:16

Kim Valentin (V):

Tak for det, og tak til formanden for Radikale Venstre for ordførertalen. Jeg sad og ledte efter noget meget vigtigt for et borgerligt parti. Det fandt jeg desværre ikke, så derfor må jeg italesætte det her – det er vores virksomheder. Hvor var de henne i den tale? De var helt væk, synes jeg. Og vi har masser af dygtige virksomheder, som skal deltage i udviklingen af fremtidens samfund. Jeg synes, det er helt essentielt, at de gode idéer, der er derude, underbygges af politik, der skaffer arbejdskraft og kapital. Og det er det sidste, jeg vil tale om her. For vi har en regering, der foreslår at sætte aktieskatten op gentagne gange, og det går Radikale med på. Jeg kan ikke forstå, at man ikke stiller større krav til regeringen i forhold til det her.

Kl. 14:17

Tredje næstformand (Trine Torp):
Værsgo.

Kl. 14:17

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jeg tror, at hr. Kim Valentin tager fejl. Det går Radikale ikke med på. Derfor er det jo ikke blevet til noget. Og virksomhederne var ikke med i talen, for den handlede om Europa og om verden, som er så afsindig vigtig, også for dansk erhvervsliv, altså i forhold til hvordan vi agerer derude. Men hvis jeg havde haft endnu mere tid, så havde jeg talt om, hvor vigtigt det er for en sund økonomi, at vi har virksomheder, som har gode vilkår.

Kl. 14:17

Tredje næstformand (Trine Torp):
Hr. Kim Valentin.

Kim Valentin (V):

Godt, jamen så kan jeg oplyse om, at aktieskatten stiger både i år og næste år, og derfor kunne man jo så gå ud fra, at Radikale er med til at sætte den ned igen, lige så snart det kan lade sig gøre. Men Europa og verden er da vores virksomheder, så der var masser af plads til at føre vores virksomheder ind i den tale. Det var bare noget, man glemte, og det er jeg lidt skuffet over.

Kl. 14:18

Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 14:18

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Radikale Venstre har ikke truffet beslutninger om, at aktieskatten skal stige, mens vi har støttet den her regering. Tværtimod har vi forhindret regeringen i at gennemføre en række forslag på det område. Jeg fornemmer ikke, at det kommer til at blive udtrykt i taknemlighed fra ordføreren – lad det nu ligge. Men virksomhederne er afsindig vigtige. Der var mange ting, jeg ikke fik med i min tale i den taletid, jeg havde. Når jeg valgte at prioritere Europa og verden, så er det, fordi vi står i en helt ekstraordinær situation, som også er vigtig for dansk erhvervsliv og danske virksomheder.

Kl. 14:18

Tredje næstformand (Trine Torp):

Så er det hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 14:18

Søren Egge Rasmussen (EL):

Tak. Der var heller ikke noget med om Lynetteholm, selv om ordføreren var inde på det Danmark, vi skal være. Der er forskellige radikale, der har udtalt sig om det projekt, bl.a. har hr. Rasmus Helveg Petersen og Mia Nyegaard skrevet: Alle boliger og arbejdspladser skal være i cykelafstand fra brokvartererne og den indre by og i gåafstand fra bade- og fiskevand. Det bliver afsindig attraktivt.

Og videre er det blevet sagt: Lynetteholm vil også betyde et stort løft og grønning af infrastrukturen i Danmark.

Hvis nu det er sådan, at den her nye bydel bliver sådan, at alt er i cykelafstand, hvad skal København så med en trafikskabende havnetunnel? Kan vi ikke blive enige om, at den bedste måde at lette trængslen på sådan set er ved at udbygge den kollektive trafik, ved at lave samkørsel og ved at lave cyklisme? Hvorfor så ikke gøre det? Er det ikke på tide, at vi stopper den her havnetunnel?

Ordføreren lagde vægt på, at der var unge, der krævede handling af de voksne. Er det her ikke et emne, hvor man skulle handle lidt anderledes?

Kl. 14:19

Tredje næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 14:19

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jeg er jo faktisk glad for, at der nu er trykket pause her, sådan at alle mulige ting kan blive undersøgt lidt grundigere. Jeg tror grundlæggende, at ordføreren og jeg er enige om, at den beslutning blev truffet ret hurtigt af Venstre og Socialdemokraterne, altså om det samlede projekt. Det gør det jo ikke mindre vigtigt. Vi kommer i Radikale Venstre til at arbejde for, at det bliver så grønt som muligt på alle parametre. Jeg ville gerne have, at dem, det hidrører – det er bl.a. også vores indvalgte i København – er med til at få indflydelse på den beslutning. Men jo, mere kollektiv trafik, herunder metro, og langt flere grønne muligheder skal vi arbejde for.

- Kl. 14:20
Tredje næstformand (Trine Torp):
Hr. Søren Egge Rasmussen.
- Kl. 14:20
Søren Egge Rasmussen (EL):
I Københavns Kommunes analyse af mulighederne for at etablere en bilfri eller delvis bilfri Lynetteholm står der sort på hvidt, at ved trafikdæmpning i andre bydele er der slet ikke brug for en havnetunnel. Er ordføreren enig i, at den her dumpning af slam, som er sat på pause, skal udvides til, at det også er planlægningen af havnetunnellen, som skal sættes på pause, for sådan forstod jeg lidt det første svar? Er det sådan set en pause for samtlige elementer i Lynetteholm, som De Radikale går ind for?
- Kl. 14:21
Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.
- Kl. 14:21
Sofie Carsten Nielsen (RV):
Nej, det er i forhold til den her dumpning, som vi virkelig har været ude at kritisere, og derfor er vi rigtig glade for det. Men hele miljøvurderingen af det synes jeg er rigtig fornuftigt at få gjort grundigt. Jeg vil også meget gerne lytte til argumenter i forhold til grøn bydel, bilfri bydel. Det er også argumenter, som vi i Radikale Venstre har bragt frem, så det kunne jo godt være en mulighed. Men som jeg siger, så synes jeg, at dem, der er involveret i det, bl.a. vores medlemmer i Københavns Borgerrepræsentation, skal være med til at træffe en sådan beslutning.
- Kl. 14:21
Tredje næstformand (Trine Torp):
Tak. Så er det fru Mona Juul.
- Kl. 14:21
Mona Juul (KF):
Tak for det, tak for talen og tak for det gode samarbejde i årets løb. Jeg vil i hvert fald også rigtig gerne kvittere for, at Radikale Venstre var med til at sikre, at der er et flertal for at afskaffe fantoms-katten – det synes jeg er helt centralt. Og tak for talen om frihed og fællesskab; det er en vigtig tale. Forleden lovede Radikale Venstre, at man vil sikre, at elever med garanti kunne få plads på det gymnasium, som de bor tættest på. Det har man jo ikke leveret på med den her tillægsaftale. Der er jo stadig væk mulighed for, at man kommer længere væk, og at det netop stadig væk er på forældres indkomst, at man bliver tvangsfordelt. Når vi nu taler om frihed og fællesskab på den store klinge, tror jeg, at rigtig mange sidder hjemme ved spisebordet og taler om det i forhold til lige præcis der, hvor det handler om: Hvor skal jeg gå i gymnasiet, når jeg skal af sted? Hvorfor gælder frihed og fællesskab ikke i den forbindelse for Radikale Venstre?
- Kl. 14:22
Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.
- Kl. 14:22
Sofie Carsten Nielsen (RV):
Tak for spørgsmålet, og juhu et spørgsmål fra Mona Juul. Jeg bliver altid så glad, når Mona Juul med sin begejstring er her i salen, også når vi taler om ting, vi grundlæggende er uenige om – det tror jeg vi er her. For det er rigtigt, at der er kommet et nærhedsprincip ind nu – det har vi arbejdet hårdt for – og derfor er transporttiden blevet nedbragt, og mange flere vil, hvis de ikke får en af deres prioriteter, hvilket langt, langt størsteparten jo gør, få mulighed for at komme ind tæt på. Det er rigtig vigtigt og har været det i stedet for lodtrækning, som var temmelig tilfældigt. Så det er godt, at det er kommet med. Det er jo også derfor, at både lederne på gymnasierne, lærerne på gymnasierne og eleverne på gymnasierne i deres sammenslutning bakker op om, at der skal findes en løsning. Det er, fordi den eksisterende situation ikke er en løsning; det giver ikke frihed og trivsel til alle. Der er en kæmpe udfordring, vi ikke har løst, og det er derfor, vi bakker op om det i Radikale Venstre.
- Kl. 14:23
Tredje næstformand (Trine Torp):
Fru Mona Juul.
- Kl. 14:23
Mona Juul (KF):
Altså, det er jo ikke sådan, at alle gymnasier bakker op om den her aftale på nogen som helst måde. Det er jo også sådan, at efter aftalen, sådan som jeg forstår det, kan man ikke skifte fra det gymnasium, man har valgt, hvis man er blevet tvangsfordelt ud fra sine forældres indkomst. De private gymnasier har fået lagt det her tilskudsloft, og så er det jo sådan, at elever ikke kan komme derhen, når deres handelsgymnasium fortsat også er omfattet af tvangsfordeling. Så jeg har egentlig ikke et spørgsmål her, for jeg tror nemlig, at Radikale mente det tidligere, da I sagde, at det her altså var vigtigt; det var vigtigt, at man kunne komme ind på et gymnasium tæt på sig selv. Jeg ved, at Radikale mange gange har talt om sig selv som tungen på vægtskålen, så jeg har egentlig bare en opfordring: Ud med tungen og ned på den vægtskål på den rigtige side.
- Kl. 14:24
Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.
- Kl. 14:24
Sofie Carsten Nielsen (RV):
Ja, og den vægtskål har vi nu lagt vores lodder i ved at få ændret aftalen, så der kommer et nærhedsprincip ind, så der ikke længere er lodtrækning, og så vi tager fat om at løse problemet, for det har hobet sig op. Det har været her i mange, mange år, og vi har svigtet i Folketinget ved ikke at løse den her udfordring.
- Kl. 14:24
Tredje næstformand (Trine Torp):
Tak. Så er det hr. Hans Christian Schmidt.
- Kl. 14:24
Hans Christian Schmidt (V):
Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Jeg tror faktisk, at vi, der er herinde, kan komme til – måske uden at vi rigtig vil det – at lukke os lidt om os selv og komme til at diskutere meget indforstået. Derfor vil jeg stille et spørgsmål til ordføreren, som jeg har hentet fra et møde, som jeg deltog i, hvor der deltog almindelige borgere og erhvervsfolk. De fortalte mig: Du må forstå, at det er blevet meget dyrere at være dansker i Danmark og det er blevet meget dyrere at drive virksomhed. Derfor vil jeg bare viderebringe et spørgsmål til den radikale ordfører: Er ordføreren enig i, at den førte politik i indeværende regeringsperiode har bidraget til, at det er blevet dyrere at være dansker og dyrere at drive virksomhed i Danmark? Jeg skal nok selv overbringe svaret.
- Kl. 14:25
Tredje næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

- Kl. 14:25 erhvervslivet står og råber på arbejdskraft i øjeblikket. Så hvad ser Radikale som værende det fremtidige perspektiv her? Kl. 14:28
- Sofie Carsten Nielsen (RV):**
Nej, det er jeg ikke grundlæggende enig i. Der er nogle ting, der er blevet dyrere, bl.a. stiger priserne lige nu helt ekstremt, og det betyder jo, at det bliver dyrere. Men det er jo ikke en politik, jeg har lagt stemme til. Vi har lige lettet skatten på arbejde med et beskæftigelsesfradrag. Det er jeg glad for. Det er Radikale Venstres politik, at for de ting, vi gerne vil have mere af, eksempelvis arbejde, skal vi forsøge at lette skatterne, og for det, vi gerne vil have mindre af, eksempelvis CO₂-udledninger, giver det god mening at presse på for eksempelvis at få en grøn skattereform, som vi jo nu er i gang med. Det er balancen i det. Det er for os ikke ideologi. Det handler om, at det skal være godt at kunne drive virksomhed i Danmark, men også om, at man skal kunne tiltrække en masse dygtige folk, som det kræver penge at uddanne. Det er alle de ting. Det er den balance, vi tager stilling til. Kl. 14:26
- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Hr. Hans Christian Schmidt. Kl. 14:26
- Hans Christian Schmidt (V):**
Nu glemte jeg måske at sige til ordføreren, at mødet fandt sted i Sønderjylland. Derfor vil jeg sige, at jeg ikke helt tror, at jeg kan komme hjem med det svar, hvis jeg vil gøre mig forhåbninger om at blive genvalgt. De vil nok sige: Det stillede du dig vel ikke tilfreds med; du spurgte vel ind til, om de ikke kunne sætte et tal på, for sådan som vi oplever det, er det blevet dyrere for os at drive virksomhed, og hvis den radikale ordfører siger, at det ikke er det, må den radikale ordfører sætte tal på? Vil den radikale ordfører gøre det, så jeg kan give dem et mere fyldestgørende svar? Kl. 14:27
- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Ordføreren. Kl. 14:27
- Sofie Carsten Nielsen (RV):**
Det kan jeg ikke sætte tal på. Vi har sat nogle afgifter op, og det ved spørgeren jo udmærket, så spørgeren må blive lidt mere konkret. Er det cigaretafgiften, spørgeren tænker på? Hvad er det, spørgeren tænker på, når det skal være et så konkret svar til spørgerens vælgere i Sønderjylland? Jeg er helt sikker på, at spørgeren selv finder på et ordentligt svar. Der er selvfølgelig nogle ting, der er blevet dyrere. Der er også nogle ting, der bliver dyrere nu, uden at det er på grund af et valg, vi har truffet her i Folketinget. Så er der noget, der trækker i den anden retning, eksempelvis lavere skat på arbejde med et større beskæftigelsesfradrag. Det er jeg rigtig stolt af. Kl. 14:27
- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Tak. Så er det fru Louise Schack Elholm. Kl. 14:27
- Louise Schack Elholm (V):**
Jeg vil gerne spørge ind til den økonomiske politik. Det var jo sådan, at Radikale gik meget op i, at der stod, at man skulle sørge for, at der var nok reformer, der sikrede hænder nok på arbejdsmarkedet. Med »Danmark kan mindre I« fik regeringen jo stoppet det hul, den selv havde skabt, men ikke rigtig mere end det. Så derfor er mit spørgsmål til De Radikales ordfører, om De Radikale er tilfredse med, hvor langt man er kommet med arbejdsmarkedsreformer og med at sikre arbejdskraft i Danmark. Altså, man må jo sige, at
- Tredje næstformand (Trine Torp):**
Ordføreren. Kl. 14:28
- Sofie Carsten Nielsen (RV):**
Der mangler i den grad arbejdskraft, og det hopper vi rundt og siger i alle mulige sammenhænge her og der, også til Venstre, som vi sådan håber kan være med til at finde noget mere udenlandsk arbejdskraft nu, hvor Socialdemokraterne endelig er rykket derhen, hvor det faktisk godt kan lade sig gøre at modtage mere international arbejdskraft. Men jeg er helt enig med spørgeren: Der skal meget mere til for at sørge for, at vi har en sund økonomi, især på lang sigt, men sådan set også nu og her. Både i den private sektor og i den offentlige sektor mangler der mennesker. Der er simpelt hen ikke nok. Kl. 14:29
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Værsgo, fru Louise Schack Elholm. Kl. 14:29
- Louise Schack Elholm (V):**
Tak. Det er jeg selvfølgelig glad for at høre at ordføreren siger, men jeg vil så bare spørge: Forventer ordføreren, at det er noget, regeringen vil lytte til? For den næste reform, »Danmark kan mindre II«, lægger ikke op til større arbejdsudbud. Så er det noget, man forventer der vil ske mere ved, eller er regeringen ligesom sluppet af krogen nu, fordi den har leveret en lille bitte smule i »Danmark kan mindre I«? Altså, skal den så ikke levere mere? Kl. 14:29
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren. Kl. 14:29
- Sofie Carsten Nielsen (RV):**
Spørgeren kan være helt rolig: Regeringen slipper aldrig af reformkrogen, når Radikale Venstre er med. Det vil vi blive ved med at sørge for. Men realiteten er jo, at det er noget, vi er nødt til at løse sammen, for ligesom man, da fru Louise Schack Elholm og Venstre sad i regering, sad med et støtteparti, der i en årrække – 6 år, så vidt jeg mindes – ikke ville lade den borgerlige regering gennemføre noget som helst i forhold til at skaffe arbejdskraft, så er der jo også fløje, der støtter den her regering, der ikke vil være med til det. Så vi er jo nødt til at finde ud af det sammen hen over midten. Det bør vi tage ansvar for. Kl. 14:30
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Den sidste spørger, vi når i den her omgang, er fru Halime Oguz, SF. Værsgo. Kl. 14:30
- Halime Oguz (SF):**
Tak for det, og tak for en god tale. Jeg vil høre, om Radikale Venstre stadig mener, at pengene, altså vores velfærds-kroner, til minimumsnormeringer kan trækkes ud til personlig vinding, frem for at de går til det, de er ment til, nemlig de børn, der går i private institutioner. Kl. 14:30
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren.

Kl. 14:30

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak for det spørgsmål. Jeg er dybt optaget af, at de børn får de bedste løsninger overhovedet, og jeg er ikke så optaget af, om det er privat eller offentligt. Jeg er optaget af, at der er ingen, der snyder med offentlige kroner – sådan set også med andet, men i særdeleshed med det, som der går offentlig støtte til. Om man geninvesterer det på den ene eller den anden måde i en privat daginstitution, er jeg ikke så optaget af. Jeg er optaget af, at der ikke finder snyd og svindel sted, og så er jeg optaget af, at børnene får de allerbedste løsninger, og hvis man kan gøre det for de samme penge på nogle andre måder i private daginstitutioner, bakker vi op om det.

Kl. 14:31

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Fru Halime Oguz, værsgo.

Kl. 14:31

Halime Oguz (SF):

Tak for det, men det var ikke helt det, mit spørgsmål gik ud på. Mit spørgsmål gik ud på, om de penge, der er afsat til minimumsnormeringer, skal gå til personlig vinding. Det var det, jeg spurgte om.

Kl. 14:31

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 14:31

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Ja, det hørte jeg, og jeg synes også, at jeg svarede. For hvad er det? Hvad vil personlig vinding sige: at man får en løn, at man får en lidt bedre løn, eller at man geninvesterer noget af det i muligheder og udvikling? Det synes jeg er fint, og jeg blander mig ikke i, hvad man udbetaler i løn eller i bonus eller andre ting. Men jeg er optaget af, at man ikke svindler med pengene, og at man får mindst lige så meget for det.

Kl. 14:32

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Tak til fru Sofie Carsten Nielsen. Tiden er gået, og det betyder, at vi går videre til den næste ordfører, som er Mai Villadsen, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:32

(Ordfører)

Mai Villadsen (EL):

Tak for det. Vi står i en skæbnestund på mere end én måde. Der er krig i Europa, klimaforandringerne buldrer truende af sted, og efter flere gode år risikerer vi, at økonomien er på vej i den forkerte retning med inflation og krisetegn, og måske risikerer vi er endda stigende arbejdsløshed på sigt. Det er realiteten i vores økonomiske system: Kriserne kommer igen. Det vigtigste er, hvad vi har tænkt os at gøre herinde. Mørkere tider kalder på politisk lederskab, på mod, på klare prioriteringer, for det er ikke politisk lederskab at lade udviklingen gå sin gang.

I gode tider kan vi politikere lulle os ind i en falsk forestilling om, at alle interesser kan tilgodeses, uden at det koster noget for nogen – at vi kan give i pose og i sæk. Og de sidste år har overordnet været gode. Vi har kunnet prioritere klimahandling, udvide velfærd og skabe mere trykthed for mange. Nu begynder historiens hjul at dreje igen, og vi går måske mod mere alvorlige tider. Det kræver nye aktive valg.

Claus Hjort Frederiksen havde et legendarisk skilt stående på sit kontor, da han var finansminister. Der stod: Hvor skal pengene komme fra? – det måske mest klichéfyldte spørgsmål herinde, som

bruges til at drille politiske modstandere, når man ikke helt har regnet forslagene efter, men samtidig et af de vigtigste og mest grundlæggende politiske spørgsmål.

Vi ser en situation, hvor de største banker og de rigeste familier i Danmark har lagt milliarder til deres overskud og formue efter en krisetid, mens kontanthjælpsmodtagere, førtidspensionister og fleksjobbere må se deres ydelse blive mindre, for hvert år der går. Sådan er det jo, ville nogen måske have sagt, men det er simpelt hen for fattigt i et rigt land som Danmark, særlig for et rødt flertal. Vi er valgt til at gå op i vilkårene for almindelige mennesker og slås for dem, som har det svært; vi skal levere resultater for et mere retfærdigt og lige samfund. Det er i mine øjne vores eksistensberettigelse.

I Enhedslisten er vores prioriteringer klare. Mens andre vil bruge mange milliarder på flere våben, vil vi sætte klimaet først og skruer voldsomt op for den nødvendige klimahandling. Vi vil give skattelettelse i bunden, rydde op i et kynisk og umenneskeligt beskæftigelsessystem og løfte ydelserne, så ingen vokser op i fattigdom i et rigt land som Danmark. Vi vil udvide velfærd, så tandlæge, receptpligtig medicin og psykologhjælp bliver nye skattefinansierede velfærdsrettigheder til alle. Vi vil bruge penge på at tage imod flygtninge og give dem gode liv her i Danmark – og på udviklingsbiestand, så vi kan bygge en mere lige og retfærdig verden.

Hvor skal de penge så komme fra? Jo, Enhedslistens svar er klart: De skal komme fra dem, som har mest – fra de rigeste i vores samfund. Alternativet til en mere retfærdig omfordeling er at se uligheden stikke af og velfærdssamfundet slå revner, at acceptere, at der bliver længere mellem top og bund, at lade stå til, imens vores lille samfund forandrer sig til noget andet og mere utrygt, til noget, vi risikerer ikke at kunne genkende. Det er også derfor, vi står i en skæbnestund, der kommer til at vise, hvordan vores politiske kompas egentlig ser ud.

Jeg er uendelig glad for at være kommet væk fra VLAK-skattelettelse for de allerrigeste til privatfly, til lystbåde og til dyre biler. Det var uretfærdigt, det var ubæredygtigt, det var uklogt. Men jeg står også med en fornemmelse af, at Socialdemokraterne mangler vilje til at slås for dem, der har mindst. Og det er frustrerende svært at presse jer til at lave reelle forandringer og forbedringer. Jeg bliver ærlig talt i tvivl: Er den røde samvittighed ved at visne? Slår fundamentet revner? Trækker midten så hårdt, at den trækker det sociale kompas helt skævt?

Kl. 14:37

Det er jeg bekymret for, for hver morgen slår tusindvis af børn øjnene op i Danmark og tager hul på endnu en dag, hvor fattigdom spænder ben for deres livsmuligheder, endnu en dag, hvor deres forældre pisker rundt i et brutalt beskæftigelsessystem uden udsigt til at få job eller uden udsigt til at få fred. Det kan mærkes – det former liv, og det ødelægger muligheder. Kommer der en krise, vil det formentlig gælde endnu flere børn. Det skal vi ikke finde os i i et af verdens rigeste samfund.

Problemerne med fattigdom går jo ikke væk af sig selv, men vi kan løse dem, hvis vi vil. Det handler alene om politisk vilje og politiske prioriteringer. For mange almindelige mennesker, som ser på det politiske system udefra, kan det være svært at forstå, at nogle ting er helt umulige at finde penge til, selv om de virker både rimelige og retfærdige. Imens kan et politisk flertal herinde over natten nærmest finde 18 mia. kr. mere om året til militær og våben – penge, som aldrig kunne komme på bordet til handicapområdet, psykiatrien, ligeløn eller til at bekæmpe de altødelæggende klimaforandringer. De kan trylles frem, når det handler om våben, krudt og kugler.

I Enhedslisten tror vi, at man meget sjældent opnår mere fred med våben, krudt og kugler. Også derfor siger vi nej til at sende vores fælles skatte kroner efter og unge mennesker på mange af EU's dybt problematiske missioner. Det bør stå klart, at EU's militære samarbejde ikke handler om nærforsvar. Men hvad der står hen i det

uvisse, er, hvor mange missioner et flertal herinde vil sende os på, og hvor mange skattekroner der skal sendes af sted til det.

Klimapolitikken er et andet område, hvor vi bliver nødt til at erkende, at vi ikke kan få det hele – at vi må prioritere. Den grønne omstilling betyder nemlig, at noget skal ændre sig. Det er ikke tilstrækkeligt med grønne målsætninger, kommaflytninger eller kronikker i Politiken. Vi skal være ærlige: Den grønne omstilling koster, den kræver prioriteringer, og den kommer til at gå ud over nogen. Vi får ikke positiv forandring, hvis intet ændrer sig – kun buldrende klimaforandringer. Men vi kan gøre det klogt og godt. Vi kan bare ikke beskytte både kloden og de største forurenere, hvis ikke vi skal komme for sent til den grønne omstilling. Derfor er tiden ikke til rabatter til de største udledere; tiden er til handling. Hvis vi ikke tør kræve omstilling af dem, der har mest, ender den økonomiske regning hos almindelige mennesker, og klimaregningen ender hos verdens fattigste. Så simpelt er det.

Jeg tror på en verden, hvor flere af dem, som skaber værdierne, får en større andel i dem – hvor de ikke skal se frugten af deres arbejde gå til toppen, til eliten, mens de selv slås for at få enderne til at mødes. Sådan et samfund og sådan en verden kommer ikke af sig selv. Det kræver handling og forandring.

Det er tid til at være ærlige om realiteterne. Vi kan ikke købe hele verden, som Thor Pedersen vistnok skulle have sagt at vi kunne, vi skal træffe beslutninger og valg om, hvordan samfundet skal se ud, og hvem der skal betale. Det er essensen af politik. Blå blok vil i mine øjne føre politik for de rigeste i samfundet; rød blok bør være et klart alternativ. I den her periode har vi fået mange store sejre, som peger i en ny retning, men det kræver mere af os, hvis vi skal skabe et stærkt og trygt velfærdssamfund for alle og vi for alvor skal lægge arm med uligheden. Vi skal nemlig ikke bare administrere samfundet, vi skal ændre det. Det kræver prioriteringer. Så vi står ved en korsvej: Lad os dreje til venstre. Tak.

Kl. 14:41

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Vi går i gang med de korte bemærkninger. Først er det hr. Jakob Ellemann-Jensen, Venstre.

Kl. 14:41

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det, og mange tak til Enhedslistens ordfører. Det er jo en skræmmende udgangsreplik, at vi ikke alene skal påvirke samfundet, men at vi også skal styre det. Sådan hørte jeg det i hvert fald.

Jeg vil nu spørge om noget helt andet: Anerkender Enhedslisten, at Putin og Ruslands aggressioner mod Ukraine, og at den adfærd, man generelt ser fra Putin og fra Ruslands side i øjeblikket, er den enkeltstående største sikkerhedstrussel mod den frie verden, herunder Danmark?

Kl. 14:42

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 14:42

Mai Villadsen (EL):

Ja.

Kl. 14:42

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 14:42

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Det er et dejligt nybrud. Er det så ikke en kende uansvarligt, at Enhedslisten fortsat mener, at vi på sigt – jeg er med på, at det er på

sigt, det er ikke lige i den her uge – skal melde os ud af NATO, som om nogen er garanten for freden og friheden i vores del af verden?

Kl. 14:42

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 14:42

Mai Villadsen (EL):

I Enhedslisten mener vi, at Danmark skal være en del af et forsvarssamarbejde og være en del af NATO, men vi ønsker sådan set et anderledes NATO eller en anden forsvarsalliance, og det bliver vi ved med at tale om, fordi vi har nogle kritikere, som jeg ikke bare synes skal pakkes fuldstændig væk, selv om formanden for Venstre har fuldstændig ret i sikkerhedstruslen. Jeg bliver rigtig bekymret, når jeg ser en af de allierede i NATO, Erdogan, sige til svenskerne, at et af deres parlamentsmedlemmer skal sendes til Tyrkiet, hvis de gerne vil være medlem. Det er nogle allierede, jeg er bekymret for at være sammen med. Og så er jeg bekymret for den oprustningsspiral, som NATO også bidrager til.

Kl. 14:43

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Fru Anne Valentina Berthelsen, SF.

Kl. 14:43

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Tillykke til Enhedslisten med jeres nye EU-politik. Når man er SF'er, er det fantastisk at se, at vi nu er to socialistiske partier, som betragter EU som en kamplads, en spillebane, hvor der skal vindes kampe.

Men var det så måske ikke lidt nærliggende, at man også betragtede forsvarssamarbejdet som en spillebane, hvor der skal vindes kampe? Det undrer mig, når Enhedslisten nu har fået den her fine progressive indstilling til EU-samarbejdet og det, vi kan med det, at det så ikke også gælder for forsvarssamarbejdet.

Kl. 14:44

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 14:44

Mai Villadsen (EL):

Tak for lykønskningen, og i det hele taget tak for det samarbejde, vi har både her, men også i Europa-Parlamentet. Det sætter vi stor pris på.

Jeg tror, der er den grundlæggende forskel mellem SF og Enhedslisten, at vi egentlig ikke ønsker, at EU bliver et militært samarbejde. Det har vi aldrig ønsket os. Vi ønsker os et klimasamarbejde og et fredens samarbejde, men vi tror meget, meget sjældent på, at offensive militære operationer udeomkring i verden bibringer særlig meget fred. Vi er også meget bekymrede for, at der i traktaten og i det PESCO-samarbejde, som jeg forstår SF også gerne vil tilslutte os, står, at man pålægger landene fortsat og i al uendelighed at opruste militært. For det tror vi ikke på, og det troede jeg sådan set heller ikke var SF's politik.

Kl. 14:45

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Anne Valentina Berthelsen.

Kl. 14:45

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Jeg synes nu stadig, at det, selv om vi kan have problemer i militære konfliktområder, er det værd at gå ind i kampen for at trække tingene

i den rigtige retning. Det er jo egentlig også det, som jeg hører at Enhedslisten har konkluderet på deres årsmøde.

Kl. 14:47

Nu er jeg danselærer, og jeg er ikke særlig god til boldmetaforer, men jeg vil forsøge igen. Hvis vi betragter EU som en spillebane, vinder vi så flere kampe på den spillebane, der hedder det europæiske forsvarssamarbejde, ved at være inde på banen eller udenfor?

Kl. 14:45

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren, værsgo.

Kl. 14:45

Mai Villadsen (EL):

Altså, jeg frygter, at det, hvis det bliver et ja den 1. juni, så ikke ender med at være SF eller Enhedslisten, der kommer til at være dem, som dikterer, hvad der kommer til at ske på det her område. Jeg tror, det bliver andre partier, der kommer til at sige, at vi med fuld fart over spillebanen skal ned at bidrage til nogle missioner, som jeg ikke tror er en garant for fred og sikkerhed, og derfor tror og håber jeg, at man stemmer nej den 1. juni. Det synes jeg er væsentligt. For jeg er ekstremt bekymret for, hvad det ellers vil betyde, og hvad vi i Danmark skal bidrage til.

Kl. 14:46

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Fru Anne Sophie Callesen, Radikale Venstre.

Kl. 14:46

Anne Sophie Callesen (RV):

Jeg ville have spurgт lidt i samme boldgade som SF's ordfører, så jeg spørger bare for at blive lidt mere klog på det, for noget af svaret er jo kommet, nemlig at man ikke ønsker et EU-samarbejde om forsvar og sikkerhed. Tidligere har man også sagt, at Enhedslisten ikke ønsker at være en del af NATO. Så jeg vil bare spørge: Hvad er det så for internationale samarbejder, som Enhedslisten ønsker at deltage i, og hvilke dele af dem kan også garantere Danmarks sikkerhed? Hvordan vil man arbejde for det?

Kl. 14:46

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 14:46

Mai Villadsen (EL):

Jamen en del af vores kritik af NATO er egentlig den samme, som vi har i spørgsmålet om EU's militære samarbejde, for vi synes helt generelt ikke, at et militært samarbejde sådan grundlæggende bør foregå uden for de lande, som skal forsvares. Det er det, der er den grundlæggende kritik for mig at se.

Vi har været enormt kritiske over for nogle af de offensive operationer, NATO har været en del af – det er også en del af vores NATO-kritik – og vi kommer til at arbejde for, at det ikke bliver sådan fremadrettet. Det er sådan set også derfor, vi er meget bekymrede for den drejning, EU's militære samarbejde har taget, som jo har handlet om, og som i højere grad kommer til at handle om militære offensive operationer ude i verden. Jeg synes f.eks., at vi i stedet skulle bidrage til EU's civile missioner eller til FN, hvor vi nærmest har en bundskraberplassering – det synes jeg er ret pinligt.

Kl. 14:47

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Anne Sophie Callesen.

Anne Sophie Callesen (RV):

Jeg vil også rigtig gerne, at vi bidrager mere til EU's civile missioner, ligesom vi også har et godt samarbejde om at sikre mere udviklingsbistand, som ordføreren ikke kom ind på, men som jeg også går ud fra er et af partiets bud på, hvordan vi kan sikre mere stabilitet. Men udfordringen er jo, at det civile og militære er blevet flettet mere sammen i EU, eller rettere: det er ikke en udfordring, men det bliver det, når vi så har et forbehold, der forhindrer os i at gå ind i alle de rum, hvor der også er noget militært på spil.

Anerkender fru Mai Villadsen den udfordring, at når man kun ønsker at deltage i det civile og har et forbehold over for det militære, kan vi ikke deltage der, hvor tingene netop bliver flettet sammen?

Kl. 14:48

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 14:48

Mai Villadsen (EL):

Nej, ikke helt. Jeg mener, at det er 9 ud af 11 civile missioner, som Danmark bidrager til allerede, som EU har, så det er jo ikke, fordi vi bare står tilbage og ikke kan bidrage. Og jeg synes måske også, at den her forsvarsforbeholdsdebat lidt har tegnet nogle billeder af, at vi som land slet ikke er engageret militært, og det er jo ikke rigtigt. Vi er meget ude i verden, og vi er også til stede nogle steder, hvor jeg ikke mener vi bør være.

Ellers vil jeg i øvrigt gerne kvittere for samarbejdet særlig om udviklingspolitikken. Det er rigtig væsentligt, ved jeg, for Radikale Venstre, og det er det også for os i Enhedslisten.

Kl. 14:48

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Marcus Knuth, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 14:48

Marcus Knuth (KF):

Tak. Det bliver lidt i samme boldgade, for jeg er også lidt forvirret, når ordføreren siger, at man ikke vil EU som en del af forsvarssamarbejdet. Og hvis jeg bare må komme med et eksempel, som er noget af det, jeg selv kender til: I Afghanistan havde vi jo både en NATO-mission og en EU-mission. For at sige det lidt firkantet var NATO den hårde militære muskel; EU-missionen var det bløde som retsvæsen og antikorrruption. Og alt andet lige burde det bløde jo være noget af det, som Enhedslisten også ville finde sympatisk. Det er jo ikke sådan, at de to ting er modpoler; tværtimod komplementerer de hinanden.

Så hvorfor er man positiv over for NATO, men ikke over for det store arbejde, EU gør ude i missionerne rundt omkring i verden, bl.a. i forhold til at opbygge et retsvæsen og antikorrruption?

Kl. 14:49

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 14:49

Mai Villadsen (EL):

Men det er vi sådan set også relativt positive over for, og det er ikke, fordi vi synes, at alle de civile missioner, man er med i rundt omkring i verden, nødvendigvis er dårlige, men de militære er vi ekstremt bekymrede for. Og jeg er rigtig bekymret for, at der vil sidde et flertal herinde og kaste Danmark ud i mange flere missioner med våben, krudt og kugler, som I f.eks. gjorde med Afghanistan, som vi i Enhedslisten ikke mente var rigtigt. Og jeg synes jo bare – desværre – at billederne dernedefra lige nu taler deres klare sprog. Det

har skabt mere usikkerhed, ustabilitet, fattigdom, mere terrorisme, et stærkere Taleban – og det synes jeg er skrækkeligt.

Kl. 14:52

Kl. 14:50

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Marcus Knuth, værsgo.

Kl. 14:50

Marcus Knuth (KF):

Jamen lad mig så tage et mere aktuelt eksempel som EU's monitoreringsmission i Georgien, hvor der jo bogstavelig talt er russiske soldater på den anden side. Det er jo en opgave, NATO ikke ville kunne løse, for det ville nok være lidt for provokerende. Eller jeg kan nævne EU's mission på Balkan, hvor vi ikke kan deltage.

Vi håber alle sammen, at der snart kommer fred i Ukraine, og at der skal være en EU-mission med militærhat på dér til at hjælpe med at skabe fred og stabilitet. Det ville da være trist, hvis Danmark ikke kunne deltage dér.

Kl. 14:50

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 14:50

Mai Villadsen (EL):

Altså, Danmark har jo f.eks. været aktiv i Ukraine – også militært – siden Krim i 2014, og det har vi været igennem samarbejder. Man kan jo sådan set bare gribe knoglen, ligesom statsministeren har gjort, og sende maskiner derned til at bygge landet op og sende penge ned til bomberydning, som man gjorde for bare en måned siden. Så det er jo ikke, fordi Danmark ikke kan samarbejde; selv om der selvfølgelig også er nogle samarbejder, som har nogle fine intentioner. Jeg er bare bekymret for, hvad det her ender ud i.

Kl. 14:51

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Lars Boje Mathiesen, Nye Borgerlige.

Kl. 14:51

Lars Boje Mathiesen (NB):

Tak. Jeg skal lige høre, om Enhedslisten anerkender, at efter de regnemetoder, som man bruger til at lave finanslov efter, som Danmarks Statistik bruger, og som bruges til andet, er uligheden steget i Danmark under den nuværende regering, og om Enhedslisten anerkender, at hvis vi kigger på det, vi kalder levestandarden, altså den disponible indkomst, er den faldet for ni ud af ti af de indkomstdeciler, som Danmarks Statistik og Finansministeriet deler indkomstgrupperne op i.

Kl. 14:51

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 14:51

Mai Villadsen (EL):

Målt på Ginikoefficienten – og man kan jo så diskutere, hvor retvisende den er for, hvordan virkeligheden i virkeligheden forholder sig – er svaret ja.

Kl. 14:52

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Hr. Lars Boje Mathiesen.

Lars Boje Mathiesen (NB):

Ginikoefficienten er et udtryk for ulighed, og uligheden er steget. Det er jo det, vi måler på, ellers skal vi alle sammen til at finde på, hvad vi vil måle efter, og så bliver det jo en rent subjektiv vurdering. Så det er den standard, vi måler efter.

Er Enhedslisten også enig i, at regeringens førte politik isoleret set har gjort, at ni ud af ti indkomstgrupper – og det er kun den anden højeste indkomstgruppe, der faktisk har fået mere og har fået en højere levestandard – nu har en mindre disponibel indkomst? Dem, der faktisk med den førte politik og de vedtagne lovforslag har mistet mest under den her regering, er dem, der har mindst.

Kl. 14:52

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren, værsgo.

Kl. 14:52

Mai Villadsen (EL):

Ja, og det var derfor, at vi ikke var med i aftalen om »Danmark kan mere I«, som jo tog den grønne check fra især kontanthjælpsmodtagerne og til gengæld gav et beskæftigelsesfradrag til folk, der har flere penge. Jeg synes, det er dybt problematisk. Det er derfor, det er så vigtigt, at vi får lavet en ordentlig ydelsesaftale, så dem, der har mindst i vores samfund, faktisk får nogle penge. Det synes jeg at vi som røde partier skylder.

Kl. 14:53

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Fru Susanne Zimmer, Frie Grønne.

Kl. 14:53

Susanne Zimmer (FG):

Tak. Og tak til ordføreren. Statsministeren sagde i sin tale, at vi var nået to tredjedele af vejen i forhold til en 70-procentsreduktion i 2030, og Klimarådet har i deres seneste rapport været ude at kritisere, at det baserer sig alt for meget på strategier og idéer, som ikke er håndgribelige, og vi kan f.eks. se det i landbrugsaftalen, hvor langt størsteparten af reduktionen baserer sig på teori og udviklingsspoet. Så er ordføreren tilfreds med den udvikling?

Kl. 14:53

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 14:53

Mai Villadsen (EL):

Tak. Jeg tror, at enhver, der fulgte med i debatten om landbrugsaftalen, også hørte, hvordan vi fra Enhedslistens side var nogle af de skrappeste kritikere af netop det, som ordføreren beskriver, som jo ligesom er en skubben af CO₂-reduktionerne foran sig og et meget, meget stort håb om, at nogle særlige teknologier kommer til at løse vores klimaproblemer. Jeg har sådan set en forhåbning om, at teknologierne kan hjælpe i rigtig, rigtig høj grad, men det bekymrer mig, hvis vi ene og alene hænger vores hat på det. Det er også derfor, når jeg ser ind i de forhandlinger, vi sidder i lige nu, om en grøn skattereform, at jeg er utrolig bekymret for, at rigtig, rigtig mange af de CO₂-reduktioner skal findes ved en teknologi, carbon capture and storage. Så ja, vi er bekymrede på lige fod med Frie Grønne.

Kl. 14:54

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Værsgo, fru Susanne Zimmer.

Kl. 14:54

Susanne Zimmer (FG):

Tak. Det glæder mig. Det overrasker mig så heller ikke. Altså, i modsætning til Frie Grønne gik I med i, mens vi gik ud af landbrugs-aftalen. Og nu er der så nogle andre aftaler i gang. Men er der en rød linje? Vil Enhedslisten blive ved med at holde hånden under regeringen, eller kan det være, at I på et tidspunkt siger, at det her er for meget eller for lidt?

Kl. 14:55

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 14:55

Mai Villadsen (EL):

Ja, selvfølgelig er der det, hvis vi ikke længere tror på, at vi faktisk kan nå klimamålene, men det tror vi stadig på, og det kæmper vi for, og det kommer vi til at slås for inde i forhandlingslokalet. Det var også derfor, vi gik med i landbrugsaftalen, for vi synes, det er vigtigt, at der sidder en grøn vagthund som Enhedslisten i de fremadrettede forhandlinger. Men jeg er bekymret på alles vegne, når jeg ser, hvordan det udvikler sig med klimakrisen.

Kl. 14:55

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Torsten Schack Pedersen, Venstre.

Kl. 14:55

Torsten Schack Pedersen (V):

Tak for det. Ordføreren sagde i sin ordførertale, at det var vigtigt at tage et opgør med uligheden. Når man så tænker på, at Enhedslisten sidder med de afgørende mandater under den her regering – flere andre, herunder ordføreren, har været inde på det tidligere i dag – undrer man sig bare rigtig, rigtig meget. For konsekvensen af den førte politik er, at der er kommet mere ulighed i Danmark, og så er det måske bare sådan noget, Enhedslisten taler om, men ikke noget, Enhedslisten har tænkt sig at gøre noget ved. Noget har Enhedslisten ikke været med i, det anerkender jeg, men der er rigtig mange af de ting, der har bidraget til at øge uligheden, som Enhedslisten har stemt for. Hvordan hænger det sammen?

Kl. 14:56

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 14:56

Mai Villadsen (EL):

Altså, det hænger sådan sammen, at vi ikke har givet op, at vi sidder og forhandler ydelser lige nu, og at vi arbejder på et resultat, som mindsker uligheden. Men det hænger også sådan sammen, at nogle af de ting, som Venstre og andre partier påstår øger uligheden, også er mere nuancerede end som så. Det gælder f.eks. den midlertidige børneydelse, som er penge, I ynder at slå på regeringen for at uddele til en masse arbejdsløse mennesker. Det bliver ikke regnet med i Ginikoefficienten, fordi det ikke er en permanent aftale. Når man ser på f.eks. spørgsmålet om, at vi har givet gratis tandlæge til nogle unge eller hjælp på andre måder i vores velfærdssamfund, ser man, at det heller ikke er noget, der boner særligt ud. Når man ser på cigaretafgifterne, ser man, at det jo heller ikke er noget, men til gengæld øger det ligheden i samfundet, selv om – ja – det giver en mindre disponibel indkomst, og det står jeg gladelig ved. Det samme gælder for stigningen på plastikposeafgifter og meget andet. Det synes jeg er klog miljøpolitik.

Kl. 14:57

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Torsten Schack Pedersen.

Kl. 14:57

Torsten Schack Pedersen (V):

Jamen det er meget lidt. Når man så skal forholde sig til konkrete forslag, jamen så tjener det et andet formål, og så var uligheden bare ikke så vigtig alligevel. Og så klinger det bare hult. Ginikoefficient er noget, man taler dunder mod, når det er en blå regering, og Ginikoefficient kan man ikke rigtig bruge til noget, når det er en rød regering. Altså, jeg håber bare, at Enhedslisten kan se hykleriet.

Må jeg så ikke bare komme med et sidste helt konkret spørgsmål? (*Formanden* (Henrik Dam Kristensen): Meget kort!). Et kon-tanthjælpsægtepar med tre børn får samlet 466.800 kr. i offentlige ydelser. Skal det beløb være større eller mindre?

Kl. 14:57

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 14:57

Mai Villadsen (EL):

Altså, jeg vil bare gerne sige til ordføreren, at vi bestemt synes, at stigningen i uligheden er problematisk, at det er noget, vi skal gøre noget ved, og at det er noget, vi gør noget ved lige nu og ikke har givet op på. Men ja, der er også andre aftaler, som kan være fornuftige. Der er f.eks. ægtefælleafhængighed, som jo er blevet fjernet i bl.a. »Danmark kan mere I«, og det element ved jeg at både I og vi støtter. Det er rigtig fornuftigt. Det får uligheden til at stige, men jeg tror ikke, det er et problem for den enkelte familie. Og Ginifundamentalister har vi aldrig været.

Kl. 14:58

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Hr. Carl Valentin, SF.

Kl. 14:58

Carl Valentin (SF):

Tak. Jeg har med stor interesse fulgt Enhedslistens årsmøde, der var for ikke så længe siden, og ligesom fru Anne Valentina Berthelsen glæder jeg mig også over, at der er kræfter i Enhedslisten, der har haft ønske om, at Enhedslisten har skullet have en EU-politik, der måske minder lidt mere om SF's. Det synes jeg er godt, for EU er en vigtig kampplads for at bekæmpe klimaforandringerne og sikre en retfærdig flytningepolitik osv. Men jeg må også sige, at når jeg sådan har sat mig meget ind i det og ikke bare kigget på mediernes overskrifter, men også på det, man rent faktisk har vedtaget, så bliver jeg faktisk en lille smule i tvivl om, hvor det egentlig er Enhedslisten står. For man skriver jo direkte i sin vedtagelse – og jeg citerer her:

»Derfor er det nødvendigt, at Enhedslisten fastholder perspektivet om en dansk udmeldelse af EU.«

Derfor vil jeg bare gerne høre Enhedslistens ordfører, om det betyder, at Enhedslisten stadig væk ønsker en udmeldelse af EU, men bare ikke ønsker det nu?

Kl. 14:59

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 14:59

Mai Villadsen (EL):

Jamen det er da dejligt, at ordførerne for SF er begejstrede for Enhedslistens politik og følger med i vores årsmøder. I er også så velkomne til at komme på besøg, hvis det skulle være. I forhold til

vores politik på EU-området mener Enhedslisten ikke, at det er et mål i sig selv, at Danmark skal ud af EU. Det er ikke et mål. Det er klart, at hvis politikken fundamentalt forandrer sig i EU, sådan at man blokerer for den klimahandling, der er nødvendig, eller blokerer for den økonomiske politik, vi laver i Folketinget, så kan det da godt være, at der burde være et andet og bedre samarbejde. Det går jeg da stærkt ud fra at SF sådan set også mener, eller hvad?

Kl. 15:00

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Hr. Carl Valentin, værsgo.

Kl. 15:00

Carl Valentin (SF):

Fair nok. Jeg er stadig væk en lille smule i tvivl om, hvad den konkrete politik er. Det er der lidt forskellige grunde til. Nu sad jeg f.eks. lige her tidligere i dag og kiggede på Folkebevægelsen mod EU's hjemmeside. Der kan jeg så se, at der stadig væk står, at Enhedslisten er kollektive medlemmer af Folkebevægelsen mod EU. Har man tænkt sig at blive ved med det? Og giver det mening at være kollektive medlemmer af Folkebevægelsen mod EU, mens man nu er blevet tilhængere af EU?

Kl. 15:00

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 15:00

Mai Villadsen (EL):

Det er faktisk lidt pinligt, men det er jeg simpelt hen ikke lige klar over om vi er. Jeg prøver at kigge desperat ned på mine kolleger nede i salen, så det er jeg ikke klar over. Men jeg vil gerne sige en ting, som stadig vil være vigtig for Enhedslisten, og det er, at vi fastholder vores kritik, når EU går i den stik modsatte retning af, hvad der er behov for, f.eks. på klimaområdet. For ordføreren og jeg har jo også siddet i forskellige forhandlingssammenhænge og oplevet, hvordan EU har blokeret for et »Reklamer, ja tak« og for et forbud mod fossilbiler nu og her eller om meget kort tid. Det kommer vi til at holde fast i i Enhedslisten.

Kl. 15:01

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Fru Marie Bjerre, Venstre.

Kl. 15:01

Marie Bjerre (V):

Jeg vil gerne stille spørgsmål til Enhedslistens klimapolitik. Jeg er glad for, at fru Mai Villadsen i ordførertalen siger, at finansieringen af klimaindsatsen er vigtig, at den grønne omstilling koster. I Venstre tror vi på, at vi skal have grøn vækst; vi tror på, at vi bliver nødt til at lave økonomiske reformer, så vi rent faktisk har råd til den grønne omstilling, og så vi bliver et reelt grønt foregangsland. Og derfor er det også vigtigt for os i en grøn skatteaftale, at vi samtidig sikrer, at vi får nogle bedre konkurrencevilkår for dansk erhvervsliv.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre Enhedslistens ordfører, om man vil nægte at være med i en aftale om en grøn skattereform, som samtidig giver skattelettelse til dansk erhvervsliv.

Kl. 15:02

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 15:02

Mai Villadsen (EL):

Jeg ville i hvert fald synes, det unægtelig var en dum aftale, for hele humlen i at lave en grøn skattereform er jo, at vi skal have

nogle penge ind, men at de forhåbentlig skal falde, i takt med at CO₂-udledningerne falder. Men det, I vil fra V og K's side, er at lave en skattelettelse, som er varig, selv om den indtægt, man får, ikke nødvendigvis vil være det. Det synes jeg er en meget, meget uansvarlig økonomisk politik, og jeg synes sådan set, I skylder at forklare, hvordan dølen det hænger sammen.

Kl. 15:02

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Fru Marie Bjerre, værsgo.

Kl. 15:02

Marie Bjerre (V):

Hvordan vil Enhedslisten sikre, at vi bliver et reelt grønt foregangsland, hvis vi får ringere vilkår for vores erhvervsliv; hvis en CO₂-skat fører til ekstra byrder for vores erhvervsliv? Kan Enhedslisten ikke se, at det så bliver svært at være et reelt grønt foregangsland?

Kl. 15:03

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 15:03

Mai Villadsen (EL):

Nej, jeg synes, at der skal være flere byrder på den del af erhvervslivet, som står for en CO₂-udledning og ikke reducerer den – det er det, der skal være målet med en CO₂-afgift – hvorimod dem, som faktisk reducerer deres CO₂-udledning, skal have provenuet ind igen og gerne mere til.

Så nej, jeg synes sådan set, det er klog klimapolitik, og det er det, vi sidder i lokalet for at lave, og ikke erhvervspolitik.

Kl. 15:03

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Så er det fru Lotte Rod, Radikale Venstre.

Kl. 15:03

Lotte Rod (RV):

Tak for talen. Jeg synes, det var en rigtig god tale, og det var en fornøjelse at høre om det her med, hvor vi skal hen som samfund. Det synes jeg egentlig godt vi kunne diskutere noget oftere. Derfor får jeg egentlig bare lyst til at spørge lidt ind til, hvad der egentlig er det vigtigste for Enhedslisten. Er det vigtigst for Enhedslisten at hæve ambitionerne for velfærd og måske lave en stor plan for børn og unge, eller er det vigtigst for Enhedslisten at forhindre os i at træffe de økonomiske beslutninger, der skal til, for at vi faktisk kan lave sådan en stor plan?

Kl. 15:04

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 15:04

Mai Villadsen (EL):

Jeg vil først starte med at sige tak for samarbejdet, og så vil jeg sige, at jeg synes, det er en lidt polemisk og forfejlet opstilling af det spørgsmål. For i Enhedslisten mener vi sådan set godt, at man kan finansiere et løft af velfærden på en fornuftig økonomisk måde, nemlig ved at bede dem, som har mest, og som har fået skattegaver i årtier, om at bidrage mere til vores samfund. Det er sådan, vi synes man bør finansiere det, og det er netop ikke at stå i vejen for at finde pengene – det er at finde pengene selv.

- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Fru Lotte Rod.
- Kl. 15:04 I Enhedslisten vil vi hjertens gerne sende nødhjælp, våben og måske også militære bidrag, men det kan vi gøre i mange forskellige sammenhænge, og det behøver ikke bare være med EU-flag på skulderen eller på sokkerne. Så det vil være vores svar.
- Kl. 15:04 Så er det fuldstændig rigtigt, at FN har en masse udfordringer, men det har EU i øvrigt også, hvor man jo fra flere landes side blokerer for sanktioner mod Republika Srpska, som jo betyder, at der kan komme en borgerkrig i Bosnien.
- Kl. 15:07
- Lotte Rod** (RV):
Jeg mener faktisk mit spørgsmål alvorligt, for jeg er helt med på, at Enhedslisten ikke selv kommer og foreslår nogle reformer, men jeg kunne jo godt drømme om, at vi herinde kunne blive enige om et nationalt kompromis for børn og unge, og at vi faktisk i fællesskab kunne gøre det, der skulle til, for at vi for alvor kan lave et løft for børn og unge. Og så kan Enhedslisten jo komme i den helt konkrete situation, hvor man skal tage stilling til, om man vil være med til at lave en stor plan for børn og unge, eller om man hellere vil stå udenfor, fordi man ikke vil være med til at lave økonomiske reformer, hvor man både finder de penge og de mennesker, der skal til.
- Kl. 15:05
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 15:05
- Mai Villadsen** (EL):
Det er forfejlet at tro, at Enhedslisten ikke gerne vil lave reformer. Jeg sagde faktisk i min tale, at vi gerne vil lave reformer, men vi synes, at man i de reformer skal tage pengene fra de mennesker, der har mest. Derfor synes jeg, det er forfejlet at sige, at vi ikke vil være med af den grund. Jeg synes, vi har et godt samarbejde på børne- og ungeområdet, og at det er et område, som stadig trænger til mange løft, og jeg ved også, at Radikale Venstre har rigtig mange gode forslag, og dem vil vi gerne se på, men den økonomiske politik bliver vi næppe enige om.
- Kl. 15:05
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Thomas Danielsen, Venstre.
- Kl. 15:05
- Thomas Danielsen** (V):
Tak for det, og tak for ordførerens tale. Jeg vil gerne tilbage til Ukraine og Ruslands invasion, for vi kan komme til at stå i en lidt paradoksal situation, som jeg håber ordføreren kan give sit besyv med til. Hvis det nu besluttes, at FN skal lave fredsbevarende operationer i Ukraine med hjælp fra danske soldater, vil Enhedslisten gerne lægge stemmer til, hvis jeg forstår det ret, men hvis det besluttes, at der skal laves fredsbevarende opgaver i Ukraine, som EU får til opgave at varetage, vil Enhedslisten ikke støtte den operation.
- Kl. 15:06
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 15:06
- Mai Villadsen** (EL):
I Enhedslisten har vi bakket op om den indsats, der har været i Ukraine lige siden Krim, for der har vi været aktive, og det kan vi fortsætte med at være, hvad enten der bliver stemt ja eller nej den 1. juni. Jeg synes faktisk, at hvis jeg skal rose Venstre for noget, var det hr. Jakob Ellemann-Jensens meget klare svar på, at spørgsmålet den 1. juni sådan set ikke har noget at gøre med Rusland og den invasion at gøre, da han stod her på talerstolen. For jeg synes, der har været ført mange skræmmekampagner i løbet af de sidste måneder i spørgsmålet om netop forbeholdsafstemningen.
- Kl. 15:07
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Hr. Thomas Danielsen, værsgo.
- Kl. 15:07
- Thomas Danielsen** (V):
Ordføreren har i hvert fald ret i, at Venstres formand, hr. Jakob Ellemann-Jensen, svarede meget klart på det spørgsmål, han fik, og derfor vil jeg også gerne have ordføreren til at svare meget klart på mit spørgsmål. Enhedslisten bifalder en fredsbevarende operation i Ukraine, hvis det er FN, der får det til opdrag, men opdraget kan også blive stilet til EU, og det er derfor, jeg har brug for et klart svar, for så mener Enhedslisten altså ikke, at den kollektive operation er lige så vigtig, hvis det er EU, der får den til opdrag. Det kan Danmark jo ikke beslutte alene, og derved vil opgaven ikke være så vigtig.
- Kl. 15:08
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 15:08
- Mai Villadsen** (EL):
Nej, sådan kan man overhovedet ikke gøre det op. Vores stillingtagen i spørgsmålet om forbeholdet handler om, om man generelt skal give carte blanche til, at et snævert flertal herinde kan sætte Danmark på en række militære operationer, og af de missioner, vi har set indtil videre, har 12 ud af 14 af dem været i Afrika eller i Middelhavet. Det er vi rigtig bekymret for, og det er derfor, vi siger nej til at afskaffe forsvarsforbeholdet. Men vi vil gerne hjælpe i Ukraine, og det kan vi gøre på alle mulige andre måder.
- Kl. 15:08
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Hr. Niels Flemming Hansen, Det Konservative Folkeparti.
- Kl. 15:08
- Niels Flemming Hansen** (KF):
Mange tak for det. I Enhedslisten har I jo klart sagt, at I gerne vil ud af NATO; jeg tror sågar, det står i jeres principprogram. På det seneste er det så kommet frem, at I ikke vil ud af NATO lige nu, og jeg kunne egentlig bare godt tænke mig at høre Enhedslistens ordfører forklare mig lidt om, hvilke fordele man ser ved at være medlem af NATO.
- Kl. 15:09
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 15:09
- Mai Villadsen** (EL):
I Enhedslisten ønsker vi ikke Danmark ud af NATO, medmindre der kommer et bedre alternativ. Nu spurgte ordføreren til fordelene, og fordelene er selvfølgelig, at det er et forsvarssamarbejde. Man kan også sige, at fordelene i virkeligheden også er, at der er en atomparaply, som jo er en del af NATO, selv om den nu også er ret bekymrende, kan man sige, sådan for det fremadrettede. Men bekymringen for

mig at se i forhold til NATO handler om, at NATO er med til at bidrage til, at verden bliver oprustet. Selv i en situation lige nu, hvor NATO-landene har 18 gange så stærke militære kapaciteter som Rusland, ønsker man stadig, at verden skal opruste, og jeg synes, at alle de partier, som tilslutter sig det, og som gerne vil det i højere grad, skylder svar på, hvor det er, man gerne vil hen med verden, og om man ikke er bekymret for, hvor det i virkeligheden ender henne, hvis der bare skal købes våben i en uendelighed.

Kl. 15:10

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Niels Flemming Hansen.

Kl. 15:10

Niels Flemming Hansen (KF):

Så kunne jeg godt tænke mig at høre: Hvis de fordele er gældende nu, hvorfor er de så ifølge Enhedslisten ikke det på den lange bane?

Kl. 15:10

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 15:10

Mai Villadsen (EL):

Jamen fordelene er da lige så gældende på den lange bane. Vi vil bare gerne have et samarbejde, hvor alle ulemperne ikke er med, og derfor arbejder vi for at ændre de samarbejder, vi er en del af, indefra eller lave alternativer. For problemerne med NATO lige nu er det kæmpe bidrag til oprustning, som NATO står for, og det er også, at nogle af de medlemsstater, der er med, er enormt bekymrende at være samarbejdspartnere med. Man kan se på Tyrkiet, som lige nu prøver at presse et af de svenske parlamentsmedlemmer til udlevering til Tyrkiet, fordi vedkommende er kurder. Det er simpelt hen så forkasteligt.

Kl. 15:11

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Signe Munk, SF.

Kl. 15:11

Signe Munk (SF):

Jeg vil gerne fortsætte lidt i samme spor, for som jeg har forstået det, har Enhedslisten besluttet, at udmeldelse af NATO ikke er aktuelt lige nu, da der ikke er et alternativ. For os, der ikke er helt indviede i Enhedslistens diskussioner og overvejelser, ville det være formålstjenligt at høre: Hvad er det så for et alternativ, hvad er tidsplanen for at få det opbygget, hvem skal være med, og hvornår er det alternativ så godt, at man så melder Danmark ud af NATO?

Kl. 15:11

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 15:11

Mai Villadsen (EL):

Der er ikke noget bedre alternativ for nuværende. Det er det klare svar, men vi arbejder meget hårdt på, at verden skal være et sted, som bliver mere fredelig, og det tror vi ikke på, modsat SF, sker, ved at der bliver brugt mange flere penge på våben i en uendelighed, som er det, NATO kræver af sine medlemslande. Vi tror modsat jer ikke på, at en 2-procentsoprustning af alle NATO-landene i al evighed er særlig klogt. Vi tror ikke på, at det at gøre ens oprustning afhængig af ens bnp er særlig fornuftigt. Og så synes vi, at de offensive krige – man kan kalde det, hvad man vil – som NATO har været ude i, har været skrækkelige. Det ved jeg at SF også synes. Så det kommer vi til at arbejde imod. Men tror jeg på, at det vil lykkes? Det ved jeg

ikke om jeg gør, og det er derfor, vi som socialister stadig peger på, at der bør være alternativer. Er SF virkelig så fremmed over for det?

Kl. 15:12

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Signe Munk.

Kl. 15:12

Signe Munk (SF):

Nu var Enhedslistens ordfører jo rigtig god til at komme med kritikken af NATO, men jeg fik ikke rigtig svar på, hvordan alternativet til NATO ser ud. Jeg kan forstå, at der skal bygges en ny sikkerhedsarkitektur som et alternativ til NATO. Et nordisk forsvarssamarbejde skal styrkes. Men netop Sverige og Finland er jo på vej til at søge optagelse i NATO. De har åbenlyst sagt, at de ikke ser et nordisk forsvarssamarbejde som et alternativ til NATO. Så kunne Enhedslisten lige lade kritikken af NATO ligge for en stund og så delagtiggøre os andre i, hvordan den her alternative sikkerhedsarkitektur ser ud, som jo så er forudsætningen for, at man kan melde sig ud af NATO?

Kl. 15:13

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Så får vi et svar fra ordføreren. Værsgo.

Kl. 15:13

Mai Villadsen (EL):

Men de to ting hænger jo sammen. Netop de ting, vi rejser en kritik af, mener vi ikke bør hænge sammen, eller vi mener, at de bør være en del af et andet sikkerhedspolitisk samarbejde. Det bør være mere inklusivt. Det bør bero mere på diplomati og fredsbevarende missioner. Det skal ikke bero på en 2-procentsoprustning, som ene og alene er styret af bnp. Og så synes jeg måske heller ikke, at nogle af de medlemslande, som er dybt udemokratiske – det gælder i hvert fald et af dem – bør være en del af det.

Kl. 15:13

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance.

Kl. 15:13

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Bare rolig, jeg vil ikke spørge ind til NATO. Jeg synes jo egentlig grundlæggende, det er synd for ordføreren, at ordføreren har så gakket et bagland. Jeg ved godt, at ordføreren ikke selv er så skør.

Nå, jeg vil derimod tale om den stigende fattigdom, som er en følge af regeringens og venstrefløjens politik, også den politik, som Enhedslisten understøtter. Jeg er selvfølgelig med på, at Enhedslisten synes, der er gennemført mange gode ting i den her valgperiode, men jeg tænker, at det må forholde sig sådan, at man ikke bryder sig om, at de 10 pct. fattigste i Danmark har fået mindsket deres disponible indkomst som følge af den politik, der bliver ført hos venstrefløj. Og det er jo en udvikling, der primært er drevet af de stigende skatter og afgifter. Man kunne inspireret af Enhedslisten kalde det fattigdomsafgifter. Når man sænker ydelserne, er det jo fattigdomsydelser, og når man øger afgifterne, der rammer de fattigste, må det være fattigdomsafgifter.

Jeg vil egentlig bare lige høre Enhedslisten: Hvilke af de 42 skatte- og afgiftsstigninger, som regeringen har gennemført, fortryder Enhedslisten mest at have lagt stemmer til?

Kl. 15:14

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordfører.

Mai Villadsen (EL):
Jamen jeg synes jo, det er så rørende, at Liberal Alliance på den måde pludselig er begyndt at gå så meget op i de fattigste i vores samfund og i den stigende ulighed – dejligt. Det gør vi også i Enhedslisten, og derfor er jeg enig i, at det er et problem, at uligheden – godt nok målt på Ginikoefficienten – er steget.

I forhold til afgifterne er der sådan set ikke en eneste, jeg fortryder. Der er en aftale, vi ikke er med i i Enhedslisten, som er med til at øge uligheden målt på Ginikoefficienten, og det er »Danmark kan mere I«. Det er en aftale, som bl.a. fjerner den grønne check fra kontanthjælpsmodtagere, og det er klart, at det skubber til uligheden. Men afgifterne har jeg ikke noget imod. Det, jeg egentlig har noget imod, er, at man ikke laver noget som compensation. For det er rigtigt, at den disponible indkomst bliver mindre, når man beder folk om at betale mere for cigaretterne eller plastikposerne eller andet, og derfor skylder regeringen også i mine øjne i forhold til en ydelsesaftale, som bidrager til at mindske uligheden og hjælpe de mennesker, som har mindst i vores samfund som følge af de forandringer, I lavede.

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Hr. Alex Vanopslagh.

Alex Vanopslagh (LA):

Jamen jeg bliver bare nødt til at slå fast, at jeg ikke snakkede om ulighed. Jeg er enig med statsministeren, jeg er enig med fru Pia Olsen Dyhr, jeg er enig med fru Mai Villadsen i, at ulighed er ligeegyldigt. Det er jo det, I selv er kommet frem til. Jeg snakker om fattigdom. Jeg snakker om, at den disponible indkomst er mindsket som følge af bl.a. Enhedslistens politik. Og ville det ikke bare være nemmere, at man lod være med at øge afgifterne for så at bruge provenuet til at øge ydelserne bagefter? Kan ordføreren ikke se, at det er en fuldstændig mageløs logik? Og vil ordføreren ikke indrømme, at man ikke kan kritisere de blå for at sænke ydelserne, når man selv forarmer de fattige med højere afgifter?

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Så er det ordføreren. Værsgo.

Mai Villadsen (EL):

Først og fremmest vil jeg sige, at ulighed ikke er ligeegyldigt, og det tror jeg ikke der er nogen af dem, du tager til indtægt for at sige det, der mener. Det er rigtigt, at fattigdom målt på disponibel indkomst også er et problem, men det betyder ikke, at jeg ikke har en politik om, at vi ikke godt kan pålægge nogle afgifter på f.eks. plastikposer. For vi har et kæmpe plastik- og miljøproblem i vores verden og i vores samfund, og der har Danmark ikke været et af de lande, der har bidraget positivt. Derfor synes jeg, det er rigtig, rigtig fornuftigt, at der kommer nogle afgifter, som betyder, at folk forbruger mindre plastik, og så skal vi kompensere på anden vis.

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Fru Mona Juul, Konservative Folkeparti.

Mona Juul (KF):

Tak for det, tak til ordføreren fra Enhedslisten og tak for samarbejdet. Jeg håber, vi stadig væk kan have et samarbejde i forhold til

Kl. 15:14 jagten på svindel med udbytteskat, selv om jeg kan forstå, at hr. Rune Lund skal til Kenya.

Jeg synes jo, at fru Mai Villadsen gav et overraskende svar til Venstres ordfører her ved siden af mig, i forhold til at det var uansvarlig politik at sænke en skat. Men jeg går da ud fra, at fru Mai Villadsen tror på, at det at øge en CO₂-afgift er med til at regulere udledningen. Hvorfor er en sænkelse af skatter *ikke* med til at regulere? Og anerkender fru Mai Villadsen ikke, at en selskabsskattenedsættelse jo lige præcis er et af de instrumenter, der kan øge den samlede disponible indkomst hos de danske borgere?

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Mai Villadsen (EL):

Først og fremmest er jeg helt sikker på, at hilsenen fra Rune Lund også vil gælde den anden vej. Jeg ved, at I har haft et rigtig godt samarbejde, og som jeg så han skrev til dig, er han jo ikke mere end en tidszone væk, så du kunne altid bare ringe.

I forhold til skat er vi jo egentlig ikke i Enhedslisten imod at sænke skatten som sådan. Det er *nogle* skattesænkninger, vi synes er forkerte, og det, jeg kritiserede ordførerens sidemækker for, var at foreslå det i regi af den grønne skattereform. For de indtægter, man får ind i en CO₂-afgift, er da forhåbentlig faldende, fordi CO₂-udledningerne falder. Og derfor synes jeg, det er meget uansvarligt, at man laver, hvad der ville være en varig udgift, ved at sænke skatterne, altså i en aftale, hvor indtægterne jo ikke vil være de samme hele tiden. Og det er det, jeg synes er forkert.

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Hvis det er sådan, at de næste to bruger den fulde taletid, så når vi kun de to. Hvis de ikke gør det, når vi måske tre. Men nu er det først hr. Hans Christian Schmidt, og derefter ... (*Mai Villadsen (EL):* Fru Mona Juul har en til). Det gør, at vi ikke når flere. Jeg var lidt for hurtigt her, hr. Hans Christian Schmidt, men så er det lige om lidt.

Der er en omgang mere til fru Mona Juul. Værsgo.

Mona Juul (KF):

Jeg beklager. Det er, som om jeg har fået mænget mig ind foran nogle Venstrefolk her i dag – men jeg håber, jeg kan blive tilgivet. Det er jo den her selskabsskattenedsættelse, der rent faktisk kan være med til at bidrage til, at vi alle sammen får en højere indkomst. Og det er jo lige præcis et værktøj, som jeg mener at Enhedslisten burde kunne arbejde med, når man også kan arbejde med afgiftsstigninger og skattestigninger.

Men en anden ting, som jeg synes måske er en rød tråd for Enhedslisten lige nu, er at stille sig forkert i forhold til nogle af de ting, som vi har behov for i Danmark. For jeg har ikke hørt, hvordan vi kan skaffe arbejdskraft, som vi jo har meget, meget brug for. Jeg hører også, at Enhedslisten vil blande sig i den danske model, når det gælder nogle faggrupper. Hvor er den røde tråd henne?

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren, værsgo.

Mai Villadsen (EL):

Der var mange ting i spil til sidst, men jeg vil måske bare forholde mig til det første spørgsmål, som spørgeren også kom ind på, nem-

lig selskabsskat som metode til, at danskerne generelt får mere i lommen. Den køber jeg sådan set ikke. Jeg er ikke sikker på, at de penge ikke bare ville ryge ned som dejligt polster eller profit i virksomhedsejernes lommer eller i aktionærernes. Og derfor kommer det jo ikke den enkelte borger til gavn, og derfor synes jeg heller ikke, at det er fornuftigt, heller ikke i regi af den grønne skattereform.

Kl. 15:20

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så blev det hr. Hans Christian Schmidt, Venstre. Værsgo.

Kl. 15:20

Hans Christian Schmidt (V):

Tak for det og tak til ordføreren. Nu kan jeg forstå på ordføreren for Enhedslisten, at man er meget glad for NATO. Faktisk sagde ordføreren – jeg citerer så bare, hvad fru Mai Villadsen sagde: Der er ikke et bedre alternativ til NATO. Og så må man jo være glad for det, altså når man nu ikke kan finde et bedre alternativ. Så når man nu er glad for NATO, vil man så også godt være med til at betale regningen? For sådan er det jo tit i det virkelige liv, altså at hvis man gerne vil have noget, må man også være med til at betale regningen.

Kl. 15:21

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 15:21

Mai Villadsen (EL):

Jeg ved ikke, om man nødvendigvis er glad for noget, bare fordi der ikke er et bedre alternativ. Det kender jeg da også en del folk der siger i deres ægteskaber; sådan er det jo nogle gange. (*Munterhed*). Beklager associationen, jeg ved ikke lige, hvor den kom fra. (*Der spørges fra salen, om Mai Villadsen er gift*). Nej, jeg er netop ikke gift. (*Munterhed*). Jeg kan faktisk ikke huske, hvad du spurgte om.

Kl. 15:21

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Jamen sådan kan man jo også bruge sin taletid. (*Munterhed*). Hr. Hans Christian Schmidt, værsgo.

Kl. 15:21

Hans Christian Schmidt (V):

Må jeg minde ordføreren om, at der er et godt gammelt engelsk udtryk, der hedder: If you are in a hole, stop digging. Nå, skidt nu med det, for det er jo slet ikke det, vi skulle snakke om; det var bare betalingsvilligheden, hvis ordføreren vil sige lidt om det.

Kl. 15:22

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 15:22

Mai Villadsen (EL):

Jamen helt generelt er vi meget kritiske over for den målsætning, der er i NATO, om, at man skal lave en oprustning på 2 pct. af bnp. For man kan sige, at bruttonationalproduktet jo ikke nødvendigvis siger så meget om sikkerhedssituationen, og derfor synes jeg, det er en forkert målestok og desuden noget, der bidrager til, at alle lande – selv om NATO er, jeg mener, det er 18 gange stærkere militært end f.eks. Rusland – bare skal købe våben i en uendelighed, og det mener jeg er en forkert måde at bruge pengene på og også bekymrende for verden.

Kl. 15:22

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Den sidste, vi når, er fru Mette Abildgaard, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:22

Mette Abildgaard (KF):

Tak for det. Ja, man undrede sig over, at ordføreren ikke er gift. Ordføreren nævnte selv det her med skiltet, der stod på en forhenværende finansministers bord, med: Hvor skal pengene komme fra? Det er jo et relevant spørgsmål, og det er det i særdeleshed, når man står med en galoperende inflation og man har et ønske om at kompensere danskerne i et givent omfang og det skal finansieres.

Enhedslisten har været ude med, at der er ret mange grupper, man ønskede at kompensere: pensionister, syge, arbejdsløse, børnefamilier, førtidspensionister, studerende. Man mente, regeringens udspil på de her 3 mia. kr. var alt for uambitiøst; der skulle en meget større pakke til. Det sagde man vel at mærke, på trods af at der kom meget alvorlige advarsler fra Nationalbanken og fra overvismanden, i forhold til at det her var at putte brænde på et bål, fordi man netop ikke finansierede det her ved at ændre i det offentlige forbrug og skære ind andre steder, men ved at låne sig til pengene. Jeg kunne godt tænke mig at høre ordførerens svar på, om man sådan helt ærligt i Enhedslisten bedre kan vurdere det end Nationalbanken og overvismanden.

Kl. 15:23

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 15:23

Mai Villadsen (EL):

Nej, i Enhedslisten har vi faktisk lyttet meget til det, der er blevet sagt fra netop dem, om, at man ikke skal putte brænde på bålet. Det er derfor, vi har foreslået at tage luft ud af økonomien ved at give skattestigninger til nogle af dem, der har fået mest. På den måde tager man jo faktisk luft ud af økonomien, følger vismændenes råd og kan samtidig omfordele, og det har været vores forslag. Jeg er med på, at det nok ikke finder 90 mandater herinde, men det er sådan, vi mener man kan gøre det på en ansvarlig måde.

Kl. 15:24

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Mette Abildgaard.

Kl. 15:24

Mette Abildgaard (KF):

Det der med at lave nye skattestigninger kommer vi aldrig til at blive enige om. Men vi kan måske til gengæld nå hinanden, når det handler om at gøre noget i forhold til beskæftigelsesfradraget og være med til at sikre, at de med de laveste indkomster kan få lidt mere ud af at gå på arbejde. Vi har jo omkring en kvart million danskere, for hvem det knap nok kan betale sig at gå på arbejde. Så jeg vil blot høre, om Enhedslisten vil bringe det ind som et element i de drøftelser, der er, altså øge beskæftigelsesfradraget for på den måde at hjælpe dem med de laveste indkomster på arbejdsmarkedet.

Kl. 15:24

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 15:24

Mai Villadsen (EL):

Altså, helt generelt køber jeg ikke rigtig den der med, at det ikke kan betale sig at arbejde, når man ser på både ydelsesniveauerne, som

blå blok jo har været med til at sænke væsentligt, og lønningerne, og i det hele taget tror jeg sådan set på, at folk gerne vil arbejde, hvis de kan. I forhold til beskæftigelsesfradraget foretrækker vi at lave bundskattelettelser ved at lempe på bundfradraget i stedet, for ellers kommer der en meget stor forskel netop mellem folk, der er uden for og inde på arbejdsmarkedet.

Kl. 15:25

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så siger vi tak til fru Mai Villadsen. Der er ikke flere korte bemærkninger, og det betyder, at vi går videre i ordførerrækken til hr. Søren Pape Poulsen, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:25

(Ordfører)

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak for det. Jeg kom til at tænke på Emil, ikke fra Lønneberg, men ham, der har 10-årsjubelæum her i salen i år, og jeg tænker selvfølgelig på den daværende socialdemokratiske statsministers fortælling om Emil i 2012. Måske kan nogle af jer huske ham. I dag ville han være gammel nok til at stemme for at afskaffe forsvarsforbeholdet.

Det var vist noget med, at Emil ikke rigtig fandtes, men vi fulgte alligevel hans dag i folkeskolen, og vi hørte, at han havde matematik, og jeg er her 10 år senere kommet til at tænke på, at det egentlig var en interessant idé lige at holde lidt fast i og tage op igen. Hvad er det nu lige, Socialdemokratiet, regeringen og den øvrige venstrefløj har fremlagt af planer for bl.a. børn og unge de seneste 3 år, og hvordan er det gået Emils bedsteforældre, som er blevet gamle? Hvordan ville Emil have haft det med tvangsfordelingen af elever, der betyder, at han ikke kan gå på det gymnasium med sine venner, han gerne vil, ikke kan nå sine fritidsaktiviteter, busses rundt, selv om han med en borgerlig regering kunne vælge gymnasium, uden at hans forældres indkomst skulle betyde noget som helst, i forhold til hvor han måtte gå.

Nu er Emil en figur, Socialdemokratiet har fundet på, men det hele bliver jo virkelighed for 15 pct. af alle unge, som bor inden for de såkaldte fordelingszoner. Tænk, at det er med en socialdemokratisk regering, at man nu skal være enten for fattig eller for rig til at komme på det gymnasium, man ønsker at gå på. Det er verdensfjernt, og man skulle tro, at idéen var lige så opdigtet som Emil. Men det er virkelighed, og selv om regeringen efter pres har ændret lidt i aftalen, ændrer det jo ikke på, at eleverne bliver tvangsfordelt ud fra deres forældres indkomst, og at de ikke kan skifte til et andet gymnasium, hvis de først er tvangsfordelt, og man har så også effektivt sørget for, at hvis de ønsker et privat alternativ, kan de heller ikke det. Elevernes utilfredshed er let at forstå.

Men regeringens reaktion er ikke at lytte eller rulle tilbage eller tænke på friheden eller vennerne, nej, det er at åbne døren for, at fordelingen nu også skal gælde i folkeskolen – i folkeskolen. Da statsministeren i 2012 talte om Emil, var det med idéen om at skabe en endnu bedre skolegang. Hvis bare Socialdemokratiet havde stoppet politikudviklingen dér. I 2022 har et socialdemokratisk folketingsmedlem skrevet en bog om, hvor problematisk det frie skolevalg er, og selv den socialdemokratiske undervisningsminister erkender, at regeringen er ved at se på, hvordan eleverne på landets grundskoler kan fordeles. Hvordan? spørger jeg bare. Er det med inspiration fra gymnasieaftalen, og er det vores bedste bud på en skolegang? Det er ikke det, børnefamilierne har brug for i en travl hverdag, det er ikke det, børnefamilierne har brug for, hvis de skal skabe sig et godt liv. Så lad os håbe, at den fiktive Emil fik sit skolevalg opfyldt.

I lighed med gymnasieeleverne mangler danskerne også tillid til den økonomiske situation, som de selv og Danmark står i. Forbrugertilliden, som viser, om danskerne har et positivt eller negativt syn på deres egen økonomi og samfundsøkonomi, er dårligere, end den

var under finanskrisen. Men det fyldte ikke så meget i statsministerens tale, og jeg føler lidt, det er, som om tv-værten og illusionisten Jan Hellestoe har haft fat i statsministerens tale. For hvis man bare hører talen, virker det, som om alt er fryd og gammen i dansk økonomi, men virkeligheden er jo, at der også er gemt lidt oppe i ærmet, og det er alle de dårlige tal, og ligesom Jan Hellestoe håber statsministeren, at vi ikke følger for godt med i det, når nu tricket udføres. Regeringen skriver i sit forståelsespapir, at vi skal bekæmpe den stigende ulighed. Ni ud af ti befolkningsgrupper er blevet fattigere, danskerne med de laveste indtægter er blevet fattigere. Virksomhederne skrigger på arbejdskraft, lokale erhvervsdrivende landet over mister ordrer, og derfor mister Danmark indtægter.

Statsministeren nævnte i sin tale, at man har løftet arbejdsudbudet med 12.000 personer i en aftale, men det er jo, efter at man har trukket 10.000 ud. Inflationen er på et niveau, vi ikke har set i 35 år. Det anerkender statsministeren er en udfordring, men alligevel bliver problemet jo værre med den økonomiske politik. Regeringen siger, at den er økonomisk ansvarlig. Nationalbanken og de økonomiske vismænd advarer imod at bøje budgetreglerne og sende ufinansierede checks, som bare vil sende priserne endnu højere op.

Kl. 15:30

Ja, væksten er den højeste i 27 år, men at dansk økonomi grundlæggende er stærk, skyldes jo ikke regeringens politik – det skyldes den ansvarlige reformpolitik, som tidligere regeringer har gennemført, hvor man har gjort det mere attraktivt at arbejde og investere.

Nogle danskere siger, at der ikke er så stor forskel på de politiske partier på Christiansborg, at forskellen på blå eller rød er marginal. Jeg synes alligevel, der er nogle klare forskelle på en række afgørende områder. Regeringen vil give danskerne velfærd på én måde, en ufri måde. Der får man at vide, at private dagtilbud stort set burde forbydes; der gør man intet for, at de ældre kan få andet end det offentlige plejehjem; der får forældrene at vide, hvordan barslen skal fordeles. Kunne man forestille sig, at Emil, hvis han blev født i 2022, får et bedre liv, hvis han og familien får frihed til selv at vælge, hvor det er forældrene, der bestemmer, hvordan barselsorloven holdes? Kunne man forestille sig, at Emils tryghed og indlæringssevne bliver bedre af, at han går på et gymnasium, hvor hans venner går, og som han selv har valgt? Kunne man forestille sig, at Emils bedsteforældre får et bedre liv, hvis det ikke kun er på det kommunale plejehjem, man får lov at ende sine dage? Det offentlige har brug for alternativer, også for at udvikle sig.

Imens man har brugt de seneste år på at begrænse borgernes frihed, vil vi og har vi i Det Konservative Folkeparti brugt tiden på at fremlægge forslag, som giver mere tryghed og flere muligheder for den enkelte, fra Emil bliver født, til hans bedste- eller oldeforældres sidste halvdel af livet. Vi har foreslået, at det skal være helt op til forældrene, hvordan barslen skal fordeles, vi har foreslået at styrke landets frie skoler, og i forhold til folkeskolen har vi foreslået, at elever med talent for at bruge deres praktiske evner bliver set og imødekommet, ikke fordi de er svagere elever, men fordi folkeskolen skal være god for alle og vi også har brug for flere, der vil tage en erhvervsuddannelse. Vi er kommet med et ældreduspil, som vil sikre, at alle ældre får deres individuelle behov opfyldt, fordi vi alle sammen er forskellige og vi ikke alle sammen passer ind i kommunens kasse eller regneark. Lysten til at bestemme over eget liv forsvinder jo ikke, fordi man er blevet gammel, og i en tid, hvor økonomien hos danskerne er presset og skatterne er øget med 10 mia. kr. og alt fra en pakke smør til en liter benzin er blevet meget dyrere, så har vi foreslået at styrke familierne ved at lade danskerne beholde nogle flere af deres egne penge selv. Det er jo ikke rimeligt, at der, alt imens danskerne skal spare, ingen krav er til, at det offentlige skal gøre det samme.

Det er tid til, at dansk politik gør, hvad der er bedst for familierne, ikke hvad der er let for staten og det offentlige system, for

Folketinget har jo vist, at vi kan lave store aftaler, når det gælder. Sådan var det med aftalen om det nationale kompromis, som historisk styrker vores forsvar og vores fælles sikkerhed, og det vil jeg også gerne kvittere for. Det er fremragende, at vi nu sikrer og kommer op på de 2 pct. til forsvaret og det, det er vigtigt at dansk forsvar kan i fællesskab med vores gode allierede i NATO. Aftalen beder også danskerne om den 1. juni at tage stilling til, om vi skal supplere vores sikkerhedssamarbejde med NATO med også at stå tættere sammen i Europa. Vi kommer jo til at løfte mere i Europa. Det ved enhver. Amerikanerne har fået nok af, at det er dem hver gang, og derfor er min klare anbefaling også et ja den 1. juni. Vores forsvar skal have mulighed for at gøre en større forskel, og det gode er jo, at det, hvis vi får det ja, så bliver Folketinget og ingen andre, der kommer til at sige ja eller nej til de operationer, som vi vil støtte eller ikke vil støtte. Så dér kan Folketinget rigtig godt i fællesskab. Tak for ordet.

Kl. 15:34

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Der er korte bemærkninger. Det er først hr. Thomas Jensen, Socialdemokratiet.

Kl. 15:34

Thomas Jensen (S):

Tak. Konservative ynder jo at kalde sig selv for grønne, i hvert fald har Det Konservative Folkeparti meldt ud, at man her i Danmark vil støtte et stop for salg af fossile biler i 2030. Det er jo rigtig godt. Men meget af den grønne politik bliver også lavet på europæisk plan, og det er også der, det virkelig batter, hvis man kan lave nogle fælles løsninger. Men fru Pernille Weiss, det konservative europaparlamentsmedlem, har været den afgørende stemme, der har været med til at blokere for, at vi får et stop for salg af fossilbiler i Europa efter 2035, og hvordan mener hr. Søren Pape Poulsen det stemmer overens med De Konservatives grønne profil herhjemme i Danmark?

Kl. 15:35

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 15:35

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak. Nu er det jo sådan, at når der bliver forhandlet i EU, kommer det i forskellige udvalg og senest i Europa-Parlamentet, og der kommer trilogforhandlinger osv. Men det er så ikke første gang i danmarkshistorien, at man oplever, at et medlem af Europa-Parlamentet ikke nødvendigvis en til en har samme opfattelse som partigruppen hjemme i Danmark. Det her er et af tilfældene.

Kl. 15:36

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Thomas Jensen, værsgo.

Kl. 15:36

Thomas Jensen (S):

Men mener hr. Søren Pape Poulsen så personligt, at det var det rigtige at gøre i den konkrete situation i Europa-Parlamentet, altså at blokere for, at vi kunne få den her udfasning af fossile biler?

Kl. 15:36

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 15:36

Søren Pape Poulsen (KF):

Nej, selvfølgelig gør jeg ikke det, for det er ikke det, De Konservative mener.

Kl. 15:36

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så er det fru Signe Munk, SF.

Kl. 15:36

Signe Munk (SF):

Lige nu pågår der forhandlinger om en højere og mere ensartet CO₂-afgift, og jeg så, at hr. Søren Pape Poulsen og hr. Jakob Ellemann-Jensen var ude i noget fælles grønt krammeri, for nu at bruge nogle af udtrykkene fra i dag, hvor der blev spillet flere forslag til skattesænkninger på banen. Bl.a. nævnte hr. Søren Pape Poulsen i det interview, at en selskabsskattesækning var relevant i forhold til forhandlingen om en stigende CO₂-afgift. Det undrer mig såre, at hr. Søren Pape Poulsen spiller det på banen, når der netop har været advaret imod at lave en selskabsskattesækning fra ekspertkommissionen bag den grønne skattereform. Så kan hr. Søren Pape Poulsen ikke forklare, hvordan pokker det kan være til gavn for klimaet at sænke selskabsskatten?

Kl. 15:37

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 15:37

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg tror, at det, der er til gavn for klimaet, er, at vi alle sammen herinde laver en ambitiøs aftale omkring en grøn skattereform. Så kan vi have forskellige holdninger til, hvordan finansieringen skal være, og hvordan man skal kompensere virksomhederne.

Vi har budt ind med en selskabsskattelettelse som en ud af flere ting, og det er jo, fordi vi jo sådan set bliver rigere som samfund, hvis man lemper selskabsskatten. Det kan vi jo diskutere i forhandlingerne – det er vores udgangspunkt. Men jeg håber, at vi er enige om, at målet må være, at vi laver en ambitiøs CO₂-skat, og at vi laver en ambitiøs grøn skatteaftale.

Kl. 15:38

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Fru Signe Munk.

Kl. 15:38

Signe Munk (SF):

Der er jo ingen tvivl om, at Konservative og SF adskiller sig kraftigt, når det kommer til spørgsmålet om lighed og skat, men hvis vi nu bliver på den grønne bane, vil det at sænke selskabsskatten jo betyde, at der kommer en lavere skat for virksomheder, der ikke oplever en højere CO₂-afgift, og som ikke har nogen synderlig CO₂-udledning. Derfor er der jo ikke noget grønt argument for at sænke selskabsskatten. Så med den logik for en ambitiøs grøn aftale, som hr. Søren Pape Poulsen taler for, giver det jo simpelt hen ikke mening i det grønne regnskab.

Kl. 15:38

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

- Kl. 15:38 kunne vi måske beslutte os for i hvert fald at udskyde det her med gasledningen. Kl. 15:40
- Søren Pape Poulsen (KF):**
Men det er jo sådan, at vi kigger på, hvordan den samlede skattebelastning kommer til at være for danske virksomheder helt generelt. Der kommer vi så med nogle udspil til, hvordan man kan kompensere virksomhederne.
Der er jo ikke nogen af os, der har sagt, at vi kommer til at kompensere en til en, for det ville være urealistisk. Når jeg er rundt i landet og holder oplæg omkring en grøn skattereform og CO₂-skatten, siger jeg altid til folk, at det eneste, jeg kan love dem, er, at det både bliver uretfærdigt og urimeligt, for man bliver ikke kompenseret en til en – det bliver rigtig, rigtig svært. Men det er nu bare sådan, at en selskabsskattelettelse jo bl.a. gør os rigere som samfund.
- Kl. 15:39 **Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Fru Sofie Carsten Nielsen, Radikale Venstre.
- Kl. 15:39 **Sofie Carsten Nielsen (RV):**
Tak for det. Vi skal være uafhængige af Putins gas; vi skal nok også investere i noget mere biogas, for der er nogle virksomheder, der får brug for gas fremover, og som ikke kan blive uafhængige. Og så er der truffet den her beslutning om at lave en helt ny gasledning til Lolland.
Nu er der kommet nye beregninger, der viser, at man kan elektrificere. Vil Det Konservative Folkeparti være med til at kigge på, om vi kan gøre det anderledes med den her gasledning?
- Kl. 15:39 **Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren.
- Kl. 15:39 **Søren Pape Poulsen (KF):**
Vi står selvfølgelig altid ved de aftaler, vi indgår – det er klart. Men jeg har det også sådan, at den aftale er lavet i en tid før den 24. februar, og før vi begyndte at tale om uafhængighed af russisk gas, og hvordan det i det hele taget påvirker os. Og jeg har det sådan, at hvis der er noget, man burde kigge på der, så synes jeg, man fordomsfrit skal gøre det. Vi skal bare lige holde hinanden op på, at det jo ikke er sådan, at man kan undgå at bruge gas – det vil der jo stadig væk være brug for.
Så vi står ved aftalen, men vi synes, at hvis der er nogen, der kommer og siger, at der er et problem, så må vi da aldrig være bange for at undersøge fakta – det har vi ikke noget problem med.
- Kl. 15:40 **Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Sofie Carsten Nielsen.
- Kl. 15:40 **Sofie Carsten Nielsen (RV):**
Det er jeg rigtig glad for. Det synes jeg er konstruktivt. Og det er jo netop rigtigt, at virkeligheden er en anden nu, og at det skal gå endnu hurtigere, end vi nok havde planlagt, og derfor kommer vi også til at skulle bruge biogassen andre steder. Så er der det faktum, at de medarbejdere, som laver det her, er de samme, som vi meget ofte skal bruge til f.eks. udbygning af elnettet – og jeg tror, at hr. Søren Pape Poulsen og jeg er enige om, at det er virkelig, virkelig vigtigt, at der bliver sat rigtig mange kræfter ind nu på den udbygning af elnettet nu, som vi får brug for. Så hvis det er de samme,
- Kl. 15:40 **Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren, værsgo.
- Kl. 15:41 **Søren Pape Poulsen (KF):**
Det synes jeg man skal tage en fordomsfri snak om. Den helt generelle udfordring, vi får, som spørgeren jo også rejser her, er, at alt det, vi skal lige nu i Danmark med de hænder, vi har til rådighed, skal vi selvfølgelig prioritere rigtig, rigtig klogt i en situation, hvor vi mangler arbejdskraft. Det skulle vi så også gøre noget ved.
- Kl. 15:41 **Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Så er det hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten.
- Kl. 15:41 **Peder Hvelplund (EL):**
Tak for det. Der gik lidt tid, før hr. Søren Pape Poulsen kom frem til spørgsmålet omkring folkeafstemningen den 1. juni, men det kom dog i talen. Det kan man sige også relaterer til den gode Emil, som hr. Søren Pape Poulsen refererer til, for hvad er det for et Danmark og hvad er det for et Europa, Emil skal vokse op i? Der er det jo tydeligt at se, at den militære dimension, der er i EU nu, primært har et sigte, som handler om, at man skal forsvare EU's handels- og ressourceinteresser, primært i Afrika. Derfor har jeg dette spørgsmål til hr. Søren Pape Poulsen. Det er rigtigt, når hr. Søren Pape Poulsen anfører, at det er et flertal i Folketinget, der kan sende soldater ud på missioner, men er det De Konservatives opfattelse, at f.eks. Emil skal kunne sendes ud på missioner i Mali, i Den Centralafrikanske Republik eller i Mozambique for at sikre, at EU fortsat kan have adgang til f.eks. uran eller gas, som vi jo skal udfase? Eller hvad er det for nogle igangværende missioner, som De Konservative ønsker at sende soldater ud på?
- Kl. 15:42 **Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren, værsgo.
- Kl. 15:42 **Søren Pape Poulsen (KF):**
Jeg har jo ingen glaskugle, som gør, at jeg kan gætte mig til, hvilke missioner der kommer i fremtiden. Det må vi jo diskutere. Jeg er jo glad for, at også hr. Peder Hvelplund erkender, at det er det danske Folketing og ikke nogen som helst andre, der beslutter, hvor soldater skal sendes hen i verden. Jeg synes jo, at det, vi ser omkring Libyen, er en vigtig mission. Bosnien-Hercegovina er en vigtig mission, og det er bekæmpelse af pirateri også, men vi skal jo have folkene. Det er ikke sådan, at fordi EU har en mission, skal vi være med. Vi har jo ikke soldater til at deltage i alting, og der vil være noget, som jeg måske ikke tænker er kerneopgaven for danske soldater, og det synes jeg vi skal tage stilling til fra sag til sag.
- Kl. 15:43 **Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Hr. Peder Hvelplund.
- Kl. 15:43 **Peder Hvelplund (EL):**
Jeg beder heller ikke om, at hr. Søren Pape Poulsen kigger i krystalkuglen. Jeg synes bare, at man skal forholde sig til igangværende aktioner. Nu nævner ordføreren selv f.eks. aktionen i Libyen, men den handler jo om, at man opfanger migranter og sender dem tilbage

til lejre i Libyen, hvor de bliver udsat for menneskerettighedskrænkelser og voldtægt – en aktion, som den tyske Forbundsdag har sagt at tyske soldater ikke skal deltage i. Altså, er det den type aktioner, vi skal deltage i, og er hr. Søren Pape Poulsen ikke enig i, at det, der ligger i EU's militære dimension, primært er aktioner i Afrika?

Kl. 15:43

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Ordføreren, værsgo.

Kl. 15:43

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg er meget spændt på, hvad det primært bliver, for Afrika er jo ikke irrelevant for Europa. Altså, hvis man som afrikaner vælger at sætte sig i en båd, så tror jeg ikke at den sejler mod USA; så tror jeg, den sejler mod Europa. Derfor kan der jo sagtens være områder, hvor vi har en interesse i i fællesskab at sige: Hvad gør vi ved det? Det betyder ikke, at enhver mission, der kommer på baggrund af et forslag fra et EU-land, skal vi være en del af, men man kunne da godt tænke sig, at vi var nogle EU-lande, der gik sammen og f.eks. sagde: Skal vi nu ikke tage en turnus hver især om at bekæmpe pirateri af hensyn til vores danske flåde og vores danske søfolk?

Kl. 15:44

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.

Kl. 15:44

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg synes jo, det er interessant at høre, at hr. Søren Pape Poulsen vil påtage sig at sige nej, når EU måtte komme og bede om danske bidrag. Jeg vil godt tage hr. Søren Pape Poulsen 2 år tilbage i tiden, da vi var nogle, der havde håbet på, at regeringen dengang ville sige nej til det EU-budgetforslag, der var kommet fra Kommissionens side, hvor statsministeren sagde, at det ville være ren gækk, hvis Danmark skulle betale 5 mia. kr. mere, og Danmark kunne jo have nedlagt veto, hvis det var det, vi ville, for sådan er reglerne jo også på det område. Der var vi en del i blå blok, som faktisk var enige i, at det var gækk, og at Danmark derfor burde nedlægge veto. Men hr. Søren Pape Poulsons parti blev bløde i knæene, og mens vi andre blå partier og Enhedslisten stemte nej, var det hr. Søren Pape Poulsen, der gjorde, at statsministeren så kunne komme til Bruxelles og ikke kom hjem med en regning på 5 mia. kr., men på 4,5 mia. kr. Kan hr. Søren Pape Poulsen godt forstå, at det kan være en lille smule utroværdigt, at han skulle være manden, der kan sige nej, når Bruxelles kalder, eller når statsministeren bare kan ringe til ham?

Kl. 15:45

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 15:45

Søren Pape Poulsen (KF):

Nej, det kan jeg overhovedet ikke forstå. Den her diskussion om EU-budgettet har vi haft før i salen, og den tager vi gerne igen. Man kan sige, at Det Konservative Folkepartis tilgang for 2 år siden var den samme, som vi har haft i årtier, nemlig at man sender en regering af sted med et mandat for at forhandle det bedst mulige resultat, uden at man sådan skal ringe hjem hver anden time til det danske for at høre, om vi nu overhovedet kan gå med i en aftale om det. Og så er det selvfølgelig den til enhver tid siddende regerings ansvar at anvise, hvor man vil finde den finansiering. Det, vi stemte for, var jo, at de fik mandatet, og det ville jo være et brud med, hvad vi ellers har gjort – jeg siger ikke, hvad Dansk Folkeparti har gjort,

men hvad vi ellers har gjort her i Folketinget – og det stod vi bare fast på.

Kl. 15:46

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 15:46

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg synes ikke, at udtrykket at stå fast er særlig dækkende, for det, der jo var sagen, var, at vi havde en statsminister, der på et område, hvor hun kunne have nedlagt veto, sagde, at 5 mia. kr. mere i EU-bidrag var gækk. Så laver hun en aftale med hr. Søren Pape Poulsen, hvorefter man så forpligter Danmark til at betale 4,5 mia. kr. mere, og det var så ikke gækk. Så forskellen mellem gækk og ja og ned til veto er altså kun 0,5 mia. kr. Kan hr. Søren Pape Poulsen ikke godt forstå, at det er en lille smule underligt så, at man skal have tillid til, at hr. Søren Pape Poulsen vil være i stand til at sige nej, næste gang Bruxelles ringer?

Kl. 15:46

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 15:46

Søren Pape Poulsen (KF):

Det kommer an på, hvad Bruxelles ringer om. Men hvis det handler om noget så vigtigt, som at vi skal have et budget i EU, kan vi jo ikke sidde her og være med online på telefonen, mens regeringen sidder og forhandler. Så er vi tilbage til hele holdningen om, om Danmark skal være med i EU, og hvordan vi skal placere os i EU, om danske virksomheder har gavn af, at vi er medlem af EU, om danske lønmodtagere har gavn af det, og alt det siger jeg ja til, og derfor mener jeg også, at det var rigtigt dengang at give regeringen et forhandlingsmandat. Vi gav dem jo ikke mandat til, at de kunne bruge pengene bagefter herhjemme, som de havde lyst til.

Kl. 15:47

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Lars Boje Mathiesen, Nye Borgerlige.

Kl. 15:47

Lars Boje Mathiesen (NB):

Jeg elsker biler. Det lægger jeg ikke skjul på. Men også selv, hvis jeg ikke var sådan helt vild med biler, så ville jeg simpelt hen ikke i min fantasi forstå, at man lægger op til 150 pct. afgift på et produkt, som man ved familier har brug for. Det er jo det, vi gør på bilerne. Jeg kan simpelt hen ikke forstå, at man siger, at det er okay, at danske børnefamilier skal køre – og det kommer de jo til – i mere usikre biler end de svenske børnefamilier og tyske børnefamilier. Så jeg kunne godt tænke mig at spørge om det, jeg også stillede spørgsmål om til Venstres leder, for jeg vil jo gerne have lidt opbakning fra folk, som også godt kan lide privatbilismen derude og mener, at det er en vigtig del for at få familielivet til at hænge sammen: Kunne Konservative se sig selv i, at vi, når magten forhåbentlig skifter, kigger på at få gjort noget ved de afgifter en gang for alle, for det er jo ud over huset den største post for rigtig mange børnefamilier?

Kl. 15:48

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 15:48

Søren Pape Poulsen (KF):

Først vil jeg gerne sige, at det jo var sådan, at vi i vores regeringsperiode fik sat afgiften ned. Det er ikke, fordi jeg siger, at så stopper

vi der. Men vi fik sat afgiften ned, og vi fik jo at vide fra den ene side af salen, at det var helt uansvarligt. De har så ikke foreslået at sætte det tilbage til det, det var. Så er jeg meget enig med hr. Lars Boje Mathiesen i, at vi jo skal sætte os ned og diskutere det, når der kommer et borgerligt flertal, for jeg tror, at både hr. Lars Boje Mathiesen og jeg har lyst til at sænke skatten og afgiften rigtig mange steder. Så må vi jo sætte os ned og blive enige om, hvor vi begynder, og hvad vi så prioriterer først. Jeg er fuldstændig enig i, at det er en voldsom udgift for danske familier, især dem, der ikke lige kan tage et S-tog og en bus.

Kl. 15:49

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 15:49

Lars Boje Mathiesen (NB):

Ja, præcis. Nu kan jeg huske, at så steg den løbende afgift en lillebitte smule under den tidligere regering samtidig. Det var jeg ikke så glad for. Men det var nok en handel i gården. Man kan jo f.eks. starte med bare at sænke det til de 80 pct. Det koster nationaløkonomisk omkring en halv milliard kroner, og det er virkelig noget, der ville batte for masser af familier. Men jeg er meget glad for den positive tilgang til, at vi kan kigge på de her afgifter på de biler. De afgifter rammer børnefamilier, og de har ofte, der hvor vi kommer fra, brug for to biler for at få det til at hænge sammen.

Kl. 15:49

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren. Værsgo.

Kl. 15:49

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg forudser i hvert fald en positiv diskussion blandt de borgerlige partier om, hvor vi skal begynde, når vi skal kigge på, hvordan vi skal gøre det lidt lettere for danskerne at få deres hverdag til at hænge sammen.

Kl. 15:49

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Fru Susanne Zimmer, Frie Grønne.

Kl. 15:49

Susanne Zimmer (FG):

Tak, og tak til ordføreren. Jeg opfatter, at Konservative definerer sig som et naturvenligt parti, og det kan jeg også godt lidt genkende. Som jeg ser det, er miljøkonsekvensvurderingen i forbindelse med Lynetteholmen meget tvivlsom, så kan man forestille sig, at vi kommer i en situation, hvor natur og miljø vil blive så påvirket, forventeligt, af en Lynetteholm, at Konservative vil trække sig fra forliget?

Kl. 15:50

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 15:50

Søren Pape Poulsen (KF):

Men det er jo at kigge i en krystalkugle, og det har jeg ærlig talt meget svært ved at forestille mig at vi gør. Jeg kan jo forstå, at nu har der været nye drøftelser om Lynetteholmen, og at man kigger på nogle tiltag i den forbindelse.

Men alt andet lige er det jo et rigtig godt og vigtigt projekt, vil jeg også godt sige. Altså, det er jo sådan set noget, vi har stået vagt om, da vi selv havde regeringsmagten, og som vi også har lavet en aftale med den her regering om, så jeg har svært ved at se, at vi

skulle ende med lige pludselig at sige, at nu trækker vi stikket på det forlig.

Kl. 15:50

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Fru Susanne Zimmer.

Kl. 15:50

Susanne Zimmer (FG):

Så vil jeg spørge om noget lidt andet. Jeg hørte ordføreren sige, at der skulle en høj CO₂-afgift til for at hjælpe på vores CO₂-udledning. Vil ordføreren sige lidt mere om, hvad Det Konservative Folkeparti forstår ved en høj CO₂-afgift, også i forhold til om den skal være ensartet?

Kl. 15:51

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 15:51

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg sagde høj, og jeg skulle have sagt ensartet. Det var sådan set min idé, for i vores udspil køber vi jo ind på det grundlag, som regeringen også har lagt frem, i forhold til CO₂-afgiften, og den skal jo være så ensartet, som den overhovedet kan. Og så ved spørgeren og jeg jo godt, at vi har nogle virksomheder herhjemme, som vil blive voldsomt presset, hvis vi slet ikke er villige til at kigge på, om der kan være en forskel i det, man betaler, altså en rabat, hvis vi stadig væk vil have arbejdspladserne i Danmark. Det er en hårfin balance, og jeg forstår udmærket problemstillingen, men jeg synes, vi skal være nuancerede her.

Kl. 15:51

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Bjørn Brandenburg, Socialdemokratiet.

Kl. 15:51

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. Jeg lyttede godt efter hr. Søren Pape Poulsens fortælling om Emil, men kunne desværre konstatere, at hr. Søren Pape Poulsen jo i sin fortælling havde glemt Emils morfar, som efter et langt og hårdt arbejdsliv endelig har fået muligheden for at kunne trække sig værdigt tilbage. Og det er måske, fordi det ikke er nogen nyhed, at nedslidte danskere, som endelig har fået lov til at trække sig tilbage efter et langt og hårdt arbejdsliv, er nødt til at trække i arbejdstøjet igen, hvis hr. Søren Pape Poulsen får opfyldt sin drøm om at sætte sig i i statsministerstolen.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre, om hr. Søren Pape Poulsen kunne sige lidt om, hvad hans besked egentlig er til de danskere, som *har* fået retten til at trække sig tilbage.

Kl. 15:52

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 15:52

Søren Pape Poulsen (KF):

Jamen jeg går ikke ud fra, at der er nogen herinde, der er i tvivl om, at vi synes, at det at indføre Arnepensionen var forkert. Jeg synes ikke, vi bør have den, og jeg synes, vi skal af med den igen, for i min verden er det et helt skævt fokus. Det er et fokus, der går på, at hvis man bare har været mange år nok på arbejdsmarkedet, så skal man partout trække sig tilbage. Det, Socialdemokraterne har gang i her, er jo lige så stille at lægge en standard for en ny pensionsalder

i Danmark – eller skal vi til at have forskellige pensionsaldrer for forskellige grupper, eller hvor er det egentlig, vi er på vej hen?

Hvis vi overhovedet skal have råd til det velfærdssamfund, som vi alle sammen gerne vil have, så frygter jeg også, at den diskussion, vi nu får om Pensionskommissionen, lige om lidt ender med, at vi tror, at vi kan sidde her og vide, hvilken sundhedstilstand folk har om 30 år, og så med nutidens briller vedtage fremtidens pension. Det er meget farligt. Jeg er ikke enig i det. Jeg går ind for den seniorpension, vi har lavet. Jeg mener ikke, man skulle have lavet Arnepensionen – jeg synes ikke, den er rigtig.

Kl. 15:53

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Hr. Bjørn Brandenburg.

Kl. 15:53

Bjørn Brandenburg (S):

Det synes jeg jo er ærgerligt, og jeg synes desværre igen, at det vidner om, at det er nogle meget tykke mure, hr. Søren Pape Poulsen opholder sig bag herinde, og at han måske kunne have godt af at komme lidt ud i virkeligheden og se, hvor hårdt et arbejdsliv nogle af de mange hårdtarbejdende danskere har.

Derfor kunne jeg til sidst godt bare tænke mig at spørge – og det er måske heller ikke nogen nyhed – om hr. Søren Pape Poulsen kan bekræfte eller sige lidt mere om, hvorvidt han mener, at danskere, som har knoklet i mere end 40 år, som har knoklet alt, hvad de kunne på arbejdsmarkedet og passet deres, er folk, der trækker sig tilbage for andre folk penge, eller om det i virkeligheden er for deres egne penge.

Kl. 15:54

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren, værsgo

Kl. 15:54

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg var 18 år på arbejdsmarkedet, før politik blev min fuldtidsbeskæftigelse. Jeg tror, det er lidt over gennemsnittet i forhold til rigtig mange, der er valgt ind her i Folketinget. Så jeg har prøvet at være på arbejdsmarkedet, og jeg ved godt, hvad det er. Mine forældre kom ud at tjene, efter de gik ud af 7. klasse – jeg ved godt, hvad det betyder at yde et stykke arbejde. Men den der gamle fortælling om, at hvis man har været på arbejdsmarkedet i mange år, så er man fuldstændig ødelagt og slidt, er næsten fortællingen om Jens Vejmand, og den fortælling gør, at vi kan få et problem i det her samfund med hensyn til tilgangen til erhvervsuddannelserne, fordi I taler arbejdsmarkedet ned.

Kl. 15:55

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Så er det fru Camilla Fabricius, Socialdemokratiet.

Kl. 15:55

Camilla Fabricius (S):

Tak for det. Og tak for talen. Hr. Søren Pape Poulsen har talt ret meget om ansvar og om lederskab, men jeg kunne godt tænke mig at høre, om Søren Pape Poulsen er klar til at sætte sig i statsministerstolen.

Kl. 15:55

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Værsgo.

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg havde sådan håbet, at spørgeren ville følge op på den tidligere spørger, så vi kunne få en god politisk diskussion om tilbagetrækning, Arnepension, og hvad det nu hedder, for det synes jeg er relevant og derfor, vi er her. Det andet er jo sådan noget proces- og snakdiskussion om, hvem der er kandidat, og hvem der ikke er kandidat. Jeg har ikke meldt mig som statsministerkandidat, men jeg kan forstå, at der en stor længsel i Socialdemokratiet efter, at jeg skal gøre det, så det må jeg gå hjem og overveje.

Kl. 15:55

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Fru Camilla Fabricius.

Kl. 15:55

Camilla Fabricius (S):

Jeg er glad for, hvis mit spørgsmål har gjort, at hr. Søren Pape Poulsen er klar til at tænke nærmere over det. Og når jeg stiller spørgsmålet, er det, fordi det at turde at tage ansvar og lederskab for Danmark også handler om politik, altså om at turde at sætte kraft og handling bag sine ord. Derfor vil jeg gerne spørge, om det er, fordi han faktisk er lidt bekymret og lægger sig i slipstrømmen af andre, eller om han faktisk har mandsmod nok til at sætte sig i den stol eller ej.

Kl. 15:56

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 15:56

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg har lyst til at give spørgeren en række eksempler fra mit politiske liv, for jeg har vist taget rigeligt ansvar. Jeg stod fuldstændig i spidsen for det og fik alle de tæsk, der kunne ligge på mig, dengang jeg som udvalgsformand lukkede et antal skoler i Viborg Kommune. Jeg har som justitsminister også mildest talt stået i spidsen for at lave rigtig mange tiltag, der ikke blev særlig populære. Jeg mener, at jeg tager ansvar i den her sal hver eneste dag, og jeg mener, at jeg og mit parti tager ansvar for rigtig mange aftaler, som vi er med i.

Jeg lægger mig ikke i slipstrømmen af nogen, jeg tager ansvar hver dag. Men jeg kan så forstå, at hvis man er partileder og ikke bekender sig som statsministerkandidat, så er man ikke ansvarlig. Det er et interessant synspunkt, der er kommet frem.

Kl. 15:57

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Fru Astrid Carøe, SF.

Kl. 15:57

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Lad os efter den snak om poster og statsministre snakke om politik, som ordføreren spørger om. Det Konservative Folkeparti har foreslået sænkninger af en række skatter, og det har jo en pris. F.eks. foreslår I, så vidt jeg har forstået, at sænke boligskatterne med 13 mia. kr. Og derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge ordføreren, hvor de penge skal komme fra, hvis Konservative skal leve op til det, som man har sagt til vælgerne man vil gøre. Hvor skal de penge komme fra? Er det fra vores velfærd, er det fra vores børn? Vi har også lige brugt en masse penge på forsvar, som jo så nu ikke længere er tilgængelige. Så hvor skal pengene komme fra til de skattelettelser, som ordføreren lover?

- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 15:57 sig at placere vedkommende. Realiteten er jo, at man tager udgangspunkt i elevernes ønsker, og spørgsmålet er så, hvad man gør med den gruppe af elever, som ikke får opfyldt deres førstprioritet, ligesom vi også i dag har en gruppe, der ikke gør det.
- Kl. 15:57 Der kunne jeg godt tænke mig at høre: Hvilken elevfordelingsmodel ønsker Det Konservative Folkeparti, og hvordan vil Det Konservative Folkeparti sikre små udkantsgymnasier og en elevsammensætning omkring byerne, så gymnasierne overlever?
- Kl. 16:00
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 16:00
- Søren Pape Poulsen** (KF):
Jamen i samtlige de planer vi har lagt frem, også de langsigtede økonomiske planer, er det hele jo finansieret krone til krone. Altså, i vores finanslovsforslag for 2022 er alt finansieret – vi har endda en buffer på 3 mia. kr. Men noget af det, vi har sagt, sådan på det korte sigt, er, at vi ikke synes, det er velfærd at tage en masse mennesker ud af arbejdslivet og sende dem på pension – sådan en særlig udvalgt gruppe. Vi synes ikke, det er velfærd at give arbejdsløse indvandrere højere ydelser. Vi synes ikke, det er velfærd at have OECD's dyreste jobcentre osv. osv.
- Den diskussion skal vi jo kunne tage, og jeg håber, vi kan tage den med det udgangspunkt, at der måske også er steder i det offentlige, hvor vi både kan skære noget væk, kan spare, men også blive dygtigere. Og det er jo noget af det, der skal finansiere vores planer.
- Kl. 15:58
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Værsgo.
- Kl. 15:58
- Astrid Carøe** (SF):
Vi så jo også, sidste gang Konservative var ved regeringsmagten, at man prøvede at effektivisere i det offentlige – man sparede 2 pct. på uddannelse og sundhed. Det havde jo konsekvenser derude, og det er også derfor, vi har stoppet de besparelser igen. Så tror ordføreren virkelig, at vi kan skære mere ind til benet? 13 mia. kr. er mange penge, og det er jo kun på et enkelt område. F.eks. hører vi jo også ordførerens parti sige, at Konservative ikke vil bakke op om minimumsnormeringerne. Pengene skal komme fra nedslidte voksne, men skal pengene f.eks. også komme fra børnene?
- Kl. 15:59
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.
- Kl. 15:59
- Søren Pape Poulsen** (KF):
Vi har *intet* imod minimumsnormeringer – det er bare ikke noget, staten skal bestemme. Det står jo kommunerne frit for at lave minimumsnormeringer. Jeg synes, det er fremragende, hvis de gør det, men jeg mener bare ikke, det skal besluttes herinde. Altså, så vidt jeg ved, har bl.a. Helsingør og Frederiksberg gjort det. Nu er Frederiksberg så overtaget af Enhedslisten, men før de blev det, var det jo en konservativ borgmester, der bl.a. stod for, at der skulle være minimumsnormeringer.
- Så min modstand mod minimumsnormeringer er ikke sådan principiel – det er mere, at det tror jeg man er bedst til at håndtere i den enkelte kommune, og så aftaler man økonomien hvert år i juni måned med regeringen.
- Kl. 15:59
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Så er det Anne Sophie Callesen fra Radikale Venstre.
- Kl. 15:59
- Anne Sophie Callesen** (RV):
Tak for det. Jeg får lyst til at stille et spørgsmål efter de mange spørgsmål fra Det Konservative Folkeparti om den såkaldte tvangsfordeling af gymnasieelever, hvor man jo får sådan et billede af, at man tager den enkelte elev og ser, hvor staten bedst kunne tænke
- Kl. 16:01
- Formanden** (Henrik Dam Kristensen):
Anne Sophie Callesen, værsgo.
- Kl. 16:01
- Anne Sophie Callesen** (RV):
Altså, mit spørgsmål tog udgangspunkt i, at der er gymnasier, der er truet og risikerer at måtte lukke, både i udkanten – Tørring Gymnasium, Fjerritslev Gymnasium. Odsherreds Gymnasium, Faaborg Gymnasium – og omkring de større byer; og uanset hvem der har foreslået en model, ja, så har vi ønsket at tage ansvar for det problem i Radikale Venstre. Så spørger jeg så Det Konservative Folkeparti: Hvilke konkrete modeller enten for elevfordeling eller på anden vis, altså hvilken politisk løsning har Det Konservative Folkeparti på det problem, at gymnasier må lukke, hvis man anerkender den problemstilling?
- Kl. 16:01
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Ordføreren.
- Kl. 16:01
- Søren Pape Poulsen** (KF):
Men det er jo sådan, at allerede i dag, hvis man nu kigger bredt på landet, kan der være nogle elever, der søger nogle steder hen, hvor der ikke er plads, og hvor der sker en fordeling, tit til gavn for de små gymnasier, og sådan anerkender jeg faktisk at det bestemt kan være. Jeg kan kigge på nogle situationer fra min egen egn. Det kræver, at der er plads, og hvis der ikke er plads, sker der en fordeling. Det er et svært område, vil jeg ikke undlade at sige.
- Men den fordeling, vi har i dag, synes jeg er den bedst mulige, og så må vi sikre de gymnasiers økonomi. Det er bare ikke det, der fylder i den her debat. Det, der fylder i den her debat, er den her ideologiske tvangsfordeling nogle bestemte steder, som man ikke vil sige højt også handler om etnicitet.

Kl. 16:02

Kl. 16:05

Første næstformand (Karen Ellemann):

Næste korte bemærkning er til fru Rosa Lund, Enhedslisten. Værsgo.
Kl. 16:02

Rosa Lund (EL):

Tak for det. Putins krig har drevet rigtig mange mennesker på flugt – det er jo det, der sker, når der er krig. Jeg og Enhedslisten mener, at vi har et forbandet ansvar for at hjælpe de mennesker, som flygter fra Putin. Jeg synes også, at det har været dejligt at opleve, hvordan det sådan har været et nybrud i dansk udlændingepolitik, at man nu står klar med åbne arme.

Men jeg må dog også sige til hr. Søren Pape Poulsen, at jeg ikke forstår, hvorfor det er så vigtigt for De Konservative, at der er nogle mennesker, som flygter fra Putins krig, vi ikke hjælper. Jeg taler selvfølgelig om de forhandlinger, vi havde omkring særloven, hvor Konservative forlod forhandlingerne og var meget tæt på at stemme imod særloven, fordi man syntes, at den hjalp lidt for mange mennesker.

Så kan hr. Søren Pape ikke forklare mig, hvorfor bomberne skulle falde anderledes på dem, der ikke er ukrainske statsborgere, men bor i Ukraine?

Kl. 16:03

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:03

Søren Pape Poulsen (KF):

Ja, vi tillod os jo at have et temmelig nuanceret synspunkt, og det kan jeg godt se selvfølgelig er for dårligt. Vi havde det sådan, at selvfølgelig skal alle hjælpes væk fra Putins bomber. Så skulle vi bare tage stilling til, om det var ukrainerne, eller om det var ukrainerne og alle andre, som også var i Ukraine, som kunne få asyl. Der havde vi jo bare den holdning, at de skulle under de almindelige asylregler, og så gjorde vi noget særligt for ukrainerne. Det ser ikke ud til at blive ret mange, og det er jo kun godt. Lige nu kan vi jo komme til at stå i en situation, hvor f.eks. syrere og afghanere, der først har været i Ukraine, er i Danmark på nogle andre regler end de syrere og afghanerne, der er kommet hertil oprindeligt.

Det syntes vi bare var forkert, og derfor stillede vi et ændringsforslag. Og så stemte vi jo for det samlede lovforslag. Vi har da taget lige så meget ansvar. Vi havde bare en holdning om, at den nuance burde gøre en forskel, og det er vi så uenige om.

Kl. 16:04

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Rosa Lund.

Kl. 16:04

Rosa Lund (EL):

Jamen jeg bifalder sådan set, når der er plads til nuancerne i dansk udlændingepolitik, for det er en sjældenhed. Men jeg vil dog alligevel spørge igen: Hvorfor er Putins bomber værre, hvis man er ukrainsk statsborger, end hvis man bor i Ukraine uden at have ukrainsk statsborgerskab? Altså, hvorfor oplever man krigen anderledes? Er det ens statsborgerskab, der afgør det? Det er det, jeg ikke forstår.

Vi har det jo sådan i Enhedslisten, at vi skal hjælpe ukrainerne så meget, vi overhovedet kan, og at vi skal bekæmpe Putin. Så er det bare, jeg ikke forstår, hvorfor det er lige her, Konservative har behov for at have en nuance, i forhold til hvem der skal have hjælp, når vi bekæmper Putin. Det giver ingen mening.

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:05

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg tror, at et stort flertal af danskerne er meget, meget taknemlige for, at det ikke er Enhedslisten, der styrer asylpolitikken i Danmark, for jeg ved jo godt, hvad det ville føre til. Men når vi taler om folk fra Ukraine, anerkender jeg simpelt hen ikke præmissen for spørgsmålet.

Jeg har jo aldrig nogen sinde sagt – ingen har sagt – at der er nogle, der skal være mindre i ly for Putins bomber end andre. Vi har bare sagt, at det måske er på forskellige grundlag, for Ukraine hører til vores nærområde; der er 2 timers flyvning til Kyiv, der er 3 timer til Rom. Ukraine er i vores nærområde, og derfor vil vi godt lave en særlov for ukrainere, men ikke for alle andre. Alle de andre må så være en del af det almindelige asylsystem. Det var bare det, vi sagde – det var bare det, vi sagde.

Kl. 16:05

Første næstformand (Karen Ellemann):

Næste korte bemærkning er til hr. Kasper Sand Kjær, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:05

Kasper Sand Kjær (S):

Tak for det, og tak for talen. Jeg forstod tidligere på hr. Jakob Ellemann-Jensen, at han ikke læser meningsmålinger. Det kan jo sagtens være, at det også gør sig gældende for hr. Søren Pape Poulsen, så jeg kan bare oplyse ordføreren om, at i meningsmålingerne nu igennem det meste af valgperioden har det været sådan, at Venstre og Konservative har ligget nogenlunde lige. Nogle gange har Konservative været lidt foran, og nogle gange har Venstre været lidt foran, men de har ligget nogenlunde lige. Og nu nærmer vi os jo, at der er et år tilbage af valgperioden, og derfor er det vel legitimt nok for danskerne at få at vide, hvem den borgerlige statsministerkandidat er: Er det hr. Søren Pape Poulsen, eller er det hr. Jakob Ellemann-Jensen? Hvem peger Konservative på, hvis der skulle være et borgerligt flertal efter et valg?

Kl. 16:06

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:06

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak for den uendelig store interesse for det borgerlige Danmark. Jeg er rigtig, rigtig glad for, at det er sådan hos Socialdemokraterne. Altså, jeg har jo svaret på spørgsmålet. Lige i øjeblikket konstaterer jeg, at der er en statsministerkandidat på blå side, og at så har vi en statsminister. Så er jeg blevet stillet det samme spørgsmål, som hr. Kasper Sand Kjær lige stiller mig, mange gange, og jeg har bare sagt, at hvis det er aktuelt for mig at melde mig som det, skal jeg nok gøre det, inden der bliver udskrevet valg. Det kan være, jeg skal skynde mig, for jeg tror, det kommer lige om lidt.

Kl. 16:07

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Kasper Sand Kjær.

Kl. 16:07

Kasper Sand Kjær (S):

Det er nok over mit lønniveau at svare på. Men grunden til, at det er interessant, hr. Søren Pape Poulsen, er jo, at Venstre og Kon-

servative vel ikke er ens. Altså, der er vel forskel på det politiske indhold, afhængigt af om det er en Venstremand, der sætter sig i statsministerstolen, eller det er en konservativ, og derfor er det vel reelt for danskerne at få at vide, hvad det er, man kan regne med, hvis man stemmer på De Konservative: Er det et kandidatur til statsministerposten og at tage ansvaret og lederskabet i landet, eller er det en opbakning til en Venstredet regering?

Kl. 16:07

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:07

Søren Pape Poulsen (KF):

Men det ved danskerne også, inden de går til valg. I øvrigt er jeg rigtig glad for og stolt over at kunne sige, at Venstre og Det Konservative Folkeparti har været sammen i regeringer i mange, mange år, og takket være det er der blevet ført rigtig meget god borgerlig politik, i øvrigt i samarbejde med andre partier på borgerlig side. Men altså, tak for den store interesse for vores ve og vel. Vi har det rigtig godt.

Kl. 16:08

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Halime Oguz, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 16:08

Halime Oguz (SF):

Tak for det. Nu kan man jo høre, at Det Konservative Folkeparti har en stor interesse for gymnasieaftalen, og de er meget kritiske, må man forstå, for det er en ideologisk diskussion. Det handler om tvang, og det handler om frihed. Men så kan jeg ikke forstå, at Det Konservative Folkeparti er en del af parallelsamfundspakken, for det handler også om at flytte nogle mennesker. Det handler også om at tage det frie valg fra nogle mennesker. Jeg er faktisk rigtig glad for, at vi i SF er en del af den aftale, for det er vigtigt, at vi bor blandet, og at vi ikke lukker os om os selv i nogle små samfund og klaner. Det skulle vi fore ud og videre til både gymnasierne, men også folkeskolen, hvis det stod til mig. Så jeg kan ikke forstå, hvorfor man er imod den ene aftale og for den anden aftale.

Kl. 16:09

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:09

Søren Pape Poulsen (KF):

Jeg ved næsten ikke, hvor jeg skal begynde, altså bare det, at de her to ting bliver sammenlignet. Parallelsamfundsaftalen, som den tidligere regering stod fadder til, skulle jo tage hånd om nogle meget, meget voldsomme problemer, vi har i nogle boligområder i Danmark. Det håber jeg vi er enige om. Der bliver børn sat tilbage i deres skolegang, fordi de ikke taler sproget, når de kommer i skole. Vi ville sikre, at de kom i daginstitution, selv om det jo sådan set ikke var særlig borgerligt, at vi ville tvinge nogen til det. Det gjorde vi af hensyn til, hvordan vores samfundsudvikling skal være. Det med at fordele gymnasieelever og den kritik, vi har haft af det, mener jeg ikke engang man er i nærheden af at kunne sammenligne med, at vi har nogle boligområder i Danmark, hvor man mildest talt nogle gange kan blive i tvivl om, hvilket land man er i, når man går rundt i de der boligområder. Ærlig talt, det er to meget, meget forskellige problemstillinger.

Kl. 16:10

Første næstformand (Karen Ellemann):
Spørgeren.

Kl. 16:10

Halime Oguz (SF):

Nogle af de problemer, som ordføreren rømser op, videreføres jo til skoler og gymnasier. Anerkender ordføreren ikke, at der også er nogle gymnasier, og at der også er en del skoler, der har de her massive udfordringer, altså de udfordringer, som man ser i de socialt udsatte boligområder med negativ social kontrol, religiøs indoktrinering og alle de andre sociale problemstillinger, som vi møder? Anerkender ordføreren virkelig ikke, at de samme problemer også findes på uddannelsesinstitutioner?

Kl. 16:10

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:10

Søren Pape Poulsen (KF):

Jo, de findes, det gør de da bestemt. Så må vi bare tage en snak med hinanden om, hvad det så er for et problem, vi vil løse. Vil vi så løse det ved den her fordeling, eller skal vi bare være ærlige om, at der er noget helt andet, der skal til? Da jeg stillede statsministeren det spørgsmål i spørgetimen, fik jeg faktisk det svar omkring udfordringen med tvang, altså hvis der er en etnicitetsgruppe, der er meget tung, og social kontrol osv. Og så sagde jeg, at hvis der er det, så kunne statsministeren jo lukke nogle. Det førte så til, at jeg kunne læse i nogle omegnsaviser, at jeg lige pludselig ville til at lukke nogle gymnasier. Hvis man virkelig vil den store fordeling, kan man jo diskutere, om vi skal til at have nogle gymnasier, vi bygger meget større, så der er plads til flere, f.eks. til at blande folk på en anden måde. Det tror jeg da ville være bedre end den her tvangsfordeling.

Kl. 16:11

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til hr. Søren Pape Poulsen og Det Konservative Folkeparti. Der er ikke flere korte bemærkninger, og dermed går vi til det næste parti, som er Dansk Folkeparti. Og det er hr. Morten Messerschmidt. Velkommen.

Kl. 16:11

(Ordfører)

Morten Messerschmidt (DF):

Tak, formand. Hvis man ikke vidste bedre, skulle man ikke tro, at der var en afgørende folkeafstemning 9 dage herfra. Ikke mange ordførere har valgt at komme ind på det i deres taler, og endnu færre spørger – hvis man ser bort fra Dansk Folkeparti og Enhedslisten – har valgt at gøre det til et centralt tema. Når man kommer rundt i landet, er der da en interesse, og der er også nogle partier, der har valgt at være så engageret, at de har hængt valgplakater op. Men det er dog ikke noget nær det, som vi har set ved tidligere folkeafstemninger. Og det står jo lidt i kontrast til den italesættelse, som statsministeren, hr. Jakob Ellemann-Jensen og andre har forsøgt sig med, nemlig at det her er afstedkommet af den nye sikkerhedssituation foranlediget af Putins angreb på Ukraine.

Der er ikke nogen tvivl om, at den beslutning, der måtte blive truffet den 1. juni, især hvis det bliver et ja og forsvarsforbeholdet falder, vil sætte en ny retning for dansk forsvars- og dansk udenrigspolitik generelt. Og derfor er det jo en tanke værd, om der simpelt hen er nogle der spekulerer i at få så lidt opmærksomhed om den folkeafstemning som overhovedet muligt for ad den vej måske at sikre det gunstigste grundlag for at få et ja. Underligt er det i hvert

fald så tæt på en folkeafstemning at opleve en afslutningsdebat, hvor det fylder så utrolig lidt.

Statsministeren citerede i sin indledende tale Grundtvigs sang og sagde: »Ved jorden at blive, det tjener os bedst«. Jeg kunne have lyst til at gå lidt længere ned i Grundtvigs ord og citere:

»Langt større bedrifter for ære og sold/måske så man udlænding øve;/omsonst dog ej danemænd førte i skjold/ med hjerterne løve ved løve;/lad ørne kun rives om jorderigs bold!/vi bytte ej banner, vi skifte ej skjold.«

Især de sidste ord synes jeg er passende for den beslutning og den tid, som vi står over for, og det, der venter om 9 dage. For skal vi bytte banner? Skal vi skifte skjold? Eller skal vi fortsætte den linje, som har været grundlaget for dansk sikkerhedspolitik og dansk udenrigs- og forsvarspolitik siden anden verdenskrig? Det er grundlæggende det, som danskerne skal tage stilling til.

Der er sagt meget i den her valgkamp, også om vetoret, altså at Danmark bare kan sige fra, når EU beder os om at engagere os militært. Vi har godt nok set, at den tidligere forsvarsminister, fru Trine Bramsen, i sin tid som forsvarsminister har været meget eksplicit, i forhold til hvordan EU fungerer, og har sagt meget klart, at hvis man fjerner forbeholdet, så vil der selvfølgelig være et pres; så vil der selvfølgelig være en forventning. Så kan Danmark ikke bare blive ved med at holde sig tilbage.

Og ser vi på den måde, bl.a. den nuværende regering har administreret den her vetoret på, jamen så kan jeg ikke lade være med at være bekymret for, om man også er i stand til at sige nej, når Macron ringer, når Scholz ringer, når Ursula von der Leyen ringer, eller hvem det nu er, der ringer og siger: Nu er der en forventning om, at Danmark skal stille med troppebidrag til en militær EU-mission.

Det, jeg selvfølgelig konkret tænker på, er, senest Danmark havde mulighed for at sige nej over for gækkak i EU. Og det er ikke bare mine ord; det er statsministerens egne ord. Altså, da Europa-Kommissionen tilbage i 2019 foreslog, at Danmark skulle betale 5 mia. kr. mere til EU's budget, fik vi at vide, at det forslag var fuldstændig gækkak. Og den gode nyhed var jo, at Danmark kunne nedlægge veto; at vi kunne sige fra. Den dårlige nyhed var, at det blev ved de fromme hensigtserklæringer. For da det kom til stykket, sagde man ikke fra; så nedlagde man ikke veto, men kom tilbage til danskerne med en ekstraregning fra EU på 4,5 mia. kr. Det var forskellen mellem det helt uacceptable gækkak og så det, man kunne leve med – altså at man gik fra 5 mia. kr. til 4,5 mia. kr. Og det var i en situation, hvor man kunne have nedlagt veto.

Set i det lys bør man selvfølgelig, når man sidder ude i stuerne og overvejer, om man skal stemme ja eller nej den 1. juni, tænke over, om de samme partier, der altså træffer de beslutninger, så på forsvarsområdet har modstandskraften til at sige fra, eller om de måske i virkeligheden agerer, som netop socialdemokraten fru Trine Bramsen gjorde efter et pres fra Bruxelles.

Kl. 16:16

Pres vil der i hvert fald være. Fra hr. Jakob Ellemann-Jensen hørte vi, at det her har været et ønske, en drøm igennem 29 år. Tænk at gå med så hede drømme i så lang tid. Kan man forestille sig, at hr. Jakob Ellemann-Jensen og hans tropper i Venstre efter så lang tid med så mange indestængte ambitioner på Danmarks vegne så vil trykke på nejknappen? Eller kunne man måske forestille sig, at hvis vi fjerner forbeholdet og altså på den måde vil se en kanonade, en Pandoras æske af muligheder åbne sig, så skal de virkelig også bruges? Jeg tror det. Jeg har meget svært ved at forestille mig, hvordan man kan få et garderobeskab fyldt med EU-sokker til at harmonere med at sige nej, når Bruxelles for alvor ringer. Og det er jo det, der er udfordringen her. Forbeholdet blev etableret, fordi Folketingets store, store flertal ønsker mere EU, men danskerne sagde, at det ikke var den vej, de ville. Og vi ser det også i dag: 82 pct. af dette Tings medlemmer vil gerne afvikle forbeholdet. Mon ikke modstanden,

bekymringen, skepsissen over for mere EU i befolkningen er større end det? Og det er med god grund, for hvad er det, vi ser EU udvikle sig til i øjeblikket? Også der er der meget tavshed hos de partier, som rent faktisk de seneste måneder og år har været med til at udarbejde det visionspapir for fremtidens Europa, som vi jo kan læse i. Jeg tænker på repræsentanterne for SF, Socialdemokratiet og Venstre. Jeg kan se halvdelen af de fire være til stede her, hr. Kim Valentin og hr. Jens Joel, men vi har stadig væk ikke hørt noget om deres bidrag til det visionspapir, som altså er fremlagt under hr. Guy Verhofstadts ledelse.

Det er ellers ikke småting, man kan læse. Der tales om et fælles EU-forsvar, der tales om afskaffelse af vetoretten – det kan også være godt det samme, når vi har en statsminister, der ikke kan finde ud af at bruge den – der tales om fælles EU-mindsteløn, fælles EU-skatter, fælles europæiske folkeafstemninger og en EU-forfatning. Det har man jo en gang prøvet, men så fik man snydt sig igennem med Lissabontraktaten. Der tales om stemmeret og valgbarhed for 16-årige blandt alle EU's medlemslande, der tales om noget så raffineret som EU-borgmestre i alle lande og så hyppig afholdelse af folkeparlamentar. Jeg ved ikke, om det skal erstatte folkeafstemninger.

Hvad har så været regeringens svar på det? Ja, i panik eller i hvert fald i hast fik man udarbejdet et svar, hvor man fik bildt folk ind, at det så skulle være modstand imod de her idéer. Men det er det ikke. I det såkaldte non-paper, altså et ikkepapir eller en uformel erklæring mellem de 14 lande, kalder de det her for en »unprecedented democratic exercise«, altså en hidtil uset demokratisk øvelse. Man takker for den »inspiring dialogue«, altså for den inspirerende dialog, og »welcome the ideas«, altså byder idéerne velkommen. Idéerne »deserve a seriously follow-up«, som der står i papiret, altså fortjener en seriøs opfølgning, og måske allervigtigst er konstateringen her: »... we do not exclude any options at this stage« – vi udelukker ingen muligheder på dette stadie. Det er den danske regerings position til det visionspapir, som EU har fremlagt. Det sætter jo lidt konteksten for, hvad det er, vi går i møde, hvad det er, der er på spil. Vi ved, hvad virkeligheden rummer med forbeholdet, nemlig et Danmark, der er dybt engageret i verden, i NATO, i FN, i frivillige alliancer. Vi ved, at Danmark med briterne og canadierne allerede har oplært det ukrainske militær, vi ved, at Danmark er respekteret for sit engagement, og det kan vi fortsætte, hvis vi stemmer nej.

Stemmer vi ja, er der ingen tvivl om, at hr. Jakob Ellemann-Jensen og statsministeren og de andre partier, som i årevis, i årtier, ja, vel nærmest siden de fik valget, har drømt om at få det her forbehold fjernet, også ville udnytte det. Så bliver der mere EU, naturligvis på bekostning af det, vi kender i dag, på bekostning af NATO, på bekostning af FN. Jeg skal dermed og derfor på vegne af Dansk Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

- »Folketinget noterer sig
- at NATO har spillet en enestående rolle i forsvaret af Ukraine og Danmarks allierede i øst,
 - at ledende militæksperter advarer om, at en afskaffelse af forsvarsforbeholdet vil føre til militære EU-missioner, der vil tage ressourcer fra NATO, og
 - at NATO's generalsekretær advarer imod et selvstændigt EU-militær med egen kommandostruktur i konkurrence med NATO.
- Folketinget udtrykker bekymring over,
- at centrale kræfter i både Danmark og EU ønsker at fjerne vetoretten i EU's udenrigspolitik,
 - at flere EU-landes ledere har erklæret sig som tilhængere af en egentlig EU-hær, og

- at EU-samarbejdet historisk har udviklet sig i en anden retning, end japartierne har lovet.

Folketinget minder om, at en afskaffelse af forsvarsforbeholdet er en endelig beslutning, der ikke kan gøres om.

Og i lyset heraf anbefaler Folketinget danskerne den 1. juni at stemme nej til afskaffelsen af forsvarsforbeholdet.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 94).

Tak, formand.

Kl. 16:22

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til hr. Morten Messerschmidt. Forslaget her vil indgå i de videre forhandlinger.

Så er der en række korte bemærkninger til ordføreren. Den første er til hr. Rasmus Stoklund, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:22

Rasmus Stoklund (S):

Tak. Jeg vil tro, at hr. Morten Messerschmidt kender programmet »Detektor« bedre end de fleste, for hr. Morten Messerschmidt bliver jo jævnligt inviteret til at deltage i det. Det skete også ved debatten om denne folkeafstemning, hvor der jo har huseret og verseret forskellige mytedannelser. En af dem er: Afskaffer vi forsvarsforbeholdet, er der en risiko for, at vi får en EU-hær. Det er jo en påstand, hr. Morten Messerschmidt har turneret med. Gør det indtryk på hr. Morten Messerschmidt, at en række lang række juridiske eksperter, bl.a. professor Frederik Waage i artiklen »Frustreret professor vil aflive misforståelse i debatten om forsvarsforbeholdet«, igen og igen fortæller, at der ikke er noget, der taler for eller skaber juridisk grundlag for, at vi kunne få en EU-hær, hvis vi afskaffer forsvarsforbeholdet?

Kl. 16:23

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:23

Morten Messerschmidt (DF):

Nej, det, jeg synes er interessant, er spørgsmålet: Hvad lægger man i begrebet en EU-hær? Altså, i dag er der ved at blive oprettet en stående militær enhed på 5.000 mand. Jeg kan forstå – for I har givet et interview til DR for få timer siden – at regeringen endnu ikke har meddelt, om Danmark så skal deltage i den eller ikke skal deltage i den, hvis det bliver et ja den 1. juni. Hvis man laver en stående militær enhed med 5.000 mand, som skal agere under en EU-militærkommando, så vil jeg betragte det som en EU-hær. Det, som hr. professor Frederik Waage forholder sig til, er, om den EU-hær kan blive overstatslig. Det tror jeg ikke man kan finde noget som helst sted at jeg har forudset. Det er klart, at det at gå ind i et overstatsligt element vil kræve en aktivering af § 20. Så det, DR sætter op, er et falsk modsætningsforhold, hvilket hr. Rasmus Stoklund i øvrigt kan forvise sig om, hvis han går ind og ser den udsendelse af Deadline, hvor der var en debat mellem professor Frederik Waage og undertegnede.

Kl. 16:24

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Rasmus Stoklund.

Kl. 16:24

Rasmus Stoklund (S):

Tak til hr. Morten Messerschmidt for at bekræfte, at det ikke kan føre til en EU-hær, hvis vi afskaffer forsvarsforbeholdet den 1. juni. For det er jo det, der er kernen i det her. Der kommer ikke til at være en EU-hær, hvor nogle i Bruxelles eller andre steder kan træffe

beslutning om, hvor danske soldater skal sendes hen. Det er alene Folketinget, der kan træffe den beslutning.

Nu hørte vi hr. Morten Messerschmidts vedtagelsestekst, og her blev det nævnt, at man ville være i konkurrence med NATO, hvis man udvidede forsvarssamarbejdet i EU. Hvordan harmonerer det med, at man jo fra NATO's side tværtimod omfavner det her? Generalsekretæren har talt varmt for, at landene i Europa nu tager et større ansvar for deres egen sikkerhed, og ingen har på noget tidspunkt sagt, at EU-forsvarssamarbejdet står i modsætning til NATO, og ofte vil det jo være de lidt blødere missioner, som EU vil tage sig af, hvor NATO tager sig af de hårde missioner, altså dem med større militær magt.

Kl. 16:25

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak. Ordføreren.

Kl. 16:25

Morten Messerschmidt (DF):

Det, jeg har sagt igennem den her valgkamp om en EU-hær, er fuldstændig konsistent og enslydende. Det er japartierne, der har insisteret på, at en EU-hær betyder noget overstatsligt, altså for hele tiden at kunne sige, at det ikke kommer. Men japartierne har jo ikke patent på at definere, hvad Dansk Folkeparti skal mene.

I forhold til NATO tror jeg altså, at ordføreren lige er nødt til at tune ind på, hvad det præcis er, Stoltenberg siger, for han udtrykker ønske om, at EU's militære ambitioner ikke kommer i konkurrence med NATO, men han advarer jo netop samtidig om, at det kan ske. Jeg så et glimrende interview med Lotte Mejlhede på TV2 News den anden dag – jeg kan sende det til hr. Rasmus Stoklund, for jeg har det på min telefon – hvor Stoltenberg meget klart siger, at det vil være en udfordring, hvis EU udvikler et egentligt militær med en stående militærkommando i konkurrence til NATO. Der synes jeg, at hr. Rasmus Stoklund skulle konsultere sine EU-kolleger nede i Bruxelles i forhold til at høre, at det er der nogle af dem der ønsker.

Kl. 16:26

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Den næste korte bemærkning er til hr. Kim Valentin, Venstre. Værsgo.

Kl. 16:26

Kim Valentin (V):

Tak for det. Jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Morten Messerschmidt til det med det frie valg, for ordførertalen omhandlede en hel del andre ting. Med hensyn til det forhold, at danskerne bliver stillet over for, hvordan de vælger ældreservice, hvordan de vælger deres skole i øvrigt også, og meget andet, hvor vigtigt er det så egentlig for Dansk Folkeparti, at danskerne har et udvidet frit valg til de ydelser, som velfærdsstaten tilbyder?

Kl. 16:26

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:26

Morten Messerschmidt (DF):

Det synes jeg er meget centralt. Men det er klart, at der også vil være nogle, f.eks. ældre, som måske ikke er i stand til selv at træffe et frit valg. Nu hørte jeg, at en af de tidligere ordførere nævnte den meget tragiske sag fra Østjylland med den efterhånden kendte Else. Jeg er ikke sikker på, at hun var i stand til at træffe et andet valg. Derfor tror jeg også, det er meget vigtigt, at de pårørende bliver en større del af det. Jeg har bl.a. noteret mig, at Venstre går ind for, at pårørende får en større ledende funktion på landets plejehjem. Det

synes jeg er ekstremt vigtigt. Man er nødt til også at respektere, at der er nogle ældre, der er der, hvor de ikke kan træffe det frie valg, men hvor der så er nogle andre end staten og os politikere, der skal gøre det for dem, og det kunne f.eks. være familien.

Kl. 16:27

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Kim Valentin.

Kl. 16:27

Kim Valentin (V):

Må jeg så udvide med at spørge: Hvor er Dansk Folkeparti i forhold til den her tvangsfordeling af elever i gymnasierne?

Kl. 16:27

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:27

Morten Messerschmidt (DF):

Vi har meddelt ministeren, at vi ikke agter at stemme for den del af aftalen. Der er simpelt hen sket for meget de seneste måneder, som gør, at der er kommet så meget uro og tvivl om modellen. Den del af aftalen, der handler om at holde hånden under landgymnasierne, altså økonomisk at sikre, at der er et demografisk grundlag for dem, står vi hundrede procent på mål for. Men det, som især har været diskuteret i forhold til de store byer, altså ghetto-gymnasierne osv., kommer vi ikke til at stemme for. Tværtimod synes vi, at regeringen skulle indkalde til nye forhandlinger, hvor jeg da håber, at Venstre vil være med.

Kl. 16:28

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Kirsten Normann Andersen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 16:28

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Nu til noget helt andet, som også plejer at ligge Dansk Folkeparti nært, nemlig velfærd. Regeringen havde jo foreslået en velfærdslov på et tidspunkt, altså sådan en lov, der skulle sikre, at når demografien udvikler sig og vi får flere og flere ældre, skal der også følge mere personale med, så man stadig væk kan opretholde en god ældrepleje. Det forslag er trukket, fordi Radikale Venstre og Konservative og Venstre ikke ville være med til det alligevel, så derfor bliver det sådan set ikke til noget. Men jeg er alligevel lidt nysgerrig på, om Dansk Folkeparti ville have stemt for sådan et lovforslag, hvis det var sådan, at det var kommet så langt, at vi kunne fremsætte lovforslaget og også komme til at behandle det her i Folketinget.

Kl. 16:28

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:28

Morten Messerschmidt (DF):

Det er jo fuldstændig rigtigt, at velfærden og især kernevelfærden, de ældre osv., ligger os i Dansk Folkeparti rigtig, rigtig nært. Derfor var jeg også ærgerlig over, at der i det lovforslag, regeringen fremsatte, ikke var en definition af velfærd. Jeg oplever, at for visse dele af venstrefløjen er det velfærd bare at sende flere penge ind i ghettoerne, og det synes jeg ikke er velfærd. Det er i hvert fald ikke den form for velfærd, jeg ønsker. Det er jo ikke sådan, at der er en lineær sammenhæng mellem øget offentligt forbrug og velfærd. Vi vil f.eks. meget gerne være med til at gøre ældrechecken skattefri,

hvis det er det, som regeringen kommer med. Men hvis velfærd bare handler om at bruge flere penge og de så i øvrigt kan bruges til at få penge ind i ghettoen, 2.000 kr. her og 2.000 kr. der, så bliver det ikke med opbakning fra os.

Kl. 16:29

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 16:29

Kirsten Normann Andersen (SF):

Så kan man da næsten heller ikke tale mere udenom. Undskyld. Men velfærdsloven handlede jo netop om at sikre, at når der bliver flere ældre, sørger vi også for, at der er personale til stadig væk at kunne hjælpe folk med at komme på toilettet til tiden, at man stadig væk kan få den hjælp, der er brug for undervejs. Så vi taler sådan helt konkret om ældrepleje og netop den udfordring, at der kommer flere og flere ældre, som også på et tidspunkt vil få brug for mere hjælp, og kommunerne har brug for en eller anden sikkerhed for, at de også kan langtidsplanlægge, når nu prognosen er, som den er – den er nogenlunde sikker. Ville Dansk Folkeparti have stemt for sådan et lovforslag?

Kl. 16:30

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:30

Morten Messerschmidt (DF):

Ja, altså et lovforslag, som ordføreren beskriver, ville vi gerne være med på, men det var ikke det, regeringen fremlagde. Men i forhold til det, vi tilbage i 2019 gik til valg på, nemlig at der inden for ældresektoren skal være økonomi, der følger med den demografiske udvikling, i takt med at vi jo bliver ældre og ældre og medicinen bliver mere og mere raffineret, men dermed også dyrere, så absolut ja – det er en mærkesag for os. En af de første, jeg tog et møde med, da jeg var blevet formand for Dansk Folkeparti, var formanden for Ældre Sagen, hr. Bjarne Hastrup, og det var et meget bevidst valg.

Kl. 16:30

Første næstformand (Karen Ellemann):

Næste korte bemærkning er til fru Sofie Carsten Nielsen, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 16:30

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak for det. Der skal nok komme EU-spørgsmål fra andre i Radikale Venstre. Det er godt, at ordføreren efterlyser det, for det går vi også op i.

Men jeg vil spørge til gasledningen til Lolland. Den bakker Dansk Folkeparti også op om, men jeg hørte her tidligere i debatten også en åbenhed for, at tingene faktisk også på det her område har ændret sig: Vi skal meget hurtigt blive fri af russisk gas. Det er vi enige om, det bakker Dansk Folkeparti også op om, og der mangler arbejdskraft til den udbygning af elnettet, som vi har brug for lige nu. Vil Dansk Folkeparti være indstillet på enten at udskyde gasledningen til Lolland eller kigge på andre modeller?

Kl. 16:31

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:31

Morten Messerschmidt (DF):

Vi synes, at det er ekstremt vigtigt – i forhold til sukkerfabrikken og generelt på Lolland og andre steder uden for de store byer – at der er

industriarbejdspladser, og jo især hvis man kan gøre det på en mere klimavenlig måde. Det er ikke sådan, at det står skrevet i sten, at det skal være den gasledning, der er vedtaget nu, hvis der økonomisk eller sikkerhedspolitisk er bedre alternativer. Så er vi helt åbne over for at kigge på det.

Kl. 16:34

Det vigtige for os er dels at sikre en grøn omstilling, der sker på markedsvilkår, altså hvor vi også kan tjene penge på det, så at sige, ved at sælge og eksportere teknologi, dels at sikre, at sukkerfabrikken og andre tunge industrivirksomheder kan blive ved med at ligge i Danmark og ikke bare flyttes til Polen.

Kl. 16:32

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Sofie Carsten Jensen.

Kl. 16:32

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Det sidste er jeg enig i, og der er jo netop kommet nye beregninger, der viser, at elektrificering faktisk er en mulighed. Det var noget af det, som vi ikke kunne få, dengang det blev forhandlet, så måske kunne vi sammen faktisk blive enige om at efterspørge et egentligt besluthningsgrundlag for det. For det ville jo netop være teknologi eller løsninger, man også kunne eksportere, modsat en helt gammel-dags gasledning.

Kl. 16:32

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:32

Morten Messerschmidt (DF):

Det vil jeg meget gerne medvirke til. Altså, det er nyt for mig i dag. Jeg har hørt fru Sofie Carsten Nielsen nævne det flere gange, men jeg har ikke set datagrundlaget for, at det her skulle kunne fungere med en elektrificeret løsning eller en ptX-løsning. Hvis det er tilfældet, vil vi meget gerne kigge på det.

Kl. 16:33

Første næstformand (Karen Ellemann):

Næste korte bemærkning er til hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 16:33

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Hr. Morten Messerschmidt bruger meget tid på at tale imod at afskaffe forsvarsforbeholdet, hvad jeg egentlig synes er lidt mærkeligt – altså at man ikke vil afskaffe et forbehold, som primært tjener det formål, at det lægger begrænsninger på, hvad vi må i Folketinget. Altså, hvis vi afskaffer forsvarsforbeholdet, kan vi jo vælge både til og fra.

Jeg havde forleden en debat med Dansk Folkepartis tidligere formand hr. Kristian Thulesen Dahl, hvor jeg fik det indtryk, at man i Dansk Folkeparti egentlig godt kunne synes, at det er en god idé at deltage i piratbekæmpelse ud for Somalias kyst, at det er en god idé at hjælpe med våbenembargoen mod Libyen, at det er en god idé at hjælpe med at stoppe flygtningestrømmene i Middelhavet, sådan som EU også har gjort det i forsvarssamarbejdet, at det er en god idé med de fredsbevarende styrker i Bosnien, muligvis, men alene fordi det er EU, der har arrangeret det, ønsker man ikke, at Danmark skal deltage.

Jeg vil bare høre: Er det, som DF's modstand mod at fjerne forsvarsforbeholdet handler om, at de enkelte missioner vil man egentlig gerne deltage i, hvis bare det ikke var EU, men at fordi det er EU, nægter man at være med? Er det det, som modstanden handler om?

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:34

Morten Messerschmidt (DF):

Det undrer mig virkelig, at det undrer hr. Alex Vanopslagh, for for 6 år siden anbefalede hr. Alex Vanopslagh jo, at man stemte nej til at fjerne retsforbeholdet og omdanne det til en tilvalgsordning. Og dengang var argumentet fra jupartierne jo også, at så ville det være op til Folketinget fra sag til sag at afgøre, hvor Danmark skulle med – en til en det, som jupartierne og hr. Alex Vanopslagh siger i dag på forsvarsområdet. Det underlige er, at for 6 år siden kunne hr. Alex Vanopslagh godt se, at det var et problem, at det store folketingsflertal, der ønsker mere EU, fik lov til at skalte og valte på retsområdet, men i dag har han ikke noget problem med at lade det store flertal, der ønsker mere EU, skalte og valte på forsvarsområdet. Så der synes at være en eller anden inkongruens.

Men jeg vil godt sige, at det har en kæmpe betydning for os, at det er EU, der står for de her missioner, ganske enkelt fordi vi mener, at det er langt bedre for de danske tropper at have briter, amerikanere og canadere i NATO-alliancen med – ikke nødvendigvis kun helt ned i skyttegraven, men også i øret i forhold til efterretninger, i forhold til cyber osv. Der er EU bare af en helt anden mindre og derfor ikke særlig attraktiv størrelse, i forhold til hvad vi har i NATO.

Kl. 16:35

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 16:35

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg mener egentlig ikke, at diskussionerne om retsforbeholdet og forsvarsforbeholdet kan sidestilles. Der var tale om en klar suverænitetsafgivelse, når det kom til retsforbeholdet. Der er ingen suverænitetsafgivelse i at afskaffe forsvarsforbeholdet – det giver bare Danmark mere suverænitets, suverænitets til at vælge til og fra.

Men jeg skal egentlig bare høre, om jeg har forstået det korrekt, at det egentlig ikke er de enkelte missioner, der er i EU-regi, som ordføreren er imod, og at ordføreren heller ikke er imod, at Danmark skal deltage i dem, men at problemet ene og alene er, at det er EU, der har arrangeret det, og at hvis nu det var NATO, var det egentlig fjong.

Kl. 16:35

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:35

Morten Messerschmidt (DF):

Nej, der er jo masser af NATO-missioner, som vi er skeptiske over for, altså både fremadrettet og retrospektivt. Så det er ikke sådan, at bare NATO kalder, siger vi javel og er klar til at sende tropper af sted. Men man kan sige det sådan, at den del af EU-traktaten, som hr. Alex Vanopslagh så gerne vil have Danmark med i, er vi modstandere af, fordi vi synes, at når vi sender tropper af sted, er det bedre, at det sker i en alliance, hvor vores vigtigste og stærkeste allierede på militærområdet kan være med, og det er altså briterne og amerikanerne. Det er ikke Cypern og Malta.

Kl. 16:36

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til hr. Jens Joel, Socialdemokratiet. Værsgo.

Jens Joel (S):

Tak for det, og tak til hr. Morten Messerschmidt for talen. Jeg vil fortsætte med diskussionen om vores EU-forbehold, for det er jo rigtigt, at det rigtig meget har handlet om, hvad der kunne ske. Nu fik vi på foranledning af min kollega, hr. Rasmus Stoklund, skåret ud i pap, at Frederik Waage, professor i jura, har sagt, at man ikke kan lave en overstatslig hær, for det vil grundloven forbyde, og det har hr. Morten Messerschmidt bekræftet i dag. Så man kan sige, at den danske lov forbyder, at man kan lave en egentlig EU-hær. Er hr. Morten Messerschmidt bekendt med den irske protokol, som jo også er juridisk bindende og en del af traktatgrundlaget, hvor der står, at Lissabontraktaten ikke giver bestemmelser om oprettelse af en europæisk hær? Så heller ikke fra EU's side kan man, og jeg så må sige, lave en europæisk hær.

Kl. 16:36

EU-hær – jeg har talt om det mellemstatslige samarbejde, og hvad rækkevidden af det kan være – er, at det ikke kan ske uden en overdragelse af nye beføjelser. Det er jeg fuldstændig enig i. Det er der ingen der nogen sinde har sagt. Det, der er det interessante, er, hvad jupartierne inden for den traktatramme, der ligger i dag, altså inden for det mellemstatslige, kan overdrage til EU. Det er jo sådan, at når I sender danske soldater af sted på en EU-mission, overdrager I det til en EU-forsvarskommando, der så bestemmer, hvornår de forskellige soldater skal i krig, hvad strategien skal være osv. Det minder om NATO, men det er det jo så ikke, fordi det er EU, og det er noget radikalt andet.

Kl. 16:39

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til hr. Kasper Sand Kjær, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:37

Kl. 16:39

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:37

Kasper Sand Kjær (S):

Tak for det. Ordføreren er vel stadig væk relativt ny formand for Dansk Folkeparti, og derfor er det jo lidt interessant at blive lidt klogere på, hvad det så bliver for et Dansk Folkeparti, vi kommer til at se nu med hr. Morten Messerschmidt i spidsen. Under først fru Pia Kjærsgaard og senere hr. Kristian Thulesen Dahl var Dansk Folkeparti jo støtteparti for en række borgerlige regeringer, og noget af det, der kendetegnede mange af de regeringer, var, at der blev ført en økonomisk politik, som reelt udhulede velfærden. Der fulgte jo simpelt hen færre penge med, end befolkningsudviklingen tilskrev der skulle, hvis man skulle kunne opretholde det serviceniveau, der var i f.eks. ældreplejen.

Dansk Folkeparti har før virkelig stået på de ældres side og velfærdens side, men har jo på trods af det alligevel støttet regeringer, som langsomt udhulede velfærden. Derfor er det selvfølgelig interessant at høre, om vi nu med hr. Morten Messerschmidt i spidsen kan se et Dansk Folkeparti, som ikke igen vil være støtteparti for borgerlige regeringer, der kommer til at udhule velfærden.

Kl. 16:40

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:40

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Jens Joel.

Kl. 16:38

Jens Joel (S):

Det er jo forunderligt, at et folketingsmedlem, som kaster så meget om sig med paragraffer, som hr. Morten Messerschmidt trods alt gør, samtidig er fuldstændig ligeglad med, hvad der faktisk står i de paragraffer. For juraen er ret klar, og det er det, Frederik Waage siger, nemlig at det ikke kan blive en glidebane, når det eksplicit er udelukket i grundloven. Så kunne hr. Morten Messerschmidt ikke i stedet for at diskutere, hvad folk måtte mene et eller andet sted i Europa, forholde sig til, at vi faktisk har en virkelig fjende, om man vil, i Putin, og at der ikke er et glidebaneargument, fordi juraen er krystalklar?

Kl. 16:39

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg kan ikke genkende, at vi udhulede velfærden. Altså, jeg synes tværtimod, at Dansk Folkeparti op igennem 00'erne især, men også efterfølgende var rorgænger, når det kom f.eks. til ældrepolitikken. Jeg tænker på, hvordan Socialdemokratiet lod sundhedspolitikken og ældrepolitikken sejle og sådan set stadig gør det, for det bliver jo ikke til meget andet end ord. Altså, nu er det en måned siden, man lovede 5.000 kr. mere i ældrecheck. Hvad sker der med det?

Jeg synes sådan set, at der er rigtig meget i den periode, hvor vi samarbejdede med især Venstre og Det Konservative Folkeparti, som vi kan være stolte af, og det vil vi gerne gå videre med. Der er masser af områder, især på ældreområdet og også andre dele af velfærdspolitikken, hvor vi gerne vil gøre det, og der er sikkert også områder, hvor vi vil se anderledes på det end Venstre og Konservative. Men altså, min ambition er, at Dansk Folkeparti som et borgerligt parti kan bryste sig af netop at være blå bloks bløde hjerte, for det her ligger os rigtig meget på sinde.

Kl. 16:41

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:39

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Kasper Sand Kjær.

Morten Messerschmidt (DF):

Der er da en glidebane. Det, Frederik Waage forholder sig til af årsager, som er mig ukendte, for jeg har aldrig talt om en overstatslig

Kl. 16:41

Kl. 16:43

Kasper Sand Kjær (S):

Men sidste gang Dansk Folkeparti var støtteparti for en borgerlig regering, var det jo en regering, der havde som et mål, at det offentlige forbrug kun måtte stige 0,3 pct. og dermed jo mindre end den demografiske udvikling, og dermed var det de facto en udhuling af velfærden. Det lagde Dansk Folkeparti år efter år stemmer til. Vil vi se et nybrud med hr. Morten Messerschmidt som formand for Dansk Folkeparti, hvor man ikke igen vil lægge stemmer til at udhule velfærden?

Kl. 16:42

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:42

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg vil gerne gå tilbage og slå op i de finanslove, vi vedtog tilbage fra 2015 til 2019, men som jeg husker det, var det ikke en udhuling af velfærden. Altså, som jeg husker det, var det netop i kraft af Dansk Folkepartis stærke mandater og tilstedeværelse, at vi sikrede, at der hele tiden blev givet flere penge til sundhedsvæsenet og til de ældre – ja, til en bred vifte af velfærdsinitiativer. Én ting, der dog står mig ganske klart, er, at alle de forbedringer og de finanslove stemte man jo så imod i rød blok. Det kan godt være, at den grønne knap lyste, men det var vist mere af konformitet end af overbevisning.

Kl. 16:42

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til hr. Bjørn Brandenburg, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:42

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. Jeg kunne godt tænke mig at stille hr. Morten Messerschmidt et spørgsmål, som jeg tror vi alle sammen herinde er en smule nysgerrige over. Det er nemlig spørgsmålet om, hvem Dansk Folkeparti peger på som statsministerkandidat. Det er jo, fordi vi lige nu har én statsministerkandidat, der i hvert fald rigtig gerne vil det, og så en, der i hvert fald på Folketingets talerstol i dag ikke helt kunne finde ud af, om han ville det. Det er en, der har været det, og så er der garanteret også nogle andre, der måske kunne have ambitionerne. Så hvem er egentlig formand for Dansk Folkeparti, hr. Morten Messerschmidts, statsministerkandidat?

Kl. 16:43

Første næstformand (Karen Ellemann):

Værsgo.

Kl. 16:43

Morten Messerschmidt (DF):

Det er et utrolig spændende spørgsmål. Det kedelige svar er jo, at så længe der kun er én kandidat, er der jo ikke så meget at vælge mellem. Jeg kan sige så meget, at det ikke kommer til at være hr. Bjørn Brandenburgs kandidat, jeg støtter. Jeg ved ikke, om det var det, der ligesom lå i spørgsmålet, altså at det var det, man fiskede efter. Så god er verden nok ikke, når man ser på, hvad det er, I render og laver. Så lige nu er der jo kun én borgerlig statsministerkandidat, og så er valget jo sådan set både kedeligt, men dermed også nemt.

Kl. 16:43

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Bjørn Brandenburg.

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. Så kan jeg forstå, at Dansk Folkeparti i hvert fald indtil videre peger på hr. Jakob Ellemann-Jensen som statsministerkandidat. Jeg kunne godt tænke mig at spørge om noget. Det er mere sådan et synsningsspørgsmål. Synes hr. Morten Messerschmidt så, at formanden for Det Konservative Folkeparti lurepasser lidt, og befinder han sig måske i virkeligheden bedst i det flyverskjul, hvor han har gemt sig nu, eller burde han kravle op, frit frem, ikke som på talerstolen, men frit frem, så alle kan se og høre, om han har lyst til at være statsministerkandidat? Hvad tænker hr. Morten Messerschmidt om det?

Kl. 16:44

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:44

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg betragter det faktisk som et af de helt store privilegier som formand for Dansk Folkeparti at få lov til at være sammen med de herrer, hr. Søren Pape Poulsen og hr. Jakob Ellemann-Jensen, og jeg kan sige, at vi har rigtig, rigtig mange gode timer sammen, især når vi ikke taler politik. Det er der, problemerne begynder, kan man sige. Men det går faktisk rigtig godt sådan på det personlige plan. Jeg kender jo hr. Søren Pape Poulsen som en mand, der godt kan finde ud af det selv, når ting skal meldes ud. Jeg tror altså, at han vil betakke sig for, at jeg på en eller anden måde bliver støttepædagog til det.

Kl. 16:45

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Astrid Carøe, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 16:45

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Her den 10. maj lancerede en række af ungdomsfagbevægelsens organisationer lærlingeoprøret, og det var 250 lærlinge på det tidspunkt – det er endnu flere i dag – der havde skrevet under på, at det simpelt hen står for skidt til ude på erhvervsuddannelserne. Der er slidt værktøj, og der er genbrugsmaterialer. Vi snakker 40 år gammelt udstyr, som intet har med den virkelighed, de skal ud i på arbejdspladserne bagefter, at gøre, hvor man jo har nye, opdaterede materialer. Nogle af dem oplever sågar at bruge de samme maskiner, som deres fædre gjorde, da de gik på samme uddannelse. Synes ordføreren ikke også, ligesom vi gør i SF, at det skrider på handling, hvis vi gerne vil have, at endnu flere tager en erhvervsuddannelse i fremtiden?

Kl. 16:46

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:46

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg er fuldstændig enig. Jeg er ked af, at jeg ikke har hørt om det initiativ før. Når jeg ikke er formand for Dansk Folkeparti og fører nejkampagne, har jeg den fornøjelse at være med til at drive en forretning på Dyrehavsbakken, hvor vi har rigtig mange smede, virkelig dygtige folk, og hvor jeg har fået en enorm respekt for både den fysiske power – der kan man sige, at jeg selv er lidt udfordret – men også den tekniske snilde, der skal til. Hvis det virkelig er rigtigt, og det har jeg ikke grund til at mistro, at det, man møder på uddannelsen, er 40 år gammelt, så matcher det overhovedet ikke den

virkelighed, som der i dag er for faglærte. Så det vil jeg meget gerne at ordføreren kan føre mig mere ind i, og så vil vi gerne arbejde med det.

Kl. 16:48

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Astrid Carøe.

Kl. 16:46

Kl. 16:46

Astrid Carøe (SF):

Det tænkte jeg nemlig nok, for jeg ved jo, at Dansk Folkeparti også tidligere har haft stor en interesse i at forbedre erhvervsuddannelserne, og jeg er helt enig med ordføreren i, at det, som de unge kommer ud og møder, særlig nu, hvor vi ikke mindst skal bruge flere faglærte til den grønne omstilling, er enormt teknisk, og samtidig ved vi jo, at vi kommer til at mangle faglærte i fremtiden. Lige nu er det sådan, at der ikke er nok, der søger ind på erhvervsuddannelserne, og der er også alt for mange, der falder fra, inden de bliver færdige med deres uddannelse, og helt ærlig er der jo ikke meget at sige til det, hvis det er det, de møder derude, med så dårligt udstyr og dårlige maskiner. Derfor vil jeg godt bruge mit andet spørgsmål til at høre, om Dansk Folkeparti også er klar til, at vi poster nogle penge ind i det her, for jeg tror ikke, vi kan gøre det uden.

Kl. 16:47

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:47

Morten Messerschmidt (DF):

Det tror jeg ordføreren har ret i, og jeg synes egentlig også godt, man nogle gange må stille nogle strammere krav til virksomhederne om at tage nogle flere lærlinge og oprette elevpladser. Som jeg lige husker det, er der 7.000 unge i dag, der står og mangler en elevplads. Erhvervslivet er jo rigtig gode til at komme at sige det, når de gerne vil have bedre vilkår, lavere skatter, mindre bureaukrati osv. – det lytter vi meget, meget gerne til – men ret og pligt må jo altså også følges lidt ad. Jeg synes, det er ærgerligt, især i en tid, hvor vi hører, at der mangler arbejdskraft, at man så ikke tager nogle flere elever ind og sørger for, at de også kan få olie og jord, eller hvad det er, under neglene.

Kl. 16:47

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Anne Sophie Callesen, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 16:48

Anne Sophie Callesen (RV):

Tak for det. Jeg vil også stille et spørgsmål om EU-forsvarsforbeholdet og egentlig også gøre det lidt bredere, for det går jo ikke, at hr. Morten Messerschmidt føler sig overset og ikke føler, at han får nok spørgsmål og nok modspil i forbindelse med den her dagsorden. Derfor vil jeg også gerne give mulighed for at tale om noget af det, som hr. Morten Messerschmidt godt kan lide, nemlig NATO, for jeg kan forstå, at EU i hvert fald er skidt.

Mit spørgsmål er: Hvad er det, der risikerer at svække NATO? Er det, at Danmark måske bliver det 21. land, der deltager i forsvarssamarbejdet både i EU og NATO, eller er det andre ting, som f.eks. at USA kunne overveje at trække sig fra sit engagement i NATO?

Kl. 16:48

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg vil sige, at svækkelsen af NATO går to veje. Den ene handler om, at danske tropper, fly, fregatter osv. kun kan være et sted ad gangen, og at Danmark i dag som i de forgangne årtier internationalt er fuldstændig engageret i NATO og FN. Det tror jeg de fleste anerkender. Hvis vi f.eks. skal sætte en fregat ind ved Østafrikas kyst for at bekæmpe pirater under EU-mandat, så skal den fregat jo komme et sted fra. Vi har fem, og så kan man jo selv vælge, hvor man skal tage den fra – er det fra territorialhåndhævelsen ved Grønland, er det fra piratbekæmpelsen vest for Afrika, er det fra territorialforsvaret i Danmark? Hvor skal det være? Det er jo det, der direkte vil føre til en svækkelse.

Ud over det er der selvfølgelig de mange og stærke kræfter i EU, som taler om det, som Stoltenberg netop advarer imod, nemlig strategisk autonomi, hvor man ønsker, at EU skal løsrive sig fra NATO-alliancen, fra briterne og amerikanerne – for NATO er jo heldigvis andet end amerikanerne. Det er meget amerikanerne, men det er ikke kun amerikanerne; briterne må man ikke glemme.

Kl. 16:49

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Anne Sophie Callesen.

Kl. 16:49

Anne Sophie Callesen (RV):

Tak for svaret, som mere handlede om, hvordan det måske i hr. Morten Messerschmidts øjne kunne svække Danmarks engagement i NATO, at vi også er med i andre sammenhænge, og trods alt ikke så meget om en svækkelse af NATO.

Der vil jeg bare spørge: Forventer hr. Morten Messerschmidt, at det bliver NATO, som skal løfte ansvaret for stabilitet i Europas nærområder? Er det et scenarie, som hr. Morten Messerschmidt anser for sandsynligt, altså at det primært bliver gennem NATO, at vi kan bidrage til at sikre stabile nærområder til Europa?

Kl. 16:50

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:50

Morten Messerschmidt (DF):

Man kan sige, at Ukrainekrigen jo har vist, at USA stadig væk vil Europa. Jeg tror, at der de første par måneder blev givet 20 mia. dollar til Ukraine, og 16 af dem kom, som jeg husker det, fra USA. Så man må sige, at amerikanerne virkelig har vist, at man stadig væk er loyal i forhold til det.

Hvad angår den lidt længere bane, tror jeg fru Anne Sophie Callesen har fuldstændig ret, men det kan bare aldrig blive et argument for at lave en konkurrerende militær enhed inden for EU. Bl.a. fordi briterne jo altså har kastet los og forladt EU, er det så vigtigt, at den nye militære oprustning, der skal ske, sker inden for NATO og ikke uden for NATO.

Kl. 16:51

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er fra fru Pia Kjærsgaard, Dansk Folkeparti.

Kl. 16:51

Pia Kjærsgaard (DF):

Ja, det er lidt usædvanligt, men mit navn blevet draget ind i debatten her for nogen tid siden af nogle socialdemokratiske ordførere, og jeg vil bare bede hr. Morten Messerschmidt om at bekræfte det, som fru Pia Olsen Dyhr også bekræftede før, nemlig at uligheden i Danmark

faktisk er steget under den her regering – pudsigt nok. Og så må jeg så sige, at jeg var så meget med – også kl. 4.00 om morgenen – ovre i Finansministeriet, når vi sad der. Og det er hundrede procent sikkert, at når vi var færdige kl. 4.00-5.00 om morgenen, da vi lavede finanslovsaftaler, så havde vi altid de ældre med, i modsætning til hvad man gjorde før.

Jeg synes, det er under niveau rent ud sagt, at man i den her debat, hvor der er så mange vigtige ting på spil, forsøger at skabe usikkerhed om de her ting. Det, der er vigtigt for mig, er, at hr. Morten Messerschmidt lige bekræfter, at uligheden faktisk er steget.

Kl. 16:51

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:51

Morten Messerschmidt (DF):

Det er jeg glad for at fru Pia Kjærsgaard nævner, for det skulle jeg selvfølgelig selv have sagt i svaret tidligere bare for at få det faktuelle grundlag på plads. Jeg var så optaget af at fortælle om alt det gode, Dansk Folkeparti gerne vil, på velfærdsområdet, ældreområdet osv., at jeg slet ikke fik sagt, hvor dårligt den nuværende regering gør det.

Men det er fuldstændig rigtigt: Jeg kan bekræfte, at fru Mette Frederiksens regering har forøget uligheden – imod det løfte, der blev givet.

Kl. 16:52

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Pia Kjærsgaard til den anden korte bemærkning.

Kl. 16:52

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg er bare glad for, at vi kan supplere hinanden, så hvad den ene ikke siger, siger den anden – og det synes jeg jo bare helt fint.

Men må jeg bare sige om niveauet – og det vil jeg også lige bede hr. Morten Messerschmidt om at bekræfte – altså at man begynder at trække, hvem der skal være statsminister, ind i den her til debat, hvor vi står foran en afstemning om forsvarsforbeholdet den 1. juni, og hvor der er så mange vigtige ting på spil, at det altså godt nok er lavt indimellem. Det kan godt være, at hr. Morten Messerschmidt siger mig imod, men det synes jeg godt nok.

Kl. 16:52

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg ville i hvert fald gerne, at de partier, der vil sætte en ny kurs for Danmark på det forsvarspolitiske område, havde kastet sig noget mere helhjertet ind i den her afstemning. Jeg synes godt nok, det har taget lang tid, før man er kommet i omdrejninger. Det kan jeg kun være enig i. Og at det fylder så lidt hos de partier, som altså anbefaler, at man fjerner forbeholdet – også i en debat som her i dag – er virkelig bemærkelsesværdigt.

Kl. 16:53

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Lotte Rod, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 16:53

Lotte Rod (RV):

Jeg vil gerne sige tusind tak for Dansk Folkepartis skoleudspil. Det synes jeg er noget af det virkelig spændende, der er kommet frem i løbet af de seneste par måneder, for her kan man jo læse, at Dansk Folkeparti vil til at pensumstyre vores skoler. Altså, Dansk Folkeparti vil bestemme tre ud af fire af de tekster, som man skal undervise i i skolen. Det giver mig lyst til at spørge hr. Morten Messerschmidt:

Hvis der nu var nogle andre, der bestemte tre ud af de fire ting, som hr. Morten Messerschmidt skulle stå at sige på talerstolen, ville det så blive en mere eller mindre passioneret tale?

Kl. 16:53

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:53

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg har holdt masser af taler fuld af passion, som andre har skrevet, men det er jo ikke det, der er pointen. Pointen er heller ikke, at Dansk Folkeparti skal til at lave en pensumliste; pointen er, at nogle eksperter skal sørge for, at uanset hvor i Danmark, man bor og vokser op, så har man en fælles kulturel base.

Jeg tror i virkeligheden, at det er godt i en tid, hvor mange unge mennesker er rådvilde og rodløse og har svært ved at finde ud af, hvad det er at være til, hvad det er at være dansk, at alle har en fælles base – kender til danmarkshistorien, kender til dansk litteratur, kan se sig selv i en større sammenhæng og ikke bare som et fragmenteret individ, men som en del af et folk.

Det er derfor, vi har sagt, at på nogle kerneområder, som fylder en del i folkeskolen, vil vi gerne, at der er et fælles fundament, som alle, der kommer igennem folkeskolen, deler.

Kl. 16:54

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Lotte Rod.

Kl. 16:54

Lotte Rod (RV):

Altså, i Radikale Venstre går vi ind for at afskaffe de fælles mål og den målstyring, der ligger nu, og vi vil til gengæld gerne udvikle nogle nye fælles mål, som selvfølgelig skal være lavet af lærerne, men som skal beskrive nogle overordnede indholdsområder; i modsætning til Dansk Folkeparti, som vil helt ned at styre de enkelte tekster, som lærerne skal undervise i.

Altså, hvorfor har Dansk Folkeparti ikke tillid til, at det er lærerne, der ved det bedst, og at det giver et helt andet engagement i undervisningen, hvis du som lærer f.eks. skal arbejde med vikingetiden og selv kan vælge, om det er den ene eller den anden tekst, og kan gøre det på den måde, der giver mening for de elever, man har i sin klasse. Hvorfor har Dansk Folkeparti ikke den tillid til lærerne?

Kl. 16:55

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 16:55

Morten Messerschmidt (DF):

Fordi lærerne desværre som et led i den fragmentering, vi oplever, faktisk også er under pres. Altså, jeg får ofte henvendelser fra skolelærere, f.eks. historie- eller geografilærere, der bliver udfordret af meget selvbevidste elever på, hvad der skal undervises i i relation til f.eks. Mellemøstens historie. Det kunne også være i forhold til seksualundervisning, det kunne også være i forhold til biologiundervisning, altså alle mulige områder, hvor der er nogle, der begynder at sætte spørgsmålstejn ved, om det nu skal være evolutionslæren, eller om Israel overhovedet findes osv. osv.

Der er det virkelig en styrkelse af skolen, at vi siger: Nej, nu sætter vi nogle eksperter – altså nogle, der virkelig har forstand på det her – til at lave et fundament, og så er det det, vi alle sammen står på.

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til hr. Morten Messerschmidt, tak til Dansk Folkeparti. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Det næste parti på talerstolen er Nye Borgerlige, og det er fru Pernille Vermund som ordfører.

(Ordfører)

Pernille Vermund (NB):

Nu vil vi godt snart have et folketingsvalg. Det er i dag tredje gang, vi mødes til afslutningsdebat under denne regerings regime, og det er forhåbentlig også sidste gang. Da jeg blev valgt til Folketinget i 2019 og fru Mette Frederiksen tiltrådte som statsminister, lovede jeg mig selv, at jeg ville rose den socialdemokratiske regering, når den gjorde det godt. Det løfte har jeg holdt. Men jeg må indrømme, at det efterhånden er meget lang tid siden, jeg har haft plusordene på læben, når vi har mødtes her i salen. For landets ledelse under fru Mette Frederiksen har udviklet sig til noget af det værste, jeg har oplevet i min levetid.

Minksandalen står selvfølgelig som en skamstøtte over regeringen. Et helt erhverv og en livsgerning for tusindvis af danskere er blevet fjernet med et snuptag uden lovhjælp. Det skaffede man sig først bagefter, da ulovlighederne blev opdaget, og siden hen, mens journalister og Folketing har forsøgt at få klarhed over misgerningen, har vi oplevet, hvordan træghed og modvilje hos regeringen har påvirket mulighederne for at få sagen belyst. Alle danskere kender i dag til, hvordan regeringens top sletter sms'er og dermed sine spor. Under coronaen lod fru Mette Frederiksens ledelse sig dirigere mere af frygt end af fakta. Restriktionerne var ofte ulogiske og usammenhængende, og de blev fastholdt meget længere, end nødvendigt var. Det tærer på danskernes tillid til politikere generelt, når dem med magten og i toppen opfører sig på den måde. Man plejer at sige, at danskerne har de politikere, de fortjener. Det er ikke længere rigtigt. Danskerne har ikke fortjent fru Mette Frederiksens regering, danskerne fortjener bedre, meget bedre.

Det folketingsår, som nu slutter, har også budt på flere forsøg på indgreb i danskernes liv, som viser, med hvilken foragt for frihed regeringen tumler rundt. Man vil retsforfølge en tidligere ledende oppositionspolitikker, uden at nogen end kender anklageskriftet, og have Folketingets medlemmer til at ophæve den pågældendes immunitet i blinde. Man vil bestemme, hvor de unge skal gå i gymnasiet; man vil forbyde voksne mennesker at købe cigaretter; man vil indføre no-go-zoner og forbyde lovlydige borgere at færdes frit på offentlige gader og pladser; man vil forbyde private velfærdsiværksættere at tjene penge, så hellere fastholde et tungt og ineffektivt offentligt system; og da man skulle give kommunerne mere frihed, sørgede man behændigt for at fjerne borgernes ret til det frie valg mellem offentligt og privat.

I Nye Borgerlige har vi en målsætning om, at politikere skal bestemme mindre, og at danskerne skal bestemme meget mere selv, også over flere af deres egne penge. I fru Mette Frederiksens regering arbejder man ihærdigt på det modsatte. Man sørger hver dag for, at danskerne kan bestemme mindre selv, også over deres egne penge. Magt koncentrerer sig i stigende grad omkring regeringen. Det er ikke sundt for folkestyret. Derfor vil vi meget gerne snart have et folketingsvalg. Danskerne skal have frihed til at leve og indrette sig, som det passer bedst for den enkelte familie, vi skal ikke alle indrette os efter fru Mette Frederiksens hoved.

Da jeg i sin tid engagerede mig i politik, levede jeg alene med tre små børn. Jeg havde taget et ekstra job for at have råd til at blive boende i huset, børnenes barndomshjem, efter skilsmissem, men selv om jeg arbejdede ekstra for at kunne forsørge mig selv og min familie, følte jeg en afmagt over ikke at være herre i mit eget liv.

Kl. 16:56

Når jeg gav den en ekstra skalle, satte politikerne bare min skat op. Til gengæld kunne jeg som enlig forsørger få tilskud til både det ene og det andet, hvis jeg bare meldte mig som velfærdsstatens klient og rendte kommunen på dørene. Politikerne sad og satte afgifter op med den ene hånd og delte checks ud med den anden. Det besluttede jeg mig for at kæmpe imod. Det var der, hvor jeg begyndte at tale om mindre stat og mere menneske, og især i disse tider giver mindre stat og mere menneske mere og mere mening.

Kl. 16:56

For priserne stiger, alting bliver dyrere, og internationalt truer både inflation og brud på forsyningskæderne. Indtil videre har regeringen ikke evnet at gøre andet end at kræve yderligere ind til de offentlige kasser. Man har sat skatterne op 30-40 gange, siden man fik magten i 2019, pengene bliver lystigt brugt uden skelen til, at det faktisk er andre folks penge, man rutter med, og imens falder danskernes købekraft.

Kl. 17:01

Ude i familierne kigger man på budgetterne og indser, at man er nødt til at spare. Sådan er det ikke herinde. Her laver regeringen støtte- og hjælpepakker til udvalgte grupper. Man sætter flere penge af til, at verdens største offentlige sektor kan blive endnu større, og alle opfordringer til at holde lidt igen bliver mødt med det modsatte. Senest så vi regeringens finansminister med et snuptag forkaste disciplinen og erklære budgetloven sat ud af kraft. Så er der frit løb mod afgrundens rand, og jeg kan sagtens se den afgrund for mig, hvis den socialdemokratiske regering med støtte fra venstrefløjen får lov til at fortsætte.

Afgrunden er det uafvendelige punkt, som socialdemokratiske regeringer altid vil nå på et tidspunkt. Der sker det, som der altid sker for de røde, når de har magten: De løber tør for andre menneskers penge. Jeg ønsker for danskerne, at vi får et folketingsvalg, så vi kan nå at bremse i tide, tidsnok til, at det ikke bliver alt for dyrt at rydde op bagefter. Man kan med nogen ret spørge: Hvad skal der så sættes i stedet for den socialdemokratiske magtmaskine? Har det borgerlige Danmark noget at byde ind med? Får vi ikke bare mere af det samme? Jeg forstår godt, hvis man tøver og stiller sig lidt tvivlende an, for når vi ser tilbage på de foregående perioder med et borgerligt flertal, så er det jo ikke et fyrværkeri af sprudlende borgerlig renæssance, der lyser den politiske himmel op. Hr. Lars Løkke Rasmussens sidste regering var vel højt bedømt blot en lille spruttende kineser af borgerlig politik, og de borgerlige partier og ikke mindst den seneste borgerlige regering under ledelse af hr. Lars Løkke Rasmussen har et lige så stort ansvar som de røde for, at udlændingepolitikken ikke er blevet løst fra bunden endnu.

Jeg er slet ikke optaget af, hvem der skal være statsminister i en kommende borgerlig regering, men jeg er utrolig optaget af, hvilken politik der skal føres, og hvad der skal udrettes. Det handler først og sidst om, at man skal være sin borgerlighed bekendt. Man kan ikke gøre danskerne friere og rigere, hvis man hver dag skal lyde som en dårlig erstatning af en socialdemokrat. Hvordan skal danskerne kunne føle stolthed over deres egne borgerlige idealer, hvis de borgerlige partiers ledere ikke selv vil eller tør stå fast på de borgerlige værdier og en borgerlig politik?

I Nye Borgerlige har vi brugt tiden i opposition til at udvikle borgerlig politik på næsten alle områder. Vi ved godt, hvad vi vil, vi ved hvordan, og vi har også finansieringen på plads. Jeg savner – og det tror jeg også de fleste borgerlige vælgere gør – at høre og se et solidt borgerligt projekt tegnet op af de to største partier i den borgerlige opposition, og så savner jeg en erkendelse hos de to partier af, at der skal være en plan, som løser udlændingepolitikken fra bunden. Den har jeg ikke set noget til. Det er mit indtryk, at man både i Venstre og hos Det Konservative Folkeparti godt ved, hvor skoen trykker. Det vidner det forslag til vedtagelse om, som vi har fremlagt i dag. Vi er enige om, at kommer man til Danmark, skal man forsørge sig selv, respektere vores kultur og overholde

vores lovgivning. Det står der i forslaget til vedtagelse. Det er gode formuleringer, og det er tre grundlæggende forudsætninger for at kunne løse udlændingepolitikken fra bunden.

Venstre og Det Konservative Folkeparti skylder dog mig og danskerne et svar på, hvordan det skal gennemføres. Der er en opgave, der skal løses, der er et stykke arbejde, der skal gøres. Både hr. Jakob Ellemann-Jensen og hr. Søren Pape Poulsen ved det godt, vi har talt om det mange gange, men det er ikke nok at tale om det. En borgerlig statsministerkandidat, der ikke vil løfte den her opgave, bliver ikke statsminister med støtte fra Nye Borgerlige. Danskerne fortjener, at vi en gang for alle løser udlændingepolitikken fra bunden. Mit budskab til hr. Jakob Ellemann-Jensen og hr. Søren Pape Poulsen er derfor: Vi kan godt, hvis vi vil sammen. Tak for ordet.

Kl. 17:05

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er en række korte bemærkninger. Den første er fra fru Maria Gudme, Socialdemokratiet.

Kl. 17:05

Maria Gudme (S):

Tak. Det var en lettelse, der bredte sig, da jeg kunne læse, at fru Pernille Vermund har sagt, at Nye Borgerlige ikke vil lægge stemmer til at afskaffe retten til den Arnepension, som 33.500 danskere allerede har fået tildelt. Den lettelse vil jeg jo meget gerne have skal brede sig, så derfor vil jeg spørge fru Pernille Vermund, om hun her fra Folketingets talerstol vil give tilsagn om, at hvis der kommer et blåt flertal efter næste valg, så vil Nye Borgerlige og fru Pernille Vermund ikke lægge stemmer til at afskaffe retten til tidlig pension.

Kl. 17:06

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 17:06

Pernille Vermund (NB):

Vi gik konstruktivt og positivt til forhandlingerne om Arnepensionen. Vi erkender og jeg erkender, at der er mennesker på vores arbejdsmarked, som er kommet meget tidligt på arbejdsmarkedet, og som har været på arbejdsmarkedet i en periode, hvor der ikke har været de samme teknologiske muligheder og hjælpemidler, som vi har i dag. Via mit eget fag så jeg dem ofte på byggepladserne. Selv i en relativt ung alder begyndte knæ, albuer osv. at værke. Så det erkender vi fuldt ud.

Det, vi har sagt fra begyndelsen, er, at hvis man trækker folk ud af arbejdsmarkedet, så må man også sørge for i samme øvelse at øge arbejdsudbuddet. Derfor foreslog vi, da vi gik til forhandlingerne, at når Arne skal have ret til at gå tidligere på pension, så skal Bjarne, der har været lige så længe på arbejdsmarkedet, have en skatterabat, så muligheden for at blive på arbejdsmarkedet måske på deltid eller på fuld tid og tjene lidt ekstra til sig selv er der, og så vi ikke trækker flere ud end højst nødvendigt. Samtidig foreslog vi også at fjerne dimittendsatsen, sådan at de unge mennesker, som er raske og rørige, og som i virkeligheden burde komme ud at bestille noget, kom ud, og så kunne man dermed kompensere for det manglende arbejdsudbud, der var, som følge af Arnepensionen.

Kl. 17:07

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Maria Gudme.

Kl. 17:07

Maria Gudme (S):

Tak. Der er et men, for fru Pernille Vermund har til gengæld også sagt, at Nye Borgerlige ønsker at ændre i Arnepensionen, og jeg

kunne godt tænke mig at høre, hvad det mere konkret er, som Nye Borgerlige vil ændre. Og så vil jeg også høre, om de danskere, der allerede har fået tildelt Arnepension, har grund til at være bekymrede over det, som Nye Borgerlige vil lægge stemmer til.

Kl. 17:08

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 17:08

Pernille Vermund (NB):

Jeg vil svare på det sidste først, for der sidder nok nogle danskere derude og med rette er bekymrede. Det afhænger helt af aftalepartierne bag Arnepensionen. Vi er jo ikke en del af aftalen, og når vi ikke var det, så var det, fordi man dels ikke var villig til at give en skatterabat til de Bjarner, der havde været lige så lang tid på arbejdsmarkedet som Arne, hvis de blev på arbejdsmarkedet, dels ikke var villig til på det tidspunkt at fjerne dimittendsatsen og dermed sørge for, at de unge kom ud at bestille noget.

Hvis man er villig til at åbne forhandlingerne og få de to ting med, jamen så er vi med på den.

Kl. 17:08

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 17:08

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Der er jo nogle ting, ordføreren og jeg kan enes om, og der er også nogle ting, vi ikke kan. Det kommer bl.a. i forhold til EU. Liberal Alliance ønsker ikke, at Danmark skal meldes ud af EU, og vi ønsker, at forsvarsforbeholdet skal afskaffes. Jeg synes, det bedste eksempel på en EU-mission, der har været i mange år – den er ikke aktiv lige nu – som Danmark burde have deltaget i, er det forsvarssamarbejde, der var om at forhindre flygtningestrømme fra Middelhavet i at komme op til Europa. Hvis EU igen i forsvarsregi ønsker, at der er en indsats, der skal forhindre flygtningestrømme i at komme til Europa, mener fru Pernille Vermund så, at det skal Danmark ikke bidrage til, at det skal Danmark ikke deltage i, fordi vi har det her forbehold?

Kl. 17:09

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 17:09

Pernille Vermund (NB):

Ja, for lige præcis den mission var fuldstændig forfejlet. Den var kontraproduktiv, og den blev heldigvis også lukket ned efter 2 år. Den kørte fra 2015, så vidt jeg husker, til 2017, »Operation Sophia«. Det viste sig, at de her EU-skibe under EU-flag, som man sendte ud foran den libyske kyst, gav menneskesmuglerne og migranterne en kortere vej til Europa, fordi skibene var forpligtede til, når de mødte et skib med menneskesmuglere og med migranter, at tage migranterne om bord og sejle dem til Europa. Så det er et af mange eksempler på totalt forfejlede EU-missioner, som jeg er meget glad for at vi ikke har lagt stemmer til.

Kl. 17:09

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Spørgeren, værsgo.

Kl. 17:09

Kl. 17:12

Alex Vanopslagh (LA):

Men så lad os tage det hypotetiske scenarie, hvor der er en EU-mission, der reelt forhindrer flygtningestrømme i at komme til Europa. Er det så Nye Borgerliges politik – højrefløjens lysende stjerne, der ikke kan fordrage indvandring til Danmark – at det skal Danmark ikke bidrage til; det må tyskerne og franskmændene og grækerne klare; vi er ligeglade, men vi gider til gengæld godt at høste gevinsten fra en sådan indsats?

Kl. 17:10

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 17:10

Pernille Vermund (NB):

Men dilemmaet her er jo, præcis som det var i den her »Operation Sophia«, og som det var, da vi skulle forhindre pirateri og endte med at tage en etbenet pirat til Danmark. Vi har nogle forpligtelser, som et flertal her i Folketinget insisterer på at vi skal overholde i forhold til nogle menneskerettigheder, og de menneskerettigheder gør, uanset om vi taler om pirateri eller om vi taler om menneskesmugling, at hvis et skib møder folk, der er i nød, så risikerer vi at skulle have dem med til Danmark, og det er jo derfor, der sidder en etbenet pirat i Danmark – en etbenet pirat, som skal leve på passiv forsørgelse, formentlig i årevis, og leve af det danske sundhedsvæsen.

Kl. 17:10

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak, den næste kommentar går til hr. Anders Kronborg. Værsgo.

Kl. 17:11

Anders Kronborg (S):

Tusind tak for det. Jeg bemærker, at fru Pernille Vermund i starten af sin tale siger, at nu må vi snart have et folketingsvalg. Og i slutningen af talen nævner ordføreren både hr. Jakob Ellemann-Jensen og hr. Søren Pape Poulsen. Og uden jeg har deltaget i de borgerlige møder, som jeg forstår der er i blå blok, har jeg dog kun hørt, at der er én blå statsministerkandidat, nemlig hr. Jakob Ellemann-Jensen, der har meldt sig. Derfor kunne jeg da godt tænke mig at spørge fru Pernille Vermund: Mener fru Pernille Vermund, at hr. Søren Pape Poulsen snart bør melde sig på banen som borgerlig statsministerkandidat?

Kl. 17:11

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 17:11

Pernille Vermund (NB):

Det kommer da an på, hvad hr. Søren Pape Poulsen vil bruge magten til, hvis han bliver statsminister. For som jeg sagde i min tale, afhænger det jo ikke af, hvem der er statsminister for en borgerlig regering. Det afhænger af, hvad det er for en politik, man vil føre, og hvad det er for en retning, man ønsker for Danmark. Og for os er det helt afgørende: Udlændingepolitikken skal løses fra bunden, og så skal Danmark trækkes i en mere borgerlig retning. Og den af de to eller tre eller fire – eller hvor mange der nu melder sig på banen som statsministerkandidater for den borgerlige blok, den borgerlige opposition – som vil løse de krav, får vores opbakning.

Kl. 17:12

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo, spørgeren.

Anders Kronborg (S):

Så lad os bare lege med det der hypotetiske spørgsmål: Hvis og såfremt hr. Søren Pape Poulsen skulle finde på at melde sig som statsministerkandidat, kan fru Pernille Vermund så kun finde på at pege på en statsministerkandidat, hvis vedkommende ellers opfylder de, som jeg forstår det, ultimative krav, som Nye Borgerlige har?

Kl. 17:12

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 17:12

Pernille Vermund (NB):

Ja.

Kl. 17:12

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Ordet for den næste korte bemærkning går til fru Ida Auken. Værsgo.

Kl. 17:12

Ida Auken (S):

Mange tak. Jeg hørte ordføreren kalde hr. Lars Løkke Rasmussens regering for en lille spruttende kineser af borgerlig politik. Og så må vi jo forstå, at Nye Borgerlige er klar til at være et festfyrværkeri af borgerlig politik. Så derfor vil jeg gerne spørge Nye Borgerlige, om man vil afskaffe klimaloven.

Kl. 17:13

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 17:13

Pernille Vermund (NB):

Det er ikke vores primære prioritet, og vi erkender jo, at det stort set er alle partier i Folketinget med undtagelse af os og Liberal Alliance, som har bakket op om klimaloven. Det, som jo er helt afgørende for mig, er, hvad det er for tiltag, der bliver sat i gang, når man gerne vil den grønne omstilling. Og hvor de borgerlige partier jo typisk siger, at det her ikke må koste vækst, velstand og arbejdspladser, og at det tværtimod skal bidrage, så er der partier på venstrefløj, som lader til at være mere ligeglade med det. Så for os handler det om, hvordan det her bliver udført.

Og jeg må sige, at vores grundlæggende skepsis over for klimaloven jo har været begrundet i, at den ville blive nationalistisk, at der ville være for meget lækage som følge af klimaloven, og det er også noget af det, jeg synes vi kan se allerede. Altså, man sidder og fifler med nogle tal og prøver at skubbe noget udledning ud af landet, selv om man godt ved, at den her produktion jo skal ske et eller andet sted. Og det mener jeg ikke er hensigtsmæssigt. Altså, jeg er fædrelandskærlig og nationalt sindet, men nationalistisk klimapolitik tror jeg simpelt hen ikke på.

Kl. 17:14

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo, spørgeren.

Kl. 17:14

Ida Auken (S):

Nå, men på Nye Borgerliges hjemmeside kan man ellers læse, at 70-procentsmålet er halsløs gerning. Men det mener man så ikke, når det kommer til stykket? Så i virkeligheden er det jo nok bare en fuser, vi har med at gøre her. Jeg har svært ved at se det meget

sprudlende festfyrværkeri, når man ikke engang tør gå imod det, som man selv kalder halsløs gerning på sin egen hjemmeside.

Kl. 17:14

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Ordføreren.

Kl. 17:14

Pernille Vermund (NB):

Jamen at vi mener, det er halsløs gerning, betyder jo ikke nødvendigvis, at hele Folketinget mener det. Og igen vil jeg sige, at det for mig er fuldstændig afgørende, at hvis vi skal – og det skal vi – have en grøn omstilling, så skal den foregå på en måde, hvor lækagen ikke er for stor, hvor vi ikke mister økonomisk vækst og velstand og ikke mister arbejdspladser. For den økonomiske vækst og velstand er jo forudsætningen for, at vi i vores privatliv eller i vores virksomheder kan investere i de teknologier, der skal til for at gennemføre den grønne omstilling. At vi så ikke får flertal for det, er en sådan helt pragmatisk erkendelse af, at vi og Liberal Alliance trods alt desværre nok ikke får 90 mandater efter næste valg. Og det er jo så, hvad det er.

Kl. 17:15

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Den næste korte bemærkning er til fru Victoria Velasquez. Værsgo.

Kl. 17:15

Victoria Velasquez (EL):

Tak for det. Jeg blev rigtig glad, da det var, at vi skulle til et samråd, som handlede om, at syge mennesker i jobcentre bliver behandlet hamrende uretfærdigt. Et flertal, dem, der står bag forligene, helt fra SF til Liberal Alliance, har lavet et system, som kommer før mennesket. Men så skete der et eller andet, jeg ved slet ikke, hvad det var, men det gjorde, at jeg i hvert fald blev i tvivl om, hvad Nye Borgerliges politik er på det her område. Der er ligesom overskriften om at nedlægge jobcentre, men hvad ligger der faktisk i det? For pludselig kritiserede man en kommune for ikke at have kørt den hårde stil, og det gør mig bare lidt i tvivl, for vi har altså nogle mennesker her, der har været i klemme i rigtig, rigtig mange år, og de har brug for hjælp. Derfor vil jeg bare gerne spørge, om det er Nye Borgerliges politik, at man skal lade syge mennesker være overladt til sig selv, og at de ikke kan få nogen hjælp, eller mener Nye Borgerlige, at vi netop skal styrke sådan nogle ting som revalidering og uddannelse, støtte folk og rent faktisk hjælpe dem med at få den ro og den genoprejsning, som de har brug for. Har ordføreren mulighed for at udbyde det?

Kl. 17:16

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Ordføreren.

Kl. 17:16

Pernille Vermund (NB):

Ja, meget gerne, og tak for spørgsmålet. Vi vil gerne lukke de danske jobcentre, og i stedet vil vi for dem, der er syge og nedslidte, sørge for, at der er en lægefaglig vurdering, som skal være uvildig. Det skal ikke være sådan, at det er ens egen læge, men det skal være en uvildig lægefaglig vurdering, der afgør, om man er for syg eller for nedslidt til at arbejde. Vi vil så også gerne indføre en midlertidig førtidspension, sådan at dem, der ikke er kronisk syge, men måske har mulighed for at komme på fode igen – det kan være hjemløse, det kan være folk, der psykisk er nede i en periode, og det kan også være folk med kræftsygdomme, som de forhåbentlig kommer sig

over – får en pause, hvor økonomien ikke klemmer, og hvor man kan få ro til at komme sig.

For dem, som ikke er syge og nedslidte, altså almindelige borgere, som bare i dag bliver gjort til offentlige klienter fra dag et, vil vi lave en anden ordning, som er baseret på no cure, no pay for dem, der hjælper dem i job, hvis man ønsker hjælp fra det offentlige. Men der skal ikke sidde en mastodont i form af jobcentre rundtomkring i landet, som bruger uanede summer, mere end 4 milliarder, alene på administration, og som så ikke engang gør det, som det er lovbestemt de skal gøre. Det er ikke, fordi jeg er enig i, hvad de skal gøre, men som ordføreren for Socialdemokratiet sagde, skriger det da til himlen, at man bruger så mange penge på noget, som åbenlyst ikke virker.

Kl. 17:17

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo til spørgeren.

Kl. 17:17

Victoria Velasquez (EL):

Problemet er jo, at det ikke bare er det, at det ikke virker, men at vi jo netop kan se, at det gør folk mere syge, end de overhovedet har været, for de kom ind i systemet. Jeg ville egentlig ønske, at det var på tværs af alle politiske partier, at man kunne blive enige om, at det system, man har skabt, er fuldstændig sygt. Tak for opklaringen.

Jeg tænker, at det, der så kan være problemet, er, at nogle af de mennesker, som så har brug for hjælp, får brug for hjælp fra sundhedsvæsenet eller fra nogle andre steder. Kan Nye Borgerlige ikke være bekymret for, at den ulighedsskabende politik, som man gerne vil føre, hvor man vil privatisere rigtig mange ting, gør, at det ikke bliver skattebetalt, men brugerbetalt, og at det netop kommer til at ramme nogle af dem her rigtig hårdt, fordi de ikke har råd til at betale for den hjælp, de gerne vil have?

Kl. 17:18

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 17:18

Pernille Vermund (NB):

Vi går ikke ind for øget brugerbetaling. Vi går tværtimod ind for, at pengene skal følge borgerne, sådan at vores velfærd, vores kernevel-færd, stadig væk bliver betalt over skatten, men at vi som borgere, som patienter eller som ældre i ældreplejen kan vælge frit mellem offentlige og private tilbud. I dag er det jo sådan, at det er de velstående forundt at betale sig til en hurtig operation eller få ekstra ydelser, når de bliver lidt ældre, og der synes vi, at det må være helt rimeligt, at vi med de penge, vi betaler over skatten, frit må kunne vælge, hvis vi kommer i den situation, at vi skal opereres f.eks., mellem privat og offentligt.

Kl. 17:19

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak til Nye Borgerliges ordfører. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste ordfører er hr. Alex Vanopslagh fra Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 17:19

(Ordfører)

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Jeg vil vove den påstand, at på trods af vores politiske forskelligheder og vores politiske uenigheder herinde deler langt størstedelen af os nogle grundlæggende idealer. Det drejer sig bl.a. om idealet om det liberale demokrati, hvor vi hver især har nogle rettigheder, som staten ikke må forbyde sig imod; vi deler idealet

om at være et retssamfund med lighed for loven, med begrænsninger på statsmagten; og ikke mindst at vi er et folkestyre, altså hvor man hverken kan tromle hen over Folketinget eller befolkningen. Men alligevel føler jeg mig nødsaget til at komme med et bekymret opråb, for jeg *er* bekymret. Jeg mener, at tingene skrider. Tingene skrider i vores folkestyre, det skrider i vores retssamfund, og jeg mener desværre også, og det er ikke kun, fordi jeg får løn for det som oppositionspolitiker, at vi har set tingene skride ret så voldsomt alt for mange gange i den her valgperiode.

Senest har vi set det skride med Claus Hjort Frederiksen-sagen. Jeg anerkender blankt, at det er en sag med dilemmaer, også som retsstatstilhænger, men for mig at se er det ikke en sag, der primært handler om, hvorvidt man har tillid til Rigsadvokaten, eller om man mener, det er fint at bryde sin tavshedspligt; nej, for mig at se er det her primært en sag, der handler om, hvordan man bruger den magt, man får, når man sidder i regering. For vi er nødt til at huske på, at hr. Claus Hjort Frederiksen kun blev blandet ind i alt det her, fordi han på linje med mange andre, tidligere statsministre, tidligere departementschefer, ikke kunne bære at se på regeringens hjemsendelse af Forsvarets Efterretningstjeneste. Vi ved nu, at den tidligere forsvarsminister, fru Trine Bramsen, selv har underskrevet papirerne om NSA-samarbejdet, men alligevel hjemsendte hun hele FE-ledelsen og skabte en stor krise om den danske efterretningstjeneste på grund af selv samme NSA-samarbejde, som tilsynet fik nys om og kritiserede. Siden hen blev FE-ledelsen pure frikendt, altså var hjemsendelsen en overreaktion, det var en fejl. Regeringen endte med unødigt at svække Forsvarets Efterretningstjeneste.

Det er jo en skandale i ordets egentlige forstand, som hr. Claus Hjort Frederiksen helt naturligt har kritiseret, men da han omtaler det og bekræfter det i forvejen velkendte NSA-samarbejde offentligt, opstår muligheden for at sigte ham for landsforræderi med op til 12 års fængsel. Det drejer sig om en sag, hvor målet da må være, at man nedbringer og lukker ned for al virak om Forsvarets Efterretningstjeneste, og så er det da en uforståelig beslutning, at man vælger at rejse en sigtelse mod hr. Claus Hjort Frederiksen, for så er det da først, at NSA-samarbejdet bliver omtalt. Det er, synes jeg, en dårlig idé, og den er næsten så dårlig, at jeg har svært ved at forestille mig, at det skulle være en embedsmand, der er kommet på den, men selv hvis det er en embedsmand, der kom på den idé, kunne den være lagt ned politisk.

Men det ender i hvert fald med, at hr. Claus Hjort Frederiksen bliver sigtet, og sagen bliver straks mørkelagt. Der er ingen af os, der må vide, hvad han er sigtet for. Har han solgt statshemmeligheder til kineserne, har han ringet til russerne og fortalt, hvor kablerne er nedgravet? Eller har han – i gåseøjne – bare bekræftet oplysninger, som allerede var offentligt kendte? Regeringen ønsker ikke at forklare det til Folketinget, for så risikerer regeringen at afsløre den statshemmelighed, som vi må forstå hr. Claus Hjort Frederiksen allerede har afsløret; men hvis det er sådan, at kablesamarbejdet med NSA skal være hemmeligt, hvad tror I så selv lige er blevet afsløret ved at tiltale Claus Hjort Frederiksen for videregivelse af statshemmeligheder?

Jeg synes, det er en grotesk og mageløs sag. Personlig valgte jeg ikke at tage imod orienteringen om sagen, for så ville jeg ikke kunne stå og holde den her tale, og jeg synes i det hele taget, det er lidt mærkeligt, at man kan orientere hr. Sikandar Siddique, men ikke hr. Henrik Dam Kristensen i sådan en sag.

Chefredaktør Martin Krasnik har i sin leder i Weekendavisen ret præcist sagt, hvad der skal siges, og nu citerer jeg:

»Den er udtryk for en regering, der opfører sig som en monolit, en stenblok, der ruller gennem landskabet ude af stand til at stoppe, selv når den maser hen over vigtige ting på vejen: retssikkerhed, ordentlighed, ansvarlighed. Det er en regering, hvor afgørende be-

slutninger træffes af ganske få mennesker, som helt åbenlyst ikke lytter til indvendinger eller lader sig påvirke af virkeligheden.«

Det citat bringer i hvert fald mine minder tilbage til coronakrisen, hvor vi på få timer herinde i Folketinget, inklusive Liberal Alliance, det var alle partierne herinde, vedtog en meget vidtgående epidemi-lov, hvor vi gav regeringen beføjelser til uden at skulle involvere os siden hen at indskrænke danskernes frihed, også deres forsamlingsfrihed, at lukke deres forretninger ned uden erstatning, at sende domstolene hjem, selv om det var grundlovsstridigt. Jeg synes, det er skræmmende at se tilbage på, hvor lidt der egentlig skulle til, før vi gik på kompromis med de idealer, som jeg tror vi alle sammen deler herinde.

Kl. 17:24

Det hele toppede selvfølgelig med selve minksagen, og det er jo en kendt sag, så det vil jeg ikke bruge så lang tid på, men på et 44 minutter langt møde blev det besluttet, at hele minkerhvervet skulle udryddes, også selv om ingen myndigheder indstillede det, også selv om myndighederne ikke anbefalede det, også selv om ingen havde læst bilagene, og også selv om der ikke var nogen lovhjemmel på plads. Det er altså ret vildt, det er et eksempel på et voldsomt skred. Jeg synes dog, at det værste var det efterfølgende forløb, hvor man forsøgte at mørklægge sagen og også talte usandt til befolkningen og Folketinget.

Jeg siger det helt oprigtigt ikke for at være polemisk, for det er ikke min intention at være polemisk, men der er jo ingen herinde, der tror på, at sms'erne blev slettet af sikkerhedshensyn. Der er vel ingen herinde, der tror på, at landets statsminister var den sidste i kongeriget til at få besked om, at der manglede lovhjemmel, og at det først skulle være sket søndag aften, efter at alle vi andre vidste det, og efter det stod i pressen. Det er jo en absurd påstand, men det er noget, vi har ladet passere. Vi har ladet passere, at en statsminister er kommet med en åbenlys usandhed, og det er altså et skred i vores folkestyre, når vi tillader den slags.

Fællesnævner for de her sager er, at man dels overreagerer og handler febrilsk, at man er optaget af at fremstå handlekraftig, men også at vi, og jeg siger »vi«, og det er det rigtige vi, ikke det falske vi, at vi i Folketinget ikke har været effektive nok til at sige fra, når regeringen er gået for langt, når regeringen fortolker sit mandat, som om det var ultimativt. Men regeringsmagten er kun til låns, og det samme gælder i øvrigt også det statsapparat, der følger med, men også i statsapparatet har vi set eksempler på, at tingene skrider.

Der er blevet ansat et historisk stort antal pressechefer med parti-bogen i orden. Det sagde den tidligere pressechef i Finansministeriet også, da hun stoppede 2020, hvor hun sagde, det er en svær stilling at have, hvis ikke man er professionel socialdemokrat. Det er svært at være neutral embedsmand, hvis ikke man er professionel socialdemokrat. Det er da et skred i vores folkestyre! Igen, jeg siger det ikke for at være polemisk, eller fordi jeg er i opposition, for jeg ville også sige det, hvis det var en blå regering.

Vi har også set eksempler på, at styring af myndighederne er taget til, og som jeg vist også nævnte tidligere, har man også påstået, at myndighederne har anbefalet nogle ting i forhold til minkskandalen og coronanedlukning, hvor det siden hen er kommet frem, at det ikke var sandt. Og når man agerer på den måde, risikerer man at undergrave noget, som egentlig er ret unikt og ret smukt i Danmark, nemlig vores ubesmittede og neutrale embedsværk og myndigheder, som vi alle sammen, alle borgere, uanset politisk observans, egentlig kan have tillid til. Det er en tillid, der møjsommeligt er opbygget igennem over et århundrede, men det er den tillid, vi risikerer at sætte over styr; ikke ved, at vi påpeger problemerne i oppositionen, men ved, at politisering af embedsværket finder sted.

Det er ikke min påstand, at vi lige pludselig lever i en bananrepublik, bare fordi vi har haft en rød regering i 3 år, for selvfølgelig gør vi ikke det. Det ville være en fjollet overdrivelse, og det er vores

traditioner og vores institutioner alt for stærke til; men det er jo heller ikke sådan, at et retssamfund ender med at forvitte. Et forfald sker jo stille og roligt, skridt for skridt, bid for bid. Forfaldet sker, når vi slår ring om vores egne for enhver pris, selv når de går over grænsen, og forfaldet sker, når vi taler usandt for at få ret, selv om vi ikke har ret. Forfaldet sker, når vi ser stort på alt det, vi politikere ikke må gøre over for borgerne, men alligevel finder kringlede veje rundt om til at gøre det.

Til sidst har man taget så mange små og i momentet måske også uskyldige skridt væk fra at være et retssamfund til, at skridtet, der skal tages, for ikke længere at være et retssamfund, lige pludselig ikke længere er så stort. Og jeg er bekymret for, at vi skridt for skridt, også inden den her valgperiode i øvrigt, slider og filer på vores retsstat, jeg er bekymret for vores folkestyre, når jeg ser på den måde, magten er blevet brugt på de seneste år, og jeg kan lige så godt sige det klart og tydeligt til mine kolleger i blå blok: Jeg kommer aldrig, aldrig til at bakke op om en lignende opførsel fra en blå regerings side, der er afhængig af Liberal Alliances mandater.

Uanset farven på regeringen efter et valg håber jeg, at vi som Folketing bliver bedre til at sætte foden ned, når tingene skrider. Vi har et folkestyre, vi skal passe på, og vi er ikke kun valgt for at hyppe vores små kæphest og dele os efter anskuelser, det er vi også valgt for, men vi er i høj grad valgt for at tage vare på vores folkestyre. Folkestyret har været her, længe før vi alle blev født, og det skulle også gerne være her lige så stærkt og robust, den dag ingen af os er her mere. Tak for ordet.

Kl. 17:29

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak for det. Der er en stribe korte bemærkninger. Den første er til fru Maria Gudme. Værsgo.

Kl. 17:29

Maria Gudme (S):

Tak. Man kunne for nylig læse, at hr. Alex Vanopslagh kaldte det for slapt og uambitiøst, hvis man som borgerlig ikke vil støtte nulvækst. Derfor vil jeg gerne høre: Kan Liberal Alliance se sig selv som støtteparti for en regering, som fører en såkaldt slap og uambitiøs finanspolitik?

Kl. 17:29

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 17:29

Alex Vanopslagh (LA):

Tak. Jamen Liberal Alliance vil gøre alt, hvad der står i vores magt, for, at en blå regering ikke fører en slap og uambitiøs finanspolitik. Vi mener, at den offentlige sektor har rigeligt med penge i forvejen, og man kan prioritere mellem de udgifter, vi har i dag. Vi mener, at vi kan få mere innovation og dermed også mere velfærd for pengene ved at sætte velfærden fri. Så det vil vi kæmpe for.

Men jeg er oprigtigt mere optaget af, at vi får sat den offentlige sektor fri, end at vi gør den mindre, men begge dele er Liberal Alliance-politik, og jeg vil gøre alt, hvad jeg kan, for at holde Venstre og Konservative i ørerne på den dagsorden, for det er særlig dem, der skal holdes i ørerne. De har det privilegie at være store folkepartier, og det gør jo, at de skal indrette deres politik efter vælgerne. Jeg har det privilegie at tilhøre et meget lille parti, så jeg kan indrette min holdning efter det, jeg mener er rigtigt, og det tror jeg også det borgerlige Danmark har brug for – altså sådan et parti.

Kl. 17:30

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo til spørgeren.

Kl. 17:30

Maria Gudme (S):

Tak. Grunden til, at jeg spørger, er, at i Liberal Alliances økonomiske 2035-plan står der netop også, at det ikke bare handler om nulvækst, men at man også går ind for at skære i udgifterne til velfærd med 10 pct. Så derfor er jeg også bare nysgerrig, i forhold til om Liberal Alliance virkelig vil støtte en regering, som har tænkt sig at bruge flere penge på den offentlige sektor.

Kl. 17:31

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 17:31

Alex Vanopslagh (LA):

Jamen det er fuldstændig rigtigt, at vi har den politik, at verdens største offentlige sektor godt kan blive mindre. Og det synes jeg egentlig ikke er et ekstremt synspunkt. Det ekstreme synspunkt er at sige, at verdens største offentlige sektor skal være endnu større. Så problemet i dansk politik er ikke fløjene – problemet i dansk politik er midten i dansk politik, som er alt for ekstrem og uambitiøs.

Kan vi støtte en blå regering, der ender med at gøre den offentlige sektor større? Jamen altså, jeg er jo ikke meget for det; jeg kæmper for det modsatte – andet kan jeg ikke svare. Hvis det ender med, at vi har et blåt flertal, som fører den samme politik som en rød regering, så gider vi jo ikke støtte en blå regering. Men mon ikke vi kan få en blå regering på bedre tanker?

Kl. 17:31

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Næste korte bemærkning er til fru Camilla Fabricius. Værsgo.

Kl. 17:31

Camilla Fabricius (S):

Tak for det. Jeg har lyttet lidt til, hvad ordføreren her siger om det her med at være bekymret for retsstaten. Jeg er oprigtigt bekymret over, at hr. Alex Vanopslagh ikke kan modtage en fortrolig orientering om hr. Claus Hjort Frederiksen og så deltage i den offentlige debat. Hvordan kan en leder af et politisk parti ikke modtage en fortrolig orientering og så samtidig deltage? Det forstår jeg ikke.

Kl. 17:32

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 17:32

Alex Vanopslagh (LA):

Hvis jeg havde fået den fortrolige orientering, hvor jeg fik bekræftet, at hr. Claus Hjort Frederiksen havde afsløret NSA-samarbejdet, så ville jeg ikke have kunnet holde den tale, jeg lige har holdt; jeg ville ikke kunne sige de her ord. Så ville jeg også bryde min tavshedspligt. Og jeg ønsker ikke at tie stille i den sag, for jeg synes, det er absurd, at vi er nået dertil, at regeringen begår en kæmpe brøler ved at hjemsende hele FE-ledelsen, hvilket siden hen viser sig at være en overreaktion. De bliver jo pure frikendt alle sammen. Hr. Claus Hjort Frederiksen kritiserer det – det samme gør den tidligere statsminister, det samme gør tidligere departementschefer. Det er en sag, der har offentlighedens interesse. Jeg skal da kunne kritisere, at vi er nået dertil. For jeg mener, at det her først og fremmest drejer sig om dårlig politisk håndtering og ikke om, hvad Rigsadvokaten har indstillet til. Derfor valgte jeg ikke at tage imod den orientering – fordi jeg ønskede at kunne tale frit i den offentlige debat.

- Kl. 17:33 værne om, og det skal vi også i forhold til familiens øvrige frie valg eller virksomheders frie valg.
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo.
- Kl. 17:33 Dermed tror jeg også, at jeg fik nævnt, hvorfor det er, Liberal Alliance kæmper mere for frihed end Venstre. Nu er jeg lidt i tvivl om, om I går ind for kvindevoter i bestyrelser eller ej, men om ikke andet bakker I op om begrænsningen af den frie barsel og frie fordeling af den.
- Camilla Fabricius (S):**
Så når en af landets højeste embedsmænd kommer og skal give en orientering, vælger lederen af Liberal Alliance at lade være med at tage imod den orientering for så at kunne holde sig fri til at kunne diskutere herinde i Folketingssalen. Er det sådan, man skal forstå det?
- Kl. 17:33
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo.
- Kl. 17:33
- Jakob Ellemann-Jensen (V):**
Det er jo den timelange debat, som vi kommer til at have her bagefter. Vi begrænser ikke borgernes frie valg. Vi siger, at der følger visse krav med, når man modtager offentlige ydelser. Det tror jeg er noget, Liberal Alliance også kan tilslutte sig. Men det korte af det lange er: Nu blev der før spurgt til, om Liberal Alliance kan støtte en blå regering, som ikke nødvendigvis ønsker at gøre den offentlige sektor mindre. Hvad er det, der er vigtigst for Liberal Alliance – er det, at borgeren reelt får mulighed for frit at vælge i sit eget liv, eller er det en begrænsning af den offentlige sektor?
- Kl. 17:35
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo.
- Kl. 17:35
- Alex Vanopslagh (LA):**
Ja, det skal forstås på den måde, at jeg mener, at der er nogle, der skal kunne deltage i den offentlige debat og kritisere regeringen for det her forløb, og det føler jeg ikke jeg kunne gøre, hvis jeg fik en fortrolig orientering om noget, som i forvejen i øvrigt er velkendt. Altså, der er et NSA-samarbejde. Det har Claus Hjort Frederiksen udtalt sig om.
- Det er klart, at jeg ser dum ud, hvis han reelt har ringet til kineserne og solgt statshemmeligheder eller fortalt russerne, hvor kablerne er nedgravet. Men det er der trods alt ikke noget der tyder på.
- Kl. 17:33
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Næste korte bemærkning er til hr. Jakob Ellemann-Jensen. Værsgo.
- Kl. 17:33
- Jakob Ellemann-Jensen (V):**
Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Jeg ved, at ordføreren holder meget af frihed og måske ovenikøbet vil hævde at holde mere af det end jeg. Det kan vi jo så diskutere i timevis.
- Et af de områder, hvor regeringen har begrænset danskernes frihed, er, når unge mennesker skal vælge en ungdomsuddannelse. Nu er det jo nogle år siden, jeg selv stod i den situation. Det er knap så mange år siden, hr. Alex Vanopslagh stod i den situation, så derfor er det måske mere præsent. Derfor kan hr. Alex Vanopslagh måske i højere grad sætte nogle ord på, hvad han tænker om regeringens tvangsindgreb over for unge mennesker, der ikke selv skal have lov til at bestemme, hvor de vil gå i gymnasiet.
- Kl. 17:34
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo.
- Kl. 17:34
- Alex Vanopslagh (LA):**
Da jeg skrev udkast til den her tale, havde jeg et afsnit med, som bl.a. omhandlede det, hvor jeg prøvede at male et mere generelt billede af, hvad det egentlig er, vi ser i vores demokrati i de her år. Det er jo i højere og højere grad tanken om, at vi mennesker er guddommelige, og at vi kan designe det perfekte samfund, som om vi er sådan nogle samfundsingeniører, der kan træffe folks valg i forhold til det frie gymnasievalg, i forhold til hvordan bestyrelserne skal sammensættes, i forhold til hvordan barselsorloven skal fordeles, og hvor Venstre ellers også har bakket op om at begrænse borgernes frihed. Det synes jeg er en farlig tendens. Jeg synes også, det er en farlig tendens i forhold til unges frie gymnasievalg. Det skal vi
- Kl. 17:35
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo.
- Kl. 17:35
- Alex Vanopslagh (LA):**
Jamen jeg er jo mest af alt optaget af, at velfærden bliver bedre, og at velfærden foregår på borgernes præmisser. Derfor ønsker jeg, at kommunen skal spille en mindre rolle, at den offentlige sektor skal spille en mindre rolle, at de private velfærdsiværksættere skal spille en større rolle, at de pårørende skal spille en større rolle, at borgerne skal spille en større rolle. Og så er det sekundært for mig, om den offentlige sektor bliver mindre, men vi kommer til at lægge arm i mange timer om det.
- Kl. 17:36
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Den næste korte bemærkning er til hr. Peder Hvelplund. Værsgo.
- Kl. 17:36
- Peder Hvelplund (EL):**
Tak for det. Og tak til ordføreren for talen. Nu kan jeg så forstå, at man i hvert fald ikke skal være samfundsingeniør, men nogle gange udvikler samfundsingeniørkunst sig til at blive entreprenørskab i stedet for, og det er jo f.eks., når man drager i krig ude i verden og ønsker at ændre samfund udeomkring i verden. Man kan sige, at det jo grundlæggende er det, der ligger i den militære dimension i EU, hvor vi sender tropper ud for at forsvare vores interesser udeomkring i verden for at sikre adgang til ressourcer – det kan være gas i Mozambique, eller det kan være uran i Sahel.
- Kunne hr. Alex Vanopslagh måske blive lidt konkret i forhold til de aktioner, der aktuelt ligger i den militære dimension i EU, altså med hensyn til hvilke aktioner Liberal Alliance mener man kan bakke op om, og hvor man synes, det er rimeligt, at vi rejser ud og forsvare vores ressourcer og handelsinteresser, f.eks. i Afrika?
- Kl. 17:37
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo.

Kl. 17:37

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg synes da, at indsatsen for at sikre, at freden i Bosnien bliver overholdt, og hvor også Rusland spøger i baggrunden, er yderst relevant. Jeg ved ikke, om det danske forsvar har relevante kompetencer at bidrage med, men hvis vi har, mener jeg da også, at vi har en interesse i at bidrage der. Det samme gælder våbenembargoen mod Libyen. Det er to konkrete eksempler på missioner, som Danmark kunne deltage i. Det samme gælder, hvis der kommer missioner for at forhindre flygtningestrømme i at komme op til Europa, så vi undgår et scenarie a la det, vi så i 2015. Jeg vil også klart sige, at der er flere af missionerne i Afrika, hvor jeg ikke kan se, hvad hverken EU eller Danmark skulle lave der.

Den eneste lille bekymring, jeg kan have ved at fjerne forsvarsforbeholdet, er, at det kan bevirke, at et flertal herinde mister deres kritiske sans og vil sende danske soldater ud på missioner alene for at sende et signal til Bruxelles om, at vi er med. Jeg er ikke i politik for at sende signaler til Bruxelles – jeg er i politik for at gøre det, jeg mener er bedst for Danmark, og jeg mener også, det er bedst for Danmark at afskaffe forsvarsforbeholdet og deltage i de missioner, der giver mening, og hvor vi kan bidrage.

Kl. 17:38

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo til spørgeren.

Kl. 17:38

Peder Hvelplund (EL):

Det er jo en helt relevant bekymring at have, men vil hr. Alex Vanopslagh så ikke også anerkende, at hvis det er sådan, at man siger, at man nu melder sig ind og går fuldt og helt ind i det, så ligger der også en eller anden form for forpligtelse til, at man så også bidrager både økonomisk og militært? Så det pres, hr. Alex Vanopslagh kan være bekymret for vil opstå blandt nogle partier her i Folketinget, kan vel også opstå udefra, altså fra EU, ved at man har en klar forventning om, at vi bidrager. For man siger jo ikke ja for så efterfølgende at sige nej.

Kl. 17:38

Alex Vanopslagh (LA):

Personligt vil jeg ikke have de fjerneste problemer med at sige nej til nogle af de EU-missioner, jeg ikke mener Danmark bør deltage i, eller som jeg overhovedet ikke mener burde finde sted. Og jeg kan kun komme med den opfordring til mine kollegaer i Folketinget, at de også fastholder deres sunde fornuft og kritiske sans.

Kan der komme et pres? Ja, det kan der jo på mange områder. Der kan også komme et pres fra vælgerne om, at når der er inflation, skal man sende ufinansierede checks ud til vælgerne, og der har man også et ansvar for at sige: Det gør vi ikke, det er uansvarligt. Så vi er jo vant til at have et pres i politik, og måske er det presset fra vælgerne, der er mere bekymrende end presset fra Bruxelles, men begge dele kan være bekymrende.

Kl. 17:39

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Tak. Den næste korte bemærkning er til fru Pernille Vermund. Værsgo.

Kl. 17:39

Pernille Vermund (NB):

Tak for det, og tak for en fremragende tale, som jo sætter fingeren på meget af det, som er problematisk med den nuværende regering. En del af det, som er sket de seneste år, har jo kunnet lade sig gøre og har været sværere at opklare, fordi vi har haft eller har

en offentlighedslov, som har udviklet sig til det, nogle vil kalde en mørklægningslov. Det er bare sværere at få aktindsigt i de korrespondancer, der sker i forbindelse med regeringsførelsen.

I Liberal Alliance var I imod ændringerne af offentlighedsloven, altså fra offentlighedsloven til mørklægningsloven. Nye Borgerlige er imod. Der er en række partier imod, men to af de partier, som også er de to borgerlige partier, der bejler til statsministerposten, er for åbenhed, men er alligevel ikke rigtig lykkedes med at trykke til, når der skulle ændres på den aftale, der ligger nu. Vil Liberal Alliance være med til, hvis der bliver et borgerligt flertal, at trykke på, så Venstre og Konservative kommer ud af hullerne og får sikret, at vi får mere offentlighed i vores regeringsførelse?

Kl. 17:40

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 17:40

Alex Vanopslagh (LA):

Nu bevæger vi os ud i et farligt område, for det handler om min hukommelse, men hvis den rækker nogenlunde, mener jeg, at Konservative har åbnet op for, at der skal ændres på offentlighedsloven. Det kan godt være, at jeg husker forkert, og i så fald er det jo primært Venstre og Socialdemokratiet, der er problemet, og det problem løser sig selv. De kommer ikke til at have 90 mandater efter næste valg; det har jeg svært ved at forestille mig. Og når jeg tænker over, om der er nogen fordele ved, at Venstre har blødt så meget i målingerne siden sidste valg, så kan jeg komme på to. Den ene er, at der så nok ikke er flertal efter et nyt valg for at fortsætte den her mørklægning. Den anden er selvfølgelig, at der jo også må dryppe lidt af til Liberal Alliance.

Kl. 17:41

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo, spørgeren.

Kl. 17:41

Pernille Vermund (NB):

Det er rigtigt, at Konservative meldte ud før sidste valg, at de gerne ville have ændret de tre paragraffer, som også er meget kritiserede, men Konservative har ikke meldt sig ud af forliget, så det er sådan i dag, at Konservative, Venstre og Socialdemokratiet sidder og forhandler, og disse forhandlinger trækker voldsomt ud. Der sker ikke rigtig noget.

Jeg under både Konservative og Venstre en masse mandater, særlig hvis de kommer fra røde partier, men det er jo bare irriterende, hvis det er sådan, at vi får et borgerligt flertal, og at vi så ikke får mere åbenhed i lovgivningen eller i regeringsførelsen. Så jeg håber, at Liberal Alliance være med til også dér at lægge arm, og at det her sorte bælte, som ordføreren har i – hvad? – karate, kan gøre en forskel.

Kl. 17:41

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 17:41

Alex Vanopslagh (LA):

Det håber jeg ikke jeg skal tage i brug, men det vil jeg nok også afstå fra, hvis det er.

Jeg sagde ret klart og tydeligt i forbindelse med vores landsmøde, at der er tre områder, der er meget vigtige for Liberal Alliance, når og hvis vi får et blåt flertal. Det ene er, at skatten skal sænkes i top og i bund. Det andet er, at den offentlige sektor skal være friere. Og det tredje er, at retssikkerheden skal forbedres på en række punkter;

det der kunne være et af dem. Og det er tre områder, hvor vi er ultimative, i forhold til at vi skal have nogle indrømmelser. Hvilke indrømmelser det er, finder vi nok ud af i forhandlingslokalet.

Kl. 17:42

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Den næste korte bemærkning er fra hr. Malte Larsen. Værsgo.

Kl. 17:42

Malte Larsen (S):

Mange tak. Vi fik tidligere afdækket – og det har vi jo gjort i årevis – at Liberal Alliance ønsker sig en mindre offentlig sektor. Må jeg spørge ordføreren: Er der en målsætning for, hvor lille den kan blive? Altså, hvor meget mindre skal der være til den offentlige sektor, til vores børn i skolerne, dagpasning, pleje til de svageste, offentlige veje osv.? Er der en målsætning for, hvor langt vi kan komme ned?

Kl. 17:42

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 17:42

Alex Vanopslagh (LA):

Ja, det står i vores 2035-plan, at vi ønsker, at det offentlige forbrug skal sænkes med 10 pct. – 1 procentpoint om året. Dog anerkender vi, at der er et demografisk træk, så det har vi afsat penge til, og det skal jo så trækkes fra eller lægges til i den anden ende. Men 10 pct. er målet. Det er også det, Produktivitetskommissionen sagde – de sagde, at hvis kommunerne kan drives lige så effektivt som den mest effektive kommune i Danmark, kan der spares 10 pct., uden at der bliver skåret ned på kvaliteten.

Så det er ikke sådan noget med, at Liberal Alliance ønsker en utopi, der eksisterer i USA. Nej, det eksisterer, så vidt jeg husker, i Vejle Kommune, som er den mest effektive. Og det er jo ikke sådan, at folk ligger og dør på gaderne, eller at der ikke er pædagoger eller sygeplejersker i Vejle. Så det kan jo godt lade sig gøre at drive tingene smartere og bedre, og det ved enhver, der har drevet virksomhed – ikke at jeg har, men enhver, der har drevet virksomhed, ved, at tingene kan gøres bedre. Men det er ligesom om, at når det kommer til den offentlige sektor, kan intet gøres bedre, medmindre man slagter dele af kerneopgaven. Det er da mageløst.

Kl. 17:43

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo til spørgeren.

Kl. 17:43

Malte Larsen (S):

Det er måske, fordi det er det, som nogle af os gennem rigtig mange år i kommunale byråd og andre steder har oplevet – at virkeligheden ikke er så rosenrød, som ordføreren her siger, og at alting ikke er, som det er i Vejle med de ganske glimrende demografiske og andre forudsætninger, som vi har med at gøre lige præcis der.

Må jeg spørge ordføreren: Er der nogen steder i den offentlige sektor, som Liberal Alliance i dag kan garantere at de ikke ønsker at lave besparelser og nedskæringer eller effektiviseringer på, hvis det står til Liberal Alliance, og kan hr. Alex Vanopslagh eventuelt nævne nogle af de velfærdsområder, som Liberal Alliance vil friholde?

Kl. 17:44

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 17:44

Alex Vanopslagh (LA):

Ja, det danske forsvar eksempelvis. Nu ved jeg ikke, om det specifikt skal være kernevelfærd, men vi ønsker ikke at skære ned på det danske forsvar – der ønsker vi at øge udgifterne til 2 pct., også gerne før 2033. Men ellers tror vi på, at man bredt set i den offentlige sektor kan gøre tingene bedre og billigere, og det tror jeg egentlig også at vi alle sammen herinde inderst inde er enige om. Vi er alle sammen enige med hinanden om, at der godt kan afbureaukratiseres. Det kan da ikke passe, at det skal være sådan, at Dansk Sygeplejeråd anslår, at der bliver brugt 4 millioner timer om året sammenlagt på unødvendig dokumentation. Så er der da et kæmpe sparepotentiale. Det kan jo ikke passe, at bureaukratiet er steget for pædagoger og for sosu'er, og at der så ikke er et sparepotentiale. Selvfølgelig er der det. Det kan jo ikke passe, at vi rask væk har ansat journalister og akademikere i kommunerne de sidste 10 år, uden at der er et sparepotentiale. Selvfølgelig er der det.

Kl. 17:45

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak til hr. Alex Vanopslagh. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste ordfører er fru Susanne Zimmer fra Frie Grønne – og vi afbryder mødet for aftensmad efter denne ordfører.

Værsgo.

Kl. 17:45

(Ordfører)

Susanne Zimmer (FG):

Endnu et år er gået, endnu et år er spildt, og det er altså endnu et år, hvor regeringens Klimaråd dumper regeringens klimainsats. Vi rykker derfor nærmere konsekvenserne af de menneskeskabte klimaforandringer, fordi vi ikke handler tidsnok og med konkrete og eksisterende løsninger. I denne folketingsperiode blev der bl.a. indgået en infrastrukturaftale, hvor man plastrer Danmark til med yderligere motorveje for 64 mia. kr., og hvad sker der mon så? Ja, så skaber man bedre forhold for bilerne, og så kører folk mere i bil, og vi skal den modsatte vej. Vi skal køre mindre i bil. Færre biler på vejene, mere, bedre og billigere offentlig transport, mere samkørsel og andre grønne løsninger er vejen frem.

Der er også blevet indgået en landbrugsaftale, og nej, ikke en klimaafteale for landbruget, men en landbrugsaftale. Her var et af de vigtigste områder for os i Frie Grønne at få en omstilling fra animalsk produktion – et område, som regeringen og aftalepartierne helt friholdt i aftalen. Vi er nødt til at skabe et landbrug, der satser på mere plantebaseret produktion, for klimaet lider under vores ekstreme kødproduktion. Arterne er i tilbagegang, mange er ved at uddø, naturen mangler plads. Naturen lider under vores kødproduktion. Landbruget optager alt for meget plads, ikke til fødevarerproduktion til mennesker, men derimod til foderproduktion til dyr, som vi skal spise, og det er ikke bare i Danmark, men også i Sydamerika, hvor sojaproduktion til vores husdyr er med til at udrydde regnskoven.

Regeringen er også langt om længe kommet med et bud på en CO₂-afgift. Folketinget blev lovet en høj og ensartet afgift af slagsen. Ingen af delene kunne regeringen svinge sig op til i dette udspil. Store CO₂-udledere som Aalborg Portland slipper billigere end andre, og Frie Grønnes frygt er, at også landbruget fredes, og i hvilken verden giver det mening at tage på de største CO₂-udledere med fløjlshandsker? Mette Frederiksen sagde godt nok for et par måneder siden, at hun nu er grøn, før hun er rød, men hun glemte at sige, at hun er blå, før hun er grøn.

I Frie Grønne får vi ofte at vide af kollegaer, at vi er sure og kritiserer for meget, og det sidder i måske også og tænker nu, så lad mig nu også uddele en ros til regeringen for den massive aftale

om udbygning af havvind i Nordsøen. Det er det ambitionsniveau, hele Danmarks klimapolitik bør have, og det er det ambitionsniveau, vi i Frie Grønne kæmper for. Men det er så også vigtigt, at når vi laver så store aftaler, tænker vi helhedsorienteret, for nu må vindmølleeventyret jo ikke resultere i, at vi smadrer havmiljøet. Det må heller ikke resultere i, at vi, som vi gjorde med Lynetteholmen og Egholmsforbindelsen, går på kompromis med demokratiet og fjerner klageadgangen.

Kl. 17:49

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Kan jeg ikke bede om en lille smule mere ro i salen, mens der er en ordførelse? Tak.

Værsgo.

Kl. 17:49

(Ordfører)

Susanne Zimmer (FG):

Hvis der er en ting, der får mig til at få optimismen tilbage i forhold til klimakrisen, er det covid-pandemien. Det viste sig, at hvis vi vil, kan vi godt. Vi kan godt tage store beslutninger og bruge enorme pengesummer og ændre vores samfund på kort tid, og langt de fleste danskere er også villige til at gøre det, hvis det er nødvendigt. »Vil« er dog kodeordet, for jeg er oprigtigt i tvivl om, om regeringen vil. Vil regeringen reelt den grønne omstilling og træffe de svære beslutninger?

Covid gjorde også nogle udfordringer i vores samfund mere synlige. Før covid vidste vi godt, at der var udfordringer i vores sundhedsvæsen, men covid tydeliggjorde dem. Vi så vores sundhedspersonale kæmpe en vis legemsdel ud af bukserne for at sikre patienterne den fornødne pleje, hvilket de jo faktisk gør hver dag, men under covid måtte de løbe endnu stærkere. Sundhedspersonalet viste, hvorfor de har en nøglefunktion i et rigt samfund som vores. Alene af den grund burde regeringen se på uligeløn, der holder sygeplejersker og andre kvindedominerede fag nederst på lønstigen i det offentlige. Jeg håber, at vi i nær fremtid må give tjenestemandreformens dødsstødet.

Kl. 17:50

Men pandemien tydeliggjorde også, at vi har massive udfordringer med vores psykiske sundhed i Danmark, nemlig ensomhed, depression og angst, særlig hos unge mennesker. Det er et problem, vi har kendt længe, men som tilstanden i sundhedsvæsenet er, gjorde covid-19 det meget tydeligt. Jeg synes, vi skylder ungdommen at tage deres problemer alvorligt.

Som om det ikke var nok med en verdensomspændende pandemi, er der også udbrudt krig i Europa. Rusland har brutalt angrebet Ukraine, og krigen er nu i gang på fjerde måned. Frie Grønne har som det eneste parti ikke ønsket at bevæbne civile ukrainere, og sammen med Enhedslisten har vi sagt nej til oprustning i NATO – en ikke populær beslutning i et Folketing, hvor det virker, som om logikken er, at krudt og kugler skaber fred. Krigen i Ukraine har ligesom pandemien tydeliggjort nogle udfordringer i vores samfund, først og fremmest en empatikrise.

En stor del af Folketinget har indvilliget i at udvise en meget geografisk bestemt empati over for de ukrainske flygtninge, der modsat flygtninge fra eksempelvis Afghanistan og Syrien skal behandles godt. Som min kollega hr. Marcus Knuth fra Det Konservative Folkeparti udtalte: Lige så hårde og afvisende som vi ønsker at være over for migranter fra Afrika, lige så åbne skal vores arme være over for ukrainere. Så langt er vi kommet, at vi med en særlov deler flygtninge op i et A- og et B-hold. Det kan vi simpelt hen ikke være bekendt. En flygtning er en flygtning, og alle flygtninge skal behandles godt.

Det er jo ikke, fordi diskrimination har vist sit ansigt for første gang – se bare på etnicitetskravet i forhold til udsatte boligområder.

Det er bare sjældent, at det har været så udtalt og tydeligt, som det blev her. Det er en udvikling, vi i Frie Grønne har sat os for at få vendt: Ud med diskrimination og racisme, hvad enten det er på Christiansborg, i politiet eller i samfundet generelt, og ind med mangfoldighed og multikultur, hvor der er plads til alle og alle kan trives. Derfor ser vi også meget frem til, at regeringen fremlægger sit bud på en antiracistisk handleplan. Den kommer vi hjertens gerne med input til, selv om vi ikke indgår i forhandlingerne.

Den ulige behandling af flygtninge er ikke fremmed for en stor gruppe danskere. De er nemlig født og opvokset i Danmark, men skal igennem lange og besværlige processer for overhovedet at gøre sig håb om at få det rødbedefarvede pas. Hvordan kan mennesker født i Danmark ikke være danskere? Og hvad er de så? Det vil jeg spørge statsministeren om. Vi burde da pr. automatik give alle børn født i Danmark statsborgerskab. Når man ikke har statsborgerskab, får man jo eksempelvis ikke mulighed for at stemme til et folketingsvalg, og det må da være den mest ekskluderende følelse at være født i et land, men ikke automatisk have medindflydelse på noget af det fornemste, vi har, nemlig valg til Folketinget.

I Frie Grønne kalder vi det demokratisk apartheid, når vi lader store grupper mennesker betale skat, men ikke være fuldgyldige medlemmer af demokratiet. Vi kalder det demokratisk ulighed, fordi vi mener, økonomisk ulighed og demokratisk ulighed er lige ødelæggende for mennesker. Og netop den økonomiske ulighed er jo vokset under den her regering, som vi har hørt flere gange i dag. Vi er nødt til at fordele vores rigdom bedre mellem os. Vi skal have omfordelt penge fra de rigeste til de fattigste. Hvad enten det gælder økonomisk eller demokratisk ulighed, er der sprækker i vores samfund, og det er gift for fællesskabet. Vi har brug for at løse tidens store udfordringer og hjælpe hinanden. Tak for ordet. Jeg skal på vegne af Frie Grønne lige læse vores vedtagelsestekst op:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at regeringen har spildt endnu et år i forhold til at sikre den nødvendige klimahandling og afbøde den klimakatastrofe, der truer livet på planeten. Folketinget konstaterer, at regeringen er ved at svigte de reduktionsmål, der er fastlagt i klimaloven, som i øvrigt bør suppleres med en klimalov 2.0, der tager ansvar for Danmarks reelle udledninger.

Folketinget konstaterer, at regeringen handler uden rettidig omhu og dermed er i gang med et generationssvigt, der kan skabe en ubeboelig og utryk klode med uoverskuelige konsekvenser.

Folketinget konstaterer ligeledes, at endnu et år er spildt i forhold til at bekæmpe den statsracisme, der har vundet indpas i Danmark. Der er brug for et konsekvent opgør med den umenneskelige politik, som deler flygtninge op i et hold A og et hold B ved at vedtage en særlov. Al diskriminerende politik bør rullens tilbage, så Danmark igen kan blive et humanistisk foregangsland.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 95).

Kl. 17:55

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning fra hr. Per Larsen. Værsgo.

Kl. 17:55

Per Larsen (KF):

Tak for det. Og tak til fru Susanne Zimmer for talen. Jeg har jo stor respekt for ordførerens ihærdighed, og jeg har også forsøgt at dykke lidt ned i jeres partiprogram og har interesseret mig en lille smule for jeres økonomiske politik, som fremadrettet skal være feministisk og demokratisk. I skriver noget om, at hvis nu det var sådan, at man aflønnede alt omsorgsarbejde udført af kvinder – madlavning, børnepasning og forskellige andre ting – så ville det beløbe sig til 10,8 tusind mia. dollars. Så kan jeg ikke lade være med at spørge:

Hvorfor har man behov for at sætte beløb på den slags omsorg, som vi jo alle sammen giver til hinanden? Hvoraf udspringer det, at man har behov for på den måde at sætte beløb på?

Kl. 19:00

Kl. 17:56

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Værsgo.

Kl. 17:56

Susanne Zimmer (FG):

Tak. Når vi opgør vores bruttonationalprodukt, tager vi det som et tegn på, hvordan det går i landet – går det fremad, eller går det tilbage? Og i det bruttonationalprodukt indregner vi jo netop ikke de værdier, som faktisk fortæller noget om, hvordan det er at være menneske – barn, voksen eller gammel – i vores land. Derfor er det interessant at få en udregning, der viser, hvilke reelle værdier vi har, og ikke bare dem, der kun kan opgøres i økonomi, der handler om plus og minus.

Kl. 17:57

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Hr. Per Larsen for yderligere en kort bemærkning. Værsgo.

Kl. 17:57

Per Larsen (KF):

Tak. Men kan ordføreren så ikke komme lidt nærmere ind på, hvad jeres økonomiske politik i almindelighed går ud på? Jeg hørte jo ordføreren nævne forskellige ting, som f.eks. at den kollektive trafik skulle være billigere og sådan noget. Hvordan tænker ordføreren at det skal finansieres?

Kl. 17:57

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 17:57

Susanne Zimmer (FG):

Der kunne vi så vende tilbage til vores økonomiske ståsted. Vi vil jo gerne have et mere lige samfund, så man kan f.eks. indføre en formueskat, så man simpelt hen laver en formuebeskatning af dem, der tjener over 3,5 mio. kr., som starter ved en skat på 1 pct. og så går progressivt opad. Det kunne være med til at finansiere en stor del af bl.a. den kollektive transport.

Kl. 17:58

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vedtagelsesteksten, som vi har modtaget her, vil indgå i de videre forhandlinger.

Og så skal jeg bede hr. Per Larsen om at undlade at bruge direkte tiltale.

Vi udsætter nu mødet og holder middagspause i en time. Vi mødes igen kl. 19.00.

Mødet er udsat. (Kl. 17:58).

Kl. 19:00

Forhandling

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Mødet er genoptaget.

Som den næste i ordførerrækken her efter middagspausen er det hr. Torsten Gejl fra Alternativet. Værsgo.

(Ordfører)

Torsten Gejl (ALT):

Tak, hr. formand. I Danmark har vi en af verdens mest ambitiøse klimalove med et mål om at spare 70 pct. af vores CO₂-udslip i 2030. Det er et mål, der bliver lagt mærke til rundt omkring i verden. Jeg har flere gange hørt klimaministeren fortælle om, hvordan andre landes politikere nærmest flokkes om ham ved internationale møder for at høre om Danmarks klimapolitik. Derfor kan det nok også være svært at forstå, hvorfor ministeren så, når han kommer hjem til Christiansborg, bliver mødt af unge klimaaktivister som dem, der afholdt demonstration foran trappen til Christiansborg her til morgen. Det kan måske også være svært at forstå, hvorfor Alternativet, Klimarådet, klimaborgertinget og de grønne organisationer i Danmark kritiserer regeringen og støttepartierne for ikke at gøre nok. Er det, fordi vi bare er utaknemlige?

Nej, kritikken beror på mange ting, som f.eks. at hver dansker udleder ca. 17 t CO₂ om året, hvis vi beregner vores globale fodaftryk. Det er det samme som 17 indere. Er det så os, der er førende i verden på klimaområdet, eller er det f.eks. inderne? Kan man kalde os førende, hvis vi reducerer 70 pct. af et enormt overforbrug ned til et lidt mindre enormt overforbrug?

En anden ting er, at vi har lagt os fast på et reduktionsmål, som ikke er nok, samtidig med at vi er nervøse for, at vi ikke når det. Målet om at nå en CO₂-reduktion på 70 pct. i Danmark inden 2030 er ikke ambitiøst nok, hvis vi i Danmark skal tage vores del af ansvaret for, at temperaturen på verdensplan ikke stiger mere end 1,5 grader. Det gav mening i 2019, men i de senere år er der kommet rapport efter rapport fra FN, og den seneste siger, at udfordringerne er større, end vi troede, og at tiden er knappere.

Den 18. maj 2022 kom det meteorologiske institut under FN med sin foreløbige status for 2021. Der er fire såkaldte nøgleindikatorer, der ifølge rapporten sætter ny rekord: 1) Koncentrationen af drivhusgasser i atmosfæren stiger, 2) den globale middeltemperatur stiger, 3) havtemperaturen sætter rekord og 4) havforsuringen er tiltagende, hvilket betyder, at havet får sværere ved at optage CO₂, og det optager faktisk 23 pct. af det, vi producerer. Alt det her er fakta fra FN's meteorologiske organisation. De skal sammenholdes med en vurdering fra FN's Klimapanel, der kom tidligere på året, nemlig at kurven over CO₂, der i øjeblikket stadig er stigende på globalt plan, skal knækkes senest i 2025 – vi har altså 3 år.

Derfor er der flere og flere videnskabsfolk, der sætter spørgsmålstegn ved, om 70-procentsmålsætningen er god nok. F.eks. skriver prorektor og professor i klimaforandringer fra Syddansk Universitet, Sebastian Mernild, at vi skal op på en CO₂-reduktion på 78 pct. i 2030, hvis Danmark skal leve op til sin del, og vi skal have stoppet CO₂-udledningerne fuldstændig i 2036 og ikke først i 2050.

Jeg synes, det ville klæde regeringen at pege på, at klimasituationen er blevet værre, end vi troede den var, da vi lavede 70-procentsmålsætningen, og i det mindste høre aftalepartierne, om der er grund til en opjustering. Men vi hører ikke et ord om dette. Og når man ikke vil opjustere sine mål, når udfordringerne vokser, er man jo ikke førende på klimaambitioner, hverken nationalt eller globalt.

Det næste store spørgsmål er, om vi så når i mål i det mindste med 70-procentsmålsætningen. I den forbindelse roste statsministeren sin regering i sin tale i morges, fordi den er nået to tredjedele i mål i forhold til 70-procentsmålsætningen. Det ville bare klæde statsministeren også at sige, at det er de absolut mest lavthængende frugter, der er plukket, og at den sidste tredjedel af frugterne sidder meget, meget højt og helt ude på de tynde grene – bortset fra de modne frugter, som kunne gøre en kæmpe forskel, men som regeringen og støttepartierne ikke har mod til at plukke.

De mest modne frugter er selvfølgelig at begrænse landbrugets kødproduktion, som er en af de største klimasyndere. I Holland laver man programmer til at udfase og afvikle kødproduktionen og hjælpe bønderne til at omlægge produktionen eller søge over i andre erhverv. I Danmark har et bredt flertal i Folketinget, der også talte SF, Radikale og sågar Enhedslisten, lige lavet en aftale, der skulle reducere CO₂-udslippet i landbruget, hvor man ikke reducerer produktionen af kød med et eneste gram. Er man så førende? Det synes vi ikke i Alternativet.

En af de helt store udfordringer er, at når man taler klimapolitik, taler man også biodiversitet eller vild natur. Biodiversitetspolitikken er længe blevet opfattet som klimapolitikens lillebror – det tror jeg vil ændre sig i de kommende år. I Danmark har vi været nede på, at der var under 1 pct. vild og uberørt natur tilbage. Nu er vi, når vi får etableret 15 nationalparker, groft regnet oppe på omkring 2 pct. Når jeg ikke bruger særlig lang tid på at feste over det, er det, fordi vi efter Alternativets mening skal op på 20-30 pct. vild og uberørt natur i Danmark og i det mindste skal leve op til EU's mål om 10 pct. vild og uberørt natur og 30 pct. beskyttet natur. Derfor kan landbruget ikke sætte sig på 60 pct. af Danmarks areal, når der skal være plads til f.eks. byer og infrastruktur og meget andet.

Kl. 19:05

Ud over at spærre for vild natur står landbruget også for forurening med både gift- og næringsstoffer, der dræber fugle og insekter og forurener fjorde og have med næringsstoffer, der jævnligen udradierer livet i hele fjorde og havområder ved at skabe iltvind. Og som sagt er livet også et mareridt for mange af landbrugets produktionsdyr. Men vi tærer ikke bare på klimaet og på jordens knappe ressourcer; i Alternativet mener vi faktisk også, at vi tærer på vores egne menneskelige ressourcer.

I sin tale her til morgen glædede statsministeren sig over, at væksten i Danmark ikke har været så høj, som den er i dag, siden Poul Nyrup Rasmussens regering var ved magten. Hun glemte bare at tale om, hvordan vi egentlig går og har det her i vores rige velfærdssamfund. I Alternativet ser vi ud på samfundet, men det er et samfund med mange flere nuancer og udfordringer end det, jeg oplever statsministeren beskrive. Der er ikke balance på samfundets sociale bundlinje. Fattige og syge danskere føler stor umyndiggørelse, mangel på respekt og stor, stor mangel på retssikkerhed. Og selv om der selvfølgelig er mange, der har gode jobs og bedre forudsætninger, og for hvem det går bedre, så er der jo en massiv mistrivsel på tværs af samfundet.

Hvis vi ser på unge menneskers trivsel, er det ifølge en undersøgelse, som Sundhedsstyrelsen har udgivet, 52 pct. af danske kvinder mellem 16 og 24 år, der har et højt stressniveau. Og hver femte kvinde i samme alder har været meget nedtrykt, deprimeret eller ulykkelig inden for de sidste 14 dage. I Alternativet ser vi på et overophedet konkurrencesamfund, som ikke bare tærer på klima og natur og klodens knappe ressourcer, men også tærer på vores menneskelige kapital i større og større grad. Antallet af unge kvinder, der er ulykkelige, nedtrykte eller deprimerede, er mere end fordoblet siden 2008.

Og ja, vi har et velfærdssamfund, hvor der aldrig har været flere i beskæftigelse, og hvor der ikke har været højere vækst siden Poul Nyrup Rasmussen. Men hvordan går vi og har det i det her fantastiske samfund? Hvor høj må prisen være for, at vi stadig væk bliver rigere og rigere? Hvor rige vil vi egentlig være? Er der ting, som vi svigter i jagten på materielt forbrug? Hvad med vores børn og vores venner og naturen og kunst og kultur og idræt og kærlighed? Vi synes, at vækst er blevet en driver, der styrer vores liv fra børnehaven og folkeskolen og videre gennem uddannelse – og så ud på arbejdsmarkedet. Vi bliver sådan nogle små produktionsenheder, der skal ud at sikre velfærdssamfundet stigende vækst og øget velfærd, men jeg

tror, at meningen med det hele for mange mennesker forsvinder et eller andet sted.

Den neoliberale vækstideologi, som regeringen bekender sig til, betyder i hvert fald en massiv mistrivsel i samfundet, og et forslag, der måske kunne give ilt til nogle af de 52 pct. af kvinderne, der har for højt et stressniveau, kunne være at nedsætte arbejdstiden i samfundet til f.eks. 30 timer. I stedet hæver regeringen pensionsalderen, så mennesker, der allerede er stressede som 22-årige, skal se frem til at leve og arbejde endnu længere.

Man spekulerer nogle gange over, om vores højproduktive lavtrivselssamfund overhovedet egner sig til, at der bor mennesker i det. Det gør det selvfølgelig, og der er også mange gode ting i det. Selv om mange mistrives og lever i klimaangst, er der også håb.

Det giver håb, at så mange, ikke mindst unge mennesker, spiser mere og mere plantebaseret. Over hele landet skaber unge forandringer på hylderne i vores køleskabe og bevirker, at masser af danske familier eksperimenterer med plantebaseret mad.

Det giver håb, at anden del af anlæggelsen af Lynetteholm er sat på et års pause. Og jeg vil sige til partierne bag aftalen om Lynetteholm: Tiden er ved at løbe fra jer. Tiden er også løbet fra at lave broer og motorveje, der fører direkte ind i fortiden. Så jeg vil opfordre jer til at droppe Lynetteholm og Egholmforbindelsen og udvidelsen af Aarhus Havn og Kattegatforbindelsen i samme omgang – gerne sammen med asfaltdelen af infrastrukturaftalen.

Det giver også håb, at Danmark har fået et klimaborgering. Jeg har haft glæde af at komme til flere af deres præsentationer, og de har udfordret os politikere til at blive langt mere ambitiøse i forhold til klimaet. Jeg synes, vi skal give klimaborgering endnu mere tillid og en form for reelt politisk mandat, der betyder, at de ikke bare kan lave anbefalinger, men at vi sikrer, at deres idéer i højere grad bliver realiseret. Idéen kommer fra Extinction Rebellion og den grønne ungdomsbewægelse. Og jeg ved godt, det er et politisk eksperiment, men hvorfor ikke give almindelige danskere, der har brugt så lang tid på at sætte sig ind i klimasagen, et endnu stærkere mandat for klimaets skyld?

Det giver også håb, at vi etablerer energigøier i Nordsøen, der skaber verdens største grønne stikkontakt og gør grøn dansk strøm til et verdensbrand. Planlægning af de nye marine nationalparker giver håb. Og der er også mange andre ting, der giver håb, men jeg er ved at løbe tør for tid.

Men jeg håber i hvert fald, regeringen forstår, hvorfor den bliver mødt med desperate råb og håb fra klimaaktivister og politikere, når den kommer hjem efter at have solet sig i international anerkendelse over Danmarks klimapolitik. Danmarks klimapolitik brillierer i hvert fald efter vores opfattelse på en noget billig baggrund, så jeg vil opfordre regeringen og klimaministeren til at komme ud af boblen og opdatere, effektivisere og målrette Danmarks klimapolitiske og biodiversitetsmæssige indsats. Tak, formand.

Kl. 19:10

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Mange tak. Den første korte bemærkning er til fru Kathrine Olldag. Værsgo.

Kl. 19:10

Kathrine Olldag (RV):

Tak for det, og tak for talen – passioneret som altid. Neoliberalistisk vækstøkonomi bliver der sagt i én sætning; 3-4 minutter senere står ordføreren og roser et kæmpestort vindmølleeventyr ude langs den jyske vestkyst. Noget af det, jeg synes er interessant ved Alternativet, er jo, at Alternativet har bevæget sig fra egentlig at have en tiltro til væksten i det grønne eventyr og mere og mere over i en temmelig, vil jeg sige, socialistisk dagsorden. Så det, jeg egentlig bare er interesseret i, er, hvad det er for et vækstbegreb, ordføreren

opererer med her. Hvad er vækst overhovedet for Alternativet, hvis ikke det er den grønne omstilling?

Kl. 19:13

Kl. 19:11

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 19:13

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 19:11

Torsten Gejl (ALT):

Det er den grønne omstilling. Vi er ikke socialister. Vi har ikke noget imod, at mennesker tjener rigtig mange penge, bare de ikke smadrer klimaet, naturen, miljøet og andre menneskers mulighed for at have et godt liv.

Kl. 19:11

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo til spørgeren.

Kl. 19:11

Torsten Gejl (ALT):

Altså, danskerne er jo gode til at spise grønt. De er gode til rigtig mange ting i den bæredygtige omstilling. Der er nogle steder, hvor vi skal træde ind og regulere de store strukturer, f.eks. klimaskat. Det kunne også være det her med at lade være med at tilbyde okse- og lammekød i statens kantiner, for jeg tror, det er 3-4 pct. af det kød, man serverer dér, der er okse- eller lammekød. Til gengæld er det, jeg kan ikke huske det præcise tal, men 30-40 pct. af hele CO₂-forbruget, der kommer derfra. Så jeg har ikke noget imod, at vi går ind og regulerer, når det er sådan, at det er ekstremt effektivt, og når det er noget, som befolkningen ikke selv har tænkt sig at gøre.

Kl. 19:14

Kathrine Olldag (RV):

Ja, for er det ikke netop sådan, at når vi kaster vores investeringer ind og flytter vores arbejdspladser fra måske nogle ældre teknologier til nye teknologier, så vokster vi også? Så vokser vores bnp, og det er vel et eller andet sted i orden, går jeg ud fra, for Alternativet. For jeg hører egentlig, at der er nogle forskellige modsatrettede energier her – også noget, der handler om, at vi egentlig ikke burde arbejde så meget f.eks. Så jeg er stadig væk lidt i tvivl om, hvor Alternativet overhovedet ligger i forhold til den her vækstdagsorden.

Kl. 19:12

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 19:12

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo til spørgeren.

Kl. 19:14

Birgitte Bergman (KF):

Men kunne ordføreren ikke prøve at folde lidt mere ud, hvor langt Alternativet egentlig er villig til at gå, for at gøre mig og salen og danskerne klogere på, hvor meget man vil adfærdsregulere danskerne, og ikke mindst, om Alternativet tror på, at frivillighedens vej, eventuelt også gennem incitament, måske kunne være en bedre vej til at opnå målene?

Kl. 19:15

Torsten Gejl (ALT):

Jamen vi ligger der, hvor væksten bliver sort, når den ødelægger klimaet, naturen, miljøet og andre menneskers mulighed for at leve gode liv. Det handler f.eks. også om, når væksten skaber stor ulighed. Når væksten skaber stor ulighed, sådan at nogle får meget store fordele, og der til gengæld er rigtig mange, der skal være rigtig fattige, så er Alternativet heller ikke interesseret i det længere.

Så vi anerkender, at folk laver forretning. Jeg er selv forretningsmand. Men der kommer nogle grænser, som er indiskutable, og hver gang de bliver overtrådt, anerkender vi det ikke.

Kl. 19:12

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Den næste korte bemærkning er til fru Birgitte Bergman. Værsgo.

Kl. 19:12

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 19:15

Torsten Gejl (ALT):

Altid. Altså, den frivillige vej er altid bedst, og Alternativet er et frihedselkende parti, nok det mest frihedselkende parti på centrum-venstre-aksen, hvis man kan kalde det det. Hvor vores grænse vil gå, og hvor jeg ikke vil gå ind at regulere, er der jo tusinder af eksempler på. Det er svært at give et bestemt eksempel, men f.eks. mener vi, at med hensyn til børnefamilier skal pengene følge barnet. Så lad pengene følge barnet, og lad forældrene selv se, hvordan de vil bruge dem.

Kl. 19:15

Birgitte Bergman (KF):

Tak for det. Tak for en fin tale. Hørte jeg ordføreren sige, at Alternativet ikke er socialister? Okay, så har jeg da også hørt nok i dag, skulle jeg til at sige.

Nå, jeg ville spørge om noget helt andet. Jeg studsede nemlig over Alternativets forslag om at udfase lammekød og oksekød i offentlige kantiner – et beslutningsforslag, der var på her for noget tid siden. Det fik mig til at tænke lidt mere grundlæggende over tingene, for jeg synes nemlig, det taler ind i en lidt kedelig tendens, som vi desværre også ser fra regeringen, nemlig at danskerne skal mødes af en usædvanlig trang til tvang fra politikernes side. Derfor vil jeg gerne spørge ordføreren for Alternativet, hvor grænsen egentlig går for, hvad Alternativet sådan generelt vil være med til, når det kommer til at adfærdsregulere danskerne.

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Den næste korte bemærkning er til hr. Thomas Danielsen. Værsgo.

Kl. 19:15

Thomas Danielsen (V):

Tak for det. Jeg hæftede mig ved, at ordføreren sagde, at natur og miljø er lillebror til klimaområdet. Det undrede jeg mig lidt over, for jeg synes, at jeg har mange eksempler på, at miljø- og naturhensyn vægter væsentlig højere end klimaområdet. Man kan f.eks. se, at vi i Danmark betaler væsentlig højere tilskud til skovrejsning, til biodiversitetsskov eller løvskov, end vi gør til nåleskov, som jo er klimaskov, uagtet at det betyder, at man planter løvskov på sandjord, hvor man måske skulle plante klimaskov. Der er også hensyn i forhold til solceller og vindmølleplaceringer osv., hvor det altid er miljøet og naturen, der vinder over klimaet.

Så jeg kunne godt tænke mig at bede ordføreren om at sætte lidt flere ord på, at natur og miljø altid er lillebror til klimaet. Er der nogen konkrete områder, hvor ordføreren ønsker at lave om på det?

- Kl. 19:16 her forslag om at kunne være med til at hjælpe nogle flere til rent faktisk at få behandlet den stress, de måtte stå med? Kl. 19:19
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo.
- Kl. 19:16 **Torsten Gejl (ALT):**
Jamen det er meget enkelt: Det vil vi rigtig, rigtig gerne. Jeg synes, at det er et godt forslag fra De Konservative. Kl. 19:19
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo, spørgeren. Kl. 19:19
- Mette Abildgaard (KF):**
Hvor var det vidunderligt, for så kan jeg bruge mit spørgsmål nummer to på også at spørge om noget, som ligger mig meget på sinde, nemlig den her gymnasieaftale omkring tvangsfordeling af gymnasieeleverne, som også har fyldt en hel del i debatten i dag. Nu sagde ordføreren jo, at man var det mest frihedselskende parti her i Folketingssalen, og derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge ind til, hvordan Alternativet ser på den her aftale i dag. Ses der mange frihedselskende elementer i den her aftale, hvor det er mors og fars indkomst, som afgør, hvor man kan blive optaget på et gymnasium? Kl. 19:19
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo. Kl. 19:19
- Torsten Gejl (ALT):**
Jamen der har vi det sådan, at hvis vi kan bidrage til større spredning på gymnasierne, sådan at der er en større mangfoldighed, også socialt, så vil vi altid gøre det. Kl. 19:20
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Tak. Den næste korte bemærkning er til hr. Per Larsen. Værsgo. Kl. 19:20
- Per Larsen (KF):**
Tak for det, og tak til ordføreren for ordførerens tale. Nu er det jo rent faktisk sådan, at der opdrættes en hel del får og lam i det her land og også en hel del kvæg. Hvad tænker ordføreren at der skal ske med det kød, som bliver i overskud der? Hvad tænker ordføreren? Kl. 19:20
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo. Kl. 19:20
- Torsten Gejl (ALT):**
Jeg ved ikke, om der bliver kød i overskud. Jeg tror da, at man kan dæmpe produktionen, hvis efterspørgslen bliver dæmpet. Det ville jeg da gøre. Og så beklager jeg over for Venstres ordfører, at jeg glemte spørgsmålet før, men det var altså, om EU tillader, at man tager okse- og lammekød ud. Så vidt jeg har forstået, gør EU det. Det, man f.eks. ikke må, er at differentiere momsen mellem økologiske og almindelige grønsager. Men så vidt jeg har forstået – jeg skal nok undersøge det nærmere – så må man godt det her. Kl. 19:21
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Spørgeren, værsgo.
- Kl. 19:16 **Torsten Gejl (ALT):**
Jeg kommer lige fra naturmødet i Hirtshals, og der var det egentlig en ret stor del af dagsordenen, at biodiversitetsfolket, Fjällrävenfolket, hvis jeg må kalde dem det, godt ville have, at biodiversitetspolitikken kom op på niveau med klimapolitikken. Så det er noget, fagfolkene taler om. Ordføreren kan finde eksempler, hvor naturen bliver prioriteret over miljøet, men jeg tror, at hvis vi kigger på de penge, der bliver brugt til klima eller miljø, selv om vi gudskelov har brugt næsten en lille milliard på naturnationalparker, så tror jeg, at man vil se, at der bliver brugt noget mere på at formindske CO₂-udslippet. Kl. 19:17
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Spørgeren. Værsgo. Kl. 19:17
- Thomas Danielsen (V):**
Det er da interessant, at fagfolkene er lig med dem, der går med Fjällräven. Der er mange ting, der kommer frem her i debatten. Skulle vi så samle op på den om forbud mod oksekød og lammekød i de offentlige køkkener? Altså, har ordføreren undersøgt, om det overhovedet er noget, som er muligt inden for konkurrencelovgivningen i Europa, at man går ind og tager nogle enkelte produkter ud og siger, at dem lovbestemmer vi der skal være forbud mod i offentlige køkkener? Kl. 19:17
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo. Kl. 19:17
- Torsten Gejl (ALT):**
Lad mig lige sige, at det med Fjällrävenfolket var sådan en kærlig hentydning til mange af de mennesker, som faktisk bekymrer sig og beskæftiger sig rigtig meget med natur. Og så må jeg ærligt tilstå, at jeg glemte det andet spørgsmål. Kl. 19:18
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Den næste korte bemærkning er til fru Mette Abildgaard. Værsgo. Kl. 19:18
- Mette Abildgaard (KF):**
Tak til Alternativets ordfører for talen her, hvor ordføreren jo også var inde på stress. Og er der en i det her Folketing, jeg kunne forstå ville kunne føle sig stresset en gang imellem, er det ordføreren, som har meget at se til.
Et af de forslag, vi fra Konservatives side er kommet med, og som vi faktisk også har finansieret i vores finanslovsudspil, er at ændre på beskattningen af stressbehandling. I dag er det sådan, at hvis man får stressbehandling af sin arbejdsgiver, er det kun skattefrit for medarbejderen, hvis det ene og alene er relateret til arbejdet. Og for de fleste, der går ned med stress, er det jo en kombination af lidt af det hele. Det er arbejdet, det er privatlivet. Der kan være mange faktorer, som spiller ind, og som ofte er medvirkende til, at man ender med at gå ned med flaget.
Jeg vil blot høre, om det kunne være noget, Alternativet kunne have lyst til at vi skulle samarbejde om. Kunne de se sig selv i det

Kl. 19:21

Kl. 19:23

Per Larsen (KF):

Tak. Jeg ved ikke lige, om jeg kan bruge svaret. Men jeg tænker på, at det rent faktisk er sådan, at fårene og kreaturerne gør god gevinst for biodiversiteten. Der er masser af insekter, der lever af deres efterladenskaber, og vi har jo nogle græssletter, som skal afgræsses, for at man også kan blive ved med at have den samme plantevækst og sådan noget. Er ordføreren ikke nervøs for, at det går voldsomt ud over biodiversiteten, hvis det er sådan, at man udfaser fåre-, lamme- og oksekød i kantinerne?

Kl. 19:21

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 19:21

Torsten Gejl (ALT):

Man kunne jo for så vidt godt have får til at græsse overdrev for hybenroser, uden at man behøver at spise fårene bagefter. Så nogle af de der nyttige ting, som ordføreren ganske rigtigt nævner, vil vi jo gerne bibeholde. Vi sætter også store græssere ud i naturnationalparkerne, heldigvis i samarbejde med Det Konservative Folkeparti, og det er jo også nogle dyr, som ikke er bestemt for kødproduktion, men som vi har, for at de skal afgræsse og skabe biologisk mangfoldighed.

Kl. 19:22

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Den næste korte bemærkning er til et medlem af Det Konservative Folkeparti, der identificerer sig som hr. Marcus Knuth, som ikke er til stede i salen. Er det så hr. Rasmus Jarlov? Det er meget, meget vigtigt for systemet, at man taster sig ind fra sin egen plads. Værsgo.

Kl. 19:22

Rasmus Jarlov (KF):

Undskyld, formand. Vi minder jo meget om hinanden, hr. Marcus Knuth og jeg. Jeg har dog brækket foden i modsætning til hr. Marcus Knuth. Det er derfor, at jeg ikke sidder helt, som jeg skal.

Jeg forstår, at Alternativet identificerer sig som et meget frihedselkende parti, det mest frihedselkende parti i venstre side af Folketingssalen. Og jeg er glad for, at ordføreren dog afstod fra at sige: i Folketinget. For han ved godt, at der er andre partier i højre side af salen, som går mere op i frihed end Alternativet.

Men hvad angår gymnasieaftalen, hvordan giver det så mere frihed til borgerne, at man nu har mindre frit valg, og at man bliver placeret på gymnasier, som man ikke ønsker at gå på?

Kl. 19:23

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 19:23

Torsten Gejl (ALT):

Der er det her spørgsmål om frihed, som er utrolig svært at diskutere. For vi mener jo alle sammen, at der skal være en stor frihed, men vi har alle sammen også grænser for, hvor stor den skal være, og hvor meget frihed vi vil give folk. Det, som vi prioriterer her, er, at gymnasierne bliver blandede, at gymnasierne bliver mangfoldige, og at alle har en chance for at gå der. Det er i det her tilfælde vigtigere end vores frihedsbegreb.

Kl. 19:23

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Hr. Rasmus Jarlov.

Rasmus Jarlov (KF):

Men er det virkelig et særlig godt regnskab, når man kigger på, hvor meget den enkelte gymnasieelev kan bidrage? Det må trods alt være ret begrænset, hvor meget man kan bidrage til en mere fornuftig sammensætning af gymnasier og boligområder og samfundet i det hele taget. I forhold til de omkostninger, der er for den enkelte gymnasieelev, ved at få ødelagt sin gymnasietid, er det så virkelig et rimeligt regnestykke, når nogle unge mennesker, relativt tilfældigt, får ødelagt deres skolegang på den måde?

Kl. 19:24

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 19:24

Torsten Gejl (ALT):

Tingene er jo aldrig sort-hvide, og nogle gange burde vi være bedre til at sige, om vi er 60-40 for noget eller 70-30 eller 65-35. Det er klart, at sådan er det jo altid. Så hvis jeg skulle sige, hvad vi var i Alternativet her, og hvad der ligger bag, så vil jeg sige 60 pct. for og 40 pct. imod.

Kl. 19:24

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Der er lige en kort bemærkning fra fru Britt Bager. Værsgo.

Kl. 19:24

Britt Bager (KF):

Tak. Det er faktisk også det her med gymnasieaftalen, jeg lige vil følge op på. For jeg synes, at hr. Torsten Gejl står her og siger 60 pct. for og 40 pct. imod. Altså, hvad er det så ved aftalen, der tiltaler hr. Torsten Gejl og hr. Torsten Gejls parti?

Kl. 19:25

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 19:25

Torsten Gejl (ALT):

Jamen det, som jeg siger, nemlig muligheden for at skabe større mangfoldighed på gymnasierne og muligheden for, at flere får adgang til dem.

Kl. 19:25

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 19:25

Britt Bager (KF):

Så når det handler om mere mangfoldighed på gymnasiet, så må man gerne ty til tvang, så må man gerne dæmpe friheden, og så må man gerne tage så voldsomme metoder i brug som at bruge vores unge mennesker til fordeling for at skabe mere mangfoldighed. Tak for kaffe, siger jeg bare.

Kl. 19:25

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 19:25

Torsten Gejl (ALT):

Velbekomme, siger jeg bare.

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Vi siger tak til Alternativets ordfører. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste taler er hr. Lars Løkke Rasmussen fra Moderaterne.

(Ordfører)

Lars Løkke Rasmussen (M):

Mange tak for det. Ja, det her er jo så Folketingets sidste debat inden folketingsvalget, som nærmer sig sin afslutning. Næste gang vi, planmæssigt i hvert fald, mødes til afslutningsdebat op mod grundlovsdag, har der været valg, og så har Danmark fået en ny regering; det tror jeg at jeg kan sige med sikkerhed. Sådan vil det være, sådan må det være. Når jeg siger det, er det jo, fordi et af partierne i regeringens parlamentariske grundlag klart har sagt, at det ikke kommer til at støtte en socialdemokratisk etpartiregering efter valget. Og hvis det står til troende, og det har jeg jo ingen grund til at tro andet end at det gør, så kan man altså kælderkoldt konstatere, at statsministeren tidligere i dag har holdt sin sidste afslutningstale, i det mindste på vegne af en socialdemokratisk etpartiregering.

Hvordan var den så? Ja, jeg synes, den var god. Jeg synes, at det var en god tale, statsministeren holdt. Statsministeren vendte blikket udad til en start – det synes jeg faktisk var befriende – og satte Danmark i perspektiv. Hun understregede vores ansvar som en lille rig, lykkelig nation; vores ansvar moralsk og idealistisk, men jo også i ren egeninteresse for at engagere os, tage ansvar, fjerne vores forbehold og fuldt og helt engagere os i det europæiske forsvarspolitiske samarbejde. Det synes jeg var velgørende, og det kunne jeg ikke være mere enig i.

Hvis der var en lille snert af en gammel polemiker i mig endnu, ville jeg selvfølgelig pege på kontrasten i forhold til den samme statsministers tidligere håndfaste udsagn om, at forbeholdene er selve grundlaget for dansk europapolitik – men det er der jo ikke. Og jeg kan jo ikke insistere på retten til selv at blive klogere, hvis ikke jeg indrømmer andre den samme rettilighed. Så det var godt. Det synes jeg faktisk.

Jeg har i det hele taget på det seneste taget mig i at dele mange af statsministerens vurderinger og analyser om, at flere penge og normeringer ikke alene kan løfte velfærden for vores børn, for vores unge, for vores syge og udsatte. Penge er ikke holdt op med at spille en rolle, men de kan ikke alene gøre det.

Jeg deler statsministerens udsagn i nytårstalen og andre steder om at sætte fagligheden fri, betro vores medarbejdere i den offentlige sektor noget mere eget ansvar, lade dem turde træffe beslutninger, som vi måske historisk har politiseret og fastlagt i detaljer. Jeg deler statsministerens vurdering af krisehåndteringen under corona, som statsministeren sagde – og nu citerer jeg – var mulig gjort af, at vi stod på et fundament af en solid, holdbar dansk økonomi skabt gennem årtiers reformer. Det er nogle rigtige vurderinger, og det er nogle rigtige analyser – og fra tid til anden tager jeg mig så i at konstatere, at jeg synes, det kniber en lille smule mere med handlingerne. Og det er ikke alene statsministerens ansvar.

Hvis man bare ser på sådan de sidste måneder i dansk politik, er arbejdsmarkedet ved at koge over, men nogle få tusind kroner skiller den ene blok fra den anden i at nå en enighed om at lempe vilkårene for udenlandsk arbejdskraft, så vores virksomheder kan få det, de tørster vildt efter, nemlig flere dygtige udenlandske medarbejdere. Det er et eksempel.

Et andet eksempel er Nina Smith-rapporten. Regeringen bestiller et udspil til en moderne su-reform, men 10 minutter efter, at det er landet i offentligheden, bliver det skudt ned af en af regeringens egne ministre. Det er så én ting. Men de blå partier – og det ved jeg – der ellers historisk selv har kæmpet for en reform, fordi det på den

Kl. 19:25

ene side simpelt hen er for dumt at holde kloge udenlandske hoveder væk fra Danmark, men det på den anden side også er uholdbart bevidstløst at sende skatteborgerpenge efter dem, hvis de hurtigt rejser hjem igen, iagttager noget nær fuld radiotavshed. Ingen siger noget. Der er valg i sigte, og der er øjensynligt ingen grund til at forstyrre danskerne med svære overvejelser.

Kl. 19:26

Senest fik vi så i fredags det, som statsministeren i sin tale her i dag omtalte som en sundhedsreform med nogle fine intentioner, men med meget lidt handling, der hos folk, som beskæftiger sig med temaet i hverdagen, skaber tro på, at vi sådan for alvor kommer i mål med nogen af dem. Dels er pengene små, dels er der ingen parathed til at skære det, man kunne kalde for rockwoollagene i vores sundhedssektor, væk.

Det minder meget om noget, man har set før for 3 år siden. Man kalder tingene for noget andet: Det er ikke sundhedscentre, det er nærhospitaler; det er ikke sundhedsfællesskaber, det er sundhedsklynger. Men alle tænderne er pillet ud af det. Altså der, hvor man virkelig har brug for nogle kraftige styringsmæssige redskaber, der sikrer, at der bliver kastet lys over bermudatrekanten mellem læge, kommune, patient og sygehus, er det mest ord.

Kl. 19:31

Jeg står tilbage med sådan en følelse af, at der kradses noget i overfladen – det kan jeg ikke sige mig fri for – og det synes jeg er en udfordring. Jeg ved ikke, om det er noget coronapsykologi, der stadig væk hænger i os, for under corona kunne vi her på Christiansborg jo virkelig handle; altså, vi var næsten i stand til at fjerne alle effekterne af corona. Der var ikke noget arbejde at gå på, men det betød ikke noget, fordi vi kunne give folk løn alligevel. Vi lavede massive hjælpepakker. Og jeg ved ikke, om det sidder så meget i os, at vi nu – jævnfør også inflationsdebatten – har sådan en tro på, at vi politisk på Christiansborg kan få alting til at gå væk. Så vi bruger meget tid på det og måske mindre tid på de ting, hvor vi virkelig kunne gøre en forskel.

Statsministeren sagde også, at der er en anden fortælling om et land, et folk, der kan så utrolig meget, måske mere, end de tror – og det er jeg enig i. Vi kan mere, end vi selv tror. Det kan vi som nation, men det tror jeg også vi kan her i Folketinget. Men det kræver et mod til forandring, som helt ærligt – må jeg sige – en gang imellem føles lidt fraværende.

Alle er enige om, og jeg er også selv med i klubben og har sagt det i næsten generationer, at vi skal have mindre bureaukrati, vi skal have mere faglig frihed; men vi kan jo ikke snakke bureaukratiet væk. Vi kan ikke tale os til at frisætte den faglige frihed hos vores pædagoger, hos vores sygeplejersker, hos vores lærere, hos vores læger og alle de andre offentligt ansatte, der tørster efter mere albuenum.

Jeg tror, at vi mere grundlæggende må se på den måde, vi har indrettet os på, og når man lytter til det, lyder buddene: Frihed, konkurrence og private løsninger på den ene side hos de blå og flere penge og højere normeringer på den anden side hos de røde. Måske skulle man blande farverne – eller i hvert fald løsningerne – og det tror jeg egentlig også er inden for rækkevidde, hvis man tog sig tid og alting ikke var på speed.

Tænk, hvad der kunne ske, hvis vi drev vores borgernære velfærdsinstitutioner, som om de var private uden at gøre dem private, altså under overordnet politisk kontrol, men med meget mere autonomi og frihed til ledelse og medarbejdere, så man kunne sætte fuldt fokus på borgerne, så man var fri for hele tiden at skulle se sig over skulderen og orientere sig mod forvaltningen eller ministeren eller journalisterne. Tænk, hvis vi turde lade de borgernære institutioner belønne deres medarbejdere for at løse kerneopgaven frem for som nu, hvor vejen til bedre individuelle vilkår jo går via at flytte sig væk fra eleven, væk fra patienten, væk fra den ældre. Det er jo vejen frem.

Hvis man som sygeplejerske beder om mere i løn, får man at vide: Nej, men du kan få noget mere uddannelse, og så kan du efterfølgende påtage dig en eller anden koordinerende funktion, altså mindre patientkontakt, højere løn. Tænk, hvis sygehusafdelingerne kunne skære igennem og give dem af vores sygeplejersker, som er indstillet på at arbejde fuldtids, et markant lønløft frem for at være bundet på hænder og fødder og bruge lønbudgettet på vikarer i stedet. Det ville jo kræve en nyindretning af den offentlige sektor; det ville kræve en forvaltningsreform eller institutionsreform, eller hvilket ord man nu bruger, og det burde være indenfor det opnåelige; det burde være inden for rækkevidde. Og det stikker jo ikke vildt ideologisk af, men det er alligevel så langt fra det, vi diskuterer og samarbejder om for tiden.

Jeg tror, at der er brug for, at der kommer lidt mere ro på. Og jeg ved – uden at være indiskret – at jeg ikke er den eneste, der går rundt her i salen og tænker: Hvor kunne det egentlig være rart, hvis man på en eller en måde kunne etablere et politisk samarbejde, der gjorde det muligt, at vi kom dybere ned. Og jeg ved godt, at når jeg – tilgiv mig min naivitet – taler om regeringsdannelse hen over midten, så er der mange, der siger, at vi jo allerede arbejder bredt. Jeg kan historisk også selv huske procenterne på, hvor mange lovforslag der blev vedtaget af brede flertal, men det hjælper jo ikke, at der arbejdes bredt, hvis der arbejdes om ingenting.

Det er i det lys, jeg her holder min første tale som moderat, og jeg håber, at når vi mødes til den næste afslutningsdebat, kan man med fuld styrke tale om *Moderaterne*, og så har vi været med til at gøre en forskel. Det kan tiden jo kun vise. Tak for opmærksomheden.

Kl. 19:36

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak til Moderaternes ordfører. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Den næste taler er fru Aaja Chemnitz Larsen fra IA. Værsgo.

Kl. 19:36

(Ordfører)

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak. Tænk, at jeg skulle opleve, at det var de nordatlantiske mandater, der gik på lige efter en tidligere statsminister. Der er virkelig blevet rystet rundt på mandaterne her i Folketinget i den her periode.

Inden for det kommende år går vi til valg, og jeg har allerede meddelt, at jeg stiller op igen. Jeg synes, der er mange sager, som vi er godt i gang med, men som jeg mener også er vigtige at få færdiggjort. En af de helt store opgaver er et kommende forsvarsforlig, hvor der på den korte bane skal fordeles 7 mia. kr. til at styrke forsvaret. Og fra næste forsvarsforlig skal der fordeles 80-100 mia. kr. over de kommende 10 år. Arktis og Østersøen står højt på manges ønskeliste blandt forligspartierne, og det er vigtigt at sige, at vi i Grønland ønsker lavspænding, og vi ønsker at sidde med ved bordet ud fra princippet: Intet om os uden os.

Naalakkersuisut har for nylig indgået en aftale med regeringen, og det er den sidste del af Arktis Kapacitetspakken, og det glæder mig. Derfor er der også opnået en lang række gode resultater i år. En ny beredskabsuddannelse skal etableres i Kangerlussuaq. Det har været et stort ønske fra IA's side. Vi ved, at børneloven er på vej, samtykkeloven er på vej ind i Grønland, og arktiske parlamentarikere skal mødes i Nuuk senere i år for at kæmpe for klimaet, oprindelige folks rettigheder og selv bærende økonomi.

I Danmark ved vi også, at der er mange opgaver. En stor andel af grønlandske børn bliver anbragt uden for hjemmet, og derfor er jeg glad for de nye puljer til at styrke psykologbehandlingen og misbrugsbehandlingen på grønlandsk, samtidig med at vi er med til at sikre, at der er en professionel tolkning. Alt det kan være med til at sikre, at grønlandere i Danmark får større gavn af de her nye

puljer. I morgen kommer der en rapport fra VIVE, som peger på anbringelserne af grønlandske børn. Noget af det, som vi vil pege på, er, at vi er nødt til at tilpasse den kultur, der er, når vi anbringer børn, så der også tages hensyn til grønlandsk kultur og sprog.

I Folketinget kæmper vi også for at nedbringe antallet af hjemløse grønlandere i Danmark. Så der er mange, mange gode ting og mange gode resultater at glæde sig over. Jeg ved, at det gør en markant forskel, at vi er her, og at vi er med til at gøre en stor del af det, man kunne kalde rugbrødsparlamentarismen her i Folketinget på vegne af Grønland.

I fredags havde vi den årlige rigsfællesskabsdebat, og her kom debatten bl.a. ind på, hvorvidt rigsfællesskabet eksisterer. Det mener jeg det gør. Det er en virkelighed, det er en nødvendighed, og for mange er det også et gode. Folk flytter fra Grønland til Danmark frivilligt og for at få bedre hjælp selv eller til deres børn. Ønsker jeg, at Grønland får mere selvbestemmelse? Bestemt! Det er ud fra et logisk synspunkt om, at jo tættere beslutningerne bliver truffet på borgerne, jo bedre er det.

Samtidig må vi jo også hjemme i Grønland erkende, at mange af de områder, som vi har et ansvar for og har hjemtaget for mange år siden, er dybt forsømte. Boligmassen i Grønland blev hjemtaget i 1987 og falder i værdi med 1 mio. kr. om dagen – om dagen. Og det er at fralægge sig et ansvar at lade staten stå for regningen for renoveringen. Det er vigtigt, at vi i Grønland tager ansvar for de områder, som vi har hjemtaget, og at vi finder nogle gode løsninger for det.

Sundhedsvæsenet og socialvæsenet og skolerne i det grønlandske samfund er i knæ. Jeg oplever, at erkendelsen bliver større og større. Med andre ord kan man sige, at der er mange presserende opgaver, som vi skal have løst hjemme i det grønlandske samfund, og som kræver vores politiske opmærksomhed. Der er brug for en ansvarlig økonomisk politik i de kommende år hjemme i Grønland, og der er brug for en erkendelse af, at vi kan og skal gøre det bedre på de områder, vi har hjemtaget.

I rigsfællesskabet er der brug for samarbejde. Vi er i gang med at skabe et stærkt, et moderne og et ligeværdigt rigsfællesskab, som statsministeren også var inde på i sin tale. På mange måder synes jeg, at det er nogle nye toner, vi hører, nemlig om en større ligeværdighed, som der er fokus på. Det sætter jeg enormt stor pris på at regeringen også støtter op omkring. Og uanset, hvad vi mener om rigsfællesskabet, så skal vi gøre, hvad vi kan, i fællesskab for at få vores samfund til at fungere for borgernes skyld. Vi skal fjerne de grænsehindre, der er. Vi skal styrke trygheden og sikkerheden hjemme i Grønland, og vi skal sikre, at vi får endnu flere af de grønlandere, der har valgt at bosætte sig i Danmark, i arbejde, så vi får styrket samarbejdet og styrket ligeværdigheden.

Kl. 19:41

På den store skala har vi igangsat et vigtigt samarbejde mellem Grønland og Danmark for at forhindre, at der sker flere seksuelle overgreb på børn. Vi vil gerne tage livtag med de rekordmange selvmord, som vi har i Grønland. Det er nogle sager, som jeg selv har taget op i Folketinget, og som jeg brænder for. For det er en vigtig forandring, som der er brug for i det grønlandske samfund, men det tager tid, og det kræver, at vi har et vedvarende fokus på de her områder. Så lad os sammen komme i arbejdstøjet – der er nok at tage fat på.

Når talen falder på Grønland, har vi ofte vores historie med ind i rummet, i vores opfattelse af nutiden. Tiden er på mange måder inde til et opgør med den fortid, som Grønland og Danmark har sammen, også hvad angår de mørke og mindre behagelige kapitler i historien. Vi skal se historien i den sammenhæng, der er. Senest har vi hørt om spiralkampagnen. Vi ved også, at der findes eksperimentbørn, som er juridisk faderløse, og der findes ulovlige adoptioner. Samtidig er det vigtigt, at vi gør op med det skæve menneskesyn på os, der

er fra Grønland. Vi er ikke mindre værd end folk fra Danmark. Vi er mennesker, og vi er ligeværdige, uanset hvor vi er født. Derfor opfordrede IA også i fredags statsministeren og regeringen til at lave en udredning i forhold til spiralkampagnen, som jeg ved at også naalakkersuisut har gjort.

Der er behov for et forsoningsarbejde mellem Grønland og Danmark. Der er brug for et dansk engagement, og det kunne være en sandhedskommission, som flere hjemme i Grønland også har peget på. Det er glædeligt, at Inatsisartut derhjemme også tager arbejdet op med en forsoningskommission, og det lover godt for et engagement fra Grønlands side. Nu mangler vi bare at se det fra dansk side.

Her for nylig blev en ny medieaftale indgået, og rigsfællesskabet er heldigvis stadig væk en del af mediernes forpligtelser. De skal også rapportere om rigsfællesskabet. Vi ser gerne, at der er flere nyhedshistorier fra både Grønland og Færøerne. Det er også et område, som vi er nødt til at blive ved med at styrke. IA ønsker, at man styrker viden generelt om Grønland i Danmark, og medieaftalen er et skridt i den rigtige retning. Det glæder mig, at der samtidig lyder nogle positive toner i forhold til at styrke undervisningen om Grønland i danske folkeskoler og gymnasier; og det skal helst være om det moderne Grønland. For vi har brug for nuancerede, medrivende og positive fortællinger om det moderne Grønland, sådan at vi kan punktere fordommene, se fremad og styrke ligeværdigheden.

Her i weekenden var jeg med til at åbne en event i Fredericia, Familiedagen, hvor rigtig mange fra Grønland kom med. Det gjorde jeg sammen med formanden for Folketinget. Der var op mod 900, der deltog i løbet af dagen, og jeg vil gerne sige tak til formanden for at deltage og vise, at man prioriterer Grønland. Det betyder rigtig, rigtig meget for folk dér. Jeg talte med en af arrangørerne, som sagde: Det er påfaldende, at mange af de midler, som vi får afsat i Folketinget, går til de allerlæreste socialt udsatte, og det er pludselig det, der fylder rigtig meget, også i medierne. Hvor ville det være interessant, hvis man lavede nogle flere af de her gode arrangementer for så mange velfungerende grønlændere, som der nu engang også er i det grønlandske samfund, så man også kan fremhæve det billede. For det er den virkelighed, der nu engang er, altså at der er flest velfungerende grønlændere i Danmark.

I sidste uge var jeg med gode kollegaer til Future Greenland i Nuuk, som er en stor konference. Tak, fordi I deltog. På mange måder synes jeg, at der var gode eksempler på, hvor vigtigt det er at have den her politiske dialog, også med dem, som man ikke er enig med. Jeg synes, det er vigtigt, at vi taler sammen, og at vi taler direkte, for dialog er med til at brygge bro. Det gør os klogere på de andres holdninger og indimellem på vores egne. For cirka et år siden til Folkemødet, modtog jeg Folkemødets dialogpris, hvilket var et stort højdepunkt, for jeg tror rigtig meget på demokratiet, og jeg tror rigtig meget på dialogen. Vores rolle som nordatlantiske mandater har ændret sig igennem de 7 år, hvor jeg har været i Folketinget. Jeg oplever, at der er en større inddragelse, og det glæder mit hjerte. Jeg vil gerne sige tak for det gode samarbejde på tværs af blå og rød blok. Tak for at lytte, tak for at debattere, og tak for at bygge bro sammen med mig, for det er så uendelig svært at bygge broen alene. Det er så vigtigt, at vi har dialogen mellem Danmark og Grønland, og jeg vil gerne sige tak til alle, som tager opgaverne i forhold til Grønland dybt alvorligt. Vi kan kun lykkes med det i fællesskab. Qujanaq – mange tak.

Kl. 19:46

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak for det. Den første korte bemærkning er til fru Pia Olsen Dyhr. Værsgo.

Kl. 19:47

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg vil gerne takke fru Aaja Chemnitz Larsen for et fantastisk indlæg og for i virkeligheden at give et view over nogle af de problemstillinger, der er i Grønland lige nu, og som vi skal være opmærksomme på i Danmark. Så i virkeligheden er det også en oplysende lektion.

Derudover vil jeg gerne spørge ind til hele sikkerhedsproblematikken i Grønland, for lige nu ser vi jo ind i en mere ustabil verden med en større trussel fra Rusland, og man må sige, at det arktiske helt oplagt ligger som sådan et højprioritetsområde i forhold til nogle kommende forsvarsforhandlinger. Jeg ved godt, at man i Grønland ønsker, at det skal være et lavspændingsområde, men det er jo svært, hvis resten af verden ikke ønsker, at det skal være et lavspændingsområde. Derfor vil jeg gerne spørge ordføreren, hvad man forestiller sig, hvis der vil være et øget trusselsniveau. Hvad kigger man ind i af sikkerhedspolitiske foranstaltninger, der vil give mening i Grønland?

Kl. 19:48

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 19:48

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Tak for spørgsmålet, og tak for det gode samarbejde. Noget af det, som man snakker meget om i Grønland, er også, at det godt kan være svært at fastholde den her lavspænding. Jeg tror, det handler rigtig meget om at styrke overvågningen, først og fremmest i lufrummet, for der ved vi faktisk ikke særlig meget om hvad der foregår, men også i forhold til vandet. Altså, vi ved, at der er ubåde ved Grønlands østkyst, og det bliver først og fremmest supervigtigt at sikre, at vi ved, hvad der foregår i området omkring Grønland. Dernæst skal vi jo kunne agere, hvis der foregår noget, vi ikke bryder os om, og det må man jo indgå i en dialog om.

Men et andet punkt, jeg gerne vil fremhæve, er også behovet for at få integreret forsvaret i det grønlandske samfund. For jeg tror, at hvis man spørger helt almindelige grønlændere på gaden, vil de sige, at forsvaret er noget, der er sådan meget distanceret fra det grønlandske samfund, og de kender ikke rigtig nogen, der arbejder der. Og det har været en mærkesag for mig ligesom at sikre, at der både er netop den her beredskabsuddannelse i Kangerlussuaq, men også, at der er noget mere oplysning om, hvad det egentlig er, forsvaret går rundt og laver i Grønland.

Kl. 19:49

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Værsgo, spørgeren.

Kl. 19:49

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak for det gode samarbejde, som vi jo løbende har, både hvad angår forsvar, men også på mange andre områder, mellem SF og IA; det er vi rigtig glade for i SF. Men jeg vil også bare love, at når vi kommer til at diskutere forsvar, og det kommer vi til at gøre det kommende lange stykke tid, vil vi selvfølgelig også sørge for at lytte til jer i Grønland og sørge for, at jeres stemme også bliver hørt. Det tror jeg bliver ret vigtigt. For når vi diskuterer det her område, skal det selvfølgelig ske regering til regering, men der er jo også grønlandske folketingsmedlemmer, som skal inddrages i den proces, og det vil vi i hvert fald gøre vores bedste for at sikre der er.

Kl. 19:49

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 19:49

Kl. 19:52

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak, det er vi rigtig glade for. Jeg mener også, at vi kan være med til at bidrage til løsningerne og ikke kun til udfordringerne. Jeg kan også agere, og vi kan agere som en form for lynafledere, fordi vi kan sige nogle ting på en anden måde, end man kan som dansk parlamentariker, er det min oplevelse. Så der er et behov for at have den her dialog, også fordi Grønland ikke har en lang sådan militærstrategisk baggrund eller tradition; den bliver supervigtig, særlig i det grønlandske samfund.

Kl. 19:50

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Den næste korte bemærkning er til fru Jette Gottlieb. Værsgo.

Kl. 19:50

Jette Gottlieb (EL):

Jeg lyttede til spørgsmålet om udviklingen af rigsfællesskabet og er meget enig i, at historien altid er med i rummet, og der vil jeg så gerne spørge, hvad der kan ligge i at udvikle et forsoningsarbejde. For der er jo ingen tvivl om, at der har været nogle situationer og tidlige historier, som man er nødt til at passere argumentationsmæssigt, og også, med hensyn til hvad der kan ligge af behov for undskyldninger og sådan noget. Men jeg vil spørge ordføreren, om hun har nogle eksempler på, hvordan man kan udvikle det forsoningsarbejde.

Kl. 19:50

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 19:51

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak for spørgsmålet. Jeg tror i virkeligheden, at undskyldningen til eksperimentbørnene var en Pandoras æske, som man åbnede op, og jeg har enormt stor respekt for det mod, som statsministeren lagde for dagen dengang. Det synes jeg er vigtigt at få sagt. Men jeg tror ikke, det er en tilfældighed, at der er kommet flere sager efterfølgende, og jeg tror, man er nødt til at forholde sig lidt lyttende til det, særlig fra dansk side.

Der var jo sådan set et arbejde i gang i 2013, men hvor Danmark ikke engagerede sig, og her tror jeg, at det bliver supervigtigt, at man, hvis man gerne vil have den der ligeværdighed, erkender, at Danmark også er nødt til at gå ind i det her arbejde. Man er nødt til helt specifikt at få en udredning om spiralkampagnen, for at man kan finde ud af, hvad der er op og ned. Og der tror jeg, det er en vigtig del af forsoningsarbejdet, at man i virkeligheden har gjort det, man har gjort fra regeringens side, og at man fortsætter det gode arbejde.

Kl. 19:51

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo, spørgeren.

Kl. 19:51

Jette Gottlieb (EL):

Det var netop et af de eksempler, jeg så ville spørge ind til, altså hvad man kan gøre for at afhjælpe en situation, som ingen af os anede noget om for ganske kort tid siden, altså at man simpelt hen krævede spiralanbringelse på grønlandske kvinder og piger uden tilsagn eller noget som helst. Hvad kan man gøre i netop den situation for at udvikle det?

Ét er, at man får en undersøgelse og en kommission, og hvad ved jeg, men hvad kan man gøre for, at det bidrager til at sikre det forsoningsarbejde, som vi vel alle ønsker, hvis vi ønsker at udvikle rigsfællesskabet?

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 19:52

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

I den konkrete sag med spiralkampagnen har jeg talt med en af frontkæmperne, som siger, at de har brug for noget hjælp, fordi der er nogle sår, der er blevet åbnet op, og det tror jeg man er nødt til at lytte til. Jeg ved, at naalakkersuisut har henvist til en hotline, men måske er der behov for, at man også fra dansk side gør, hvad man kan, i forhold til ligesom at give plads til den forsoning i den konkrete sag.

Men så tror jeg også, man er nødt til at se det lidt mere overordnet. Jeg tror, man er nødt til at være sådan lidt spørgende, for det er også Grønland, der er nødt til at pege på, hvad det er, vi egentlig har behov for. Der er lidt to spor, man kan gå, f.eks. en FN-vej og tale om det her med folkemord, som nogle har talt om, men min oplevelse er, at det meget mere handler om at få en erstatning, og at det handler mere om en undskyldning og at erkende, at det, der skete, var forkert, og det vil man ikke gøre igen.

Kl. 19:53

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Næste korte bemærkning er til fru Katarina Ammitzbøll. Værsgo.

Kl. 19:53

Katarina Ammitzbøll (KF):

Tak til ordføreren for en rigtig god tale. Jeg vil gerne spørge ordføreren om noget, som ikke lige blev nævnt, og det er ellers noget, som jeg ser at ordføreren går meget op i, netop det grønne og naturen. Jeg følger også ordføreren på SoMe, og der er mange skønne billeder fra Grønland.

Opvarmningen af Arktis sker mere end dobbelt så hurtigt som den gennemsnitlige globale opvarmning, og sneen og isen i Arktis smelter og naturen ændrer sig. Det har selvfølgelig meget stor indvirkning på naturen – på planter og også på mennesker. Og når det primære erhverv i Grønland bygger på udnyttelse af naturen, altså fangst og fiskeri m.m., hvad ser ordføreren så er mulighederne og udfordringerne i forhold til at fremme Grønlands egen økonomiske udvikling og også at gøre den grøn, og er manglen på underskrivelse af Parisaftalen en hindring? Tak.

Kl. 19:54

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 19:54

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak. De seneste tal, jeg hørte, var, at temperaturen stiger i Arktis fire gange så meget som i resten af verden, og det er jo ret tankevækkende, ikke kun for Arktis, men sådan set også for resten af kloden – også på grund af indlandsisen, der smelter. Så det går bare hurtigere og hurtigere.

IA er fortaler for, at vi tiltræder Parisaftalen. Vi ser det som en vigtig forudsætning for arbejdet i forhold til klimaet. Men der er jo også indgået en aftale med regeringen i forhold til at have øget vandkraft, hvor man vil se på, om man eventuelt skal være med til at finansiere en udvidelse af vandkraftværkerne i Grønland. Så jeg ser sådan set kæmpe store perspektiver her. Vi taler også om power-to-x, vi taler også om brint, vi taler også om en lang række andre muligheder i forhold til grøn energi, som jeg synes der er nogle ret interessante perspektiver i.

- Så jeg synes, at det blå og det grønne faktisk kan gå rigtig fint hånd i hånd i Grønland. Kl. 19:57
- Fjerde næstformand** (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo til spørgeren. Kl. 19:55
- Katarina Ammitzbøll** (KF):
Tak. Også tak for at kunne levere på de her grønne ambitioner.
Så er arbejdskraft ligesom herhjemme i Danmark også en stor udfordring. Hvad gør man nu i Grønland for særligt at fremme uddannelse og for at kunne levere netop på de grønne ambitioner?
Tak. Kl. 19:55
- Fjerde næstformand** (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo. Kl. 19:55
- Aaja Chemnitz Larsen** (IA):
Mange tak. Jeg så for nylig, at der var sket en 100-procentsstigning, mener jeg det var, i forhold til hvor mange der bliver uddannet i Grønland på universitetet, og det synes jeg er et positivt tal.
Når det er sagt, synes jeg, der er et kæmpestort stykke arbejde i at sikre, at der er endnu flere, der bliver uddannet. Og en tredjedel af alle vores unge i Grønland er hverken i uddannelse eller i arbejde. Det synes jeg er nogle bekymrende tal, så der skal gøres mere på uddannelsesområdet. Kl. 19:56
- Fjerde næstformand** (Rasmus Helveg Petersen):
Tak. Den næste korte bemærkning er til hr. Kasper Roug. Værsgo. Kl. 19:56
- Kasper Roug** (S):
Jamen tak for det, og tak for en god ordførertale, og tak til ordføreren for et generelt godt samarbejde i løbet af folketingsåret. Der er ingen tvivl om – som ordføreren også siger det – at dialog jo er grundlaget for en rigtig god demokratisk debat og et rigtig godt grundlag for eksempelvis også rigsfællesskabet. Noget af det, som ordføreren nævner, er, at vi gerne vil fjerne grænsehindringer. Der er det jo selvfølgelig et spørgsmål om, hvad det er for nogle konkrete grænsehindringer, som ordføreren ser. For der er ingen tvivl om – som jeg fornemmer det i hvert fald – at der er en stor velvilje, i forhold til at man gerne vil se på de her grænsehindringer. Så hvad er det for nogle konkrete hindringer, som ordføreren ser vi kan arbejde med fremadrettet? Kl. 19:57
- Fjerde næstformand** (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo. Kl. 19:57
- Aaja Chemnitz Larsen** (IA):
Mange tak. Noget af det, vi kan se, er, at listen på bl.a. transportområdet bliver længere og længere. I Grønland har vi ikke haft bilsyn cirka de sidste 20 år, på trods af at det også er blevet italesat mange, mange gange. Vi ved også, at har man et dansk kørekort, har bosat sig i Grønland, og mister man det, eller bliver man 70 år, så kan man ikke få fornyet sit kørekort. Det er jo ikke et rigsfællesskab, sådan som jeg tror de fleste ser det. Det samme gælder også at få sidestillet det grønlandske kørekort med det danske. Der er mange konkrete eksempler. Heldigvis har vi jo i Grønlandsudvalget allerede i morgen et møde med transportministeren, hvor vi skal drøfte nogle af de her grænsehindringer, der er specifikt på transportområdet. Kl. 19:59
- Fjerde næstformand** (Rasmus Helveg Petersen):
Tak. Næste korte bemærkning er til hr. Rasmus Jarlov fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo. Kl. 19:57
- Rasmus Jarlov** (KF):
Tak. Jeg vil gerne spørge lidt om sikkerhedspolitikken og IA's holdning til sikkerhedspolitik. Grunden til, at jeg gerne vil spørge, er, at jeg og Det Konservative Folkeparti i lang tid har argumenteret for, at grønlandske partier også burde komme med i forsvarsforliget, og derfor vil jeg også gerne vide lidt om IA's holdning til sikkerhedspolitik. Så vil fru Aaja Chemnitz Larsen fortælle lidt om, hvordan man ser på, at vi bevæbner Ukraine, hvordan man ser på NATO's 2-procentsmålsætning, om det er fornuftigt, at man bruger 2 pct. af den vestlige verdens værditilvækst hvert år på militæret, og i øvrigt hvilke tanker man gør sig om sikkerhedssituationen i øjeblikket? Kl. 19:58
- Fjerde næstformand** (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo. Kl. 19:58
- Aaja Chemnitz Larsen** (IA):
Mange tak. Jeg synes faktisk, det er rigtig positivt at se, at der er et bredt flertal i Grønland, som har bakket op om, at Grønland er en del af NATO qua det, at vi er i rigsfællesskabet. Det synes jeg faktisk er rigtig positivt. Havde du spurgt mig for 2 år siden eller for 5 år siden, tror jeg ikke nødvendigvis, det havde været den samme situation. Men verden forandrer sig jo, og særlig krigen i Ukraine påvirker jo mange af os. Så synes jeg også, det er enormt positivt, at Grønland står sammen med resten af Vesten og står sammen med Danmark i det her spørgsmål om krigen i Ukraine og Ruslands ageren. Det gør jeg også som formand for Arktiske Parlamentarikere, hvor vi også har valgt at fortsætte vores arbejde, genoptage vores arbejde, men uden russerne, og så må tiden jo vise, hvordan man på den lange bane ligesom kan opbygge en tillid i forhold til Rusland, for Rusland fylder trods alt 40 pct. af Arktis og er en væsentlig aktør i forhold til Arktis. Kl. 19:59
- Fjerde næstformand** (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo til spørgeren. Kl. 19:59
- Rasmus Jarlov** (KF):
Er det en god prioritering, at den vestlige verden skal bruge 2 pct. af sin værdiskabelse hvert år på at afholde forsvarsudgifter, militærudgifter? Kl. 19:59
- Fjerde næstformand** (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo. Kl. 19:59
- Aaja Chemnitz Larsen** (IA):
Jeg tænker som udgangspunkt, at det er de danske skatteborgere, som betaler, og så kan man sige, at de 17.000 grønlændere, der bor i Danmark, måske også er med til at betale lidt. Jeg synes primært, det er en beslutning, som er op til Danmark, og man har jo også fundet frem til det her nationale kompromis omkring det, så det respekterer jeg, og jeg hører ikke nogen i Grønland brokke sig over det. Så kan man diskutere, om Grønland på sigt burde være med til at betale, men det synes jeg er en helt anden diskussion.

- Kl. 20:00 være lidt mere fokuseret på typen af potentielle plejefamilier eller aflastningsfamilier? Kl. 20:03
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Tak. Jeg skal bede om lidt ro bagest i salen. Kl. 20:03
Den næste korte bemærkning er til fru Karen Ellemann. Værsgo.
- Karen Ellemann (V):**
Tak til fru Aaja Chemnitz Larsen for en god ordførertale og i det hele taget også for et dybt engageret samarbejde. Det er værdsat. Ordføreren var lidt inde på den VIVE-rapport, der offentliggøres i morgen, og jeg antager, at ordføreren har haft mulighed for at kigge lidt ind i rapporten. Og der er jo også planlagt en høring i Grønlandsudvalget omkring rapportens anbefalinger, eller i hvert fald rapportens fund, og den finder sted på onsdag, tilfældigvis en dag, hvor man så har planlagt med at holde mødefri her, fordi der også er en folkeafstemning og en kampagne, der skal køres. Men ikke desto mindre tænker jeg, at der her måske er anledningen til at få ordføreren til måske at prøve at uddybe lidt, hvad ordføreren ser som mulige tiltag, når man nu har fået det indblik i de vilkår, som rigtig mange grønlandske familier boende i Danmark møder i forbindelse med anbringelse. Det vil jeg meget gerne høre ordføreren sige lidt mere om. Kl. 20:01
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo. Kl. 20:01
- Aaja Chemnitz Larsen (IA):**
Tak for spørgsmålet, og også tak for de fine ord og det gode samarbejde. Og complimenten er virkelig værdsat. Altså, det er ikke altid nemt at komme fra Grønland og bo her og forsøge også at have et familieliv en gang imellem, så tak for det.
Jeg vil sige, at der er en difference i rapporten, hvis du kigger på danske børn og grønlandske børn, i forhold til hvor mange der er anbragt. Og vi er nødt til at interessere os for den difference. Vi er også nødt til at spørge os selv: Hvorfor er der den difference? Jeg tror, vi skal gøre det meget sådan konkret og koge det ned til noget meget konkret, for det er der, hvor vi kan ændre noget politisk.
Jeg tror, vi er nødt til at kigge på test og se på, om man kunne lave en tilpasning i forhold til grønlandsk kultur og sprog. Jeg tror, vi er nødt til at kigge på, hvordan vi styrker tolkningen, så det bliver mere professionelt end det, der er i dag, hvor det nærmest er lidt tilfældigt. Og her tænker jeg også på kulturtolkning. Det er ikke bare en rent sproglig tolkning, men også at vores mimik og vores måde at være på kan være anderledes. Og det er man nødt til at tænke ind, så det er nogle af de faktorer, som jeg i hvert fald ser helt konkret at der skal arbejdes videre med. Kl. 20:02
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo til spørgeren. Kl. 20:02
- Karen Ellemann (V):**
Tak for at give en række konkrete eksempler. Jeg er sikker på, at både høringen, men jo også den efterfølgende debat formentlig vil give endnu flere eksempler på, hvad der kan gøres. Noget, jeg særlig godt kunne tænke mig at høre ordføreren holdning til, er muligheden for også måske at være mere fokuseret på at finde plejefamilier med stærkere grønlandske relationer, ikke nødvendigvis folk med grønlandsk baggrund, men dog med et stærkere kendskab til Grønlands kultur. Kunne det være et af elementerne, altså at
- Aaja Chemnitz Larsen (IA):**
Mange tak. Jamen jeg er helt enig. Altså, noget af det, jeg ved, er, at 8 pct. af de grønlandske anbragte børn i Danmark snakker grønlandsk. Det vil sige, at der er rigtig mange, der ikke snakker grønlandsk. Og jeg tror, at nogle af dem har mistet deres sprog under deres ophold hos en plejefamilie f.eks. Derfor synes jeg, at det giver enormt god mening at bruge nogle af de 17.000 grønlændere, som bor i Danmark – og jeg håber virkelig, at der også er nogle af dem, der melder sig på banen – som plejefamilier, for på den måde kan man bevare både sit sprog og sin kultur og i hvert fald en kultursensitivitet. Det synes jeg giver enormt god mening. Kl. 20:04
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Tak. Næste korte bemærkning er til hr. Bertel Haarder. Værsgo. Kl. 20:04
- Bertel Haarder (V):**
Tak for et overbevisende indlæg, og tak for bemærkningerne og svarene omkring sikkerhedspolitikken. Jeg vil gerne spørge, om ordføreren er enig med mig i, at det er farligt med militære tomrum i en tid, hvor der kan være spændinger, som der er i øjeblikket – militære tomrum, som kan friste svage sjæle som Putin f.eks. Er ordføreren enig i, at vi skal sørge for, at rigsfællesskabet og Norden og også NATO sørger for, at vi ikke får militære tomrum, som kan friste? Kl. 20:04
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Værsgo. Kl. 20:04
- Aaja Chemnitz Larsen (IA):**
Mange tak. Jeg tror sådan set, at både et magttomrum, men sådan set også et militært tomrum er noget, der er farligt med den måde, som verden ser ud på lige nu. Så ja, jeg tror, man er nødt til at vide noget mere om, hvad der foregår omkring Grønland; jeg tror, at man er nødt til at gøre mere brug af de grønlændere, som måske gerne vil tage sig en beredskabsuddannelse eller aftjene værnepligt f.eks. i Danmark. Det er nogle muligheder, vi er nødt til at folde ud, netop også for den her tredjedel af de unge, som hverken er i uddannelse eller i arbejde. Der ved jeg, at det skaber nogle rigtig gode muligheder allerede nu for grønlændere, der er i søværnet f.eks.
Jeg tror, det er en kæmpe fordel både for søværnet – fordi de unge kender til det grønlandske sprog, kender til at færdes i grønlandsk område og måske er vant til både at sejle og køre på ATV og snescooter – og også for vores unge. Så jeg ser en kæmpe fordel for begge parter. Kl. 20:05
- Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):**
Den næste korte bemærkning er til hr. Lars Løkke Rasmussen. Værsgo. Kl. 20:05
- Lars Løkke Rasmussen (M):**
Tak for det. Tak for en som altid god tale, og tak for nogle gode dage i Nuuk i sidste uge. Jeg glæder mig over de mange spørgsmål, der er.

Det er jo taget til, som årene er gået, har jeg iagttaget, og det er jo et tegn på interesse. Det er der grund til at være glad for.

Kl. 20:08

En af de ting, der slog mig, da jeg var i Nuuk i sidste uge, og det er jo ikke nyt, er erhvervsledere og andre, der siger, at når de har brug for medspil i den danske centraladministration, er det lidt svært, og andre, der siger, det er nemmere at komme til at tale med amerikanere i Nuuk end med danskere. Jeg har gået og spekuleret lidt på, om vi simpelt hen ikke burde foretage en substantiel oprustning af vores rigsombud, altså en slags fremskudt repræsentation for den danske centraladministration. Og jeg ville egentlig bare høre fru Aaja Chemnitz Larsen til, hvordan man ville se på det, hvis man forestillede sig, at der blev truffet en beslutning om at have et stærkere dansk fodaftryk for i virkeligheden at have en åben dør i Nuuk ind til den danske centraladministration.

Kl. 20:06

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 20:06

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak, og også tak for deltagelsen i Future Greenland. Jeg tror, det er et ret komplekst spørgsmål, som man primært er nødt til at drøfte mellem regeringen og naalakkersuisut, men jeg vil gerne prøve at give mit bud. Jeg synes, der er nogle udfordringer hjemme i Grønland. Noget af det, jeg hørte, var, at der var et stort vindmølleprojekt, som egentlig godt kunne blive bygget i Grønland. De kunne sagtens få investorer til at betale for det, men de talte med vores forsyningselskab, Nukissiorfiit, som sagde, at man venter på naalakkersuisut, og naalakkersuisut sagde, at man venter på Nukissiorfiit. Altså, der er en tendens til, at vi lidt afventer hinanden og måske ikke helt tager ansvaret på os, og det tror jeg bare bliver supervigtigt, hvis vi gerne vil tiltrække endnu flere investorer til de mange potentielle projekter, der godt kunne være i Grønland.

Så kan man spørge, om det er Danmark, der skal opruste administrativt. Det tror jeg ikke nødvendigvis. Jeg synes sådan set, at Danmark har mange opgaver, som så også strander lidt i de forskellige ministerier. Jeg loftede tidligere sløret for, at man også godt kunne overveje et ministerie, der behandlede Grønland og Arktis måske på tværs af de andre ministerier i Danmark.

Kl. 20:08

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo, spørgeren.

Kl. 20:08

Lars Løkke Rasmussen (M):

Det er jo sådan set præcis den samme bekymring, jeg egentlig har. Jeg tror måske også, vi deler analysen, og nogen skal bare udvikle nogle svar og nogle værktøjer. For med den relation, vi har, for nærværende i hvert fald, er der masser af situationer, hvor Grønland og også grønlandsk erhvervsliv har brug for dansk medspil, og det er langt væk, og man skal ligesom være sin egen proceskonsulent i forhold til at finde ind i de rigtige ministerier. Så kan man jo enten lave en anden organisering i Danmark på tværs af centraladministrationen eller opruste i Statsministeriet, eller man kunne sige, at vi har en stærkere dansk tilstedeværelse i Grønland, sådan at der i virkeligheden var, jeg havde nær sagt en dansk onestopshop i Nuuk, men det skal vi jo ikke løse her, men idéen er i hvert fald sået.

Kl. 20:08

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Mange tak. Jeg tror, det der med at tænke på tværs og tænke lidt fleksibelt i hvert fald er en god tanke, som jeg synes man skal holde fast i. Om det så er rigsombuddet, der skal udvikles, eller om det er en anden måde, man skal løse det på, tror jeg er en ret vigtig diskussion at få taget, for det er lidt, som jeg også sagde til Future Greenland, som om Grønland venter på Danmark og Danmark venter på Grønland. På en eller anden måde er man nødt til også at få italesat, hvem det er, der har ansvaret, hvem det er, der har interessen. Der synes jeg, at meget af det ligger hjemme hos os, men selvfølgelig også at Danmark skal være villig til at lytte og villig til at agere hurtigt, når det så er, at Grønland siger, at det er det, vi gerne vil.

Kl. 20:09

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Den næste korte bemærkning er til hr. Christoffer Aagaard Melson. Værsgo.

Kl. 20:09

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tusind tak til ordføreren. En af de ting, vi har arbejdet meget med til daglig, er digitalisering, og Grønland er jo et af de lande, hvor der er allerstørst potentiale ved digitalisering på grund af afstandene. Kan ordføreren ikke sige lidt om, hvilke muligheder ordføreren ser for, at vi også her fra Folketingets side kan hjælpe Grønland i den rejse i forhold til at få en mere velfungerende digitalisering af Grønland?

Kl. 20:10

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 20:10

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Tak. Jeg tænker særlig på sundhedsområdet, og jeg tænker på uddannelsesområdet, hvor der er ekstremt store potentialer. Og den måde, vi bor på – det har jeg også tidligere taget op her fra Folketingets talerstol – er selvfølgelig noget, som Grønland også skal diskutere, og jeg ved, at der er en planredegørelse på vej, hvor man lægger op til en diskussion om det. Men så længe vi bor de 80 forskellige steder, som vi gør, er der også behov for, at vi nytænker, og digitalisering kan jo være med til at sikre, at det bliver nemmere at få kvalificeret uddannelse ud i byggerne, eller at man får lettere adgang til en læge eller noget andet, hvilket man ikke nødvendigvis har i dag. Så de spørgsmål er man nødt til at tage op.

Så har der været tre cyberangreb i Grønland her de sidste 5 måneder, og der synes jeg, man skal bemærke, at det både er parlamentet, sundhedsvæsenet og andre, som er blevet stærkt påvirket af det her. Og det gør jo i virkeligheden, at Grønland står ret sårbart, når der også er militær interesse fra andre lande omkring os. Så vi er nødt til, også når vi snakker forsvar, at opruste i forhold til cybersikkerhed.

Kl. 20:11

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo til spørgeren.

Kl. 20:11

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tusind tak for svaret. Og så har vi jo de endnu ikke hjemtagne områder, hvor jeg tænker, at vi også er enige om, at f.eks. digital tinglysning og andre ting, der er rullet ud i Danmark, skal til at i gang i Grønland. Ser ordføreren en mulighed for eller en idé i, at man også på tværs af rigsfællesskabet kunne prøve at lave noget

fælles strategiarbejde? Jeg tænker f.eks. på det faktum, at Grønland endnu ikke er anerkendt som et sikkert tredjeland i forhold til den her Schrems II-dom, som giver en hel masse bøvl. Er der ikke et behov for, at vi får talt lidt tættere sammen og hjælper hinanden, så den slags ting ikke er noget, hvor man hænger i bremsen så længe som i det her tilfælde?

Kl. 20:11

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 20:11

Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Jeg tror, vi skal starte med at tage fat i de konkrete opgaver. Det ene er jo digital tinglysning, og det er vi nødt til at finde en løsning på, og det tror jeg også spørgeren er enig med mig i. Det har vi jo kæmpet for i Grønlandsudvalget, og det skal vi have løst – som minimum. Det handler jo om, at det grønlandske samfund skal være med, altså også rent digitalt – at vi sikrer, at de muligheder, der er i at effektivisere f.eks. inden for tinglysning, ikke skal være noget, hvor vi hænger i bremsen, og som er noget, man har gjort i Danmark for mange, mange år siden, men hvor man så lige har glemt at få Grønland med.

Kl. 20:12

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Mange tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste ordfører er fru Aki-Matilda Høegh-Dam.

Jeg skal henstille til, at der generelt skal være et meget lavt samtaleniveau i salen, når der forhandles.

Værsgo.

Kl. 20:12

(Ordfører)

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Tak. Kære kammerater og kollegaer. I dag har vi afslutningsdebatten inden næste valg, og hvor har vi dog været meget igennem sammen. Vi har debatteret, vi har diskuteret, vi har været uenige, men vi har også samarbejdet på kryds og på tværs. Vi har knoklet og svedt, vi har grint, og vi har grædt. Under hele mit virke i Folketinget har jeg altid bestræbt mig på at forsvare vores grønlandske befolkning og kultur, hvad end det har drejet sig om stigmatiseringer af kalaallit/inuit, når det gælder seksuelle krænkelser eller oprindelige folks rettigheder til at bo i deres bygder.

Trump tilbød at købe Kalaallit Nunaat, hvilket skabte meget debat i det danske kongerige. Jeg holdt min første tale her i Folketinget til åbningsdebatten, hvor jeg talte om Danmarks kolonihistorie på et tidspunkt, hvor det ikke var lige så almindeligt at tale så frit om den, som det allerede er blevet i dag.

Under finanslovsforhandlingerne fik vi sikret 50 mio. kr. til det grønlandske politi og de grønlandske anstaltsbetjente, som skulle give et rygstød til at bekæmpe de ulige lønvilkår, og vi har også sikret flere tiltag til udsatte børn.

Så brød pandemien ud. Under pandemien gik det meste af verden i dvale under restriktioner og lockdown. Dette gav ro og plads til oprindelige folks kamp for ligeværd; en kamp, som stadig kæmpes, en kamp, som mange kalaallit/inuit har fundet styrke i. Statuer er blevet revet ned og vandaliseret eller dekoreret.

Statsminister Mette Frederiksen gav en officiel undskyldning til eksperimentbørnene. Der må jeg bare sige, Mette: Dét stillede du dig på den rigtige side af historien. (*Fjerde næstformand* (Rasmus Helveg Petersen): Undskyld, man bruger ikke direkte tiltale, og man siger ikke »du«). Det var en historisk begivenhed, som det var en ære at deltage i.

Da krigen i Ukraine brød ud, blev alle i Folketinget enige om, at Rusland ikke bør annektere Ukraine. Vi har mindst talt været igennem meget sammen i de seneste år. Det har været spændende, krævende og hårdt, men det har i særdeleshed også givet håb for fremtiden.

Siden valget i 2019 og frem til nu er koloniseringen af Grønland blevet et langt mere almindeligt emne. En aftabuivering af emnet skaber også helt automatisk en tiltrængt intern afkolonisering. Unge viljestærke, stolte og ukuelige kalaallit/inuit rejser sig op og kræver deres ret. Nogle lidt mere erfarne og ældre kalaallit/inuit ser lettede på denne generation, for nu kan de endelig få oplevelsen af ikke at stå alene. Igennem hele Kalaallit Nunaats historie har vi altid haft stærke stemmer. Det har kun været et spørgsmål om, hvorvidt de stemmer blev hørt eller ej. For når vi kalaallit/inuit siger til og fra, gør vi det nemlig ikke altid verbalt, som man gør her i Danmark.

Da jeg var hjemme i Grønland og holde jul, mødte jeg en ældre herre, som fortalte mig en historie, der handlede om, at os fra Grønland aldrig glemmer dengang, Anker Jørgensen sagde de berygtede ord: Der er ikke noget at raffe om. Det angik spørgsmålet, hvorvidt Grønlands undergrund tilhørte os grønlændere eller danskerne. Men da Anker Jørgensen kom til Sisimiut, den næststørste by i Grønland, stod sisimiormiut klar med en gave til den daværende statsminister. Med et smil på læben og uden yderligere forklaring gav de ham nemlig et raflebæger. Det er ikke, fordi vi kalaallit/inuit altid siger tingene, som man gør det i Danmark, men her var budskabet tydeligt.

Så længe Danmark og Grønland har fælles forpligtigelser over for hinanden, skal kalaallits/inuits stemmer høres endnu mere og endnu tydeligere, også herinde i Folketinget. Vi skal ikke længere overhøres. Under mine borgermøder i Grønland, i Kangerlussuaq, Kulusuk, Tasiilaq, Ummannaq, Ikerasak, Saattut, Ukkusissat, Qaarsut, Niaqornat har jeg snakket med mennesker fra nær og fjern. Jeg har snakket med dem om alt imellem himmel og jord. Det var her, den grønlandske borgers liv, vores fortællinger, vores viden, vores styrke og vores stolthed blev endnu tydeligere for mig. Som grønlandsk folketingsmedlem er det en ære at viderefremde disse beretninger og behov så godt som overhovedet muligt. Men i forhold til at Grønland jo kun har to mandater i Folketinget, kan viderefremningen ikke altid være fyldestgørende – langt fra. Det er derfor, det er vigtigt, at vi får oprettet en form for folketingsråd i Grønland, så kommunikationen i forhold til de 36 ansvarsområder, som Danmark er forpligtet til at varetage for Grønland, ikke blot hænger på de to grønlandske politikere, men også på et udvalgt råd fra Inatsisartut.

Kl. 20:18

Sammen skal vi løfte i flok. Vi står sammen på tværs af generationer og geografiske afstande. Vi vil ikke kun kende vores egen historie – vi vil også skrive vores egen historie. På den måde er fortid, nutid og fremtid flettet sammen. Vi bliver inspireret af vores egen historie til at ændre på nutiden og skabe en bedre fremtid. På den måde er det moderne Grønland ikke bare højhuse og take-away. På den måde er det moderne Grønland også unge inuit med ansigtstatoveringer. Den moderne grønlænder skammer sig ikke over at spise mattak og tørfisk; den moderne grønlænder kæmper for at genvinde sit sprog og er stolt af sit ophav.

For alt for længe har vi hørt fortællingen om, at vi ikke har været modne nok til at tage os af vores eget land, selv om vi jo var de eneste, der kunne overleve i det land. Det opdagede narrativ skal vi lære at se på med nuancerede briller. Faktisk går der en fortælling i nunarput om, at Hans Egede blev grebet af stor overraskelse, da inuit slagtede og spiste isbjørnene, og han så, at man ikke spiste hele isbjørnen, men lod leveren være. Det syntes han var noget sludder, og derfor insisterede han på at lære de der inuit, at man sagtens kunne spise leveren fra isbjørne, ved selv at spise det foran dem.

Og der, da han spiste det, selv om de advarede ham strengt imod det, skulle det vise sig at være en meget dårlig idé, fordi indtag af isbjørnelever var decideret livsfarligt og nær havde slået ham ihjel. I fortællingen endte det med, at inuit reddede hans liv, men når vi ser den nye dokumentar om vores historie, og når vi læser bredere historiebøger, hører vi kun om, hvordan Hans og Gertrud hjalp syge eskimoer under koppepidemien.

I vores oprindelige kultur videregav vi viden og informationer via historiefortælling, og dog anses disse fortællinger først som valide set med vestlige briller, hvis de er blevet skrevet ned. Nogle vil måske mene, at denne viden og disse historier er upålidelige, men på den anden side ved vi i dag via forskning, at man ikke skal spise isbjørnelever, da den indeholder ekstremt store mængder af A-vitamin.

Vi har altså haft denne viden, længe før man kunne måle sig frem til den information. Dette raffinerede videnssystem er vores kulturarv fra vores forfædre og -mødre. Når vi selv bliver hørt, er vi ikke bare hjælpeløse stakler, som en præst skulle redde fra os selv. Når vi kræver at få muligheden for at fortælle vores egen historie indefra, er det for at sige, at vi var det civiliserede folk, der hjalp et hvilket som helst menneske i nød, uanset hvordan denne person måtte opføre sig. På den måde havde vi ikke brug for et lægeløfte for at vide, hvad der var etisk korrekt.

Alt for længe har vi hørt på de danske eventyrere, som kun ser på os udefra. Det har vi fået nok af. Det er ikke længere nok at hyre grønlandske skuespillere, mens det er den store danske produktion, der bestemmer det endelige narrativ. Det er ikke længere nok, at vi bliver skrevet om, når vi selv har kompetente skribenter.

Vi fra Siumut har altid kæmpet for den grønlandske inuits stemme – en vision, vi har holdt fast i, uanset om der har været modvind eller solskin. Derfor vil vi fortsætte med at kæmpe for den grønlandske repræsentation. Uanset om det er i udenrigspolitik, i Arktisk Råd, eller i et kontaktudvalg; uanset om det er i interne rigsansliggender, hvor det eneste oprindelige folk i kongeriget bliver negligeret; uanset om det er hele retssystemet, politiet, forsvaret og domstolene, som det er et dansk ansvar at varetage for Grønland, så vil vi fra Siumut sikre os, at den grønlandske borgers stemme bliver hørt i Folketinget.

Denne udvikling, som vi nu ser hjemme i Grønland, har været længe undervejs. Vi, kalaallit/inuit, er i gang med en ubremselig afkolonisering. Det giver håb, det giver styrke og mod, og man kan være lige så uenig, som det passer en, men det standser os ikke længere.

Så spørgsmålet til vores familie og venner i Danmark bliver: Hvad vil du gøre for at placere dig på den rigtige side af historien denne gang?

Saperata isumaqaleratta maanna sapernata iliuuseqalerpugut. Qu-janaq.

Kl. 20:22

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Den første korte bemærkning er til hr. Kasper Roug. Værsgo.

Kl. 20:22

Kasper Roug (S):

Tak for det. Tak for en god tale, og tak for samarbejdet i løbet af året og folketingsåret her. Ordføreren nævner, at Siumut står for et forsvar af historie og kultur på Grønland, og det må man sige der ingen tvivl er om, og det er selvfølgelig positivt ment. Der er også en anden ting. Hvis vi nu forestiller os, at vi ser Grønlands kultur og historie som noget, vi gerne vil udvikle, noget vi gerne vil lave sammen, noget, vi kan se som noget fælles i rigsfællesskabet, hvordan kan vi så gøre det? Hvad tænker ordføreren om det?

Kl. 20:23

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 20:23

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Først og fremmest vil jeg gerne anerkende det gode samarbejde, der også er mellem søsterpartierne i Grønland og Danmark. I forhold til den interne proces, vi er i gang med i Grønland, er det først og fremmest vigtigt for mig at pointere, at det er noget, vi er i gang med selv. Altså, det er nogle ting, vi har oplevet, som vi er i gang med og har indre brydninger med, fordi vi gerne vil stå stærkere og vi gerne vil være stolte over det ophav, vi har. Det synes jeg personligt at man fra dansk side ikke skal se som et angreb mod Danmark, men som en styrkelse af det fællesskab, vi også kommer til at bygge fremadrettet. Derfor bør man også kigge på, at den her forsoning, som har været ønsket, bliver set på med positive briller, idet det bl.a. er noget, der blev bragt op igen af Siumut i det grønlandske parlament i sidste uge, om, hvordan vi kan gøre mere for at bringe de her emner på bane igen.

Kl. 20:24

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Spørgeren, værsgo.

Kl. 20:24

Kasper Roug (S):

Tak for det. Jeg er rigtig glad for, at man har en konstruktiv tilgang til det. Det må man nok sige. Den anden ting, vi har diskuteret ret meget i løbet af året, er, hvordan vi bedst muligt kan lave en vidensopbygning hos de tre folk og i de tre kulturer i forhold til det rigsfællesskab, vi nu engang har. Der er mit spørgsmål til ordføreren: Hvad tænker ordføreren om det? Hvordan kan vi bedst muligt sikre sådan en vidensopbygning?

Kl. 20:24

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Værsgo.

Kl. 20:24

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Tak for spørgsmålet. Det er jo virkelig vigtigt for os, hvilket jeg også præciserede i talen, at vi også inddrager grønlandske fagfolk i historien om Grønland. Det er nemlig sådan, og det kan vi se, når vi kigger tilbage i historien, at det mest har været mundtlige fortællinger, der først senere er blevet nedskrevet, når de har været set med grønlandske briller. Og her er det også vigtigt, at vi siger: Uanset hvad, uanset hvor objektive vi forsøger at være, kan der være en form for subjektivisme, og vi har brug for at nuancere den her historie så vidt som overhovedet muligt ved også at se den med grønlandske briller.

Kl. 20:25

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):

Tak. Næste korte bemærkning er til fru Karen Ellemann. Værsgo.

Kl. 20:25

Karen Ellemann (V):

Tak til ordføreren, også for samarbejde og en meget spændende tale. Det var en ordførertale, hvor ordføreren ikke fik nævnt så meget om den her aktuelle rapport, som vel at mærke først bliver offentliggjort i morgen, og hvor der skal være en høring om indholdet af den på onsdag. Det er en rapport, som sætter fokus på grønlandske børn i Danmark og den her overrepræsentation af børn, der bliver fjernet fra hjemmet og bor på enten institutioner eller i plejefamilier. Der

kunne jeg godt tænke mig at høre, hvordan fru Aki-Matilda Høegh-Dam ser på – og det kan jo være, at ordføreren ikke har haft tid til at kigge på rapporten, da den først kommer i morgen – det, man finder i rapporten, og måske også har en holdning og nogle konkrete forslag til, hvad det er, man måske kunne ønske sig.

Kl. 20:26

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 20:26

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Mange tak til ordføreren. Det glæder mig også, at der er kommet mere og mere dialog og debat om netop dette emne, idet det er Siumut, der stod alene om at finansiere netop den her rapport, som ordføreren kommer ind på, og som udkommer i morgen. Da Siumut først fremlagde det her, bl.a. for Grønlandsudvalget, var der ikke opbakning til, at der skulle være et eller andet systematisk, og derfor glæder det os, at den her debat endelig er nået længere ud, så vi kan komme videre i processen, bl.a. ved at kigge på primært to ting: Det første er, at retssikkerheden skal være i orden for de grønlandske forældre, inden man overhovedet vælger at anbringe barnet, og at man skal sikre sig, at de forstår, hvilken proces man er i gang med, og at man også tager højde for kultur, sprog og andet. Det andet er, at de grønlandske børn ikke skal miste deres ophav på grund af den her anbringelse, hvis det er, at anbringelsen findes nødvendig, og der bliver vi også nødt til at kunne finde nogle fælles løsninger.

Kl. 20:27

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo til spørgeren.

Kl. 20:27

Karen Ellemann (V):

Som lidt en gentagelse af, hvad jeg også sagde til fru Aaja Chemnitz Larsen før, vil jeg spørge, om nogle af de løsninger kunne være at fokusere mere på muligheden for det, som vi nogle gange kalder netværksanbringelse, men i hvert fald anbringelser i potentielle plejefamilier, som har stærkere relationer til Grønland og en mere indgående forståelse for grønlandsk kultur og potentielt jo også det grønlandske sprog. Kunne det være en af de muligheder, man i givet fald skulle arbejde videre med? Hvad er ordførerens holdning til sådan et forslag?

Kl. 20:28

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 20:28

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Absolut positiv. Først og fremmest kan jeg også informere om, at jeg under flere dialoger med frivillige organisationer, som netop har fokus på de her emner, hørt, at der allerede er nogle hjul i gang, kan man sige. Der er nogle grønlandske foreninger og organisationer, der prøver at skabe finansiering til at lave et anbringelsessted, hvor de her grønlandske anbragte børn eventuelt kan komme uden at miste deres sprog og ophav. Så der er jo flere løsninger på det, men det gælder helt klart også om at tage udgangspunkt i den brede grønlandske befolkning i Danmark.

Kl. 20:28

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Tak. Den næste korte bemærkning er til fru Jette Gottlieb. Værsgo.

Kl. 20:28

Jette Gottlieb (EL):

Tak. Som jeg forstod det, siger ordføreren, at der er en fremadskridende afkoloniseringsproces, og det hører jeg ikke som værende i modstrid med en voksende udvikling af rigsfællesskabet. Så jeg vil spørge, hvilke elementer der bør indgå i sådan et forsoningsarbejde, der nødvendigvis må til, for at få de to processer til at mødes.

Kl. 20:29

Fjerde næstformand (Rasmus Helveg Petersen):
Værsgo.

Kl. 20:29

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Først og fremmest vil jeg sige mange tak for spørgsmålet. Det er jo vigtigt for os gang på gang at pointere, at det ikke nytter noget, at man fra dansk side bekæmper det her, for det handler i bund og grund mere om en styrkelse af os selv internt i den grønlandske befolkning; en eventuel forsoning, en sandheds- og forsoningsproces, er ret vigtig, hvis det er, man ønsker nogle stærkere bånd til de familiemedlemmer og venner, som man netop også har i Danmark.

Uanset hvordan den her afkoloniseringsproces foregår – lad os sige, at det også ender med en statsdannelse – så skal det ikke være på grund af nogle interne stridigheder, at man ikke kan have et ordentligt samarbejde. Vi skal placere os på den rigtige side af historien ved bl.a. at sige, at vi gerne vil anerkende, hvad det er, der er sket, og at vi tager ansvar for det og gerne vil komme videre. Og på den måde styrker vi hinanden i at sige, at uanset hvad det er, der sker, så kommer vi til at stå stærkere sammen.

Kl. 20:30

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Jette Gottlieb.

Kl. 20:30

Jette Gottlieb (EL):

Så vil jeg spørge, om ordføreren har nogle konkrete eksempler på eller ønsker eller krav eller forslag til, hvordan den danske side af processen så bør foregå.

Kl. 20:30

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 20:30

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Ren og skær åbenhed er i sidste ende det, vi mangler. Vi har ønsket en forsoningsproces siden 2013, hvor der var en klar modvilje fra den daværende statsministers side, og det siger jo sig selv, at vi ikke kunne stå med en forsoning alene i en sag om to parter, men alligevel igangsatte Grønland en forsoningskommission. Og her snakker vi bare om åbenhed og velvilje med hensyn til at forstå, og i sidste ende er det det, der kommer til at styrke os alle sammen.

Kl. 20:31

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Her står der Brigitte Klintskov Jerkel. (*Marcus Knuth* (KF): Undskyld, vi har lige leget lidt stoleleg herovre. Jeg er ikke Brigitte Klintskov Jerkel, skulle der være tvivl om det). Det var det, jeg lige skulle være hundrede procent sikker på. Men ønsker hr. Marcus Knuth ordet? (*Marcus Knuth* (KF): Ja, meget gerne, og det er af hensyn til hr. Rasmus Jarlovs fod, at vi har byttet plads). Godt, det var også bare lige i forhold til referatet, altså så vi har styr på den slags ting.

Værsgo, hr. Marcus Knuth.

- Kl. 20:31 hele befolkningen se, at det er steget, fordi uddannelserne er mulige at tage i Grønland. Kl. 20:34
- Marcus Knuth (KF):**
Mange tak. Jeg beklager forvirringen. Noget, der har været meget populært blandt unge grønlændere i de senere år, har været muligheden for at aftjene værnepligt i Danmark. Derfor udvidede vi også muligheden for at kunne aftjene værnepligt, i hvert fald en form for værnepligt, i Grønland, men den nye grønlandske ledelse valgte så at lægge det hele på hylden, også muligheden for at komme til session eller Forsvarets dag, som det hedder. Nu tror jeg så, at man er gået et skridt tilbage i den rigtige retning, men der har været lidt zigzag frem og tilbage, og det er jo ærgerligt for de unge grønlændere, der gerne vil aftjene værnepligt. Kan ordføreren komme med et par bemærkninger, i forhold til om man synes, man gør nok fra Grønlands side for at skabe de optimale muligheder for, at unge grønlændere kan aftjene værnepligt?
- Kl. 20:32
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Værsgo. Kl. 20:32
- Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**
Tak for spørgsmålet. Det er jo således, at den nuværende naalakkersuisoq for udenrigsanklædning lige har lavet en aftale med den danske forsvarsminister omkring en beredskabsuddannelse i Grønland. Der er konsensus i det grønlandske parlament om, at vi skal forsøge at holde fast i, at der skal være lavspænding så vidt som overhovedet muligt, og her er det også vigtigt, at man ikke kalder det en militær uddannelse eller en værnepligtsuddannelse, fordi det i bund og grund er en beredskabsuddannelse. Så der er jo allerede nogle ting i gang, og der er nogle muligheder, der bliver skabt, og det er kun lige toppen af isbjerget, for der kommer jo til at være yderligere forhandlinger om, præcis hvordan man udvikler de her uddannelser. Kl. 20:32
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Hr. Marcus Knuth. Kl. 20:33
- Marcus Knuth (KF):**
Tak. Det er jo et skridt i den rigtige retning, men der er jo stadig væk mange unge grønlændere, som godt kunne tænke sig at komme til Danmark og aftjene den almindelige værnepligt her. Mener ordføreren, at der er de optimale forhold for det? Der kunne jo være grønlændere, der ønskede at gøre karriere i det danske forsvar og så eventuelt komme tilbage til Grønland med nogle af de danske skibe. Men det kræver ligesom, man går i gang med værnepligten i Danmark. Vi så gerne, at begge dele var der, både beredskabsuddannelsen i Grønland, men også muligheden for at aftjene værnepligt i Danmark. Kl. 20:33
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Værsgo. Kl. 20:33
- Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**
Det skal jo også lige præciseres, at der ikke er noget, der forhindrer, at det enkelte individ har sin personlige frihed til at kunne vælge at tage til Danmark og aftjene værnepligt. Vi er danske statsborgere, og så længe det er gældende, har man den personlige frihed. Lige nu er der ikke rigtig mere at sige til det. Det, der ikke har været, er en værnepligtsuddannelse i Grønland. Når vi ser på uddannelsesniveaulet i Grønland, som virkelig har været stigende, så kan vi i forhold til
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Hr. Rasmus Jarlov. Kl. 20:34
- Rasmus Jarlov (KF):**
Tak. Det var en meget ideologisk tale, og jeg vil derfor også tillade mig at være lidt ideologisk i forhold til det her med grønlandsk kultur og behovet for at dyrke den. Jeg synes, at der undervejs kom nogle lidt urimelige antydninger af, at man fra dansk side skulle have et ønske om at holde grønlandsk kultur nede. Det mener jeg overhovedet ikke er tilfældet. Der er ikke, tror jeg, nogen i Folkeetinget, som ønsker andet, end at grønlandsk kultur bliver styrket og dyrket, og vi har stor respekt for grønlandsk kultur. Det seje, stærke selvstændige grønlandske folk har vi meget stor respekt for, og vi ønsker kun, at man holder fast i sin kultur og udvikler den og opbygger en stor stolthed, hvis man ikke allerede har det, over at være grønlandsk, både med hensyn til historien, kulturen, sproget og alle mulige andre kulturelle udtryk.
Jeg synes ikke, det er en rimelig antydning, at det skulle være noget, vi forsøger at modarbejde fra dansk side. Kl. 20:35
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren, værsgo. Kl. 20:35
- Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**
Det er da meget betryggende at høre, at Konservative ønsker at være lige så meget med til at styrke den her kultur og det her sprog og ophav, og det vil jeg så skrive mig bag øret. Og så må vi da også håbe, at vi med hensyn til bl.a. forsvar og beredskab måske kan udvikle det endnu mere med bl.a. brug af det grønlandske flag og mulighed for også at udvikle uddannelserne på det grønlandske sprog. Kl. 20:35
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Hr. Rasmus Jarlov. Kl. 20:35
- Rasmus Jarlov (KF):**
Det, der er kunsten, er jo at lade være med at opsætte sådan en modsætning mellem at være med i rigsfællesskabet og så at være grønlænder. Kunsten er at få det til at fungere. Danmark og Grønland skal få mest muligt ud af det forhold, som vi har til hinanden. Danmark vil jo gerne være Grønlands adgang til Europa, og vi vil gerne bidrage med vores lidt større størrelse i forhold til vores diplomatiske netværk og mulighederne for at overvåge det meget store territorium – at passe godt på Grønland uden at provokere stormagter og holde den rigtige balance osv. Alle mulige ting vil vi jo gerne bidrage med. Og der synes jeg, det er vigtigt, at vi får det samarbejde op at køre.
Vi hører sammen, men vi er ikke ens. Kl. 20:36
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren, værsgo. Kl. 20:36
- Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**
»Vi hører sammen, men vi er ikke ens.« Igen vil jeg sige, at det skriver jeg mig bag øret. Når spørgeren udtrykker det på den måde,

begynder jeg jo at tænke, at der måske er mere, der faktisk også kan være med til at samle os. Så selv når vi snakker om en eventuel statsdannelse og sådan noget, er det jo i sidste ende den samme konstruktion, der bliver udlagt her, som vi bestræber os på at få. For sådan som konstruktionen ser ud lige nu, er der jo nogle områder, hvor Grønland ifølge bl.a. grundloven aldrig må have adgang til at have noget at skulle have sagt selv. Men her glæder det os, at det ikke er sådan, det skal forstås fra konservativ side.

Kl. 20:37

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Hr. Christoffer Aagaard Melson, Venstre.

Kl. 20:37

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for talen til ordføreren, og tak for samarbejdet til daglig. Jeg vil lige starte med at kvittere for ordførerens tanker om et tættere samarbejde og en tættere dialog på parlamentarisk niveau. Jeg tror, det er rigtig, rigtig klogt, at der bliver tænkt sådan nogle tanker, også i en tid, hvor der sker så mange forandringer i rigsfællesskabet. Så det tager vi meget positivt ned fra Venstres side.

Et andet emne, som historisk også har fyldt meget for Siumut, er jo det her med, hvordan vi skaber økonomisk udvikling i Grønland, og for os fylder det også meget, hvordan vi gør det i Danmark. Så jeg kunne godt tænke mig at høre fra ordføreren, om ordføreren har nogle tanker om, om der er nogle områder, hvor vi til fælles gavn og glæde kunne samarbejde noget mere i forhold til at skabe noget økonomisk udvikling både i Grønland og Danmark.

Kl. 20:38

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 20:38

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Først og fremmest er det jo sådan, bl.a. hvis vi kigger på klimaområdet, at Grønland allerede har udviklet vandkraftværket, så det er 75 pct. af vores energi, der kommer fra vandkraftværker, og det vil Danmark nu også gerne bistå med, så det bliver til 100 pct. Så der er jo nogle samarbejdsområder, vi sagtens kan gå med til. I forhold til de her energimåder vil vi jo også gerne kunne være med til på en eller anden måde at producere, så vi nærmest kan videregive det til resten af verden. Så der er jo også nogle potentialer der.

Men hvis vi kigger på digitaliseringen, har vi jo også brug for en masse energi til at sikre os, at det digitale også fungerer, og der er der også mange store potentialer hjemme i Grønland. Men for den sags skyld synes jeg også, at man fra dansk side kan være med til at bekæmpe noget af den transfer pricing, som vi også har forsøgt at kæmpe imod, og lige nu ved jeg at der også er et samarbejde mellem naalakkersuisut og de danske ministerier om at finde en løsning på nogle af de her udfordringer.

Kl. 20:39

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Christoffer Aagaard Melson.

Kl. 20:39

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for det, og tak for nogle gode bud. En anden debat, der også fylder meget i Grønland, er jo, hvad der sker, når vi får de her lufthavne, som snart er klar. Ser du en rolle for Danmark dér i forbindelse med at hjælpe med at få opbygget eller investere eller – kan man sige – formidle investeringer i den sekundære industri, der skal til, som hoteller og rejsebureauer, der skal lave rejser, og den slags? Kunne der være noget samarbejde omkring den slags ting?

Kl. 20:39

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 20:39

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Jo, det kan der jo sagtens, men det, der er ved det, er, at vi, hvis vi – kan man sige – skal få noget udbytte af de her lufthavne, så har travlt. For der skal virkelig meget udvikling til, for at det også giver økonomisk gevinst, ikke kun for befolkningen, men også bare generelt set for at kunne betale for de her lufthavne. Men her er det også vigtigt, at vi ikke udelukkende begrænser det til en dansk investering, men at vi også åbner os op for resten af verden, fordi investeringsmulighederne ikke kun begrænser sig til det danske kongerige.

Kl. 20:40

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Karina Adsbøl, uden for grupperne.

Kl. 20:40

Karina Adsbøl (UFG):

Tak for det. Jeg kunne godt tænke mig at spørge om noget af det, der har været debatteret lidt i dag. Det handler om, at børn af herboende grønlændere ofte bliver fjernet og oftere end børn af danske forældre – syv gange oftere og fem gange oftere, hvis en af forældrene er fra Grønland. Og fru Karen Ellemann har lidt tidligere været inde på anvendelse af brug af netværket. Men jeg kunne godt tænke mig at høre ordførerens løsning på, hvordan man sætter korrekt ind. Ét er forældrekompetenceundersøgelserne og de test, der blev anvendt, som jo har været debatteret, men hvad mener ordføreren om forebyggelse, i forhold til at børnene og familierne får den hjælp, de har behov for, så de eventuelt kan blive i familierne, frem for at de skal anbringes?

Debatten i dag har gået meget på, at børnene skal anbringes, og at man skal finde et sted, hvor de kan anbringes, men det kunne jo også godt være, hvis familierne og børnene fik den rette hjælp, at de kunne blive boende i familierne. Så det kunne jeg godt tænke mig at høre ordførerens løsningsforslag til.

Kl. 20:41

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren, værsgo.

Kl. 20:41

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Mange tak for spørgsmålet. Jeg synes, at vi først og fremmest bliver nødt til at kigge på, hvad det er for nogle ting, som også gør det vanskeliggere, i forhold til at man er født dansk statsborger, men at man er opvokset et sted, hvor man bare slet ikke har det samme system. En af de ting, jeg vil nævne så hurtigt, jeg nu kan med den korte tid, jeg har til det, er, at vi ikke rigtig er vant til at have de der a-kasser, som man har i Danmark. Så når der er nogle forældre, der f.eks. flytter til Danmark, mister de måske jobbet og bliver jobsøgende, og så ender de hurtigt på kontanthjælp. Men der har man jo fra dansk side et helt andet syn på, hvad det så betyder, fordi man først har a-kassen og så har nogle andre systemer, og så bliver man hurtigt dømt som socialt udsat på grund af den her økonomiske tilgang.

Men der er måske også nogle helt andre faktorer, vi ikke lige har set. Så i forhold til at forebygge synes jeg også, at retssikkerheden, i forhold til at der er en forskel mellem danske statsborgere i Grønland og danske statsborgere, der er opvokset i Danmark, kan være meget forskellig.

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Karina Adsbøl, værsgo.

Kl. 20:42 havde mulighed for at få et arbejde, og hvor man kunne tale sproget. Omkring halvdelen af alle disse mennesker flyttede aldrig hjem igen.

Kl. 20:42

Karina Adsbøl (UFG):

Jeg er helt enig i, at retssikkerheden er vigtig, og vi ser jo også på anbringelsesområdet generelt, at retssikkerheden halter.

Men jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre nogle løsningsforslag. Altså, hvad vil ordføreren tage med til ministeren i forhold til at sikre familierne den rette støtte og den rette hjælp og den rette indsats? Det er jo bekymrende, at det er syv gange oftere, at man, hvis man er af grønlandsk herkomst, får anbragt sit barn, end hvis man er af dansk herkomst. Og mange vil jo sige, at det sker alt for ofte. Så hvad er løsningsforslagene helt konkret?

Kl. 20:42

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren, værsgo.

Kl. 20:42

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Hvis vi kigger på den første problematik, netop det med at styrke retssikkerheden og forebyggelsen her, så er det også vigtigt at kigge på, at der allerede er nogle aktive grønlandske organisationer, der gør deres bedste på frivillig basis for at hjælpe og rådgive kommunerne om, hvilken tilgang de skal have til f.eks. de her grønlandske borgere. Her kan det også være en idé, at man måske laver en taskforce, så de hurtigt kan rejse rundt mellem kommunerne og give den rette rådgivning og hjælp. Men det er bare ét forslag.

Kl. 20:43

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, og det betyder, at vi går videre til hr. Edmund Joensen.

Kl. 20:43

(Ordfører)

Edmund Joensen (SP):

Tak. Alting har en ende, og det har dette folketingsår også fået – et år, hvor vi igen lever et normalt liv efter et par år i undtagelsestilstand, og hvor vi i Folketinget har kunnet fokusere på det, som vi er sat i verden for: det politiske arbejde. Det er jeg sikker på at vi alle er glade for.

Alting har en ende, og det har min politiske karriere også. Jeg ville lyve, hvis jeg sagde, at det ikke er med stort vemod, når jeg i dag kan fortælle, at jeg er ved afslutningen af min tid som medlem af Folketinget. Jeg har meddelt mit bagland hjemme på Færøerne, at jeg ikke genopstiller ved det kommende folketingsvalg. Jeg synes selv, at jeg med god samvittighed kan trække mig tilbage efter 34 år på den politiske arena. Jeg har aftjent min politiske værnepligt. Men jeg vil understrege, at jeg naturligvis kommer til at fortsætte mit arbejde her i Folketinget og vil gøre det med fuld kraft, til næste valg er overstået, hvornår det så bliver.

Når jeg kigger tilbage på disse 34 år ud i ét, hvor jeg har været aktiv i politik, har det været nogle år, der for Færøernes vedkommende har været præget af en hel del medgang, men desværre også modgang. Da jeg blev lagmand i 1994, er det ikke forkert at sige, at Færøerne var i dyb krise. Den største økonomiske krise i Færøernes historie var på sit højdepunkt, og Færøerne var nærmest gået konkurs. De offentlige lønninger faldt, skatterne steg, arbejdsløsheden var på tårnhøjde 20 pct., og fraflytningen fra øerne var enorm. Færøerne havde under krisen en nettoudvandring svarende til 15 pct. af befolkningen før krisen. De fleste flyttede til Danmark, hvor man

hadde mulighed for at få et arbejde, og hvor man kunne tale sproget. Omkring halvdelen af alle disse mennesker flyttede aldrig hjem igen. Det var ikke den letteste opgave at skulle lede et land i stor krise, men Færøerne er et stærkt og et stolt folkefærd, og som med alt andet fik krisen også en ende, bl.a. på grund af en stram økonomisk politik, en ny styreordning med opdeling af ressortområder, indførelse af parlamentarismen og det faktum, at Færøerne gik fra det, der ligner planøkonomi, til markedsøkonomi. Der skulle derfor ikke gå mere end få år, før krisen blev vendt til fremgang, og siden har Færøerne oplevet en lang økonomisk optur. Da den globale finanskrisen satte ind i 2008, ramte den desuden ikke lige så hårdt på Færøerne.

Antallet af arbejdsløse kan i dag tælles på meget få hænder, bruttonationalproduktet er mere end tredoblet siden 1990'erne, og vi bliver i dag regnet for at være mellem et af de rigeste lande pr. indbygger i verden. Det er første gang, at Færøerne er på højde med Danmark. Jeg er glad for at kunne trække mig tilbage og være forvisset om, at Færøerne er et godt og stabilt sted, og at vores unge mennesker vælger Færøerne til og flytter med deres familie hjem igen, når de er færdige med deres studier i udlandet.

Kl. 20:48

Ligesom Færøerne har gennemgået en stor udvikling, har rigsfællesskabet det også. Jeg plejer at sige, at vores rigsfællesskab er dynamisk og udvikler sig med tiden. Det nye kontaktudvalg er et resultat af, at magtbalancen i vores fællesskab er tippet nordover. Tendensen er, at Færøerne og Grønland i højere og højere grad skal være en integreret del af beslutningsprocessen, hvad angår udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Det er for mig at se et symbol på rigsfællesskabets potentiale, når blot der er vilje til modernisering. Opbakningen til vores fællesskab er stor, og alle tre lande er indstillet på at finde løsninger. Når udfordringerne alligevel opstår, debatterer vi dem og løser dem i fællesskab. Det giver os et ligeværdigt samarbejde mellem tre lande, hvor dialog bliver prioriteret, og hvor der bliver lyttet til hinanden. Det kan vi være stolte af, og det stiller rigsfællesskabet stærkere end nogen sinde, også over for omverdenen.

Sambandsflokkurin vil i hvert fald altid være garant for en løsningsorienteret færøsk stemme i Folketinget, så jeg håber naturligvis, at Sambandsflokkurin som parti bevarer sit mandat, når jeg nu takker af.

Alting har en ende, og det får denne tale også nu. Jeg ved af gode grunde ikke, om jeg får mulighed for at stå på denne talerstol igen. Valgperioden er ikke slut endnu, men alt kan som bekendt ske i politik, og det er jo kun statsministeren, der ved, hvornår der udskrives folketingsvalg. Men jeg vil gerne her til sidst takke jer alle for det gode samarbejde. Tak til Folketinget, til den nuværende og de tidligere regeringer for viljen til at lytte til Færøerne og Grønland og for at prioritere dialogen med os. Jeg håber, at dette gode samarbejde vil fortsætte langt, langt ind i fremtiden. Tak.

Kl. 20:50

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for den sammenfatning af 30 år. Og jeg vil også bryde rækken her lidt og bede hr. Jakob Ellemann-Jensen om at være den første, der tager ordet. Værsgo.

Kl. 20:51

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det. Jeg vil blot benytte lejligheden til at sige tusind tak til hr. Edmund Joensen for en formidabel indsats for vores folkestyre både på Færøerne og i Danmark – for hele vores kongerige. Tak for en stor indsats i Venstres folketingsgruppe, hvor ordføreren indspark altid har været kloge, forstandige og erfarne. Og det har været en statsmand, som tager ordet i Venstres folketingsgruppe. Det håber jeg ordføreren bliver ved med resten af valgperioden. Og jeg vil bare udtrykke min dybeste respekt. Tak.

<p>Formanden (Henrik Dam Kristensen): Ordføreren.</p>	Kl. 20:51	<p>eksempel til efterfølgelse for alle. Når sådan en lille nation kan lyse så stærkt i verden, hvad kan Danmark så ikke gøre, hvis man følger Færøernes eksempel? Tak, hr. Edmund Joensen. Det er en stor fornøjelse at have mødt Dem her i salen og på Færøerne.</p>	Kl. 20:54
<p>Forhandling</p> <p>Edmund Joensen (SP): Tak for de pæne ord og lykke til i Venstre.</p>	Kl. 20:51	<p>Formanden (Henrik Dam Kristensen): Ordføreren.</p>	Kl. 20:54
<p>Formanden (Henrik Dam Kristensen): Så er det hr. Bjørn Brandenborg, Socialdemokratiet.</p>	Kl. 20:51	<p>Forhandling</p> <p>Edmund Joensen (SP): Tak for de pæne ord, og tak til Dansk Folkeparti.</p>	Kl. 20:54
<p>Bjørn Brandenborg (S): Takk fyri, Edmund Joensen. Da jeg blev valgt til Folketinget, skyndte jeg mig hjem til mit andet hjemland på Færøerne og besøgte min morfar. Og hr. Edmund Joensen ved, hvordan det er, når man kommer til Færøerne og rygten går i bygden om, at man er kommet hjem. Så kommer venner og familie rendende, og der kommer kager og mad på bordene. Og det samme skete selvfølgelig hjemme hos min morfar. Jeg glædede mig til, at folk kom og ville lykønske mig, og det er jo altid dejligt.</p> <p>Og jeg kan huske, at min mormors bror var en af de første, der kom, og det første, han spurgte mig om, var: Hvussu gongur við Edmund? – altså, hvordan går det med Edmund? For Edmund Joensen og ham havde gået på handelshøjskole sammen tilbage i 1960'erne i Thorshavn, og han havde fulgt hr. Edmund Joensen lige siden.</p> <p>Hr. Edmund Joensen fylder enormt meget i det færøske folks bevidsthed og har sat utrolig mange aftryk. Det har jeg oplevet i mit liv på Færøerne, og jeg vil også bare herfra sige tusind tak til hr. Edmund Joensen. Alt tað besta.</p>	Kl. 20:52	<p>Formanden (Henrik Dam Kristensen): Hr. Sjørður Skaale.</p>	Kl. 20:54
<p>Formanden (Henrik Dam Kristensen): Ordføreren.</p>	Kl. 20:52	<p>Sjørður Skaale (JF): Tak for det. Vi mødes også sikkert senere i aften til en øl eller måske to. Men jeg vil herfra blot sige tak for tiden, der er gået. Hr. Edmund Joensen og jeg har i 8 år i fællesskab været repræsentanter for Færøerne, og jeg tror, hr. Edmund Joensen første gang blev valgt ind i politik for 34 år siden. Og der er meget, man kan lære af hr. Edmund Joensen. Han er ikke en ideologisk sværmer. Det er han ikke, men når man ser på hans karriere og hans måde at arbejde på, bliver man erindret om en ting, nemlig at det, man gør i politik, skal være forankret i den almindelige borgers hverdag og hverdagsliv. Ellers bringer det os ingen vegne.</p> <p>Ideologi – om det er socialisme eller liberalism eller en tanke om løsrivelse – er lige meget. Det kan ikke leve sit eget liv; det skal være forankret i almindelige menneskers hverdag. Noget, man kan lære af hr. Edmund Joensens virke, er altid at være i øjenhøjde med almindelige borgere og aldrig at lade ideologierne tage overhånd. Tak for den lære. Og vi ses senere.</p>	Kl. 20:55
<p>Forhandling</p> <p>Edmund Joensen (SP): Tak for de pæne ord og en hilsen til Socialdemokratiet.</p>	Kl. 20:52	<p>Formanden (Henrik Dam Kristensen): Ordføreren.</p>	Kl. 20:55
<p>Formanden (Henrik Dam Kristensen): Vind og sol bliver delt lige her. Hr. Alex Ahrendtsen, Dansk Folkeparti. Værsgo.</p>	Kl. 20:53	<p>Forhandling</p> <p>Edmund Joensen (SP): Tak til Javnaðarflokkurin for de pæne ord.</p>	Kl. 20:55
<p>Alex Ahrendtsen (DF): Jeg blev jo vældig glad, da jeg så, at hr. Edmund Joensen blev genvalgt i denne periode. Jeg har haft den store fornøjelse at opleve ikke bare færingernes gæstfrihed, men i særdeleshed hr. Edmund Joensens gæstfrihed, da han inviterede Færøudvalget hjem til sig, hvor der blev budt på specialiteter både flydende og faste. Det var en uforglemmelig aften. Jeg vil også sige tak til hr. Edmund Joensen for hans milde, men stædige sind og for hans indsats for færingerne og for Færøerne, som jo er en stolt nation, som på mange måder er et forbillede og et lys i verden.</p> <p>I 1800-tallet var færøsk ved at forsvinde; i dag er Færøerne et sprællevende land med en nationalfølelse, som egentlig burde være</p>	Kl. 20:53	<p>Formanden (Henrik Dam Kristensen): Hr. Kasper Roug, Socialdemokratiet.</p>	Kl. 20:55
		<p>Kasper Roug (S): Tak for ordet, og mange tak for en blændende tale. Alting har en ende, 34 år, det må man nok sige, det er jo 1988, hvis jeg dog bare kunne sige, at det var, før jeg blev født, men det er det jo desværre ikke.</p> <p>Jeg vil jo sige, at det altid skærper en nysgerrighed, når man siger farvel til sådan en kapacitet i færøsk politik, for der er jo ingen tvivl om, at man ikke skal følge Færøerne i ret lang tid, før man finder ud af, at hr. Edmund Joensen er en helt speciel figur i færøsk politik, og der er jo heller ingen tvivl om, at Færøerne i de 34 år, der er gået, som ordføreren jo også selv har redegjort for, er blevet en ret</p>	

stor succeshistorie, må man nok sige. Og det kan også lidt gøre, at jeg bliver nysgerrig på, hvad det er, ordføreren kan give af gode råd, for at vi kan gøre det endnu bedre for Færøerne, og hvordan vi kan styrke det færøske samfund.

Kl. 20:58

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Tak. Hr. Edmund Joensen, værsgo.

Kl. 20:56

Kl. 20:56

Edmund Joensen (SP):
Tak, og en hilsen til Socialdemokratiet.

Kl. 20:57

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Så det Jette Gottlieb.

Kl. 20:57

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil så også meget gerne have lov til at sige tak. Selv om det har været en meget kort periode, vi har haft et samarbejde, så vil jeg sige tak for de sjove og også gode råd, vi har diskuteret omkring fiskeflåder og andre spændende ting. Så jeg vil jeg også bare udtrykke en taknemlighed for, at det er lykkedes at få delagtiggjort hinanden i forskellige måder at tænke på.

Kl. 20:57

Edmund Joensen (SP):

Tak for de pæne ord fra Enhedslisten, tusind tak.

Kl. 20:57

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Lars Løkke Rasmussen, Moderaterne.

Kl. 20:57

Lars Løkke Rasmussen (M):

Tak for det. Jeg vil også gerne benytte lejligheden, hr. Edmund Joensen, til at sige tusind tak for et godt samarbejde igennem mange år i forskellige roller. Det har jeg sat enormt stor pris på. Man kan ikke overvurdere den indsats, hr. Edmund Joensen har gjort i forhold til at fremme færøske interesser i Danmark og også fremme danskernes kendskab til Færøerne. Specielt synes jeg også, at det har været positivt og bemærkelsesværdigt, at hr. Edmund Joensen ikke har haft berøringsangst over for at søge ind i forhandlinger, startende da jeg selv var finansminister, omkring den danske finanslov, og i øvrigt også række hånden frem til et samarbejde på områder, hvor man egentlig meget formalistisk godt kunne sige, at det er et hjemtaget område, og at det ikke er et dansk ansvar. Det har bl.a. muliggjort nogle meget, meget spændende kulturprojekter som f.eks. sand på Suðuroy. Så tak for det. Egentlig skal man jo stille et spørgsmål, men det er der jo heller ingen andre der har gjort, så jeg vil bare sige tak. Vit síggjast heima, og så håber jeg, at der er kaffe på kanden!

Kl. 20:58

Edmund Joensen (SP):

Tak for de pæne ord, og en tak til Moderaterne.

Kl. 20:58

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Så er det jo en kort bemærkning, så det behøver faktisk ikke at være et spørgsmål.

Christoffer Aagaard Melson, værsgo.

Christoffer Aagaard Melson (V):

Også tusind tak til hr. Edmund Joensen. Det har været en fornøjelse at lære ordføreren at kende og samarbejde med ham her i de seneste år. Jeg vil bryde rækken og så rent faktisk stille et spørgsmål, for jeg synes jo også, ordføreren skal have lov at kommentere lidt på en af de sager, som jeg har arbejdet med ordføreren om her den seneste tid, og som jeg ved at ordføreren brænder for, og som jeg også håber kan blive til noget, inden ordføreren så er færdig her i Folketinget, nemlig arbejdet for, at Færøerne og EU kan få indgået en bedre handelsaftale.

Så jeg ved ikke, om ordføreren kan sige lidt om, hvorfor han mener, at det vil være en fordel for Færøerne også at blive knyttet tættere til EU i form af en bedre handelsaftale, og også hvad ordføreren mener den danske rolle kan være i forhold til at få det til at lykkes.

Kl. 20:59

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ordføreren.

Kl. 20:59

Edmund Joensen (SP):

Tak. Færøerne er vel for øjeblikket ude for at have bundet sig også for meget til ét marked, altså i Rusland. En fjerdedel af den færøske eksport gik til Rusland, og man gør sig for afhængig, når det ikke er et land, som hører til vores del af verden, den frie verden. For når der pludselig kommer en boykot som den her, slår det hårdt på Færøerne, og så gælder det om at finde alternativer, og hvis vi så tænker os om og siger, at der cirka er 500 millioner mennesker i EU, den frie verden, og vi har et stort marked i USA, så må det være disse markeder, som er hovedmarkederne. Men Færøerne er i den situation, at vi bare har en simpel handelsaftale, som man kan sige er en råvareaftale, og den kræver en modernisering, så der gives plads til mere end det.

Kl. 21:00

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Hr. Christoffer Aagaard Melson.

Kl. 21:01

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jeg vil bare sige, at jeg håber, at ordføreren får held til at krone det store arbejde, han lagt i den sag, med, at det også lykkes, og at det med den brik, han har spillet i spillet, både i dialogen med Folketinget og regeringen, fører til, at der lander en aftale. Jeg tror, det vil være godt både for EU's, Danmarks og Færøernes sikkerhed, hvis det lykkes. Så held og lykke til ordføreren, og endnu en gang tak for samarbejdet.

Kl. 21:01

Edmund Joensen (SP):

Tak i lige måde, og vi forventer også efter alt det, vi har hørt fra den danske regering, at man fra dansk side også vil hjælpe til og presse på og fremme en handelsaftale. Tak for de pæne ord.

Kl. 21:01

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Marcus Knuth, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 21:01

Marcus Knuth (KF):

Jeg synes også, det er på sin plads på vegne af Det Konservative Folkeparti at sige tak til hr. Edmund Joensen. Vi har jo haft mulighed for at rejse sammen nogle gange, og hvis der er en ting, som jeg

virkelig værdsætter, og som færing er rigtig, rigtig gode til, så er det netop at minde om vores fælles historie. Hvorfor? Jeg tror, der er mange taler på Færøerne, der begynder med »hvorfor«. Hvorfor er det nu, at Færøerne endte som danske og ikke som norske og ikke som britiske, og den fælles historie er også nødvendig, hvis det er sådan, at vi skal forstå rigsfællesskabet som helhed, og det er der desværre alt for mange der ikke gør. Så med det også bare en tak herfra, en kort kommentar fra Konservative.

Kl. 21:02

Edmund Joensen (SP):

Tak for de pæne ord, og tak til Konservative.

Kl. 21:02

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til hr. Edmund Joensen. Der er ikke flere korte bemærkninger.

Tak. (*Edmund Joensen (JF)*): Tak, formand, og jeg håber ikke, at jeg med den ros, jeg har fået, vil overveje at stille op igen. Tak alle sammen). (*Munterhed*).

Hr. Sjúrdur Skaale, værsgo.

Kl. 21:02

(Ordfører)

Sjúrdur Skaale (JF):

Tak for det. Vil du sige noget sjovt i dag? er der nogle der har spurgt mig om inde i kaffestuen ved siden af igennem dagen. Det vil jeg ikke. »Dårlig tid for lyrik« kaldes et digt af Bertolt Brecht fra 1939 – han var som bekendt i Svendborg, hvortil han var flygtet fra nazisterne – og i digtet nævner han det smukke, som han ser og kunne skrive om. Men han kan ikke. Der er noget, der overskygger alt, og er det eneste, der kan drage ham til skrivebordet, nemlig den rædsel, som førerens tale syd for grænsen vækker i ham. Bare det at skrive et digt, der rimede, ville forekomme ham som overmod, hovmod. Brecht ville også have syntes, at det ville være hovmod og eskapisme at fyre morsomheder af i disse dage. Vi er, og vi skal være bestyrkede over den russiske hærs grusomheder. På den anden side er vi lettede over ukrainernes overraskende store styrke og succes, og der er mange, der offentligt udtrykker deres glæde over den. Men prisen for den glæde er tusindvis og tusindvis af døde russiske soldater.

Hvem er de? Vi har set nogle af fangerne, der allerede er stillet for retten i Kyiv anklaget for krigsforbrydelser. Bødlerne, som hele verden snakker om, er i mange tilfælde knægte på 20, 19, 18 år. Vi bliver en del af krigens perversitet, når vi glædes over svækkelsen af de russiske styrker, som det formelt kaldes, og disse drenges død, som det reelt betyder, for de har ikke gjort sig selv til ødelæggelsens og dødens sendebude – de er ofre. Som hovedpersonen i »Intet Nyt fra Vestfronten«, Paul Bäumer, siger om de voksne: For os drenge på 18 skulle de have været vejledere til den voksne verden – en verden med arbejde, med pligt, med kultur, med fremgang til fremtiden, men de voksne, dem med magt og autoritet, svigtede de unge tyske drenge før første verdenskrig, og nu har svigtet de unge russiske drenge. Da han har skudt en fransk soldat, siger Bäumer til liget: Tilgiv mig, ven, vi ser det altid for sent. Hvorfor siger vi aldrig, at I er nogle satans stakler ligesom os, jeres mødre er lige så bange som vores, og vi har den samme dødsangst, den samme død, den samme rædsel. Tilgiv mig, ven, hvordan kunne du være min fjende? Et andet sted svarer han selv: En ordre har gjort disse stille figurer til vores fjender. En ordre kunne transformere dem til vores venner.

En hændelse fra virkeligheden bekræfter det. Alle herinde kender historien, men den kalder på at blive taget frem i disse dage. Det er juleaften 1914, første verdenskrig raser, og en million soldater er blevet skudt. Kærester, fædre, sønner skudt af andre kærester, fædre, sønner. Men i aften tier geværerne, og en gruppe engelske soldater kan gennem stilheden høre sange fra den modsatte skyttegrav. »Oh

Tannenbaum, oh Tannenbaum«, lyder det, og siden »Stille Nacht, heilige Nacht«. Med det er scenen sat på krigens eneste magiske, smukke aften – en aften, som mange, der var med, har fortalt om, og som altså virkelig fandt sted. Englænderne begynder at synge »O Come, All Ye Faithful«, så tyskerne kan høre det. Og så kommer soldaterne, der hele tiden har skudt på hinanden som i trance op af deres skyttegrave. De mødes, de deler cigaretter og vin, og de synger samme sange sammen. Fra nogles munde lyder det »The Lord is my Shepherd«, mens det fra andres lyder »Der Herr ist mein Hirt«.

Kl. 21:07

Paul Bäumer kalder fronten et fangebur. Denne aften bryder virkelighedens fanger ud af det bur, som Stefan Zweig kaldte den største pest, nationalismen. Det er soldaternes menneskelighed, der for en aften bryder løs fra deres ledes propaganda og magtbegær. De kan se, at de er ens, de er sønner, kærester, ægtefæller, fædre, venner, krigens grusomme absurditet står klart for alle. De har ingen grund til at beskyde hinanden, de har ingen forskellige interesser, de er på samme tid redskaber og ofre for en ideologi, der dagen efter giver dem ordre til igen at hade og skyde – en ideologi, der reducerer mennesker til ingenting. Den ideologi findes stadig under forskellige navne.

I den nobelprisvindende interviewbog »Bøn for Tjernobyli« af forfatteren Svetlana Aleksijevitj beskriver en borger i Ukraine relationerne mellem stat og individ i 1980'ernes Sovjetunionen. Min diagnose, siger hun, vil du høre den? Det er en blanding af et fængsel og en børnehave. Det er, hvad socialisme var, sovjetisk socialisme. Et menneske lægger sin sjæl i statens hænder, sin bevidsthed, sit hjerte og fik til gengæld sine rationer. Derfor handlede det om held. Nogle fik en stor ration, andre fik en lille. Det eneste, der var fælles for alle, var, at man fik den i bytte for sin sjæl. Den fernis, der smykker nationalismens og magtens brutalitet i Rusland, kaldes ikke længere socialisme, men det er samme brutalitet, samme ambition om storhed og lebensraum.

Det er helt afgørende for at sikre frihed i Ukraine og stabilitet i Europa, at den russiske hær bliver slået tilbage, og det ser ud til at lykkes gennem ukrainernes egen indsats, gennem USA's gigantiske militærhjælp og andre landes støtte, inklusive våben for den milliard, som Danmark har sendt. Det er nødvendigt, men det er ikke noget at glæde sig over. For når vi overordnet taler om den russiske invasions svækkede styrke, taler vi reelt om døde sønner, fædre, kærester og ægtefæller – ofre for nationalismen, for en gal mands magtbegær, for en stat, der har krævet unge mænds sjæl som betaling for alt, og som har tvunget dem og deres familier til at betale den ultimative pris for at være født ind på nederste plads i en kynisk magtpyramide.

Russerne har begået forfærdelige forbrydelser, men det sker altid i krig. Når unge mænd bliver tvunget til at dræbe, bliver de også tvunget til at kvæle menneskeligheden i sig selv. Det er selve forudsætningen. Det er svært at dræbe udad og forblive kærlig og menneskelig indad. Alligevel er der ingen tvivl om, at midt i de grusomheder, vi har været vidner til i Ukraine, har det været scener, der har mindet om det, der skete på fronten juleaften 1914. Ukrainske og russiske soldater har mødtes, og de har for en stund følt, set og forstået helt klart, at de er ofre for krigens grusomme absurditet, og at de som personer ikke har modstridende interesser og absolut ingen grund har til at dræbe hinanden. Der har været soldater på begge sider, som har set på dem, de lige har skudt, og har tænkt som Paul Bäumer: Hvorfor fortalte de mig ikke, at du var en satans stakkel ligesom mig selv? Tilgiv mig, hvordan kunne du være min fjende? Forskellen er, at ukrainerne kæmper, slår ihjel og dør for en sag; russerne kæmper, slår ihjel og dør for ingen sag.

På Færøerne har Røde Kors samlet det, der efter danske forhold svarer til 1 mia. kr. ind til Ukraine. Landsstyret har med fuld støtte for første gang formelt åbnet grænserne for flygtninge, der ses ukrainske ansigter i gadebilledet, på arbejdspladser og i skoler. Op-

bakningen er total, alle vil hjælpe ondskabens ofre, russernes ofre, og det er fantastisk med hele Vestens sammenhold og militære og humanitære hjælp. Lad os bare ikke glemme nu eller i den kommende tid, at russerne sandelig også er ofre. Tænk at dø, at miste sin far, sin kæreste, sin ven, sin søn for ingen sag. Tænk at ende som en del af et tal i en stor statistik over russiske tab – et tal, som gør folk over hele verden gladere, jo større det er. Hver enkelt døde soldat grinte og sørgede på sin helt egen måde, han bar i sig al den rigdom og forskellighed, som bare et menneskeliv rummer, og som ikke rummes i statistikken. Lad os forsøge at huske det, mens det nødvendige bliver gjort.

Kl. 21:13

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Så er det hr. Kasper Roug for en kort bemærkning.

Kl. 21:13

Kasper Roug (S):

Tak. Jeg håber, det er i orden, at jeg stiller et lille spørgsmål til ordføreren. Nu kommer ordføreren jo også med en god historisk gennemgang af krigens rædsler, kan man sige. Der er nok ingen tvivl om, at den bedste kur imod krig og ufred er at opleve det selv. Så bliver man i hvert fald ret hurtigt modstander af det, må man nok sige.

Men jeg synes alligevel også, at ordføreren måske godt kunne komme ind på, at Færøerne jo er en del af et værn. Færøerne er en del af et forsvar. Altså, vi taler jo konkret om eksempelvis tilstedeværelse af en radar på Færøerne, som der selvfølgelig af gode grunde har været noget diskussion omkring. Så er mit spørgsmål til ordføreren: Hvordan tænker ordføreren at vi kan sikre, at der er en opbakning på Færøerne? Er det muligt at sikre, at der er en opbakning på Færøerne til, at Færøerne skal være en del af det her værn imod ufred?

Kl. 21:14

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordfører.

Kl. 21:14

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for spørgsmålet. Nu havde vi en meget lang gennemgående debat om rigsfællesskabet i fredags, og der sagde jeg, at det, at afgørelser og beslutningsret er blevet flyttet fra Danmark til Færøerne i forsvarspolitiske og i udenrigspolitiske anliggender, har gjort, at man har behandlet de her spørgsmål på en helt anden og mere moden måde end før. I gamle dage har man kunnet sige, at man ville være neutrale, eller man ville ikke have nogen radar, eller man ville det ene og det andet, og det har været gratis. Man har ligesom diskuteret i en boble uden for virkeligheden. Det har ikke haft nogen konsekvenser, for beslutningerne blev alligevel truffet i Danmark. Nu er der sket det, som jeg synes er meget godt, at beslutningerne formelt er lagt over til Færøerne – reelle beslutninger. Man har ret til at tage beslutningerne der, og det gør, at man på Færøerne vokser meget i modenhed og politisk ansvarlighed, er jeg sikker på.

Kl. 21:15

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Kasper Roug.

Kl. 21:15

Kasper Roug (S):

Tak for det. Der er ingen tvivl om, at den store modstander, i hvert fald som det er lige nu, og specielt i Nordatlanten, jo stadig væk er vores russiske Putin, som i den grad har været aggressor i det tilfælde her.

I forhold til Færøernes interesser omkring specielt samarbejdet med EU vil jeg spørge, hvordan ordføreren mener det kunne være en fordel for Færøerne at træde tættere på EU. Jeg ved godt, at det lidt er nogle konkrete spørgsmål. Men det er i hvert fald nogle emner, som jeg egentlig synes er ret spændende, og som er ret vigtige for specielt det færøske område.

Kl. 21:15

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordfører.

Kl. 21:16

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for det. Nu sagde ordføreren før, at jo mere han lærte krig at kende, desto mere blev han modstander af den. Det sagde han i sin første bemærkning. Det minder lidt om ham, der havde været i kirke og hørt dem synge og kom tilbage og sagde, at som han opfattede det, var præsten nærmest imod.

En tættere forbindelse med EU er meget vigtig, specielt når det gælder adgang for vores varer. At vi kan sælge forædlede varer til EU-markedet er utrolig vigtigt. Det er det, som står på dagsordenen i øjeblikket. Der er også en dialog med regeringen om det.

Kl. 21:16

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 21:16

Mai Mercado (KF):

Tak for talen. Jeg ved jo, at det ærede medlem ofte rejser sig og holder nogle taler, som også indeholder nogle usædvanlige spørgsmål, sådan lidt finurlige spørgsmål. Jeg vil ikke kaste mig ud i at spørge ind til det ærede medlems velbefindende, men i stedet stille et spørgsmål af lidt mere alvorlig karakter. Færøerne har jo ikke været lige så langt fremme og på samme vis lavet sanktioner i forhold til Rusland, som en række af de andre europæiske lande har, så jeg vil egentlig bare høre ordføreren, det ærede medlem, om han vil sige lidt om det.

Kl. 21:17

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 21:17

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for det. Når det gælder Rusland, gik 25 pct. af den færøske eksport, som det blev sagt, til Rusland sidste år. Den er nede på nul. Så man har omlagt en meget, meget stor del af sin eksport på meget kort tid med en høj pris. Det er en ting, man har gjort.

Så har man sagt, at man vil følge EU's linje i sanktionerne over for Rusland. Det har man også gjort. Der er stadig væk fiskeskibe fra Rusland i færøske havne, og det er, fordi fiskeskibe ikke er omfattet af de sanktioner, som EU har sat i kraft. Man har fra færøsk side sagt, at man vil følge sanktionerne, men som det gør sig gældende i Norge, som er i præcis samme situation, så er fiskeskibene stadig i havnene, fordi man forvalter fiskebestanden i Nordatlanten i fællesskab med Rusland. Det er svært at komme ud af en fiskeriaftale, man har indgået, som varer et år frem. Det er ligesom med den gas, man køber i Danmark, som er sendt fra Rusland. Det er svært at standse fra den ene dag til den anden.

Kl. 21:18

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Mai Mercado.

- Kl. 21:18 både fængsel og arrest – det er ikke optimalt. Vi ville ønske, at der blev sat penge af til et fængsel. Sådan er det. Kl. 21:20
- Mai Mercado (KF):**
Tak for svaret. Jeg har jo også noteret mig, at Færøerne selv har været ude at sige, at når man efterspørger en lidt hårdere linje fra EU, jamen så vil man også følge den. Men der er jo ikke noget til hinder for, at Færøerne kan beslutte at lave nogle hårdere sanktioner, hvis det er, man har lyst til at indføre hårdere sanktioner.
- Kl. 21:18 **Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren. Kl. 21:20
- Sjúrður Skaale (JF):**
Nej, det er fuldstændig rigtigt. Det er et eksempel på, at forsvarspolitiske og udenrigspolitiske aftaler og beslutninger reelt er flyttet til Færøerne fra Danmark. Det er handel og fiskeri, men det er faktisk forsvarspolitik og sikkerhedspolitik.
Nej, det er fuldstændig korrekt, som det bliver sagt. Vi kunne godt have standset fra dag et. Der har været en meget hård og omfattende diskussion af de her ting på Færøerne. Mit parti ønskede, at man fra politisk hold ved lov skulle standse eksporten til Rusland. Nu er den standset alligevel, ikke ved lov, men fordi virksomhederne har gjort det selv.
- Kl. 21:19 **Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Louise Schack Elholm, Venstre. Kl. 21:19
- Louise Schack Elholm (V):**
Tak for en meget fin tale som altid. Jeg vil sige, at nu har diskussionen meget handlet om situationen i Ukraine og sanktionerne, og det er også noget af det, vi har drøftet meget i Færøudvalget, dels ved vores møde med den færøske repræsentation, dels ved vores møde med statsministeren.
Men jeg kunne egentlig godt tænke mig at tage fat i noget andet, nemlig at vi selvfølgelig, da vi var med Færøudvalget på Færøerne sidste gang, diskuterede den sikkerhedspolitiske situation, hvor jeg ved, at hr. Sjúrður Skaale er meget aktiv. Men en anden sag, som vi også diskuterede, var kriminalforsorgen på Færøerne – Mørkedal – som jo er en arkitektonisk, man kunne næsten sige perle med en smuk udsigt, men er et upraktisk sted og ikke særlig velegnet som fængsel. Dengang fik vi at vide, at det var et meget stort ønske fra Færøerne, at man fik gjort noget ved det og gerne fik bygget et nyt fængsel.
Jeg havde svært ved at gennemskue, hvad kriminalforsorgsaftalen egentlig indeholdt i forhold til Mørkedal, og jeg ved ikke, om der er kastet mere lys på sagen nu, eller hvor det står henne, og derfor er mit spørgsmål til hr. Sjúrður Skaale: Hvad er status egentlig for Mørkedal nu? Jeg synes, at det vil være oplagt lige at få det vendt her i dag.
- Kl. 21:20 **Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren. Kl. 21:20
- Sjúrður Skaale (JF):**
Nu må jeg sige det, præcis som det er – og nu taler jeg både på mine og Edmund Joensens vegne – nemlig at det er noget, vi er skuffet over, altså at vi ikke fik bygget et nyt fængsel f.eks. Vi havde nogle møder med regeringen, men det rakte ikke, og der skete ikke det, som vi håbede ville ske, og derfor er arresten i Mørkedal stadig væk
- Kl. 21:18 **Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Louise Schack Elholm. Kl. 21:20
- Louise Schack Elholm (V):**
Det forstår jeg godt. Jeg så jo selv forholdene. Men så var der en alternativ løsning, der bestod i en renovering af Mørkedal. Har Færøerne så fået en renovering af Mørkedal? Der er jo nogle af bygningerne, der bliver brugt på nuværende tidspunkt, og der er nogle, der ikke bliver brugt, og så er der fugtighedsproblemer i mange af bygningerne, sådan som jeg forstår det.
Er der en renovering på vej, så man får afhjulpet de sundhedsmæssige udfordringer, der er med bygningerne på nuværende tidspunkt? Kl. 21:21
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren. Kl. 21:21
- Sjúrður Skaale (JF):**
Ja, der blev afsat, jeg mener, det var 1 mio. kr. til renovering, så det blev alligevel gjort. Det var ikke fra øverste hylde eller næstøverste hylde, men måske fra den midterste hylde – desværre. Kl. 21:21
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Kl. 21:21
- Alex Vanopslagh (LA):**
Tak for det. Jeg havde en samtale for noget tid siden med en færing, som havde et godt politisk forslag, som jeg vil høre ordførerens holdning til. Forslaget gik på, at fremover skulle det være sådan, at når der havde været folketingsvalg i Danmark, skulle de nordatlantiske mandater ikke selv vælge, hvem de ville pege på som statsminister, men de skulle støtte den statsminister, som havde fået flest stemmer af vælgerne i Danmark. Altså, lad os sige, at den stod 88 mandater til blå blok og 87 mandater til rød blok. Så kunne 3 nordatlantiske mandater ikke give magten til en rød statsminister; de skulle lægge mandaterne i kurven hos den statsministerkandidat, der havde fået flest stemmer fra danskernes side.
Det synes jeg er et glimrende forslag, og jeg vil egentlig bare høre, hvad ordførerens holdning er til det. Kl. 21:22
- Formanden (Henrik Dam Kristensen):**
Ordføreren. Kl. 21:22
- Sjúrður Skaale (JF):**
Det er en diskussion, jeg har rejst mange gange. Jeg er socialdemokrat; jeg vil gerne støtte en socialdemokratisk regering ved en dannelse og gennem en periode også. Men jeg er også demokrat, og jeg ville have en dårlig smag i munden, hvis jeg gjorde, at flertallet i Danmark ikke fik sin vilje, altså at valgets tabere blev magtens vindere, fordi jeg kom ind fra Nordatlanten og gav dem sejren. Det er en diskussion, jeg gerne tager. Jeg mener, at jeg bliver nødt til at pege på en statsministerkandidat for et valg. Det bliver naturligvis en socialdemokratisk kandidat. Ellers skulle jeg jo sætte min stemme på auktion efter et valg, og når jeg er lovgiver i en forsamling, som ikke lovgiver for mine egne vælgere, og når jeg pålægger byrder

på skatteydere, som ikke rammer mine egne vælgere, må jeg være påpasselig med at sige, at jeg giver min støtte til den, som giver mig mest. Og derfor er det et dilemma, jeg står i.

Jeg vil gerne tage en stor diskussion om det. Hvis der var enighed blandt alle om, at nordatlanterne peger på dem, der vinder i Danmark, ville det i hvert fald være en diskussion værd.

Kl. 21:23

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Alex Vanopslagh, værsgo.

Kl. 21:23

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg tror, vi er lidt det samme sted – at det ville være ærgerligt, hvis det var sådan, at vælgerne i Danmark havde valgt en bestemt politisk blok og det så var de nordatlantiske mandater, der gjorde taberen til vinder. Men jeg tænker også, at hr. Sjúrdur Skaale jo kan være den første dominobrik, der vælter sig selv og får de andre til at vælte ved at sige, at ved næste valg vil hr. Sjúrdur Skaale lægge sit mandat i skålen hos den blok, der har fået flest stemmer i Danmark, og så må man se, om de andre nordatlantiske mandater følger med. Kunne det være en vej frem? Jeg synes i hvert fald, at det er en god demokratisk tanke.

Kl. 21:24

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 21:24

Sjúrdur Skaale (JF):

Formelt har jeg samme rettigheder som alle andre medlemmer. Jeg gør med mit mandat, som jeg vil – det er selvfølgelig noget, der bestemmes af mit parti. Men som sagt er udgangspunktet, at jeg selvfølgelig støtter en socialdemokratisk regering, da det er den holdning, jeg tilslutter mig. Men det er en diskussion, jeg gerne tager – det er det faktiske.

Kl. 21:24

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Alex Ahrendtsen, Dansk Folkeparti.

Kl. 21:24

Alex Ahrendtsen (DF):

Det er jo en interessant diskussion, som hr. Alex Vanopslagh rejser – og stor respekt for det. Jeg er ikke enig. Hvis vi vil tage rigsfællesskabet alvorligt, skal vi jo selvfølgelig også tage folketingsmandaterne fra Færøerne og Grønland alvorligt. Færinger og grønlandere er danske statsborgere, og de har lige så meget ret til at vælge den statsminister, de vil have, som os andre. Hvis man pludselig på en eller anden måde skal til at gøre de færøske og de grønlandske mandater til noget særligt, tager vi ikke rigsfællesskabet alvorligt, og det ville jeg være frygtelig ked af. For mig er det meget afgørende, at færingerne og grønlanderne kan vælge nøjagtig den statsminister, de vil have. Deres mandater er lige så meget værd som vores andres.

Er ordføreren enig i det?

Kl. 21:25

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 21:25

Sjúrdur Skaale (JF):

Formelt set vil jeg sige: Hundrede procent – selvfølgelig, naturligvis. Altså, formelt set, juridisk set er vi ikke noget særligt, men politisk set må jeg sige at vi er noget særligt. Vi er lovgivere i et parlament, der ikke lovgiver for vores egne vælgere. Vi lægger byrder på nogle

borgere, som ikke rammer vores egne vælgere. For der er et skattesystem på Færøerne, der er et parlament på Færøerne, der er et system deroppe, der gør, at vi bliver valgt ind i Folketinget på helt andre præmisser end alle de andre. Derfor er der en politisk forskel – sådan er det.

Det er et grundlæggende princip, at vælgere og skatteydere er de samme, således at hvis der bliver lagt for store byrder på skatteyderne, kan de straffe dig som vælgere. Det er den mekanisme, der ikke er gældende i vores tilfælde – sådan er det bare.

Kl. 21:26

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Alex Ahrendtsen.

Kl. 21:26

Alex Ahrendtsen (DF):

Men er det ikke rigtigt, at den statsminister, som skal stå i spidsen for Danmark, jo også vil have konsekvenser for Færøerne og Grønland? Og derfor er det jo helt naturligt, at de grønlandske og færøske mandater så også er med til at pege på statsministeren og den danske regering.

Kl. 21:26

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 21:26

Sjúrdur Skaale (JF):

Det er fuldstændig korrekt – sådan er det. Det er ikke skåret med kniv; det er ikke sådan, at det ikke har noget med hinanden at gøre. Det er jo forbundne kar. Og jeg har mange gange rost den siddende regering for at være meget imødekommende, at lægge beslutningerne reelt ud til Færøerne selv, selv om man formelt kunne træffe dem selv, for at lade det færøske system komme til orde.

Der bliver oprettet et nyt organ, hvor man skal dele informationerne, når det gælder sikkerhedspolitik og forsvarspolitik osv. Det er et stort fremskridt, som gør, at Færøerne kommer langt mere med på det her felt, så ... (*Formanden* (Henrik Dam Kristensen): Gør endelig sætningen færdig). Det gør, at jeg støtter den siddende regering, for den har taget nogle initiativer, som jeg synes er meget gode. Hvis en anden regering ikke gjorde det, ville jeg være skeptisk over for den – det er da klart.

Kl. 21:27

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til hr. Sjúrdur Skaale. Der er ikke flere korte bemærkninger. Og jeg har fået anmeldt en privatist. Hr. Hans Kristian Skibby.

Kl. 21:27

(Privatist)

Hans Kristian Skibby (UFG):

Tak, hr. formand. Jeg vil jo have lov til at være hudløst ærlig og sige, at i mange af de år, hvor jeg har været her i Folketinget og har fulgt vores afslutningsdebatter og også åbningsdebatter, har det sommetider irriteret mig, når der kom privatister ind, for man sidder jo og venter på alt det bedste til sidst, og det er naturligvis statsministerens tale. Så jeg er sådan en form for opvarmning til statsministeren – jeg havde overvejet at tage harmonikaen med, men jeg vil nødig bryde den gode stemning her så sent på dagen.

Men jeg vil gerne sige lidt om de brydningstider, der er i Danmark og i dansk politik. Det er jo en brydningstid i forhold til det politiske billede. Jeg er selv et eksempel på det. På godt og ondt må man jo sige, at det politiske billede her i Danmark er i stadig forandring, og det sker sådan løbende ad en eller anden vej, at der kommer løsgængere og nye partier og alt muligt andet. Og det må

man jo så vænne sig til. Det er jo en del af brydningstiderne. Men jeg ved fra vores betjente her på Christiansborg, at det har været mere vanskeligt end ellers med de her oversigtskort over Folketingets sammensætning, som de har, og hvor de så plejer at markere med en sprittusch der, hvor en har flyttet sig lidt. Nu har de simpelt hen opgivet – der var ikke plads til flere sprittuschmarkeringer, og det ligner et eller andet Picassomaleri, som ingen kan finde rundt i alligevel. Men sådan er det.

Det, jeg vil tage udgangspunkt i i mine få minutter, jeg har her i dag, er jo egentlig, hvordan arbejdsfællesskabet er her på Christiansborg, og det foregår jo på en rigtig god måde, hvor vi har en dialog på kryds og tværs. Men vi har jo også noget, der hedder arbejdsfællesskabet gæs og gaser. Og nogle af jer har måske undret jer over, hvor sådan nogle ord kommer fra. Der findes jo både vildgæs og tamgæs – og vi er jo nok en del af de der vilde gæs lige i øjeblikket.

Men vi vil gerne gøre en forskel i forhold til det billede, som bl.a. Ekstra Bladet har tegnet af, at de her folk, der løber fra pladsen, ikke passer deres arbejde, og man har rendt rundt herinde og efterlyst os. Det er selvfølgelig fint, men jeg vil bare lige gøre opmærksom på, at vi er her og vi lever.

Vi har faktisk arbejdet målrettet med politikudvikling i vores arbejdsfællesskab. Vi har fremsat beslutningsforslag, og vi har indgået aktivt og engageret i det politiske arbejde. Senest i den her uge med sundhedsreformen, hvor fru Liselott Blixt jo på vegne af de her seks løsgængere var med til at indgå en rigtig god aftale. Vi er kommet med udspil omkring udlændinge, transport, sundhed og ældre og også på handicapområdet, som jeg synes man måske nogle steder har en forglemmelse af, og som også burde fylde noget mere her på Christiansborg.

I det hele taget burde nogle af de lokale, nære ting egentlig fylde mere. Fylder borgernes dagligdag nok her på Christiansborg? Det er sådan et spørgsmål, vi burde stille os selv en gang imellem. Er politik kommet tættere på borgerne, eller er det blevet mere sekundært? Det burde man også lave sådan nogle almindelige midtvejsundersøgelser af og sige: Jamen det går faktisk den gale vej. Jeg vil prøve at læse lidt op af noget, jeg fik af fru Karina Adsbøl, og det er fra en af dem, der følger hende på Christiansborg i forhold til handicappolitik. Det er en, der hedder Team William, som er en af de mange handicappede i Danmark, som sidder i kørestol og får hjælp, og han har så skrevet på Facebook her i dag:

Jeg har sat mig godt til rette for at lytte til Folketingets afslutningsdebat. Jeg sidder og venter på, at de siger noget om mennesker med handicap, og at deres liv med den rigtige hjælp skal tages alvorligt.

Så er der desværre et billede, hvor han er faldet i søvn; hans hjælper har taget et billede, hvor han sidder og sover. Og så skriver han: Men nu er jeg vågen igen og lytter.

Det var så Team William, og jeg håber så sandelig også, at Team William får lidt anerkendelse for det, for så har han da fået lidt ud af at engagere sig i en relativt lang afslutningsdebat her i Folketinget, hvor vi kommer langt omkring.

Rigtig mange gode emner bliver debatteret, men der er også nogle ting, som vi har skøjtet hen over, og vores håb er jo, at de lokale ting, de nære ting, kan komme til at fylde lidt mere. Det er da brandærgeligt, at når vi har fokus på, at der skal være plads til alle – det siger socialdemokraterne: plads til alle, der vil – så er der åbentbart også plads til nogle, der ikke vil. Altså, vi har et benede pirater fra Somalia. De kommer også herop. Vi har mange domsmæssigt udviste dybt kriminelle udlændinge. De får også lov til at blive her, og vi har rigtig mange på tålt ophold, og de får så sandelig også lov til at blive her.

I det hele taget er Danmark rigtig, rigtig rummeligt, og jeg synes faktisk, vi er for rummelige, og derfor er mit håb, at vi kan ændre lidt på det ved at få de nære ting mere nær og de fjerne ting længere

væk. Tak for ordet. (*Formanden* (Henrik Dam Kristensen): Er der noget med en udtalelse?)

Så er der noget med en udtalelse, og det har jeg glemt alt om, men det har formanden jo så styr på. Det er rigtigt, at vi har et forslag til vedtagelse, som vi selvfølgelig forventer at regeringen støtter – nu har jeg jo rost regeringen.

Det er på vegne af de her seks løsgængere uden for grupperne, hr. Hans Kristian Skibby (UFG), Karina Adsbøl (UFG), Lise Bech (UFG), Liselott Blixt (UFG), Bent Bøgsted (UFG) og Marie Krarup (UFG), at jeg fremsætter følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer med bekymring, at den udenrigspolitiske situation har gjort det dyrere at være dansker.

Folketinget udtrykker bekymring for, at servicen i vort velfærdssamfund bliver dårligere, så vi som samfund ikke formår at hjælpe dem, der har allermest brug for hjælp som eksempelvis vores ældre, mennesker med fysisk og psykisk sygdom.

Folketinget understreger vigtigheden af en stram udlændingepolitik, så høje danske ydelser ikke tiltrækker migranter. Kommer man til Danmark, skal man forsøge sig selv, respektere dansk kultur og overholde landets lovgivning.

Folketinget vægter dansk selvbestemmelsesret højt; ingen over eller ved siden af Folketinget.

Folketinget understreger vigtigheden af at føre en ansvarlig økonomisk politik, der også sikrer gode rammer for vores erhvervsliv, som er garant for at skabe arbejdspladser for den almindelige dansker.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 96)

Tak for ordet.

Kl. 21:34

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til Hans Kristian Skibby. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og da der ikke er flere ordførere, der har bedt om ordet, så vender vi tilbage til statsministeren. Værsgo til statsministeren.

Kl. 21:34

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nu med opvarmingsband, og det var slet ikke så ringe endda, vil jeg sige. Først og fremmest vil jeg sige til jer alle sammen: Tak for en god debat. Inden vi startede for efterhånden en del timer siden, men dog ikke så mange som forventet, havde kommentatorerne jo forudset, at debatten ville blive skarp og aggressiv, nu skulle de politiske forskelle virkelig tegnes op, det er jo trods alt den sidste afslutningsdebat her i Folketinget, inden der igen skal være valg.

Men hvordan gik det så? Jo, den første gang hr. Søren Pape Poulsen stillede spørgsmål til Socialdemokratiets nye politiske ordfører, efterlyste han en krammer, fru Sofie Carsten Nielsen havde netop glædet sig over at have fået en krammer, en grøn en af slagsen, og man må forstå, at hr. Søren Pape Poulsen er blevet lidt ked af ikke længere at få så mange krammere af regeringen, og det forstår man jo sådan set godt, når man ser, hvilke krammere det er, hr. Søren Pape Poulsen får eksempelvis af fru Pernille Vermund eller for den sags skyld af fru Inger Støjberg. Borgerlig dame søger leder, lød det forleden dag, og det var hårde ord. Fru Inger Støjberg uddybede det med, at hun som borgerlig vælger lige nu kan vælge mellem en, der er sådan lidt halvradikal – jeg ved ikke, hvordan De Radikale tager det op – eller en, der blæser omkulde, lige så snart det blæser. Det er jo hårde ord, der bliver sagt. Jeg måtte ellers forstå på hr. Morten Messerschmidt, at man har rigtig – rigtig – mange gode timer sammen i blå blok, lige indtil man, som hr. Morten Messerschmidt sagde, faktisk begynder at diskutere politik. Men som fru Mai Vil-

ladsen senere gjorde det klart, behøver man jo ikke nødvendigvis at være glad i et ægteskab, bare fordi der ikke er et bedre alternativ, og jeg håber ikke, at fru Mai Villadsens kæreste lyttede med til den tale. Og derfor, hr. Søren Pape Poulsen og andre borgerlige, der godt kunne trænge til en krammer, giver jeg gerne en krammer, og det kan vi jo heldigvis, fordi Danmark har klaret sig så godt igennem coronakrisen.

Så derfor vil jeg komme med en mindre omskrivning af Sundhedsstyrelsens anbefaling under pandemien: Krammere er godt, krammere er sundt, og regeringen går ind for krammere. Og her tænker jeg jo så, at det kan være, at hr. Lars Løkke Rasmussen skal være min nye krammebamse. Det var nemlig en fremragende tale, hr. Lars Løkke Rasmussen holdt i aften. Den var faktisk bedre end de andre afslutningstaler, vi har hørt, da hr. Lars Løkke Rasmussen var statsminister. Søren Brostrøm sagde under coronaen om krammere, at som med enhver anden kontakt mellem mennesker er der en smitterisiko. Og hvad er det så, vi risikerer, når vi vender os mod hinanden i et bredt samarbejde? Ja, vi risikerer, at vi ikke får det præcis, som vi gerne selv ville have det. Vi risikerer, at det ikke altid går stærkt og hurtigt, vi risikerer kritik fra dem og fra nogle af jer, der altid står på sidelinjen og bare råber højt. Men vi får også noget til gengæld, når vi bøjer os ind mod hinanden. Vi får muligheden for at blive klogere på hinanden og på hinandens synspunkter og opdage, at der altid er flere nuancer end det, vores øjne måske selv kan se, at verden aldrig kun er sort eller hvid, og at der sjældent findes nogen nemme løsninger på de udfordringer, der lander på præcis vores bord.

I dag er det den sidste afslutningsdebat i denne folketingsperiode, og når jeg kigger tilbage, bliver jeg først og fremmest glad og stolt over det, vi har overkommet og opnået sammen. Det er i kriser, et samfund viser, hvilket stof det er gjort af, og Danmark og vi er gjort af noget særligt. Vi har herinde vist, at vi evner at stå sammen, når det gælder, fra håndteringen af corona, en verdensomspændende pandemi, den grønne omstilling, historisk store beslutninger i forhold til klima og nu til en krig på vores eget kontinent, og vi har ikke bare stået sammen om at passe på Danmark. Vi har også formået at styrke Danmark og vist, at politik nytter. Der er ikke et parti, vi kan gøre alt sammen med, men der er mange partier, vi kan gøre meget sammen med. Sådan sagde Socialdemokratiet før valget, og de resultater, vi har skabt igennem de seneste 3 år, var jo ikke blevet til noget uden jer. Og derfor vil jeg gerne benytte lejligheden til at takke alle partier her i salen for samarbejdet, for de brede politiske aftaler, der har gjort Danmark stærkere, grønnere og mere sammenhængende. Det er sådan set ret godt gået.

Kl. 21:39

Alt i alt har vi indgået mere end 300 store og små politiske aftaler igennem de seneste 3 år, ni ud af ti af dem er brede aftaler hen over midten – ni ud af ti – og vi har beseglet det brede samarbejde med det store nationale kompromis om Danmarks sikkerhedspolitik. Kom ikke og sig, at dansk politik først og fremmest er præget af konflikt og blok. Det er ikke rigtigt. Det har været en fornøjelse at arbejde sammen med jer alle sammen, og jeg vil også gerne benytte lejligheden til at sige tak for det gode samarbejde til de fire nordatlantiske medlemmer, fru Aaja Chemnitz Larsen, fru Aki-Matilda Høegh-Dam, hr. Sjúróur Skaale og selvfølgelig også en særlig tak til hr. Edmund Joensen, som med alle de fuldstændig velfortjente roser både for indsatsen på Færøerne og i det danske folkestyre helt overvejede at blive en stund i dansk politik, måtte man forstå. Det minder mig om noget, den tidligere statsminister hr. Poul Nyrup Rasmussen sagde til mig, da jeg overtog ledelsen af Socialdemokratiet. Han sagde: Der er én ting, du kan glæde dig til, og det er begravelsen, der er de alle sammen vilde med dig. Jeg har nu ikke nogen plan om at gå den vej, men vil i aften bare nøjes med at glæde mig over, at dem, der er udbrudt af Dansk Folkeparti, er i live. Det var det, der blev

sagt fra talerstolen, det er vi glade for, og i øvrigt tak for at benytte lejligheden til at minde os om noget, man godt kan trænge til at blive mindet om efter 12 timer her i salen, nemlig at det vigtigste jo sådan set er de mennesker, der sidder ude på den anden side, og når de falder i søvn undervejs i vores debat, har vi ikke gjort vores arbejde godt nok.

Vi deler os efter anskuelser. Sådan er et demokrati, og et tema, hvor vi her i Folketinget, må man sige, deler os efter anskuelser er i forhold til retten til en tidlig pension. I mange år – apropos pointen om handicapområdet – var der en samfundsgruppe, der på en eller anden måde konsekvent befandt sig under radaren i den offentlige samtale. Vi hørte simpelt hen ikke om dem – betonarbejderen fra Slagelse, en nedslidt sosu i Vejle, montøren fra Struer – de var væk. De var væk fra den offentlige debat i Danmark, ikke fordi der ikke var meget andet, der fyldte den, men den der gruppe af mennesker var bare væk, hårdtarbejdende danskere, som bogstavelig talt har lagt ryg til ganske meget på det danske arbejdsmarked, lige siden de var unge, og som i overført betydning også har lagt ryg til det, dengang efterlønnen de facto blev afskaffet. Det var ikke fair, og den uretfærdighed er vi nogle der har sat os for at ændre.

Jeg har hørt hr. Søren Pape Poulsen her i Folketingssalen sige til de ufaglærte og faglærte i Danmark med mere end 40 års anciennitet på arbejdsmarkedet, at det er for andres penge, de skal have en værdig tilbagetrækning. Jeg har næsten ikke ord for en sætning sagt på den måde, og undskyld mig, vi taler om de mennesker, der dag efter dag, uge efter uge, måned efter måned, år efter år, årti efter årti er gået på arbejde og har passet deres arbejde og betalt deres skat og nu skal have noget til gengæld fra os andre. De har ret til en værdig tilbagetrækning. Den ret har de nu, men hvor lang tid? Hvor lang tid står det til troende? Jeg lyttede i hvert fald, da hr. Jakob Ellemann-Jensen tidligere sagde noget med, at det ikke er født i Venstres baghave, og det ved vi godt, men efterfølgende blev det sagt, at det er udtryk for en arbejderromantisk indføring i hårdt arbejde. Det var de ord, der blev sagt. Er det virkelig det budskab, der skal sendes til de mennesker, det her handler om? Engang var de under radaren, de kom på den politiske dagsorden, respekten for dem håber jeg står efter næste valg, men debatten i dag har bekymret mig. Mennesker, der har slidt og slæbt igennem et helt liv, kan i dag se frem til en lille retfærdighed – en lille retfærdighed i at have et par gode år på pension efter mere end 40 år på arbejdsmarkedet. Jeg tror med ordene sagt i dag, at den kommende folketingsvalgkamp bliver en form for folkeafstemning om retten til en værdig tilbagetrækning.

Det har også været meget spændende at høre, hvor engagerede blå politikere og partier nu er blevet i ulighedsdiskussionen, og at høre den omsorg i forhold til ulighed svarer sådan nogenlunde til den omsorg, der er blevet udvist i forhold til min podcast på Twitter. I skal være velkomne, det skal ikke være det, vi byder jer indenfor i et univers, hvor vi andre har været i årtier og for nogles vedkommende faktisk i århundreder.

Kl. 21:44

Jeg bider også i dagens diskussion mærke i, at fru Mai Villadsen siger, at hun ikke er Ginfundamentalist. Det er jeg bestemt heller ikke, og det er der flere gode grunde til. Tænk engang – afskaffelsen af ægtefællemodregning for pensionister er i en rent teknisk-matematisk forstand med til at øge uligheden. Det viser, hvor kunstig diskussionen er. Til gengæld er jeg helt med på, at det øger ligheden i samfundet, når vi trækker mennesker fra kontanthjælp ud på arbejdsmarkedet, og det er lige præcis det, der sker i de her år.

Så har vi også i dag fra Venstre fået kritik for at have indført skat på bl.a. tobak og emballage, men det er jo det, skat også handler om, nemlig at gøre Danmark ikke bare sundere, ikke bare mere retfærdigt, men også grønnere. Afgifter på tobak styrker jo danskernes sundhed. Jeg var oprindeligt selv imod, men må jo erkende, at det har

haft en effekt. Håbet er, at færre unge begynder at ryge, og at færre danskere bliver ramt af f.eks. lungekræft, som er farligt.

Når vi har bedt den finansielle sektor om at yde et samfundsbidrag, er det jo bl.a. for at sikre, at dem, der har haft de hårdeste job, kan trække sig tilbage.

Hr. Torsten Schack Pedersen nævnte som et eksempel på en skattestigning, at vi har tredoblet emballageafgifterne på bæreposer og engangsservice, men hvorfor har vi gjort det? Det har vi, fordi vi vil passe på vores jordklode, fordi vi vil passe på vores natur, fordi vi vil passe på vores hav, fordi vi vil passe på de næste generationer, fordi plastik i verdenshavene ødelægger vores jordklode. Derfor bliver jeg jo nødt til at stille dette spørgsmål i aften: Når man nu kritiserer de to skattestigninger, betyder det så, at Venstre går til valg på, at afgifterne på cigaretter skal sættes ned igen? Eller betyder det, at man fjerner den emballageafgift, som er med til at sikre, at der er mere plastik, der bliver brugt på en fornuftig måde? Det spørgsmål synes jeg egentlig danskerne skal have et svar på.

Så kan man sige, at man i debatten i dag jo også har glemt lige at sige, at vi også har lempet skatten for den enkelte dansker. Vi har forhøjet beskæftigelsesfradraget, og vi har nedsat den almindelige elafgift og elvarmeafgiften for både husholdninger og virksomheder, så det er som altid mere nuanceret, end det har lydt i dag.

Vi har netop indgået en bred aftale om sundhed. Jeg er sådan set enig med hr. Lars Løkke Rasmussen i, at vi langtfra er færdige endnu. Men fra debatten i dag står tilbage, at vi har behov for både nye løsninger og ny handling, og det gælder ikke mindst i psykiatrien. Der er for mange danskere i dag, der har ondt i livet. Der er udfordringer i psykiatrien, og vi skal gøre mere for mennesker med psykiatriske lidelser. Vi er gået i gang. Under den her regering er der afsat 600 mio. kr. årligt til psykiatrien, bl.a. til flere sengepladser, flere medarbejdere og en bedre retspsykiatri. Vi skal nu i gang med en 10-årsplan for psykiatrien, sådan som vi har aftalt det med SF, Radikale Venstre og Enhedslisten i forståelsespapiret. Vi skal kigge på at styrke behandlingen, nedbringe ventetiden og mindske antallet af genindlæggelser. Det er vigtigt.

Men samtidig er der også noget andet, der er vigtigt, og det er, at vi sætter ind tidligere. Jeg er smerteligt bevidst om, at en del psykiske lidelser ikke kan forebygges, men jeg tror også, at alle ved, at der er noget, vi godt kan forebygge. Det handler ikke kun om flere penge og om behandling – det handler præcis om forebyggelse. Som fru Pia Olsen Dyrh sagde i sin tale tidligere i dag, skal vi se på, hvordan vi gør op med mistrivsel blandt vores børn og unge. For der er for mange børn og unge, der ikke har det godt, og vi kender dem selv.

Jeg har også unge mennesker helt tæt på mig og har set masser af eksempler på unge, for hvem livet sådan set kørte, som har været i gang med uddannelse, været vellidte og haft venner, men pludselig en dag bliver livet alt for uoverskueligt, de får mørke, triste tanker, horisonten vælter, og pludselig går et ungt menneske fra at leve livet til at være patient. Jeg har sagt tidligere – og jeg mener det fortsat – at vi kan forebygge mere, hvis vi sætter ind på alle de områder, der vedrører det enkelte menneske, for at skabe en større robusthed, for at skabe bedre relationer.

Jeg har også bemærket, at nogle har udlagt mine ord sådan, at man kan behandle psykisk sygdom med at gå til spejder. Intet kunne ligge mig fjernere end at negligere alvoren af psykiatriske lidelser. Så lad mig derfor slå fast: Mennesker med psykiske lidelser skal selvfølgelig have den nødvendige behandling. Det må der ikke herske nogen tvivl om. Jeg håber bare også, at der kan blive plads til den anden diskussion.

Kl. 21:49

Jeg mener, vi har en vigtig opgave som samfund i at klæde vores børn og unge på til at mestre den tilværelse, som ikke er blevet lettere; der er modgang og udfordringer. Vi voksne skal kunne se

på, om presset på børn og unge er blevet for stort. Er der kommet et pres for, at man skal være bedst hele tiden – ikke bare til noget, men til det hele? Har vi indrettet os som samfund, så barndommen er blevet for kort? Sagt med andre ord: Vi skal have en 10-årsplan for psykiatrien, og vi bør i mine øjne også have en bredere debat om nogle generelle tendenser i vores samfund. Det bør vi kunne gabe over, uden at det polariserer debatten.

Hvis der er noget andet, der har kastet meget debat af sig i dag, så er det elevfordelingen på landets gymnasier. Jeg må indrømme, at jeg undrer mig. Hvis nogen her i salen skulle være af den opfattelse, at der i dag er frit gymnasievalg, så tager de fejl. Tillad mig derfor at sige: Jeg tror ikke, man tager fejl, for jeg tror ikke, at man har siddet i Folketinget i så mange år uden at vide, at der i dag ikke er fuldstændig frit gymnasievalg. I dag er det cirka ni ud af ti unge, der får opfyldt deres førsteprioritet, når de skal vælge gymnasium. Sådan vil det i øvrigt også være med den aftale, der er indgået i dag – en aftale, der er lavet sammen med Radikale Venstre, Enhedslisten, Alternativet, SF og Kristendemokraterne. Så det er ikke et spørgsmål om, om der skal være frit valg og frit optag eller ej. Men den her aftale vil bidrage til at sikre en bredere sammensætning af eleverne, så vi får dækket op for den polarisering, både socialt, geografisk og etnisk, som vi desværre ser i stigende grad.

Derfor er det selvfølgelig også vigtigt at have et fokus på gymnasierne i yderområderne. For vi ved jo godt her i salen, at hvis alle de små gymnasier lukker, hvis ikke der er adgang til ungdomsuddannelser i hele landet, jamen så har vi ikke et Danmark, hvor man kan bo og leve i alle dele af landet. Vi er af den overbevisning, at det skal være muligt også at få en studentereksamen uden for de store byer, og også uden for de mindre byer, og det vil den her aftale være med til at sikre.

Vi står over for en vigtig folkeafstemning i næste uge: Skal Danmark være fuldt ud med i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar sammen med de andre lande i EU, inklusive Sverige og Finland, eller skal vi stå alene tilbage med et forbehold som det eneste EU-land?

For mig er der mange gode grunde til at stemme ja. For det første vil jeg sige: Hvis vi stemmer ja, viser vi, at Danmark står sammen med Europa i en tid, hvor krigen har hjemsøgt vores kontinent. Putin vil splitte Vesten med invasionen af Ukraine, men det modsatte er sket. Vesten står i dag mere samlet end nogen sinde før. Det håber jeg at vi kan bekræfte den 1. juni.

For det andet vil jeg sige: Hvis vi stemmer ja, melder vi os ind i et samarbejde, som kun bliver vigtigere for Europa og for os i de kommende år. For USA orienterer sig imod andre dele af verden, og de vil gøre det i stigende grad. Amerikanerne forventer i øvrigt også af os, at vi i højere grad håndterer egne sikkerhedsudfordringer. Det er vel sådan set en rimelig forventning.

Endelig vil jeg for det tredje sige: Hvis vi stemmer ja, får Danmark mere indflydelse, end vi har i dag, på at sikre freden og en fredelig udvikling. Vi får adgang til fordele f.eks. på cyberområdet, som jeg tror alle herinde er bange for i virkeligheden bliver en stadig større udfordring for vores samfund.

Så ved jeg godt, at nogle siger: Jamen vi har jo allerede NATO. Ja, heldigvis. NATO er uden sammenligning den vigtigste sikkerhedspolitiske institution for Vesten og for Danmark, og i det lys er det jo opløftende og ja, også historisk, at Sverige og Finland netop har søgt om optagelse i NATO. Men det sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde i EU er ikke et alternativ til NATO, det er et supplement.

Vores gode og tætte naboer i Sverige og Finland er allerede fuldt ud med i EU's sikkerheds- og forsvarspolitik. Nu håber de også at få muligheden for at være med i NATO. Danmark er allerede med i NATO, og nu håber vi også at få muligheden for at være med i det europæiske sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde. Derfor

håber jeg, at danskerne vil stemme ja, når vi skal til stemmeurnerne i næste uge.

Kl. 21:54

Jeg oplever, at vi i de senere år er rykket endnu tættere sammen i rigsfællesskabet. Tidligere på året, som det også er blevet nævnt i debatten, gav jeg en officiel undskyldning til de 22 grønlandske børn, som blev sendt til Danmark tilbage i starten af 1950'erne.

Historien om de grønlandske børn gemmer på en større fortælling, som også fortjener at blive fortalt, om vores fælles historie og vores fælles fortid. I Danmark ynder vi at fortælle hinanden, at koloniseringen af Grønland var anderledes end det, man oplevede andre steder. I stedet for vold og våben mødte vi Grønland med et ønske om udveksling og fremskridt. Det er det, vi danskere fortæller til hinanden. Men med til den historie hører også, at vi nok har været lidt for skråriskre. Vi troede, vi vidste bedre om Grønland og grønlanderne, og det er jo galt.

Vi ved godt, at vi ikke kan lave om på fortiden, men vi kan noget andet: Vi kan se den i øjnene. Jeg tror, det er nødvendigt at se den i øjnene, for at vi kan sætte en reelt ny retning for vores fremtid. Jeg tror, det er nødvendigt for et moderne og ligeværdigt rigsfællesskab.

Inden længe skal jeg selv besøge Færøerne, som i år er vært for rigsmødet og i øvrigt også vært for det første møde i det nye Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitisk Kontaktudvalg – et udvalg, der fungerer på regeringsniveau, og som er vores nye styrkede samarbejde om forsvar og sikkerhed.

Til sidst vil jeg komme med et par enkelte ord om en helt anden sag. Det insinueres også i dag i debatten, at regeringen politisk forfølger en oppositionspolitik. Man er i den debat tilsyneladende helt ligeglad med det, justitsministeren har sagt ved gentagne lejligheder, nemlig at regeringen ikke har taget del i beslutningen om, at der blev rejst sigtelse mod forhenværende forsvarsminister hr. Claus Hjort Frederiksen, eller i Rigsadvokatens beslutning om at indstille, at der rejstes tiltale. Alligevel insinueres det i strid med sandheden, at det forholder sig anderledes, uden belæg.

Jeg må sige, at det oprigtigt ærgrer mig. Nok er vi fra forskellige partier, og jeg ved godt, at kampen om den såkaldte magt vil forstærkes nu. Men vi er også kollegaer, og der må være grænser for, hvad vi siger om hinanden og om det, vi er fælles om, nemlig myndighederne. At det er justitsministeren, der beslutter, om der skal rejses tiltale i sager om statens sikkerhed på baggrund af en indstilling fra Rigsadvokaten, er ikke noget, den her regering har fundet på. Det står i straffeloven. Sådan har det været, også under tidligere regeringer. Men ingen kan være tjent med, at der alligevel gives næring til udokumenterede teorier, som risikerer at underminere tilliden til politiet og til anklagemyndigheden.

Derfor mener jeg, at det forløb, vi har været igennem, giver anledning til at overveje, om der fortsat skal være en særlig ordning med påtalekompetence for justitsministeren i de her sager. Det har justitsministeren nu bedt sine embedsmænd om at overveje, og det vil justitsministeren drøfte med Folketingets partier. Respekt for samfundets bærende søjler er vores kollektive ansvar. Det er vores fælles forpligtelse. Tak for debatten i dag.

Kl. 21:58

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Nu er der en time til korte bemærkninger. Og den første, der får ordet, er hr. Jakob Ellemann-Jensen, Venstre. Værsgo.

Kl. 21:58

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det. Og tak til statsministeren for replikken her. Før statsministeren fik regeringsansvaret, var der regeringer til, som førte ansvarlig økonomisk politik. Der var selvfølgelig regeringer ledet af Venstre, men også socialdemokratisk ledede regeringer, som lavede reformer, der gjorde Danmark mere velstående. Efter at statsministe-

ren har fået regeringsansvaret, er det stoppet. Stort set alle indkomstgrupper er blevet fattigere ved regeringens politik, og regeringen har forpasset enhver mulighed for at gøre Danmark varigt rigere. Og det er hamrende uansvarligt.

Som om det ikke skulle være nok, har regeringen faktisk også øget uligheden, selv om der i forståelsespapiret står, at man vil bekæmpe den stigende ulighed. Og det er især de fattigste i vores samfund, som er blevet ramt hårdest af regeringens politik. Så jeg vil bare spørge statsministeren, om statsministeren anerkender, at regeringens politik har bidraget til en øget ulighed i Danmark.

Kl. 21:59

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 21:59

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det, der bliver sagt, er heldigvis ikke rigtigt – i hvert fald ikke det hele af det, der bliver sagt. Først og fremmest er det helt korrekt, at reformer igennem de seneste mange år har været med til at styrke dansk økonomi. Det er derfor, vi har lavet dem – i øvrigt på tværs af den politiske midte. Velfærdsforliget er den afgørende motor i holdbarheden af dansk økonomi. Så vi har en lang og stolt tradition for på tværs af skiftende politiske flertal alligevel at lave reformer hen over midten.

Hvordan gik det egentlig med den seneste reform, der er blevet forhandlet her i Folketinget, »Danmark kan mere I«? Den skulle både være med til at styrke dansk økonomi strukturelt, bringe flere mennesker i beskæftigelse, styrke vores bnp og hjælpe de arbejdsgivere, som lige nu står og mangler udenlandsk arbejdskraft.

Vi startede forhandlingerne godt, og resultatet er sådan set også godt, men vi mangler jo Venstre inde ved det bord. Vi mangler jo Venstre til at tage ansvaret også for de reformer, som skal laves i den her valgperiode. Efter sommeren fremlægger vi en 2030-plan. Derefter kommer der nye forslag til reformer, og her håber jeg, at Venstre vil være med til at tage ansvar.

Kl. 22:00

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 22:00

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Vi medvirker altid gerne til at tage ansvar. Statsministeren glemte i sin opremsning de massive gaver til fagbevægelsen, som var adgangsillet til at deltage i forhandlingerne.

Danskerne oplever lige nu de største prisstigninger i omkring 40 år. Der er utryghed ved privatøkonomien og tvivl om, hvorvidt man overhovedet kan tage på sommerferie i år. Og det skyldes jo, at vi er et lille land og en åben økonomi. Vi er meget påvirket af økonomien omkring os, og det er der ikke voldsomt meget, som hverken regeringen eller Folketinget kan gøre ved.

Men sandheden er jo også, at det er blevet dyrere at være dansker på grund af regeringens politik. Regeringen har hævet skatter og afgifter i det her land mere end 40 gange for mere end 10 mia. kr. Så jeg vil egentlig bare spørge statsministeren, om statsministeren anerkender, at regeringens førte politik har gjort det dyrere at være dansker.

Kl. 22:01

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:01

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Må jeg ikke først appellere til en enkelt ting? På tværs – i øvrigt også af politiske forskelle og hen over midten – har vi i mange, mange årtier, ja, endnu mere end det, været enige om, at vi ville fortsætte den danske arbejdsmarkedsmodel. Det er ikke, fordi vi er Venstrefolk eller Konservative eller Radikale eller Socialdemokrater, men fordi vi ved, at et samfund med en høj organisationsgrad giver nogle gode overenskomster, så vi sikrer stabilitet i vores land.

Så når man står i dag og – synes jeg – unødvendigt provokatorisk taler om gaver til fagbevægelsen, kunne man jo også se det fra en anden side, nemlig på den måde, at vi bliver nødt til at tage et politisk ansvar for at sikre, at vi stadig væk har en fagbevægelse, som har en høj tilslutning fra danskerne, så vi bliver ved med at have et velorganiseret dansk arbejdsmarked.

Ja, der er nogle skatter, der er blevet sat op; der er andre, der er blevet sænket. Jeg har endnu ikke fået svar på, om man i virkeligheden ønsker at flytte afgiften på cigaretter igen, for det er jo en af de afgifter, vi har hævet. Jeg forstår det ikke.

Kl. 22:02

Første næstformand (Karen Ellemann):

Næste korte bemærkning er til fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 22:02

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg vil starte med at give et svar på det, statsministeren samlede op i sin tale omkring hr. Claus Hjort Frederiksen's tiltale og Folketingets behandling af det. Jeg synes, det lyder klogt, at justitsministeren kigger ind i, om man med hensyn til Rigsadvokaten i virkeligheden skal skabe endnu mere armlængde i forhold til regeringen. Det synes jeg lyder som en god løsning på en ubehagelig situation, vi er kommet i. Jeg synes, det er trist, at Folketinget er havnet der, hvor man ikke vil ophæve immuniteten for i virkeligheden at sørge for at give hr. Claus Hjort Frederiksen mulighed for at blive rensset eller blive dømt. Vi skal jo ikke forholde os til skyldsspørgsmålet; vi skal alene forholde os til, om der skal rejses tiltale.

Men nu er det jo der, hvor vi er, og derfor vil jeg bare starte med at sige, at SF synes, det lyder som en god vej.

Kl. 22:03

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:03

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen det er jo helt korrekt, at Folketinget ikke forholder sig til skyldsspørgsmålet. Vi har en tredeling af magten, og den vil jeg kraftigt appellere til at vi står vagt om. Det er et af de grundlæggende principper i vores retssamfund. Og jeg må sige, at vi kan gøre politik ud af meget, men der bør også være spørgsmål, vi ikke gør politik ud af. Og det, at der er en grundlæggende tillid her i huset til de bærende søjler i samfundet, mener jeg faktisk er helt afgørende for, om vi har et velfungerende demokrati, herunder selvfølgelig også respekt for Rigsadvokaten og respekt for dansk politi og også tillid til de institutioner.

Nu synes jeg, at justitsministeren må tage en diskussion med Folketingets partier. Mig bekendt har det her spørgsmål jo ikke tidligere voldt problemer. Som jeg sagde før, er det jo ikke noget, den her regering har fundet på; det står i straffeloven. Men vi lever øjensynlig i en ny tid, og det må Folketinget jo så tage bestik af på bedste vis.

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 22:04

Pia Olsen Dyhr (SF):

Ja, vi lever i en ny tid, og jeg vil sige, at det, vi har oplevet i Folketinget – og også, synes jeg, i et af indlæggene i Folketingssalen – tyder på en trumpificering af dansk politik. Det, at man kan tale om politisk forfølgelse i Danmark, synes jeg er grotesk – i virkeligheden i nogle dimensioner, jeg slet ikke havde forestillet mig. Jeg havde aldrig forestillet mig, at vi skulle have en diskussion i det danske Folketing, som var på det niveau, i stedet for reelt at forholde os til, at Rigsadvokaten altså er en bærende institution, en myndighed, nogle, vi skal lytte til, og som også skal overholde retsplejeloven.

Jeg havde slet ikke tænkt mig at tale om det her i min sidste bemærkning, men det, at regeringen overvejer, hvad konsekvenserne må være, synes jeg faktisk er positivt, og vi er indstillet på at deltage i en drøftelse om det.

Kl. 22:05

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:05

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen det synes jeg er positivt. Det er jo sjældent, at man får lov at tilbringe så mange timer direkte i Folketingssalen, og jeg kan høre, at den bekymring, som SF's formand har, deles af ganske mange kolleger, i øvrigt på kryds og tværs af den politiske midte – også selv om det måske ikke bliver sagt i offentligheden.

Kl. 22:05

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Sofie Carsten Nielsen, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 22:05

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak for det. Tak for en fin tale tidligere, der også så ud i Europa og verden. Det synes jeg var rigtig godt. Også tak for en fin replik og en erkendelse og anerkendelse af Danmarks fortid i rigsfællesskabet. Det synes jeg var meget på sin plads. Og også tak for det, statsministeren nu lægger op til, nemlig fremadrettet at kigge på adskillelsen, når det gælder justitsministerens rolle som forvaltningschef i den her sammenhæng, og at vi på baggrund af det, der sker, er nødt til at se på det. Det vil vi gerne være med til, og jeg vil sige, at det er noget, Radikale Venstre faktisk har ønsket gennem mange forskellige regeringsperioder og -farver.

Jeg vil gå videre til det konkrete spørgsmål. Jeg vil endnu en gang gerne vende mig mod den her helt nye gasledning til Lolland, som en række partier har besluttet at etablere. Vi står ligesom med så mange andre ting i en ny situation, og der er også kommet nye beregninger. Tror statsministeren ikke, det kunne være muligt at kigge på det igen?

Kl. 22:07

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:07

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Først vil jeg sige, at det er smertefuldt at lytte til noget af det, der bliver påstået i debatten, især når man personligt efterhånden igennem årtier har haft et meget særligt forhold til den kollega, som

står på den anden side, og som har været genstand for diskussionen, og derfor fuldstændig klart kan afvise, at der skulle være noget som helst politisk motiv. Intet kunne ligge mig fjernere. Jeg vil også gerne sige direkte, at jeg synes, det er smerteligt at iagttage den mistillid til myndighederne, som der direkte eller indirekte bliver givet udtryk for. Jeg vil også i forlængelse af fru Pia Olsen Dyhrs ord sige, at vi jo også her i huset skal være meget bevidste om det ansvar, vi bærer, i forhold til samfundets bærende søjler.

I forhold til gasledningen er jeg ikke helt sikker på, om jeg er ekspert på spørgsmålet. Jeg ved, det er vigtigt, at vi fastholder arbejdspladserne i Danmark, og det synes jeg er målet. Jeg forstår også, at man ikke mener, at elektrificeringen nødvendigvis er det bedste bud, og så må det jo handle om at sikre, at der så kommer grøn gas, fordi vi jo er enige om, at vi skal ud af naturgassen så hurtigt, som det overhovedet kan lade sig gøre.

Kl. 22:08

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Sofie Carsten Nielsen.

Kl. 22:08

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak. Jeg er enig i, at det er fuldstændig afgørende at etablere og genetablere tilliden til vores myndigheder. Det er fundamentet for en stor del af vores demokrati, at den er eksisterende, så det må vi gøre alt for at arbejde hen imod.

Det handler også om, at der er nye beregninger på den her gasledning, der viser, at elektrificering faktisk er en mulighed, og den vil jeg gerne have testet. For jeg tror, det er ret vigtigt at blive uafhængig af naturgassen – det er vi så enige om, og vi har truffet beslutning om det – men det er også vigtigt at se på, hvad vi bruger biogassen til, for der er andre virksomheder, der i den grad får brug for det, som ikke kan slippe ud af det. Så hvis der er andre muligheder end den gasledning til Lolland – og det tror jeg der er – kan vi så etablere det? Vi får også brug for arbejdskraften nu og her til andre ting.

Kl. 22:09

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:09

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Ja, hvis vi er enige om, at vi vil finde en løsning, så vil det jo være mærkeligt at stå og sige, at vi ikke skal afdække, om der er andre muligheder. Det synes jeg så at vi skal kigge på.

Så vil jeg i øvrigt også sige tak for ordene om vores koloniforhistorie. Jeg vil jo mene, at vi faktisk har muligheden for også at præge den internationale diskussion på det her område, for alle tidligere kolonimagter og lande, der tidligere har været koloniseret, befinder sig i samme diskussion, og jeg tror, at vi i rigsfællesskabet, fordi vi så hurtigt har fået et ligeværdigt og respektfuldt samarbejde – og hvis vi oven i det tør kigge fortiden i øjnene og vedkende os det, der ikke gik godt – vil kunne danne skole for en diskussion, der er svær over hele jordkloden.

Kl. 22:09

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er fra hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 22:10

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det. Og tak til statsministeren for talen. Jeg vil gerne starte med at kvittere for de overvejelser, regeringen gør sig i forhold til

Rigsadvokatens rolle. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi i Enhedslisten altid er villig til at se på drøftelser af, hvordan vi kan styrke retssikkerheden og selvfølgelig også demokratiet generelt, fordi det jo er noget, der ligger os meget på sinde. Og det leder også lidt til spørgsmål, for det er også fuldstændig afgørende, at når vi sender et spørgsmål ud til afstemning blandt befolkningen, så skylder vi jo både demokrati og befolkning, at vi er præcise, i forhold til hvad det er, vi beder dem om at tage stilling til.

Derfor vil jeg bare gerne bede statsministeren bekræfte, at forsvarsforbeholdet ingen betydning har i forhold til territorialforsvaret af Danmark; at forsvarsforbeholdet ingen betydning har i forhold til den indsats, vi har kunnet gøre med hensyn til at hjælpe den ukrainske regerings legitime modstandskamp mod den russiske aggressor; at det ikke har haft nogen betydning i forhold til de sanktioner, vi har kunnet indføre over for Rusland, og at det derfor heller ikke er det, der er tæmtaet for den folkeafstemning, der skal afholdes her den 1. juni.

Kl. 22:11

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:11

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, hvis man kigger på forsvaret af territoriet Danmark, vores kongerige, så er det jo et nationalt anliggende, og så hænger det meget sammen med vores NATO-medlemskab – musketereden, artikel 5. Jeg er ikke helt enig i forhold til Ukraine – jo, i forhold til den nuværende situation. Altså, det, at vi i Danmark har besluttet at donere våben for at hjælpe ukrainerne og har indført sanktioner, kører eksempelvis i EU, men i et andet regi. Men man kan godt forestille sig, når Ukraine forhåbentlig har vundet den her konflikt, at vi vil have behov for en fredsbevarende indsats, en stabiliseringsindsats i og af Ukraine.

Mit bud er faktisk, at det vil være EU, der vil blive bedt om at påtage sig den opgave. Og det kan jo så være, hvis vi har et forbehold efter den 1. juni, at vi ikke vil kunne deltage i det arbejde. Det vil jeg synes er ærgerligt, ligesom jeg vil mene, at vi også med vores erfaring vil kunne spille en positiv rolle på Balkan, hvor det jo desværre ser ud til, at der kan komme fornyet konflikt. Der kan vi ikke være med i dag på grund af vores forbehold.

Kl. 22:12

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Peder Hvelplund.

Kl. 22:12

Peder Hvelplund (EL):

Jamen det, der jo netop bekymrer mig, er, når den her diskussion udvikler sig til sådan nogle »hvad nu hvis«-diskussioner. For det er jo det, man også kan betragte som skræmmebilleder eller som scenarier, som vi ikke ved om bliver til noget. Så måske kunne statsministeren blive lidt konkret i forhold til de igangværende aktioner, der er.

Altså, hvad er det for nogle konkrete aktioner, som regeringen mener vi skal afskaffe forsvarsforbeholdet for at kunne bidrage til? For der er jo et bekymrende spor i forhold til menneskerettighedskrænkelser, og i forhold til at der har været et fokus på at have en interesse i at beskytte EU's både handels- og ressourceinteresser i Afrika.

Kl. 22:12

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:12

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen selvfølgelig er der da et ønske om at beskytte den frie verdenshandel. Altså, hvis ikke vi gør det, kommer der jo hungersnød i Afrika. Vi har jo behov for at kunne handle med hinanden. Vi er en stor søfartsnation, og alle kontinenter, alle lande, har en stor import af mad for at kunne brødføde deres befolkninger. Så man kan sige, at det at have et øje på at sikre, at fødevarer når frem – det kunne også være nødhjælp, eksempelvis i Adenbugten oven ved Somalia – er da et helt legitimt ønske og synspunkt. Altså, sikkerhed er mange ting.

Men for at svare konkret på spørgsmålet vil jeg sige, at dér, hvor jeg gerne vil have, at Danmark er med her og nu, er i Bosnien for at være med til at stabilisere Balkan, så der ikke kommer en ny konflikt.

Kl. 22:13

Første næstformand (Karen Ellemann):

Næste korte bemærkning er til hr. Søren Pape Poulsen, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 22:13

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak for det. Lad os da bare tage den her Arnepension, hvor statsministeren er meget fortrønet over de bemærkninger, jeg har haft til den. Altså, den eneste grund til, at man ikke kan få den, er, hvis man er slidt på nogen måde. Og jeg er helt med på, at det lyder rigtig populært at sige, at folk har arbejdet i så mange år, og nu skal de have en særlig mulighed for at kunne trække sig tilbage. Men hvad er det næste? Er det så en generel nedsættelse af pensionsalderen? Eller hvad er det, statsministeren vil?

Jeg tror faktisk, at I sender et rigtig skidt signal til alle de unge mennesker, vi gerne skulle have til at tage en erhvervsuddannelse, for det, I siger til dem, er: Hvis I tager den, venter der jer et helt urimeligt liv; I bliver nedslidt, og I skal gå tidligt på pension.

Først og fremmest kunne man se på, hvordan de arbejdspladser er i dag, men der findes jo også den mulighed, at folk skifter job igennem livet – man har kravet på tage som tømrer på et bestemt tidspunkt i sit liv, så bliver man måske pedel på en skole, og så gør man andre ting. Det behøver ikke at føre med sig, at det, man er uddannet som, skal man partout være resten af livet.

Så jeg anerkender simpelt hen ikke den præmis om, at har man bare været x antal år på arbejdsmarkedet, er det uværdigt, hvis man ikke kan trække sig tidligere tilbage.

Kl. 22:14

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:14

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det med, at man skal kunne skifte fag og livsbane, også på et tidspunkt, hvor man når en vis alder, er jeg fuldstændig enig i. Og det er lige før, jeg næsten vil garantere, at hvis man overhovedet har muligheden for det, vil de fleste vælge det. For ydelsen på den tidlige tilbagetrækning kommer slet ikke i nærheden af, hvad du kan tjene, hvis du skifter fag, hvis du har muligheden for det. Så mit bedste bud er, at hvis fysikken er der, hvis ikke smerterne har taget over allerede, og hvis ikke man er nedslidt, selv om man har haft mange år på arbejdsmarkedet, så vil de fleste danskere da langt hellere skifte fag over til noget, der er mindre belastende, end at gå på en forholdsvis lav ydelse, i hvert fald i forhold til den løn, man kan oppebære på det danske arbejdsmarked.

Så er det i øvrigt omvendt af, hvad hr. Søren Pape Poulsen vist fik sagt – det er jo netop, fordi vi har en høj pensionsalder, som i

øvrigt kommer til at være stigende, i takt med at vi lever længere, at vi har behov for en værdig tilbagetrækning. For ellers ville vi trække vores arbejdsmarked alt for skævt til fordel for de danskere, der ikke har de hårdeste jobs.

Kl. 22:15

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 22:15

Søren Pape Poulsen (KF):

Det, der er sjovt, når man taler pension, er tit, at vi set gennem nutidens øjne diskuterer fremtidens udfordringer. For en del år tilbage satte man jo pensionsalderen ned fra 67 år til 65 år, og så går man den vej igen nu. Og man får det til at lyde, som om man efterhånden går på pension, når man er langt op i 70'erne og 80'erne. Det er jo ikke tilfældet, men det er den snak, man gerne vil have i befolkningen – altså ligesom sige til dem: Det her bliver meget voldsomt; I bliver nedslidt, og så kommer det kære Socialdemokrati og passer på jer alle sammen.

Men vi er også bare nødt til at have en ærlig diskussion om, at pengene kun kan bruges én gang. Og sidst, jeg tjekkede, var det at betale skat ikke en opsparingsordning, som man så havde til nogle bestemte ting, for så er der da nogle i det her samfund, der vil få det rigtig svært.

Kl. 22:16

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:16

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, først krammere og så nu »kære Socialdemokrati«. Det stikker jo helt af i dag, men det er godt, at det går i den rigtige retning, hr. Søren Pape Poulsen.

Jeg er sådan set enig i det første, der bliver sagt, nemlig at der jo ikke er nogen grund til i dag her i Folketinget at indrette de pensionsordninger, vi skal have i vores samfund om 40 år. Vi ved ikke, hvordan danskerne har det på det tidspunkt. Og ja, heldigvis sker der da ganske meget på vores arbejdsmarked. Jeg kommer selv ud af en familie med mange ufaglærte og faglærte, og den slitage, der var på arbejdsmarkedet for 40, 50, 70 år siden, var af en anden kaliber. Men der er jo stadig væk nogle job, der er hårdere end andre, og en del af dem, vi taler om i dag, der har ret til Arnepensionen, kom på arbejdsmarkedet i det år, jeg blev født, måske endda tidligere. Og dengang talte man ikke om arbejdsmiljø endnu, desværre.

Kl. 22:17

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 22:17

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg havde egentlig besluttet mig for i dag alene at ville tale om forsvarsforbeholdet, for det ville jeg så være den eneste, der gjorde. Men der er alligevel tre ting i statsministerens tale, som jeg er nødt til at kommentere, og derfor afviger jeg fra min oprindelige plan.

For det første fornemmer jeg ikke, at der er nogen som helst her i Folketinget, der, som statsministeren antyder, har mistillid til Rigsadvokaten. Når vi stemmer nej til at ophæve hr. Claus Hjort Frederiksens immunitet, er det entydigt på grund af mistillid til regeringens håndtering af den her sag.

For det andet er det forkert, når statsministeren siger, at vi ikke vil gøre noget for psykiske lidelser. I er meget velkomne til at invitere til forhandlinger – vi stiller meget gerne op.

For det tredje vil jeg sige med hensyn til hele den her insinuation om, at fordi Venstre og De Konservative sår tvivl om Arne-pension, så skulle den være i spil, at det ikke er tilfældet. Jeg kan sige til statsministeren, at Dansk Folkeparti står hundrede procent på mål for den aftale. Vi er ikke bare glade for den, vi er stolte af den.

Kl. 22:18

Første næstformand (Karen Ellemann):
Statsministeren.

Kl. 22:18

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Se, det var godt. Det var rigtig, rigtig godt. Og jeg kan godt forstå det – jeg er ikke alene glad for den her aftale, jeg er også stolt af den. Og jeg tror, at den stolthed, som vi måske begge to oplever her, jo skyldes, at det var lidt op ad bakke, også i den politiske debat, at få de her mennesker placeret på dagsordenen, for det er, som om de forsvinder. Jeg ved ikke, hvor mange gange ordet gymnasier er blevet sagt her i dag, mens erhvervsskolerne knap nok er blevet nævnt. Der er bare nogle forskelle på, hvor fokus er i den politiske debat, så jeg deler den stolthed.

Jeg tillader mig at være så glad over ordene, at jeg konkluderer, at DF ikke kommer til på nogen som helst måde at gå fra den aftale, der er lavet. Det er jeg meget, meget glad for.

Kl. 22:19

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 22:19

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg ved slet ikke, hvoraf den tvivl skulle opstå. Min far er struktør – jeg er den første akademiker i, tror jeg, otte generationer eller sådan noget – og jeg kan huske, at da jeg var knægt og han kom hjem fra arbejde, så havde han ondt i kroppen. Det der med at ligge på knæ og arme og arbejde, både når solen bager, og når frosten bider, er noget, der slider. Derfor synes jeg, det er en god aftale, vi har lavet. Det kan godt være, at det ikke er en perfekt aftale, men det er en god aftale, og den er bedre end det, der var før, og derfor kommer vi i Dansk Folkeparti ikke til at slække på den – ikke en millimeter.

Kl. 22:20

Første næstformand (Karen Ellemann):
Statsministeren.

Kl. 22:20

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er jo der, hvor politik kan blive magisk. Selv om vi er forskellige partier og ovenikøbet for norges vedkommende også placerer os på hver sin side af den politiske midte, så kan der alligevel være ting, vi forenes om. Og jeg er sådan set enig i karakteristikken. Jeg siger ikke, at det er en perfekt aftale, og ja, den har også sine hjørner, hvor man kunne ønske, den var bedre, men det ændrer jo ikke på, at for nogle af dem, der har knoklet allermost og gjort det, de skulle, og – for nu at blive i et sprog, som alle kan forholde sig til – som har aftjent deres værnepligt for vores land og måske ovenikøbet har gjort det på en sådan måde, at kroppen ikke længere kan mere, så er der bare kommet en værdighed og en ro, og det fortjente de. Så jeg vil sige tak.

Kl. 22:20

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Mette Thiesen, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 22:20

Mette Thiesen (NB):

Tusind tak. Tillid er noget, man skal gøre sig fortjent til, og et samfund skal man jo kende på, hvordan det behandler de mest udsatte i samfundet. Når man kigger på de sager, der er kommet frem fra Langeland, med hensyn til anbringelser; når man kigger på de massive mængder af fejl, der bliver begået på handicapområdet, hvor man reelt set ser et kæmpe skred i retssikkerhed; når man ser et familieretligt system, hvor mennesker mister deres børn på baggrund af andres løgne; og når vi ser nogle jobcentre, som pisker syge, udsatte og nedslidte mennesker rundt i et helt umenneskeligt system, hvordan synes statsministeren så egentlig det går?

Kl. 22:21

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:21

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg synes bestemt ikke, at vores velfærdssamfund er perfekt. Jeg kommer aldrig nogen sinde til at påstå det. Jeg synes, at det, der i virkeligheden er vores helt store udfordring, hvis jeg skal sætte det en lille smule på spidsen, er, at jo mindre man er afhængig af vores velfærdssamfund, jo lettere er det at navigere rundt i, eksempelvis hvis man kun skal benytte sig af en daginstitution eller en skole eller noget tredje. Men jo flere sociale problemer, man har, og jo flere udfordringer, jamen jo sværere oplever i hvert fald mange borgere at vores velfærdssamfund er at navigere i. Så der er rigtig meget, der ikke fungerer, ikke mindst for de mest socialt udsatte.

Jeg vil så gerne tilføje et område og en gruppe, der ligger mit hjerte meget nær, nemlig børnene. Det er de børn, der ikke bliver anbragt uden for hjemmet, selv om de burde det. Det er de børn, der i aften går i seng i en familie, hvor der er vold, hvor der er overgreb og måske ovenikøbet det, der er værre, hvor mor og far ikke magter opgaven, og hvor vi som samfund heller ikke gør det. Det er et dobbelt svigt, og det finder sted lige nu, mens vi er i den her sal. Det er en stor, stor smerte.

Kl. 22:22

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Mette Thiesen.

Kl. 22:22

Mette Thiesen (NB):

Tak for svaret. Jeg ved godt, at statsministeren kalder sig for børnenes statsminister. Men når man ser, som jeg nævner, de her sager fra Langeland, hvor man faktisk kan blive i tvivl om, om der overhovedet har været hold i, at nogle af de her børn er blevet fjernet; når man kigger på handicapområdet, hvor der simpelt hen er kommuner, der nærmest spekulerer i ikke at give mennesker med handicap det, som de har krav på og behov for; når man kigger på et familieretligt system, hvor folk mister deres børn på baggrund af andres løgne; og når man ser nogle jobcentre, som jeg nævnte, som pisker syge og nedslidte og udsatte mennesker rundt i systemet, så kan jeg simpelt hen ikke forstå, hvorfor man ikke sikrer at få kulegravet anbringelsesområdet, får flyttet handicapområdet ud af kommunerne, får ændret det familieretlige system, og hvorfor man ikke får lukket de jobcentre.

Første næstformand (Karen Ellemann):
Tak. Statsministeren.

Kl. 22:23 dårlige tænder. Derfor bliver vi jo nødt til, når vi iagttager ulighed, at kigge på det hele vejen rundt. For alle os herinde ved jo godt, at det også har en social slagside, hvem der har de dårligste livshelbredsmæssigt. Så når vi tager nogle initiativer, der måske i et regneark giver mere ulighed, men som så giver mere lighed et andet sted, så vil det vel være mest korrekt at have alle aspekter med, inden vi fælder dom.

Kl. 22:26

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen det lyder, som om der er et potentiale for et samarbejde på det her område, også hen over den politiske midte. Og det kommer aldrig nogen sinde til at ske, at jeg som landets statsminister står på den her talerstol og påstår, at noget fungerer, hvis ikke det gør det. Det kommer aldrig nogen sinde til at ske. Og jeg synes ikke, at vi er gode nok på det specialiserede socialområde. Jeg synes ikke, at alle vores ældre endnu har den værdige alderdom, som de bør have. Jeg ved – og det er den største smerte for mig – at der stadig væk er børn i det her land, som forsømmes på groveste vis, uden at samfundet griber ind, eller gør det alt, alt for sent. Så der er masser af udfordringer på det sociale område. Forudsætningen for, at vi overhovedet kan få dem løst, er selvfølgelig, at vi prioriterer vores velfærdssamfund. Der er vi ikke enige, desværre. Men penge løser ikke alle problemer, heller ikke på det her område.

Kl. 22:24

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 22:24

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. I forbindelse med at vi i dag er en del blå politikere, der har spurgt ind til regeringens ulighedsskabende politik, så bød statsministeren her i afslutningstalen de borgerlige velkommen i et univers, som andre har været i i årtier, altså det skulle forstås som et univers af optagethed af ulighed. Men jeg tror snarere, at det er et univers af hykleri og vælgerbedrag, for det er jo det, det er. Det er jo ikke os andre, der er gået til valg på mindre ulighed, og som så har skabt mere ulighed. Nå, lad det ligge.

Vi har jo været lidt rundt om sagen omkring Claus Hjort Frederiksen i forskellige forbindelser. Det, der egentlig var hovedbudskabet i min tale, var ikke så meget, om man skulle have tillid eller ej til Rigsadvokaten – det mener jeg man skal – men mere, at hele sagen starter med den skandaløse hjemsendelse af hele FE-ledelsen. Man kan ikke bruge bagklogskab til særlig meget, men jeg vil egentlig bare høre statsministeren, om statsministeren i bagklogskabens lys ikke vil indrømme, at det faktisk var en fejl at hjemsende hele FE-ledelsen, og at det kastede dem ud i den krise, de har været i siden.

Kl. 22:25

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:25

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der lå jo nogle meget, meget hårde ord fra tilsynet dengang, som jeg har svært ved at se at en minister ikke skal reagere på baggrund af. Så synes jeg, at det var rigtigt at få det efterprøvet. Det viste sig jo så, at en uafhængig undersøgelse kom frem til et andet resultat, som man så handler på.

I forhold til den opgørelse om ulighed, der er kommet, også fra Finansministeriet, som jo mest af alt, kan man sige, baserer sig på en sådan teknisk fremstilling af ulighed, er der f.eks. flere partier, der har haft et ønske om, at flere skal have adgang til tandlægehjælp. Det indgår ikke, hvis jeg har forstået det rigtigt. Det tæller ikke med i optegnelsen. Hvis der er noget, der giver ulighed i dag, er det

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 22:26

Alex Vanopslagh (LA):

Hvis vi lige starter med FE-sagen, så håber jeg da også, at det gør indtryk på statsministeren, at tidligere statsministre og tidligere departementschefer har kritiseret regeringens håndtering, altså at man burde have undersøgt sagen og lagt den ned internt. Jeg håber, at den kritik gør indtryk.

I forhold til diskussionen om ulighed er jeg fuldstændig enig med statsministeren i, at skal vi skabe et bedre Danmark, så er vi nødt til at gennemføre nogle initiativer, der øger uligheden. Det har jeg sådan set ment politisk i mange år, og det er også det, statsministeren argumenterer for. Det, jeg synes er særlig grelt ved regeringens politik, er jo ikke, at den har øget uligheden, men det er, at den har gjort de fattige fattigere. Så vil jeg egentlig bare høre, om statsministeren regner med at fortsætte med en politik, der gør de fattigste i Danmark endnu fattigere.

Kl. 22:27

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:27

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men når vi taler om både lighed og ulighed, så er det jo ikke lige-gyldigt, hvad det er, vi taler om. Nu vender vi igen tilbage til de forhøjede afgifter, der er på cigaretter. Det er ikke nogen hemmelighed, at jeg oprindelig var imod det, faktisk ud fra de argumenter, som hr. Alex Vanopslagh fremfører i dag. Jeg var bange for en slagside. Jeg har jo ladet mig overbevise. Jeg er i øvrigt også selv pårørende på kræftområdet. De cigaretter slår jo ihjel, og derfor er det klogt, at vi herinde er enige om at tage forskellige initiativer for at få nedbragt antallet af rygere i Danmark af hensyn til rygerne selv, for det er farligt, og fordi det slår ihjel. Det er jo for banalt at betragte det ud fra en Ginikoefficient, hvis vi med de forhøjede afgifter på cigaretter faktisk redder nogle liv og forlænger nogle liv og gør nogle liv bedre. Igen har jeg en appel: Lad os få alle nuancerne med ind også i den her diskussion.

Kl. 22:28

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Susanne Zimmer, Frie Grønne. Værsgo.

Kl. 22:28

Susanne Zimmer (FG):

Tak. Statsministeren sagde i sin indledende tale, at anlægsinvesteringerne kunne være med til at finansiere de 5.000 kr. ekstra, som regeringen ønsker at give til de fattigste pensionister. Nu vil jeg godt høre, om man kunne forestille sig, at de anlægsudgifter kunne være de 64 mia. kr., der er sat af til flere og bredere motorveje, som vi jo ved vil belaste klimaet både i anlægs- og driftsfasen.

Kl. 22:29

Kl. 22:31

Første næstformand (Karen Ellemann):
Statsministeren.

Kl. 22:29

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen her er vi jo inde at berøre et helt oplagt dilemma. Vi har sat meget, meget høje klimaambitioner i det her land. Vi er enige om på kryds og tværs, at vi vil være et markant land ud i den grønne omstilling. Og så har vi jo altså også en hverdag, der skal hænge sammen for danskerne.

Nogle steder i Danmark er kollektiv trafik lige uden for døren; det er let at komme rundt og benytte sig af den kollektive trafik. Nogle steder i Danmark kan man let cykle til og fra arbejde og skole. Og så er der et andet Danmark, hvor afstandene er længere, og hvor det ikke er ualmindeligt at køre 100 km for at passe et arbejde.

Jeg er glad for, at vi formår at håndtere begge spørgsmål – og selvfølgelig at have en infrastrukturplan, ja, hvor vi også udbygger vores vejnet og vores infrastruktur, så vi er sikre på, at områderne i Danmark hænger sammen, og at danskerne også kan passe deres arbejde. Og for en dels vedkommende kræver det jo en bil.

Kl. 22:30

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Susanne Zimmer.

Kl. 22:30

Susanne Zimmer (FG):

Det er klart, at vi jo har områder i landet, hvor man vil blive ved med at have behov for at køre i bil, og der har vi jo faktisk lige i dag et godt eksempel fra Nordjylland, hvor man bruger meget mere samkørsel end i resten af landet. Nordjylland er jo netop et område, hvor der er mange, der bor uden for den kollektive transport. Så der er jo nogle muligheder for at hjælpe udviklingen på vej i en grøn retning, bl.a. med samkørsel, men jo selvfølgelig også ved at få flyttet flere af de mennesker, som har ganske kort afstand til arbejde, men som også bruger vejene, fra biler over på cykler eller til kollektiv transport.

Kl. 22:30

Første næstformand (Karen Ellemann):
Statsministeren.

Kl. 22:30

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen det er jeg enig i. Jeg tror egentlig, at mange danskere er friske også på nye måder at lade sig transportere på: køre sammen, måske køre til et sted, parkere bilen og så tage den kollektive trafik. Den type løsninger, som vi også kender fra andre storbyer, kommer der selvfølgelig også i højere grad omkring Danmark og i Danmark. Vi skal bare huske på, og det ved spørgeren jo godt med sin geografiske baggrund, at selv om vi er så lille et land, er de geografiske forskelle jo altså kæmpestore stadig væk. Og de er jo sådan set også blevet større, for da jeg var barn i Nordjylland, kørte bybussen, rutebilen, rigtig, rigtig mange steder. Det gør den altså ikke i samme omfang længere – så folk er faktisk blevet mere afhængige af deres bil.

Kl. 22:31

Første næstformand (Karen Ellemann):
Den næste korte bemærkning er fra hr. Torsten Gejl, Alternativet.
Værsgo.

Torsten Gejl (ALT):

Tak til statsministeren for talen, og også tak for den tale i morges, hvor statsministeren nævnte, at vi ikke har haft så stor vækst, siden Poul Nyrup Rasmussen var ved magten. Det betyder jo, at der er gang i hjulene i Danmark – rigtig, rigtig meget gang i hjulene.

Nu er det imidlertid også sådan, at det ser ud, som om der er en meget omfattende mistrivsel i Danmark. 52 pct. af kvinderne mellem 16 og 24 år er stressramte, altså det er jo hundredetusinder. Hvad tænker statsministeren vi skal gøre ved den her stigende mistrivsel? Og mener statsministeren, at det er en nødvendig konsekvens af den her høje vækst?

Kl. 22:32

Første næstformand (Karen Ellemann):
Statsministeren.

Kl. 22:32

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nej, det mener jeg ikke – om ikke andet, så fordi det ville have fuldstændig uoverskuelige konsekvenser, hvis man erklærede sig enig i det. Altså, hvis vi skulle forestille os, at vi skulle gå ind i ikke alene nu en recession, men en stagflation, altså minusvækst kombineret med inflation, så ville vi jo blive så eksplosivt udsatte, ikke bare i den danske økonomi, men det ville jo så også gælde alle andre steder.

Det, der som regel sker, når der ikke er gang i hjulene, er jo, at regningen altid lander hos nogle, før den lander hos andre, nemlig hos dem, der står yderst på vores arbejdsmarked, altså de unge, der ikke kan komme derind, dem, som måske har færrest kompetencer. Arbejdsløshed, som er den ikkeeksisterende væksts følgesvend, rammer altid socialt skævt.

Så jeg synes egentlig, at vi skal have som ambition at gøre noget andet, nemlig den her gang vækste på en måde, der er bæredygtig – socialt, men jo i allerhøjeste grad også grønt.

Kl. 22:33

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Torsten Gejl.

Kl. 22:33

Torsten Gejl (ALT):

Jamen spørgsmålet er, hvordan vi gør det, for det her er jo ganske almindelige kvinder mellem 16 og 24 år, hvor hver femte af dem inden for de sidste 14 dage har været meget uheldig, deprimeret eller nedtrykt. Det er jo ikke dem, der står på kanten af arbejdsmarkedet. Det her er jo rigtig, rigtig mange ganske almindelige danskere, som har kæmpestor mistrivsel – i vores uddannelsessystem, på vores arbejdsmarked. Siden 2008 har dobbelt så mange kvinder følt sig meget uheldige og nedtrykte og deprimerede inden for de sidste 14 dage.

Hvad vil statsministeren gøre ved det? Tænker statsministeren ikke, at det er en fuldstændig uacceptabel konsekvens af et vækstsamfund, som jo egentlig burde være noget mere behageligt at leve i for folk flest?

Kl. 22:34

Første næstformand (Karen Ellemann):
Statsministeren.

Kl. 22:34

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg mener, det er uacceptabelt. Det er ikke godt; det er det ikke nu for alle de mennesker, det rammer, og for familierne omkring dem, men det er det jo altså heller ikke på sigt. Men jeg mener, at det ville

være forkert at drage den konklusion, at det er, fordi vores økonomi har det godt.

Det er jo helt rigtigt at påpege, at den gruppe, der i virkeligheden ser ud til at have nogle af de største udfordringer i forhold til helt grundlæggende trivsel og at have det godt, er vores børn og unge, som ikke engang endnu er en del af arbejdsmarkedet og dermed jo ikke inde i det kredsløb, som beskrives her. Der skal vi nok turde kigge på hele vores uddannelsessystem og måske også det, jeg forsøgte at sige før, nemlig at barndommen er blevet meget, meget kortere i Danmark, både på grund af den måde, vi opdrager på, og på grund af den måde, vi indretter vores institutioner og skoler på – og nok også lidt på grund af de sociale medier.

Kl. 22:35

Første næstformand (Karen Ellemann):

Taletiden er hverken blevet længere eller kortere, men ikke desto mindre har jeg en kraftig appel til alle om, at man overholder taletiderne, for der er utrolig stor spørgelyst til statsministeren. Så når jeg rejser mig, er det, fordi tiden er fremskreden, både for spørgeren og for ministeren.

Nu er det hr. Lars Løkke Rasmussen, Moderaterne, til en kort bemærkning.

Kl. 22:35

Lars Løkke Rasmussen (M):

Tak for det. Statsministeren bragte FE-sagen og sagen omkring en god kollega her i Folketingssalen frem i debatten. Jeg deler sådan set statsministerens opfattelse af, at det er en ulykke, at den her sag er uforløst; det rejser nogle store principielle spørgsmål. Jeg deler også opfattelsen af, at der ikke isoleret set har været nogen politisk intervention i sagen mod den tidligere forsvarsminister – det føler jeg mig helt tryk ved, også efter at være blevet orienteret om det hele, også sagens oprindelige substans. Men jeg synes måske alligevel, at statsministeren burde reflektere lidt over eget ansvar. Altså, min egen oplevelse – og nu skal jeg selvfølgelig passe på, at jeg ikke selv bringer mig på kant med nogen ting – efter at kende sagen ret godt er, at regeringen ved en fejl eller i udygtighed, eller hvad ord man nu vil bruge, har væltet en dominobrik, som har taget alle mulige andre med sig; her til sidst også den dominobrik, hvor der står Claus Hjort Frederiksen på. Isoleret set er det helt fint, jeg har ikke mistillid til Rigsadvokaten; jeg ville også, hvis det kom dertil, af den grund selvfølgelig stemme for en immunitetsophævelse. Men kunne statsministeren ikke lige reflektere lidt over, om den her sag i sin oprindelse var klogt håndteret af regeringen?

Kl. 22:37

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:37

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nej, det mener jeg sådan set ikke statsministeren skal. Af mange forskellige hensyn og jo ikke mindst hensynet til vores efterretnings-tjenesters arbejde er det en sag, der er svær at diskutere i offentligheden. Det forstår jeg sådan set godt at der fra medier og journalister og andre er en meget, meget stor interesse i og omkring. Det her er jo i virkeligheden et af demokratiets mest oplagte dilemmaer i den her tid, altså at hvis vi vil passe ordentligt på vores demokrati, fordrer det, at vi har dygtige efterretningstjenester, og dygtige efterretningstjenester fordrer fortrolighed, og det gør, at nej, der er ting, vi ikke kan diskutere, hverken her i Folketingssalen eller i offentligheden. Jeg er bange for, og det siger jeg ikke i forhold til hr. Lars Løkke Rasmussen, at det med den debat, der har været i noget tid, i sig selv bliver udfordret, og det er jeg bekymret over,

for en efterretnings-tjeneste kan kun arbejde, hvis der er fortrolighed omkring dens arbejde.

Kl. 22:38

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Lars Løkke Rasmussen.

Kl. 22:38

Lars Løkke Rasmussen (M):

Jamen det er jeg sådan set enig i, og det er jo præcis det, der så bliver regeringens eget dilemma. For for et øjeblik siden sagde statsministeren, at der kom hårde påstande fra et uafhængigt tilsyn, og det var man nødt til at respondere på. Det er jo sådan set det, der accelererer, at hr. Claus Hjort Frederiksen også ender med et problem, fordi han fuldstændig berettiget går ind i en debat med regeringen. For regeringen – denne som tidligere – er jo fuldstændig bevidst om, hvad der er op og ned i den sag, fuldstændig bevidst om, at når der kommer påstande fra det uafhængige tilsyn, holder de så? Der vælger regeringen så, hvad jeg synes er udygtigt, at hænge alt det snavsede vasketøj ud med den konsekvens, at der også er en tidligere forsvarsminister, der snubler i det. Det vil statsministeren så ikke gå ind i.

Må jeg så spørge om en anden ting ganske kort? Justitsministeren vælger jo i virkeligheden at lægge op til en slags forhandling med Folketinget. Han siger: Jeg er sindet at rejse en tiltale og følge Rigsadvokatens tiltale, hvis ellers Folketinget vil ophæve immuniteten. Han gør det jo til et forhandlings-spørgsmål. Var det klogt håndteret? Burde han ikke mere klart have sagt: Jeg vil rejse tiltale? Burde regeringen ikke have lagt sagen ned i salen?

Kl. 22:39

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak! Statsministeren har ordet. Taletiden er brugt.

Kl. 22:39

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det forekommer mig egentlig at være meget naturligt, i og med at det ikke er regeringen, der kan ophæve immuniteten for folketings-medlemmer, men Folketinget, at man der drøfter det med Folketingets partier, nøjagtig som man har gjort det i andre sager. Jeg har simpelt hen ingen erindring om, at en sag er blevet politiseret i den grad, som den her er. Det er jo ikke første gang, man ophæver en immunitet. Den her sag er unik, det medgiver jeg, men hverken regeringen eller Folketinget er jo anklagere og kan gå ind i skyldsspørgsmålet. Det mener jeg slet ikke er vores adkomst, og det er i hvert fald ikke min. Så glæder det mig i øvrigt at høre, at der er besindige stemmer, også blandt blå partier, som i dag tilkendegiver, at man ville have ophævet immuniteten.

Kl. 22:40

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til hr. Thomas Danielsen, Venstre. Værsgo.

Kl. 22:40

Thomas Danielsen (V):

Tak for det. Og tak for statsministerens tale. Tvangsfordeling af børn i folkeskolen fylder jo ikke meget i statsministerens eller måske endda børnenes statsministers tale, og derfor er spørgsmålet egentlig: Er det, fordi det kun er Socialdemokratiets holdning, at man skal tvangsfordele børn i folkeskolen, eller er det også statsministerens? Og såfremt det kun er Socialdemokratiets holdning, vil jeg gerne spørge Socialdemokratiets formand: Hvor mange børn ønsker man at der skal tvangsfordes i folkeskolen?

- Kl. 22:40 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Statsministeren.
- Kl. 22:40 **Statsministeren** (Mette Frederiksen):
Det er ikke regeringens holdning, at der er nogen, der skal tvangsfordeles, og det er heller ikke Socialdemokratiets, men vi er jo inde ved et dilemma her, og jeg er faktisk enig med min forgænger i, at det er, som om det er blevet lidt sværere at diskutere de der åbenlyse dilemmaer. Jeg synes ikke, det er en god idé, at vi har folkeskoler i Danmark, hvor 90 pct. af børnene er tosprogede og har etnisk minoritetsbaggrund. Og som en sagde meget klogt for år tilbage: Hvordan skal man nogen sinde blive integreret i en majoritetskultur, hvis der ikke er en majoritetskultur at blive integreret i?
Virkeligheden er jo den, at igennem 40 år har integrationsproblemerne fået lov til at vokse sig alt for store, og det bliver vi nødt til at rette op på. Men kunne vi ikke af hensyn til de børn, kunne vi ikke af hensyn til sammenhængskraften, kunne vi ikke af hensyn til vores land prøve stille og roligt at tage diskussionen af, hvordan vi sikrer, at vores folkeskoler og vores ungdomsuddannelser afspejler det samfund, der er, i stedet for bare at lade en etnisk opsplitning – for det er jo det, det er – fortsætte?
- Kl. 22:41 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Hr. Thomas Danielsen.
- Kl. 22:41 **Thomas Danielsen** (V):
Tak for det. Det var jeg jo meget glad for at høre. Men for så bare lige at få det skåret ud i pap vil jeg spørge: Betyder det, at statsministeren kan garantere, at statsministeren ikke kommer til at fremsætte den socialdemokratiske ordførers forslag?
- Kl. 22:42 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Statsministeren.
- Kl. 22:42 **Statsministeren** (Mette Frederiksen):
Der er blevet rejst en debat af et socialdemokratisk folketingsmedlem, og det er jo en nødvendig debat. Vi har ikke nogen plan om at fremsætte det, som det ligger der, men vi bliver jo nødt til at tage diskussionen med hinanden, for hvis ikke vi gør noget på daginstitutionsområdet, på skoleområdet, på ungdomsuddannelserne og i boligpolitikken, så får vi jo et stadig mere etnisk opdelt Danmark. Og jeg synes, det er synd for børnene, og ikke mindst, vil jeg gerne sige, synes jeg, det er synd for de piger, der i dag går på et gymnasium eller i en folkeskole, hvor der er så stærk og så stor social kontrol, at de reelt aldrig nogen sinde kan blive danskere – for nu at sige det, som det er.
- Kl. 22:42 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Den næste korte bemærkning er fra hr. Morten Dahlin, Venstre. Værsgo.
- Kl. 22:42 **Morten Dahlin** (V):
Tak til statsministeren for talen og for svaret. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at forfølge det spor, som hr. Thomas Danielsen bevægede sig ned ad, nemlig i forhold til tvangsfordeling af folkeskoleelever. Vi kan jo forstå på undervisningsministeren, at der kommer en plan fra regeringen før sommerferien. Derfor kunne jeg egentlig
- Kl. 22:40 bare godt tænke mig at stille statsministeren et helt simpelt spørgsmål: Kan statsministeren garantere, at der ikke er børnefamilier i Danmark, der vil opleve, at deres frie skolevalg bliver beskåret?
- Kl. 22:43 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Statsministeren.
- Kl. 22:43 **Statsministeren** (Mette Frederiksen):
Jeg kan sige, at vi endnu ikke er afklarede som regering om, hvad vi mener er det rigtige at gøre på det område, fordi det er meget dilemmafyldt. Jeg er ikke sikker på, at vi har de endegyldige svar, men jeg kan se, at der er en uløst opgave. Og jeg vil ikke anbefale, at de problemer, der er skabt igennem mange årtiers i mine øjne fejlslagne integrationspolitik, får lov til at fortsætte. Det er uholdbart med et etnisk opdelt Danmark. Det er det i daginstitutioner, det er det på skoleområdet, det er det i boligområder. Hvis vi accepterer det, bliver vi et andet land end det, vi ønsker at være. For hvis ikke vi møder hinanden, hvis ikke vi kender hinanden, er der ikke en sammenhængskraft.
Jeg påstår ikke, at det her er let, men jeg kan faktisk ikke forstå, at et stort parti, som gerne vil være regeringsbærende, bare sådan kan lægge problemerne til side. Jeg påstår da ikke, at den model, der er valgt på gymnasieområdet, er en fantastisk model, men jeg kan se, at tingene, som det foregår i dag, i hvert fald heller ikke er fantastiske. I det mindste er der nogle partier, der prøver at finde nogle løsninger. Jeg synes bare, det ville være fint, at Venstre gik ind i den diskussion i stedet for det, som jeg synes at vi oplever lidt, for hvorfor den konfrontation? Vi har et kæmpe problem, som vi skal have løst.
- Kl. 22:44 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Hr. Morten Dahlin.
- Kl. 22:44 **Morten Dahlin** (V):
Venstre vil meget gerne finde løsninger. Vi vil bare ikke stemple børn og unge i panden med deres forældres indkomst. Og når nu ikke statsministeren ville svare på det første spørgsmål, om man kunne give en garanti til børnefamilierne, kunne jeg godt tænke mig at følge op og spørge: Kan statsministeren garantere børnefamilierne, at der ikke kommer et nyt elevfordelingssystem på grundskoleområdet, hvor eleverne bliver fordelt baseret på forældrenes indkomst?
- Kl. 22:45 **Første næstformand** (Karen Ellemann):
Statsministeren.
- Kl. 22:45 **Statsministeren** (Mette Frederiksen):
Som jeg sagde det før, er vi ikke afklarede med os selv i regeringen om, hvordan vi håndterer den her problemstilling. Nu er det Venstre selv, der bliver ved med at vende tilbage til den her aftale på gymnasieområdet, men jeg skulle til at sige: Der var jo engang, hvor Venstre også gik op i, om der var gymnasier i alle dele af Danmark. Nogle af de gymnasier, der risikerer lukning, er Bjerringbro, Fjerritslev, Faaborg, Maribo, Morsø. Hvis ikke vi tager ansvar herindefra for at sikre, at der er et elevgrundlag til de gymnasier, risikerer vi, at de lukker. Hvordan tror vi så det bliver i Fjerritslev, hvis gymnasiet lukker? Så er jeg bange for, at Fjerritslev lukker, og det ønsker den her regering ikke.

Kl. 22:45

Kl. 22:48

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Trine Torp, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 22:45

Trine Torp (SF):

Tak for det, og jeg vil gerne sige tak til statsministeren for her i afslutningsdebatten at sige det her med, at det både kræver forebyggelse, at det kræver en tidlig indsats, og at det kræver bedre indsatser og bedre behandling, hvis vi skal bekæmpe mistrivsel og give bedre hjælp til de mennesker, som har en psykisk lidelse. Det vil jeg gerne sige tak for.

Så vil jeg gerne spørge statsministeren, om ikke også det, hvis vi skal se så bredt på det, kræver en tværministeriel indsats, altså at det både kræver en indsats fra Børne- og Undervisningsministeriet, fra Socialministeriet og fra Sundhedsministeriet og sikkert også andre ministerier, hvis vi virkelig skal rundt om den her kæmpe sundhedskrise, vi har, hvor alt for mange har det for svært.

Kl. 22:46

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:46

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jo, det er jeg enig i, og hvor er det dejligt, at vi kan få diskussionen. For jeg synes jo selv, det er lidt forstemmende, at når jeg forsøger at brede den ud og sige, at der også er noget, der handler om forebyggelse og nogle generelle samfundstendenser, så bliver det udlagt, som om jeg bare synes, at børn skal gå til FDF, og at der så ikke er nogen problemer.

Hvorfor skal vi diskutere med hinanden på den måde, og hvorfor den påstand? Vi har nogle psykiatriske lidelser i Danmark, som man ikke kan forebygge. Der er nogle, man har fra fødslen, der er nogle, man får undervejs, og som man ikke kan forebygge, men vi ved da også godt herinde, at der er noget, vi kan forebygge. En del af de børn og unge, som har nogle meget, meget alvorlige ar på sjælen, er i en kæmpestor risiko for også at udvikle psykiatriske lidelser. Det kunne jo godt være, at vi skulle sikre et samfund, hvor der kommer færre af de der ar på den sjæl. Det er også forebyggelse, at der er tid til ordentlige relationer, til at gribe barnet eller den unge, inden problemerne får lov til at vokse sig så store, at man måske har behov for behandling.

Så bare tak for, at vi faktisk i dag – det bliver man jo helt glad over her på sit snart 22. år her i huset – kan diskutere noget substantielt, også i en afslutningsdebat. Det ville nok være godt, hvis vi faktisk gjorde det lidt oftere. Men jeg er enig i spørgsmålet, altså at det skal være på tværs.

Kl. 22:47

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Trine Torp.

Kl. 22:47

Trine Torp (SF):

Tak for det. I regeringens udspil til en sundhedsreform, hvor vi jo har forhandlet en del af det, men ikke det hele på plads endnu, bliver det her med trivsel og mental sundhed også koblet op på, at unge skal drikke mindre, at de skal ryge mindre, at de skal motionere noget mere, og at de skal spise noget sundere, og det synes jeg jo i virkeligheden er at forsimple den her mistrivselssagsorden helt utrolig meget. Og det er egentlig også derfor, min appel er: Lad os nu kigge meget på tværs. For ellers løser vi ikke det her problem.

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:48

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er jeg enig i. Og i virkeligheden forsimple sundhedsdiskussionen jo næsten altid, og for nu at gøre det endnu mere kompliceret er der jo rigtig meget forskning, der tyder på, at jo stærkere et netværk du har, og jo bedre relationer du har, jo større sandsynlighed er der også for, at du kommer igennem et sygdomsforløb, hvad enten det er på den ene eller på den anden måde.

Så der er jo rigtig mange ting, der er med til at afgøre, om vi bliver patienter, herunder også vores opvækstbetingelser, og herunder vores levevilkår, om vi er trygge eller vi er utrygge, hvad for et velfærdssamfund vi har, og hvad for nogle familiære relationer vi har, hvad for en barndom vi har haft. Det hele spiller en rolle, og det gør det i øvrigt også, i forhold til om vi så faktisk overlever, altså sandsynligheden for, at vi overlever, hvis vi bliver alvorligt syge. Så det er komplekst, og det vil være rigtig klogt at komme hele vejen rundt.

Kl. 22:49

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Lotte Rod, Radikale Venstre.

Kl. 22:49

Lotte Rod (RV):

Tak for to virkelig gode taler, og jeg glæder mig meget til, at I i regeringen kommer med jeres 2030-plan, og derfor spidsede jeg også ører, da statsministeren sagde, at det bliver en stram 2030-plan, og statsministeren sagde også, at der vil være historisk få penge tilbage til nye velfærdsforbedringer og i det hele taget til nye tiltag. Jeg er helt med på, at der ikke er særlig mange penge i kassen, men om der er råd til at lave nye tiltag, er jo noget, vi vælger herinde ud fra de beslutninger, vi tager.

Derfor vil jeg gerne spørge statsministeren: Hvorfor vælge at lave en stram 2030-plan? Hvorfor ikke vælge at lave en 2030-plan, som giver plads til et løft til børn og unge, og som batter noget?

Kl. 22:49

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:49

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men det kan vi også godt. Det kræver, at vi prioriterer noget andet ned og/eller laver reformer, som skaber os et større råderum, og jeg tror, vi bliver nødt til begge dele. For jeg tror, ingen af vejene giver os nok, hvis vi sådan for alvor vil investere i vores børn og unge. Jeg er jo blevet mere og mere – kan man sige – sådan hardcore på mit syn på bureaukrati i den offentlige sektor. Der er så uendelig få eksempler, jeg har ladet mig overbevise om er nødvendige, og jeg er jo nok en af dem herinde i dag, der er villige til at gå længst i en deregulering af den offentlige sektor, fordi jeg så grundlæggende tror på, at det vigtigste omkring mennesker er relationer, og det, der er blevet for lidt tid til i den offentlige sektor i dag, er faktisk det. Derfor er jeg villig til både at lade mig udfordre, men også udfordre en anden vej, altså om vi så ikke kunne undvære noget af alt det, som pædagoger og sygeplejersker og skolelærere og andre bruger tid på i dag, så vi faktisk kunne skabe et samfund og et velfærdssamfund, hvor det er relationen, der kommer i centrum, ikke alt det andet.

- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Fru Lotte Rod.
- Lotte Rod** (RV):
Det er jeg meget enig i, og det glæder jeg mig til at vi skal fortsætte snakken om. Jeg undrer mig måske bare lidt over, at statsministeren selv siger i sin tale i dag, at man, selv om 2030-planen er stram, så vil vise vejen til at lave et grønt råderum. Hvorfor ikke også gøre det med børn og unge? Altså, hvad er forskellen egentlig? Er det, fordi statsministeren synes, at børn og unge ikke er vigtige nok til at sige det allerede nu, eller er det, fordi vi ikke har presset statsministeren nok til det, eller omvendt: Hvad skal der egentlig til, for at statsministeren selv kommer til at spille ud med en plan, hvor man kan se det? Og vi kan bare kalde det børne-unge-råderummet, eller hvad statsministeren vil.
Skal vi ikke lave en 2030-plan fra starten, hvor vi kan vise vejen til at gøre noget for børn og unge, som batter, så det ikke bare bliver de små skridt?
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Statsministeren.
- Statsministeren** (Mette Frederiksen):
Jo, men det er jo sjældent så enkelt, for vi har også en meget, meget stor del af vores befolkning, som er ældre. Og jeg synes, vi mange steder har en god ældrepleje, og jeg vil jo sige, at det i det hele taget gælder, at der er meget, meget store dele af vores velfærdssamfund, der fungerer bedre end det, vi ofte hører om. Der skabes mirakler der hver eneste dag, men ældreområdet er også vigtigt, det er handicapområdet også, og det er de aller mest socialt udsatte voksne danskere også.
Så det, vi gerne vil i en 2030-plan og i det hele taget, er, at vi bliver nødt til at prioritere vores sikkerhed højere, der skal være et grønt råderum, og så skal der være plads til, at vores velfærdssamfund kan udvikle sig, ikke kun i forhold til børn og unge, men bredere.
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Næste korte bemærkning er til hr. Erling Bonnesen, Venstre. Værsgo.
- Erling Bonnesen** (V):
Tak for det. Den grønne omstilling er kommet for at blive, og det er jo godt, for det gør, at vi både skal passe på vores klima, miljø osv., og samtidig skal ind i, at vi får skabt noget mere vækst. Så er der nu også kommet gang i den grønne skattereform, og det er jo også godt, og så er det jo, at vi kan sige, at de konkrete problemstillinger også begynder at melde sig. Der har jeg noteret mig, at man har sagt klart og tydeligt, at f.eks. Aalborg Portland skal vi ikke jage ud af landet, og det synes jeg også er godt.
Så har der lige været foretræde, f.eks. fra Dansk Gartneri, som jo producerer nogle af verdens allerbedste grønsager, blomster m.v. De vil også gerne den grønne omstilling, men de siger: Giv os så de værktøjer, der skal til, for at det kan lade sig gøre. Så det, jeg vil ind på, er at bede statsministeren sætte nogle ord på, at man nu også kommer i den her situation og får sikret, at teknologiudviklingen skal afbalanceres, samtidig med at vi får det her på plads, sådan at forstå, at man først skal pålægge nogle konkrete krav til gennem-
- Kl. 22:50 førelse, når det er, at teknologiudviklingen er der, sådan at de kan gennemføre det derude i praksis. Er statsministeren enig i det, sådan at vi også kan sikre – nu er eksemplet så bare gartnerisektoren – at vi ikke bare får indført en ny PSO-afgift eller andet, som begynder at jage vores danske gartnerier ud i verden? Er statsministeren enig i det?
- Kl. 22:50 Kl. 22:53
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Tak. Statsministeren.
- Kl. 22:53
- Statsministeren** (Mette Frederiksen):
Hvis vi tager det ovenfra og ned, vil jeg sige, at jeg synes, det er vigtigt, at vi har vores egen fødevarerproduktion. Jeg kan grundlæggende godt lide, at vi kan forsyne os selv, altså har en landbrugsproduktion, har vores gartnerier og har vores mejerier – alt det, der sikrer, at vi kan brødføde os selv, både fordi jeg godt kan lide den identitet som land, men jo også fordi jeg ved, at hvis ikke vi kan det selv, importerer vi det bare et andet sted fra, og der vil CO₂-aftrykket blive endnu større. Så jeg er grundlæggende enig i, at vi skal fastholde en produktion i Danmark, og vi kan jo indrette også en CO₂-afgift på en sådan måde, at virksomhederne forlader Danmark og fortsætter produktionen et andet sted, og det vinder klimaet i hvert fald ikke på, så vi skal finde en balance.
Til gengæld er jeg ikke helt sikker på, at jeg er enig i, at det er os herindefra, der skal tilvejebringe alle løsningerne. For jeg vil sådan set gerne have en gensidighed, altså hvor virksomhederne også selv er med til at drive den teknologiske udvikling med forskning og samarbejde med andre virksomheder, hvad en række danske virksomheder jo også gør. Jeg synes jo sådan set, at når man kommer rundt på danske virksomheder i dag, ser man, hvor langt mange af dem er fremme.
- Kl. 22:51 Kl. 22:54
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Hr. Erling Bonnesen.
- Kl. 22:55
- Erling Bonnesen** (V):
Tak for det – så langt, så godt. Vi er da fuldstændig enige i, at det ikke er herindefra, man skal lave alle løsningerne, for det kan vi ikke. Vi skal jo give mulighederne for, at de kan udvikle løsningerne. F.eks. havde jeg også på mit lille kontor i dag besøg af Københavns Universitet, som arbejder med forskning og udvikling af det, og de siger også: Jamen sørg nu lige for at få sat nogle flere penge af til forskning, så man netop kan udvikle de her teknologier.
Men for lige at få det præciseret – nu er taletiden kort i anden runde – er statsministeren så ikke enig i, at man så er nødt til også at kigge ud i virkeligheden og sikre, at der er nogen teknologiløsninger til rådighed, inden I siger, at de skal gøre det og det? For ellers ender det jo i, at man får jaget arbejdspladserne, f.eks. i den her situation gartnerierne, ud, og det kan jeg jo så høre vi er enige om at vi ikke skal gøre, og det synes jeg sådan set er godt. Så kan vi lige få præciseret lidt omkring det: at teknologiudviklingen og -løsningerne skal være der inden gennemførelsen?
- Kl. 22:52 Kl. 22:55
- Første næstformand** (Karen Ellemann):
Tak. Statsministeren.
- Kl. 22:55
- Statsministeren** (Mette Frederiksen):
Altså, det, vi jo grundlæggende vil med en grøn skattereform, er at sikre, at dansk industri, dansk produktion og bagefter dansk land-

brug omstilles til at producere klimavenligt og ordentligt, og der ved vi jo godt, at nogle virksomheder har lettere ved at omstille sig – der er også nogle, der er foran i den omstilling – og at der er andre virksomheder, der har sværere ved at omstille sig, og alle de balancer og de hensyn skal vi jo have med ind i forhandlingerne. Det, der er afgørende, synes jeg, er, at konklusionen skal stå skrevet på forhånd. Vi skal have CO₂-udslippet ned, og vi skal leve op til vores klimamål.

Kl. 22:56

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Victoria Velasquez, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 22:56

Victoria Velasquez (EL):

Vores fælles velfærd er med til at gøre den enkelte stærkere, vores samfund stærkere. Det, at generationer før os besluttede sig for, at det at få en fyreseddel eller blive ramt af sygdom ikke skal betyde, at man bliver ladt i stikken, har været med til at øge den økonomiske tryghed og er fuldstændig afgørende for, om vi har økonomisk tryghed i Danmark. Og det mål bør være noget, hvor vi ikke behøver at bøje os mod hinanden, men faktisk stå side om side. Vi stod side om side med den hårde kritik, vi havde af den tidligere borgerlige regering, da de med reformer kastede flere tusinde mennesker ud i fattigdom, herunder flere børn end voksne, og hvor statsministeren sagde:

»Det afgørende må være, om vi i Danmark får en statsminister, som har tænkt sig at gøre noget ved børnefattigdommen ... Og det vil jeg, ...«.

Vi vendte det for et år siden til afslutningsdebatten, men vi spørger simpelt hen igen nu, hvor regeringens egen økonomiske redegørelse viser, hvordan de grupper og særlig børnefamilierne i lavindkomstgrupperne bliver rigtig hårdt ramt. Alligevel sidder vi så lige nu i forhandlinger om en ny ydelsesreform, hvor der næsten ikke sker noget. Og derfor vil jeg gerne spørge, om statsministeren kan garantere, at vi har en aftale, før vi går på sommerferie.

Kl. 22:57

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:57

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nu er det jo svært at udstede garantier på andres vegne, og det kræver ikke alene to til en tango, det kræver flere partier til et flertal her i salen.

Jeg vil sige, at den bedste måde at bekæmpe børnefattigdom på, er, at mor og far kommer i arbejde. Det er en tilknytning til arbejdsmarkedet, der er det afgørende. Det er det i øvrigt ikke kun i forhold til økonomien, det er det også ofte i forhold til opvækstbetingelserne i det hele taget. Og hvis vi zoomer ind på det, er det jo faktisk lykkedes igennem de senere år at bringe markant mange – rigtig mange – børnefamilier fra kontanthjælp og ind på arbejdsmarkedet. Det er rigtig, rigtig positivt, og det er i mine øjne en af de vigtigste sejre, den er ikke fortalt så meget, men det er en af de vigtigste sejre igennem de her år.

Jeg ved godt, og vi ved godt, at hvis man vokser op i en barndom, hvor der er for få midler, kan det have nogle rigtig alvorlige konsekvenser, og derfor er vi åbne – stadig væk – for at diskutere, om vi kan gøre noget målrettet børnene, men vores holdning i forhold til sådan bare generelt at sætte alle ydelser op kender Enhedslisten jo også godt. Men kan vi finde ud af at gøre noget målrettet børnene, vil vi gerne det.

Kl. 22:58

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Victoria Velasquez.

Kl. 22:58

Victoria Velasquez (EL):

Men så står regeringen jo lige nu med et fuldstændig fantastisk åbent vindue. Vi har fået evalueringen af det midlertidige børnetilskud, som var noget af det første, vi lavede aftale om sammen, og som netop viser, at det, at man får bedre levevilkår, faktisk har en positiv indflydelse, sådan at man søger arbejde. Vi har de helt aktuelle statistikker lige nu, og de viser, at folk kommer i arbejde, uagtet at vi faktisk har sat nogle af de børnefamiliers satser op. Det vil sige, at arbejdsløsheden også falder blandt ufaglærte og blandt nogle af dem med de allerlaveste indtægter, fordi der er nogle arbejdsgivere, der gerne vil have dem. Og derfor vil jeg gerne høre: Får vi den reform på plads før sommerferien? Ellers – og det er sådan, som jeg ser det – kommer vi til at have et direkte løftebrud, for det er både noget, regeringen har lovet, og noget af det mest centrale i forståelsespapiret.

Kl. 22:59

Første næstformand (Karen Ellemann):

Statsministeren.

Kl. 22:59

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen jeg synes, vi skal forhandle med henblik på at lave en aftale med hinanden, det synes jeg på alle de udestående, vi stadig væk har, og den liste er jo nærmest uendelig, når man beskæftiger sig med dansk politik, men der står også stadig væk ting derpå i den her valgperiode.

Og så er det sådan set rigtigt, at for efterhånden nogle år tilbage valgte vi i fællesskab et midlertidigt børnetilskud. Der blev fra anden side sagt, at det helt sikkert ville medføre, at der var folk, der så ikke ville komme i arbejde, altså, som jeg husker diskussionen. Og det er helt rigtigt, at det midlertidige børnetilskud til trods er der rigtig mange mennesker både med oprindelig dansk baggrund og etnisk minoritetsbaggrund, som er kommet i arbejde og dermed kommet ud af kontanthjælpssystemet, og det er en vigtig viden at have med videre i den politiske debat.

Men jeg håber, at man i sit fokus på de udfordringer, der er, også husker at glæde sig over, hvor mange børn der er blevet flyttet ud af den gruppe med absolut lavindkomst til et liv, hvor mor eller far eller begge er i beskæftigelse.

Kl. 23:00

Første næstformand (Karen Ellemann):

Så er der tid til et sidste sæt korte bemærkninger, og det er til fru Mette Abildgaard, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 23:00

Mette Abildgaard (KF):

Tak for det. Jeg blev overrasket, men også glad, da jeg hørte, hvor meget vores ældre fyldte i statsministerens nytårstale, men jeg var også lidt skuffet over, at det nærmest overhovedet ikke fyldte i de taler, statsministeren har holdt i dag, for jeg havde håbet på, at statsministeren kunne give mig lidt ro i maven, fordi jeg går rundt og er bekymret – bekymret i forhold til vores ældres frie valg, som de benytter i stor grad på det her område.

Regeringen lavede på et tidspunkt de her velfærdskommuner, hvor tre kommuner fik mulighed for at fratage de ældre det frie valg. De fik den mulighed, og det ønsker man nu at brede ud og dermed give alle 98 kommuner muligheden for at søge om at blive

velfærdskommune, men man ønsker ikke at lave en såkaldt hegns­pæl, som hegner det, at de ældre skal være sikret et frit valg, ind. Man laver en hegns­pæl om, at der skal være et ældreråd, at man ikke må dispensere fra reglerne om magtanvendelse osv. Hvorfor vil man ikke lave en hegns­pæl om det frie valg?

Kl. 23:01

Første næstformand (Karen Elle­mann):
Statsministeren.

Kl. 23:01

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen altså, jeg kan jo lige så godt sige det, som det er: Jeg er tosset med det frie valg på ældreområdet. Det er jeg. Jeg har ikke noget som helst ønske om, at nogen politikere noget sted skal definere, hvad der er rigtigt for mennesker i deres liv. Jeg synes, der er store dele af vores ældreområde – både offentligt og privat – der fungerer godt. Det er vigtigt for mig at sige. Alt andet ville ikke være rimeligt over for de mennesker, der knokler, de pårørende, der hjælper til, og de ældre, som det hele handler om. Meget fungerer godt, men der er også meget, der ikke fungerer.

Det, at man selv kan vælge, er jo ikke noget, der skal forsvinde, fordi man bliver gammel, altså, det er jo den måde, vi lever vores liv på. Så jeg er grundlæggende stærk tilhænger af det frie valg. Jeg er ikke så glad for det bureauk­rati, det medfører, ligesom jeg ikke er glad for bureauk­rati, når man skal måle deres bmi eller alt muligt andet, som vi stiller krav om. Så kan vi finde en måde, så vi kommer af med bureauk­rati­et og stadig væk har et frit valg, vil vi meget gerne være med til at diskutere den.

Kl. 23:02

Første næstformand (Karen Elle­mann):
Fru Mette Abildgaard.

Kl. 23:02

Mette Abildgaard (KF):

Men det er da mærkværdigt, at statsministeren elsker det frie valg på ældreområdet, men har en ældreminister, som fremlægger et aftaleudkast, hvor man lægger op til at give kommunerne mulighed for at indskrænke det frie valg. Vi borgerlige partier beder på vores knæ til, at vi kan få et princip ind, som sikrer de ældres frie valg. Det er knap fire ud af ti danskere, der i dag vælger at få en privat aktør til at levere deres hjemmepleje. Kan statsministeren give den garanti til de ældre, at de også i fremtiden har mulighed for at foretage et frit valg, altså at det frie valg, som alle vi andre sætter pris på i løbet af livet, skal man selvfølgelig også have, når man bliver gammel?

Kl. 23:03

Første næstformand (Karen Elle­mann):
Statsministeren.

Kl. 23:03

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, jeg troede, K stod for Konservative. Nu er det både for kære og for krammere og for knæ, og jeg vil sige, at hvis vi er helt nede på De Konservatives knæ, synes jeg, vi skal diskutere det i forhandlingerne. Vi har intet ønske om at gøre op med det frie valg – intet! Jeg er grundlæggende tilhænger af det frie valg og ønsker for enhver i vores velfærdssamfund, at man kan vælge frit. Jeg vil bare så gerne af med bureauk­rati­et. Og det, vi i hvert fald skal være ærlige om, er, at jo flere hegns­pæle, der kommer ind i de her aftaler på børneområdet, på skoleområdet, på ældreområdet, jo mere bureauk­rati og jo mindre frihed. Men vi må se, om ikke vi kan finde en balance, især hvis I er gået helt ned på knæ. Det kan vi ikke have. Der skal vi have jer op fra igen, tænker jeg.

Kl. 23:04

Første næstformand (Karen Elle­mann):

Tak til statsministeren. Og normalt ville jeg sige, at nu er der ikke flere, der har bedt om ordet, men det er der i høj grad. Jeg kan sige, at der er mindst 12 medlemmer af Folketinget, som også havde ønsket ordet til debatten her, men tiden er aftalt på forhånd, og derfor er der desværre ikke tid til flere korte bemærkninger.

Vi siger hermed, at forhandlingen er sluttet, og vi går derfor til afstemning om de stillede forslag til vedtagelse.

Kl. 23:04

Afstemning

Første næstformand (Karen Elle­mann):

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 92 af Rasmus Stoklund (S), Pia Olsen Dyhr (SF), Sofie Carsten Nielsen (RV) og Mai Villadsen (EL), og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte 53 (S, SF, RV, EL og ALT), imod stemte 42 (V, KF, DF, NB, LA, FG, Hans Kristian Skibby (UFG), Karina Adsbøl (UFG) og Liselott Blixt (UFG), hverken for eller imod stemte 1 (M).

Forslag til vedtagelse nr. V 92 er vedtaget.

Herefter er forslag til vedtagelse nr. V 93 af Jakob Elle­mann-Jensen (V), Søren Pape Poulsen (KF), Pernille Vermund (NB), Alex Vanopslagh (LA), Naser Khader (UFG) og Orla Østerby (UFG), forslag til vedtagelse nr. V 94 af Morten Messerschmidt (DF), forslag til vedtagelse nr. V 95 af fru Susanne Zimmer (FG) og forslag til vedtagelse nr. V 96 af Hans Kristian Skibby (UFG), Karina Adsbøl (UFG), Lise Bech (UFG), Liselott Blixt (UFG), Bent Bøgsted (UFG) og Marie Krarup (UFG) bortfaldet.

Hermed er forespørgslen afsluttet.

Kl. 23:05

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Karen Elle­mann):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes torsdag den 2. juni 2022, kl. 10.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside. Jeg skal i øvrigt henvise til ugeplanen, som også vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 23:06).